

PRZEPISY Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

WYDAWNICTWO POD NADZOREM MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zeszyt 10

Warszawa 1947 r.

BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY

TREŚĆ ZESZYTU:

	Str.
I. UTRZYMANIE BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO. UŻYCIE BRONI.	
1. Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 7 października 1944 r. o Milicji Obywatelskiej	4
2. Ustawa z dnia 23 lutego 1939 r. o użyciu broni przez Policję Państwową i organa ochrony granic	4
3. Dekret z dnia 1 marca 1946 r. o Straży Obywatelskiej na obszarze Ziemi Odzyskanych	5
4. Rozporządzenie Ministra Ziemi Odzyskanych z dnia 4 maja 1946 r. w sprawie organizacji, sposobu pełnienia służby, zakresu i sposobu przeszkolenia Straży Obywatelskiej oraz przepisów dyscyplinarnych	7
5. Dekret z dnia 2 stycznia 1919 r. o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych	7
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 1919 r. o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego	8
7. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o Straży Włóczęgów (wyciąg)	10
8. Ustawa z dnia 26 lipca 1939 r. o organizacji włościennictwa (wyciąg)	11
9. Dekret z dnia 5 lipca 1946 r. o Straży Leśnej (wyciąg)	13
10. Dekret z dnia 17 października 1946 r. o Straży Pocztowej	14
11. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz marynarki handlowej (wyciąg w zakresie dotyczącym utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego w portach)	14
12. Ustawa z dnia 9 kwietnia 1936 r. o użyciu broni przez wartowników cywilnych, będących pod nadzorem Ministerstwa Spraw Wojskowych	15
13. Ustawa z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego	16
14. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego	18
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 października 1935 r. o działalności organów ochrony kolei poza obszarem kolejowym	22
16. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (wyciąg dotyczący straży łowieckiej)	22
17. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 21 lutego 1929 r. w sprawie ustalenia roty przysięgi i wzoru oznaki dla strażników łowieckich	23
18. Ustawa z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (wyciąg, dotyczący straży rybackiej)	23
19. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 10 czerwca 1932 r. w sprawie ustalenia roty przysięgi i wzoru oznaki dla strażników rybackich	24
20. Ustawa z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (wyciąg, dotyczący straży ochrony przyrody)	24
II. STAN WYJĄTKOWY I WOJENNY. WYCOFANIE URZĘDÓW, LUDNOŚCI I MIENIA Z ZAGROŻONYCH OBSZARÓW PAŃSTWA.	
21. Ustawa z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym	24
22. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 czerwca 1937 r. o toku instancji i trybie postępowania władz przy wykonywaniu przepisów ustawy o stanie wyjątkowym	27
23. Ustawa z dnia 23 czerwca 1939 r. o stanie wojennym	29
24. Ustawa z dnia 30 marca 1939 r. o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa	31
III. OBSZARY WAROWNE I REJONY UMOCNIONE.	
25. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. w sprawie uznawania pewnych obszarów i miejscowości za obszary warowne lub rejony umocnione	32
26. Ustawa z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonowych umocnionych	33
27. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Komunikacji, Poczty i Telegrafów, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu z dnia 18 września 1934 r. o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych	36

28.	Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1934 r. o trybie i zasadach postępowania komisji szacunkowych do spraw o odszkodowania w obszarach warownych i rejonach umocnionych	30
29.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1934 r. o stosunku władz wojskowych do miejscowych cywilnych władz rządowych oraz samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych	41
30.	Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 sierpnia 1936 r. o uznaniu półwyspu helskiego za rejon umocniony	43
31.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 marca 1937 r. o wprowadzeniu ograniczeń w rejonie umocnionym Hel	43

IV. BRONŃ, AMUNICJA I MATERIAŁY WYBUCHOWE.

32.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. — Prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych	44
33.	Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu z dnia 27 stycznia 1936 r. o broni białej i o ograniczeniach handlu bronią	52
34.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 listopada 1938 r. o broni typu wojskowego	53
25.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 kwietnia 1939 r. o istotnych częściach broni palnej i amunicji	53
36.	Zarządzenie Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 13 grudnia 1946 r. o pozwoleńiach na broń palną	53

V. GRANICE PAŃSTWA, PASZPORTY.

37.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (jednolity tekst)	55
38.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa	60
39.	Rozporządzenie Ministrów: Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych z dnia 13 czerwca 1946 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa	66
40.	Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 1935 r. o przymusowej sprzedaży nieruchomości w pasie granicznym.	66
41.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa	67
42.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa	71
43.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 25 października 1931 r. w sprawie przebywania wojennych okrętów państw obcych na terenie wód Państwa Polskiego	72
44.	Ustawa z dnia 14 lipca 1936 r. o paszportach	73
45.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 sierpnia 1936 r. w sprawie wykonania ustawy o paszportach	76
46.	Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisana w Pradze dn. 30 maja 1925 r.	84
47.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 czerwca 1927 r. w sprawie uzgodnienia przepisów wykonawczych do konwencji między Rzeczpospolitą a Republiką Czechosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym oraz w sprawie ustalenia dla tegoż ruchu przejść granicznych	95
48.	Okólnik Nr 7 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dnia 6 lutego 1936 r. L. 117 - cz 21 w sprawie ruchu osobowego przez granicę polsko-czechosłowacką (wyciąg)	100
49.	Okólnik Nr 5 Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 17 stycznia 1946 r. L. IV.20157/45 w sprawie przekraczania granicy Państwa	102

VI. PRASA

50.	Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 listopada 1938 r. — Prawo prasowe	103
51.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 listopada 1938 r. o ustaleniu wzoru księgi druków dla zakładów graficznych.	111
52.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 maja 1939 r. o warunkach udzielania zezwoleń na uliczną sprzedaż druków nie będących czasopismami	112
53.	Dekret z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk	112

VII. WIDOWISKA I PUBLICZNE PRZESIEWZIECIA ROZRYWKOWE.

54.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. — Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.	113
55.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych	117
56.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o przedsięwzięciach teatralnych	119
57.	Ustawa z dnia 13 marca 1934 r. o filmach i ich wyświetlaniu	119
58.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 grudnia 1934 r. w sprawie egzaminów na mechaników kinematograficznych	125
59.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 grudnia 1934 r. o przedstawianiu do zatwierdzenia środków reklamowania filmów	126
60.	Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 sierpnia 1935 r. o Komisjach Filmowych	127
61.	Dekret z dnia 13 listopada 1945 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski”	127
62.	Okólnik Nr 21 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 1 kwietnia 1935 r. L. AA.27-b-39 w sprawie stosowania przepisów o przedsięwzięciach rozrywkowych do amatorskich zawodów sportowych	127

	Str.
63. Okólnik Nr 63 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 6 listopada 1935 r. L. AA.27-b-40 o zatrudnieniu cudzoziemców w przedsięwzięciach rozrywkowych (wyciąg)	131
64. Okólnik Nr 74 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 29 września 1936 r. L. AA.27-b-49 o automatach do gier zręcznościowych	131
65. Okólnik Nr 47 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1938 r. L. AA.27-b-1938 r. o wędrownych przedsięwzięciach rozrywkowych	132
66. Okólnik Nr 48 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1938 r. L. AA.27-b-7 o przedsięwzięciach widowiskowych (kabaretach i tanecznych dancinгах) w lokalach gastronomicznych	135
67. Okólnik Nr 9 Ministra Administracji Publicznej z dnia 16 lutego 1946 r. L. IV.AP.220/46 w sprawie udzielania pozwoleń i nadzoru nad publicznymi przedsięwzięciami rozrywkowymi	138
VIII. GODZINY HANDLU I OTWARCIA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH ORAZ PRZEMYSŁOWYCH.	
68. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych	139
69. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1929 r. o przedłużeniu godzin handlu przed wigilią Bożego Narodzenia i przed Wielką Sobotą	142
70. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 13 sierpnia 1930 r. o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadalownie	143
71. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu z dnia 23 maja 1931 r. o godzinach otwarcia miejsc zawodowej sprzedaży oraz buketów i zakładów fryzjerskich w obrębie dworców kolejowych	143
IX. ODZNAKI I MUNDURY.	
72. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach	144
73. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1935 r. o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach	145
X. PRZEDSIĘBIORSTWA, WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNEGO ZAUFANIA.	
74. Ustawa z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania	147
75. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania	148
XI. BIURA PISANIA PODAŃ	
76. Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw	149
77. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 27 września 1933 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw	153
78. Okólnik Nr 121 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 7 grudnia 1933 r. L. AP.80/62 o wydawaniu pozwoleń na prowadzenie biur pisania podań	155
XII. GOŁĘBIE POCZTOWE.	
79. Ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych	156
80. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 1927 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych	158
XIII. OCHRONA ZWIERZĄT.	
81. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o ochronie zwierząt	161
82. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 grudnia 1930 r. o upoważnieniu niektórych współpracowników do współdziałania z organami państwowymi w ujawnianiu przestępstw przeciwko ochronie zwierząt	163
83. Okólnik Nr 42 Ministra Administracji Publicznej z dnia 27 sierpnia 1946 r. L. IV.AP. 3458/46 w sprawie ochrony zwierząt	165
Skorowidz	167

OBJAŚNIENIA:

W zeszycie niniejszym zamieszczono przepisy prawa administracyjnego z dziedziny bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz dziedzin pokrewnych, dla których nie zostały przewidziane w planie wydawnictwa zeszyty specjalne.

Przepisy uchylone wyraźnymi postanowieniami późniejszych norm, pominięto, natomiast w przypadkach, gdy dana norma nie została wyraźnie zmieniona ani uchylona, lecz tylko sam przedmiot odmiennie uregulowany w innych późniejszych przepisach, podano tekst normy — rozstrzelonym drukiem.

Przepisy objęte zeszytem podano z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do dnia 30 czerwca 1947 r.

1

DEKRET POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 7 października 1944 r.

o Milicji Obywatelskiej.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 października 1944 r., Nr 7, poz. 33).

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Milicja Obywatelska jest prawnopubliczną formacją służby Bezpieczeństwa Publicznego.

Niezależnie od Milicji Obywatelskiej dla spełnienia zadań z zakresu ochrony bezpieczeństwa publicznego została powołana na podstawie uchwały Rady Ministrów Ochothnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej (ORMO).

Art. 2. Do zakresu działania Milicji Obywatelskiej należy:

- ochrona bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego;
- dochodzenie i ściganie przestępstw;
- wykonywanie zleceń władz administracyjnych, sądów i prokuratury w zakresie prawem przewidzianym.

Art. 3. Organizacja Milicji Obywatelskiej pod względem terytorialnym przystosowana jest do podziału administracyjnego Państwa na województwa i powiaty.

Art. 4. Milicja Obywatelska podlega Kierownikowi Resortu Bezpieczeństwa Publicznego. Na czele Milicji Obywatelskiej stoi Komendant Główny.

Kompetencje Kierownika Resortu Bezpieczeństwa Publicznego przejął Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 5. Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej mianuje i zwalnia Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego na wniosek Kierownika Resortu Bezpieczeństwa Publicznego. Zastępcę Komendanta Głównego i Komendantów Wojewódzkich mianuje i zwalnia Kierownik Resortu Bezpieczeństwa Publicznego, na wniosek Komendanta Głównego. Komendantów Powiatowych mianuje, przenosi i zwalnia Komendant Główny na wniosek Komendantów Wojewódzkich Milicji Obywatelskiej.

Kompetencje Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego przejęła Rada Ministrów.

Art. 6. Sposób mianowania, przenoszenia i zwalniania pozostałych członków Milicji Obywatelskiej, organizację wewnętrzną, szczególny zakres działania władz Milicji Obywatelskiej, stosunki służbowe w Milicji Obywatelskiej, jak również prawa i obowiązki, odpowiedzialność dyscyplinarną członków Milicji Obywatelskiej określi rozporządzenie Kierownika Resortu Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 7. Kontrolę społeczną nad działalnością Milicji Obywatelskiej zgodnie z art. 28 p. 2 dekretu z dnia 11 września 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 22) o organizacji i działaniu rad narodowych — sprawują rady narodowe terytorialnie właściwe, za pośrednictwem swoich prezydiów względnie przez wyłonione komisje.

Jednolity tekst ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych ogłoszono w Nr 3 Dz. Ust. z r. 1946 pod poz. 26.

Art. 8. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Bezpieczeństwa Publicznego w porozumieniu z Kierownikiem Resortu Administracji Publicznej.

Kompetencje Kierownika Resortu Administracji Publicznej przejęli ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych.

Art. 9. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2.

U S T A W A

z dnia 23 lutego 1939 r.

o użyciu broni przez Policję Państwową i organa ochrony granic.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 marca 1939 r. Nr 16, poz. 95)

Art. 1. Funkcjonariusze Policji Państwowej oraz organów ochrony granic są uprawnieni do użycia broni w następujących przypadkach:

1) dla odparcia bezpośredniego bezprawego zamachu na życie, zdrowie lub wolność ich samych bądź innych osób;

2) dla odparcia bezpośredniego bezprawego zamachu na mienie publiczne lub prywatne;

3) przeciwko osobie, używającej wobec nich przemocy fizycznej w celu udaremnienia czynności służbowej;

4) przeciwko osobie, mającej przy sobie broń lub inne przedmioty niebezpieczne dla życia lub zdrowia ludzkiego, jeżeli pomimo wezwania nie porzuci przedmiotu, bądź porzucający go usiłuje nim ponownie ovladnąć;

5) w czasie ścigania niebezpiecznego przestępcy lub osoby podejrzanej o ciężkie przestępstwo, jeżeli pomimo wezwania nie zatrzyma się, bądź rąk do góry nie podniesie;

6) dla udaremnienia ucieczki osoby aresztowanej lub zatrzymanej, którą uprzedzono, że w razie próby ucieczki zostanie użyta broń;

7) dla udaremnienia nielegalnego przekroczenia granicy Państwa;

8) przeciwko przebywającemu w kryjówek niebezpiecznemu przestępcy, jeżeli mimo wezwania kryjówki tej nie opuści;

9) przeciwko osobie, która nie usłucha prawnego wezwania, wydanego przez funkcjonariusza w czasie pełnienia służby asystenckiej, wartowniczej lub konwojowej.

1. Policja Państwowa została rozwiązana dekretem z dnia 15 sierpnia 1944 r. — Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 6.

2. P. dekret z dnia 7 października 1944 r. o Milicji Obywatelskiej — Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 33 (poz. 1 niniejszego zeszytu).

3. Ochronę granic sprawują obecnie Wojska Ochrony Pogranicza, podporządkowane Ministrowi Obrony Narodowej. Sprawę użycia broni przez wojska te regulują przepisy wojskowe.

Art. 2. Oddziały zwarte mogą użyć broni tylko na rozkaz bezpośredniego dowódcy.

Art. 3. (1) Użycie broni może nastąpić jedynie w przypadkach oczywistej konieczności, jeżeli zamierzonego celu nie da się osiągnąć innymi środkami.

(2) Przed użyciem broni zawsze należy wezwać do zaniechania lub spełnienia danej czynności, ostrzegając, że będzie użyta broń, przy czym funkcjonariusze nie występujący w mundurach, winni ujawnić swój charakter. Jeżeli ostrzeżenie słowne nie byłoby celowe, należy ostrzec w inny sposób.

(3) Przepis ust. (2) nie dotyczy przypadków, w których wszelka zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia funkcjonariusza lub osób trzecich, bądź mogłaby udaremnąć pościg osób przestępcy, bądź też groziłaby powszechnym niebezpieczeństwem dla życia, mienia lub zdrowia ludzkiego.

Art. 4. Jeżeli wynikiem użycia broni było zranienie człowieka, należy w miarę możliwości zapewnić zranionemu opiekę lekarską i udzielić mu pierwszej pomocy.

Art. 5. (1) Funkcjonariusz jest obowiązany zawiadomić niezwłocznie swą władzę przełożoną o każdym przypadku użycia broni.

(2) Władza przełożona jest obowiązana w każdym przypadku użycia broni przeprowadzić dochodzenie celem stwierdzenia, czy użycie broni nastąpiło zgodnie z przepisami ustawy niniejszej.

(3) Władza przełożona zawiadomi niezwłocznie właściwego prokuratora o przypadkach

użycia broni, które spowodowały śmierć lub uszkodzenie ciała człowieka, albo były niezgodne z przepisami ustawy niniejszej.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Sprawiedliwości.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 7. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej traci moc prawną rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. o użyciu broni przez organa służby bezpieczeństwa publicznego i ochrony granic (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 27, poz. 243).

3.

DEKRET

z dnia 1 marca 1946 r.

o Straży Obywatelskiej na obszarze Ziemi Odzyskanych.

(Dz. U. R. P. z dn. 30 marca 1946 r. Nr 10, poz. 71)

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Na obszarze Ziemi Odzyskanych w gminach wiejskich i miastach nie wydzielonych powołuje się do życia Straż Obywatelską.

Art. 2. Do zadań Straży Obywatelskiej należy:

- współdziałanie z organami Milicji Obywatelskiej w zapewnieniu bezpieczeństwa, w utrzymaniu porządku i w ochronie mienia publicznego,
- pomoc i obrona w razie zagrożenia bezpieczeństwa osobistego współobywateli lub ich mienia.

Art. 3. Straż Obywatelską powołuje starosta powiatowy w porozumieniu z komendantem powiatowym Milicji Obywatelskiej na wniosek zarządu gminnego lub miejskiego.

Ta sama władza ustala liczebność Straży Obywatelskiej w poszczególnych gminach wiejskich i miastach niewydzielonych.

Art. 4. Kandydatów do służby w Straży Obywatelskiej przedstawia zarząd gminy lub miejski spośród pełnoletnich o nieskazitelnym

opinii mężczyzn, zamieszkałych na terenie gminy. Starosta powiatowy po zasięgnięciu opinii komendanta Milicji Obywatelskiej wyznacza spośród przedstawionych kandydatów osoby powołane do służby w Straży Obywatelskiej. Opinia negatywna komendanta powiatowego Milicji Obywatelskiej jest wiążąca.

Art. 5. Służba w Straży Obywatelskiej jest obowiązkowa, bezpłatna i pełni się ją tylko na terenie gminy, w której obrębie powołany do służby ma miejsce zamieszkania.

Art. 6. Od pełnienia służby w Straży Obywatelskiej zwolnieni są:

- posłowie do Krajowej Rady Narodowej,
- pracownicy państwowi, samorządowi oraz wojskowi w służbie czynnej,
- duchowni i zakonnicy uznanego prawnie wyznania,
- funkcjonariusze wszelkich straży ochronnych, których statuty są zatwierdzone przez właściwe władze bezpieczeństwa publicznego,
- mężczyźni, którzy ukończyli 60 lat życia.

Z ważnych przyczyn starosta powiatowy może zwolnić od służby w Straży Obywatelskiej.

Art. 7. Straż Obywatelska w pełnieniu służby podlega właściwym komendantom Milicji Obywatelskiej.

Art. 8. Czas pełnienia służby nie może przekraczać szesnastu godzin tygodniowo.

Art. 9. Członkom Straży Obywatelskiej w czasie pełnienia przez nich służby służy prawo noszenia broni palnej.

Przed otrzymaniem broni winien każdy członek Straży Obywatelskiej przejść odpowiednie przeszkolenie.

Art. 10. Członkowie Straży Obywatelskiej w czasie pełnienia służby mają prawo legitymowania i zatrzymywania osób podejrzanych.

Osoby zatrzymane muszą być natychmiast doprowadzone do najbliższego posterunku Milicji Obywatelskiej.

Art. 11. Członkom Straży Obywatelskiej wolno użyć broni w przypadkach następujących:

- dla odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność ich samych bądź innych obywateli,
- dla odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na mienie publiczne lub prywatne,
- przeciwko osobie, używającej wobec nich przemocy fizycznej w celu udaremnienia czynności służbowych,

d) przeciwko osobie, mającej przy sobie broń lub inne przedmioty niebezpieczne dla życia lub zdrowia ludzkiego, jeżeli pomimo wezwania nie porzuci przedmiotu bądź porzuciwszy go usiłuje nim ponownie owdądzać,

e) w czasie ścigania niebezpiecznego przestępcy, jeżeli mimo wezwania nie zatrzyma się bądź rąk do góry nie podniesie,

f) dla udaremnienia ucieczki osoby aresztowanej lub zatrzymanej, którą uprzedzono, że w razie próby ucieczki zostanie użyta broń,

g) przeciwko przebywającemu w kryjówce niebezpiecznemu przestępcy, jeżeli mimo wezwania kryjówki tej nie opuści,

h) przeciwko osobie, która nie usłucha prawnego wezwania, wydanego przez członka Straży Obywatelskiej w czasie pełnienia służby asystencyjnej, wartowniczej lub konwojowej.

Art. 12. Użycie broni może nastąpić jedynie w przypadkach oczywistej konieczności, jeżeli zamierzonego celu nie da się osiągnąć innymi środkami.

Przed użyciem broni należy zawsze wezwać do zaniechania lub spełnienia danej czynności, ostrzegając, że będzie użyta broń, przy czym członkowie Straży Obywatelskiej winni ujawnić swój charakter. Jeżeli ostrzeżenie słowne nie byłoby celowe, należy ostrzec w inny sposób.

Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy przypadków, w których wszelka zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia członka Straży Obywatelskiej lub osób trzecich bądź mogłaby udaremnąć pościg i ujęcie przestępcy, bądź też groziłaby powszechnym niebezpieczeństwem dla życia, mienia lub zdrowia ludzkiego.

Art. 13. Za czyny, popełnione w związku ze służbą, członkowie Straży Obywatelskiej podlegają odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej w myśl przepisów regulujących odpowiedzialność funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej.

Art. 14. Straż Obywatelską rozwiązuje starosta powiatowy w porozumieniu z komendantem powiatowym Milicji Obywatelskiej na wniosek zarządu gminnego lub miejskiego albo z własnej inicjatywy.

Art. 15. Członkowie Straży Obywatelskiej korzystają w czasie pełnienia służby z tej samej ochrony prawnej, jaka służy funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej.

Art. 16. Rozporządzenie Ministra Ziemi Odbudowanych, wydane w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego, określi bli-

zej organizację, sposób pełnienia służby, zakres i sposób przeszkolenia Straży Obywatelskiej oraz przepisy dyscyplinarne.

Rozporządzenie Ministra Ziemi Odzyskanych, wydane w porozumieniu z Ministrami Bezpieczeństwa Publicznego i Skarbu, określi odszkodowanie i inne uprawnienia członków Straży Obywatelskiej i ich rodzin z tytułu wypadków w czasie pełnienia służby.

P. rozp. Ministra Ziemi Odzyskanych z dnia 4 maja 1943 r. w sprawie organizacji, sposobu pełnienia służby, zakresu i sposobu przeszkolenia Straży Obywatelskiej oraz przepisów dyscyplinarnych Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 152 (poz. 4 niniejszego zeszytu).

Art. 17. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Ziemi Odzyskanych, Skarbu, Bezpieczeństwa Publicznego i Administracji Publicznej.

Art. 18. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

4.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZIEMI ODZYSKANYCH

z dnia 4 maja 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego w sprawie organizacji, sposobu pełnienia służby, zakresu i sposobu przeszkolenia Straży Obywatelskiej oraz przepisów dyscyplinarnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 czerwca 1946 r. Nr 23, poz. 152)

Na podstawie art. 16 dekretu z dnia 1 marca 1946 r. o Straży Obywatelskiej na obszarze Ziemi Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 71) zarządza się, co następuje:

§ 1. Straż Obywatelska podlega bezpośrednio właściwemu miejscowo komendantowi jednostki Milicji Obywatelskiej.

§ 2. Komendantem Straży Obywatelskiej jest właściwy miejscowo przełożony gminy, który te czynności może w porozumieniu z właściwym komendantem Milicji Obywatelskiej zlecić innej osobie.

§ 3. Straż Obywatelska pełni służbę na podstawie instrukcji i zarządzeń wydawanych przez organa Milicji Obywatelskiej.

§ 4. Członkowie Straży Obywatelskiej w czasie pełnienia służby noszą biało-czerwoną opaskę na lewym ramieniu. Na białym tle opaski winien znajdować się napis S. O. (Straż Obywatelska), naszyty czerwonymi literami, oraz pieczęć urzędowa zarządu gminnego lub miejskiego.

§ 5. Członkom Straży Obywatelskiej wydaje broń Milicja Obywatelska.

§ 6. Broń i opaski wymienione w § 4 winny być po służbie złożone na posterunkach gminnych Milicji Obywatelskiej, a we wsiach, w których nie ma posterunków, broń należy składać u sołtysa lub wójta.

§ 7. Sołtys lub wójt są odpowiedzialni za przechowywanie złożonej u nich broni i jej konserwację.

§ 8. Kontrola nad posiadaną przez Straż Obywatelską bronią należy do Milicji Obywatelskiej.

§ 9. Przeszkolenie Straży Obywatelskiej winno obejmować zaznajomienie się z zasadniczymi przepisami o ochronie spokoju i porządku publicznego oraz służby wartowniczej i zasadniczymi przepisami obchodzenia się z bronią. Komendant Główny Milicji Obywatelskiej wyda odpowiednie instrukcje, określające bliżej zakres i sposób przeszkolenia członków Straży Obywatelskiej.

§ 10. Komendantom Straży Obywatelskiej oraz komendantom wojewódzkim i powiatowym Milicji Obywatelskiej służy prawo dyscyplinarnego karania członków Straży Obywatelskiej za wykroczenia służbowe w ramach przepisów dotyczących karania szeregowych Milicji Obywatelskiej. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się na wniosek właściwego komendanta Straży Obywatelskiej lub z własnej inicjatywy odpowiedniego komendanta Milicji Obywatelskiej. Komendanci powiatowi Milicji Obywatelskiej podają do wiadomości właściwym starostom wykazy osób ukaranych z podaniem rodzaju wykroczenia i wysokości kary.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

5.

DEKRET

z dnia 2 stycznia 1919 r.

o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych.

(Dz. Pr. P. P. z dnia 3 stycznia 1919 r. Nr 1, poz. 80)

Art. 1. Minister Spraw Wewnętrznych czuwa nad utrzymaniem ładu i porządku w Państwie. W wypadkach szczególnych, gdy porządek publiczny okaże się niedostatecznie zabezpieczony przez podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych organy, może być użyte wojsko.

Dotychczas nie uregulowano w drodze przepisu prawnego, jaka władza naczelna przejęła kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w dekreście z dnia 2 stycznia 1919 r. Ponieważ dekret normuje sprawy ściśle z zakresu bezpieczeństwa publicznego, kompetencje te przechodzą faktycznie na Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 2. We wskazanych w art. 1 wypadkach występuje wojsko na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych, który uprawnienia swe w tym względzie przelać może na podwładne sobie organy za wiedzą Rady Ministrów.

Art. 3. Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Spraw Wojskowych wypracują szczegółowe przepisy, określające sposób użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego i przedłożą je do zatwierdzenia Rady Ministrów.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

2. P. rozp. Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 1919 r. o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego — Dz. Pr. P. P. Nr 35, poz. 276 (poz. 6 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przepisy dekretu rozciągnięto na górnośląską część województwa śląskiego ustawą z dnia 6 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 460).

6.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 kwietnia 1919 r.

o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego.

(Dz. Pr. P. P. z dnia 25 kwietnia 1919 r. Nr 35, poz. 276)

w brzmieniu uwzględniającym zmiany, wprowadzone rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia 26 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 244) i z dnia 22 maja 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 328).

Na zasadzie art. 3-go dekretu z dnia 2 stycznia 1919 r. Dz. Pr. Nr 1 poz. 80 o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych Rada Ministrów zatwierdza następujące przepisy, określające sposób użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego.

I. Zasady ogólne.

Art. 1. Wojsko do pomocy władzom cywilnym może być wezwane tylko w ostateczności, gdy siły i środki władzy cywilnej okażą się niewystarczającymi i tylko w wypadkach następujących:

1) dla celów zapobiegawczych i ratowniczych podczas klęsk żywiołowych;

2) dla uprzedzenia lub stłumienia zbiorowych aktów gwałtu publicznego, zbrojnych wystąpień przeciw Państwu, bezpieczeństwu życia i całości mienia obywateli;

3) we wszystkich innych wypadkach, przewidzianych w poszczególnych ustawach administracyjnych lub sądowych.

Art. 2. Wzywać pomocy wojska mogą przedstawiciele władzy publicznej upoważnieni do tego z mocy prawa.

Art. 3. Udzielenie pomocy wojskowej następuje z rozkazu dowódcy właściwego Okręgu Generalnego.

Kompetencje dowódców okręgu generalnego przejął dowódcy okręgów korpusu, obecnie dowódcy okręgów wojskowych.

Art. 4. Żądanie pomocy wojska należy kierować do dowódcy miejscowego lub najbliższego garnizonu, który żądanie to z własnym w tymże przedmiocie wnioskiem przedstawia do decyzji dowódcy Okręgu Generalnego; dowódca garnizonu może udzielić na własną odpowiedzialność pomocy tylko w razach nagłych, niecierpiących żadnej zwłoki.

Art. 5. Żądanie pomocy wojska musi być w zasadzie zgłoszone na piśmie, a w razach nagłych ustnie osobiście przez odnośnego przedstawiciela władzy lub osobę w tym celu upoważnioną. W tym ostatnim razie osoba zgłaszająca wezwanie pozostaje przy oddziale wojska aż do chwili przybycia na miejsce zajść i wyjaśnienia okoliczności, które spowodowały wezwanie wojska. W razie niemożności piśmiennego i ustnego porozumienia się żądanie pomocy musi być zgłoszone telefonicznie lub innym sposobem wyłączającym możliwość mistyfikacji.

Art. 6. W żądaniu pomocy wojskowej muszą być podane:

- 1) cel interwencji wojskowej,
- 2) miejsce interwencji oraz
- 3) liczebność żadanego oddziału i inne dane uzupełniające.

Art. 7. We wszystkich wypadkach określenie stanu liczebnego oddziału, rodzaju broni i innych warunków, dotyczących wystąpienia lub skonsygnowania wojska, przeznaczonego do pomocy władzy cywilnej, zależy wyłącznie od decyzji dowództwa wojskowego.

Art. 8. Władze cywilne po zawezwaniu wojska obowiązane są poczynić niezbędne zarządzenia do jaknajszybszego przewozu tegoż do miejsca przeznaczenia. Koszta przewozu wojska ponosi Skarb Państwa na rachunek tej władzy, która interwencji wojska zażądała.

Art. 8-a. Żołnierzom wezwanym do pomocy władz cywilnych w przypadkach, określonych w art. 1, i pełniącym w tym celu służbę poza miejscem stałego garnizonu, przyznaje się dodatek dzienny w wysokości 75% diet przysługujących w czasie podróży służbowych zależnie od posiadanego stopnia wojskowego. W razie pełnienia służby, określonej w art. 1, w miejscu stałego garnizonu, prawo do pobierania powyższego dodatku posiadają ci tylko żołnierze, którzy pełnią tę służbę ponad 12 godzin.

Koszty wynikające z tego tytułu, jak również wydatki nadzwyczajne, przekraczające normy

zwyyczajnego utrzymania wojska i zużycia materiału, ponosi zainteresowane ministerstwo.

Prawo do pobierania dodatku, określonego w ust. 1, nie służy w czasie wojny i mobilizacji. Prawo to nie służy również w przypadku użycia do zabezpieczenia porządku publicznego, poza stałym garnizonem, oddziału, do którego zostali powołani żołnierze rezerwy lub pospolitego ruszenia w interesie obrony Państwa stwierdzonym uchwałą Rady Ministrów.

Wobec przepisów dekretów: z dnia 14 lutego 1946 r. o uposażeniu wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 371) i z dnia 16 kwietnia 1946 r. o dodatku do uposażenia wojskowych, biorących udział w zwalczaniu przestępstw przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 118) wydaje się wątpliwe, czy postanowienia art. 8-a zachowały nadal moc obowiązującą.

Art. 9. Wojska, wezwane do pomocy władzom cywilnym do miejscowości, leżących poza obrębem ich stałego stacjonowania, mają tam być rozlokowane w skupieniu w najobszerniejszych pomieszczeniach i bezwzględnie każdy żołnierz z osobna. Kwatery oficerów powinny się znajdować w bezpośredniej łączności z kwaterami żołnierzy.

II. Zarządzenia w przewidywaniu rozruchów.

Art. 10. W przewidywaniu rozruchów wolno jest wzywać wojsko wyłącznie do miejscowości, nie posiadających załogi miejscowej lub posiadających liczebnie niewystarczającą. W tym wypadku wysłany oddział po przybyciu do wskazanej miejscowości pozostaje w pogotowiu w wyznaczonych kwaterach, występuje zaś czynnie nie wcześniej, aż nastąpią okoliczności i warunki, przewidziane w art. 1 przepisów niniejszych.

Art. 11. W oczekiwaniu rozruchów władze cywilne mają prawo żądać, by część lub cały stan liczebny załogi miejscowej pozostały w koszarach w stanie zupełnej gotowości do czynnego wystąpienia na każde żądanie i wskazać punkty zagrożone, w których może zajść potrzeba interwencji wojska. Czynnie jednak wojsko wystąpić może tylko po rzeczywistym zajściu okoliczności, przewidzianych w art. 1.

Art. 12. Przy wykonaniu zarządzeń, wymienionych w art. 10 i 11, obowiązują przepisy art. 4 i 5; wojsko jednak, nie czekając na wejścia decyzji dowódcy Okręgu Generalnego, może być skonsygnowane natychmiast.

Art. 13. W wypadkach mniejszej wagi dowódca garnizonu wysyła do miejsc, wskazanych przez władze bezpieczeństwa publicznego, patrole i podjazdy w takiej ilości i składzie liczebnym oraz na taki przeciąg czasu, jak to uzna za potrzebne.

Art. 14. W razie zauważenia niebezpieczeństwa patrole zawiadamiają najbliższy punkt

zborny siły wojskowej lub służby bezpieczeństwa, ukrócając zaś jakikolwiek nieporządek na ulicy, skierowują opornych do najbliższego urzędu bezpieczeństwa publicznego.

Art. 15. W przedmiocie użycia broni patrole i podjazdy kierują się przepisami art. 113, 114 i 115 służby garnizonowej. (Tymcz. Reg. z 9/12. 18).

III. Pomoc wojskowa w czasie rozruchów.

Art. 16. Pomoc wojskowa ma być tak silna, by dawała pod każdym względem rękojmię, że zadanie spełnione zostanie i honor oręża nie będzie narażony na szwank.

Art. 17. Zasadniczo pomoc wojskowa przeznaczona jest na to, by dać władzom publicznym i ich organom należyłą ochronę, a ich zarządzeniom zapewnić bezwzględny posłuch; nigdy zaś do sprawowania bezpośrednich funkcji policji (milicji) lub tych urzędów, do pomocy którym wojsko dodane zostało.

Art. 18. Dowódca wezwanego przez władze cywilne oddziału ma przestrzegać:

1) by wojskowe i wszelkie inne uznane za ważne obiekty obsadzone zostały przez oddziały wojska;

2) by przystęp do nich był zamknięty i należyście przeciwko niespodzianemu opanowaniu zabezpieczony;

3) by dyspozycje alarmowe szczegółowo były uregulowane;

4) by służby wart nie ograniczać tylko do najniezbędniejszej potrzeby, lecz zarządzić tak, by rondy danego oddziału miały w obserwacji również rejony sąsiednie;

5) by dostateczna siła zbrojna stale była w pogotowiu;

6) by żołnierze stale wychodzili z koszar i trzymali się razem co najmniej po dwóch;

7) by stosunki ludności z wojskiem ograniczyć do minimum i energicznie przeciwdziałać wszelkim próbom wzajemnego ich komunikowania się;

8) by osobom cywilnym dozwalać wstępu do koszar i zajętych przez wojsko obiektów tylko za pisemnym pozwoleniem dowódcy oddziału;

9) by patrole wysyłać w dostatecznej ilości.

Art. 19. Po przybyciu wojska na miejsce wypadków władze cywilne powiadamiają dowódcę o stanie rzeczy, wskazując cel, jaki ma być przy współudziale wojsk osiągnięty i upoważniają go do odpowiednich zarządzeń; następnie zaś ze wszystkimi żądaniem swoimi zwracają się do dowódcy oddziału, warty, patrolu lub podjazdu, nie czyniąc dyspozycji bezpośrednich; w czasie zaś działania wojska obowiązane są do czynnego współdziałania z dowództwem.

Art. 20. W razie nieobecności władz cywilnych na miejscu zajść oraz we wszystkich wy-

padkach, kiedy działalność ich jest faktycznie uniemożliwiona, dowódca oddziału obowiązany jest po przybyciu na miejsce poczynić wszystkie zarządzenia podług własnego uznania.

Art. 21. Dowództwo wojskowe powinno w celu przerwania rozruchów zastosować wszelkie możliwe środki, by o ile możności uniknąć użycia broni i niepotrzebnego przelewu krwi.

Art. 22. Każdy dowódca działa na miejscu wypadków zupełnie samodzielnie, z zupełnym zdecydowanym spokojem, energicznie, wytrwale i nigdy połowicznie, interweniując szybko i z takimi siłami, by nie pozostawało wątpliwości co do sukcesu, lub też broni się bezwzględnie tak długo, dopóki nie przybędzie odpowiednia pomoc. Wojsko pozostaje na miejscu wypadku do tej chwili, gdy dowództwo uzna zadanie wojskowe za spełnione.

IV. Użycie broni podczas rozruchów.

Art. 23. Należy użyć broni:

1) przy rozruchach lub manifestacjach o charakterze rozruchów na wyraźne a umotywowane żądanie uprawnionych przedstawicieli władzy cywilnej w każdym wypadku, kiedy ich poprzednie wezwania do przywrócenia stanu prawnego pozostały bez skutku, a dowódca oddziału tego rodzaju interwencję wojska uzna za konieczną;

2) gdy oddział wojska czynnie lub zbrojnie zostanie napadnięty; jak również, gdy tłum przeszkadza wojsku w posuwaniu się lub pełnieniu akcji, do której wojsko zostało powołane.

Art. 24. Gdy przy oddziale wojska lub jego części albo patrolu, wyznaczonym do przywrócenia porządku i bezpieczeństwa, nie ma przedstawiciela władzy cywilnej, lecz wobec wojska mają miejsce wypadki gwałtu przeciwko bezpieczeństwu życia i mienia obywateli lub urzędzeń publicznych, wówczas dowódca wojskowy z własnej inicjatywy ma wezwać (kogo należy) do porządku i, gdyby temu wezwaniu nie uczyniono zadość,jąć się środków gwałtownych, nawet gdy wojsko nie było zaczepione.

Art. 25. Gdy przyszło już do użycia broni, to w konsekwencji nastąpić winno zupełne rozpedzenie tłumu i schwywanie podżegaczy; bezwzględnie nie wolno się wdawać w układy, a tym bardziej doprowadzić do kapitulacji wojska.

Art. 26. Do rozpedzenia tłumu używa się piechoty i, pod osłoną rezerwy, działa się przede wszystkim bagnetem, oszczędzając w miarę możliwości kobiet i dzieci, starców i osób, nie biorących udziału w rozruchach. Na wypadek, gdyby natarcie bagnetem nie dało rezultatu, lub gdyby strzelano do wojska, albo zmuszano

je do obrony koniecznej, należy użyć broni palnej, nie wolno wtedy jednak już strzelać w górę.

Art. 27. Natarcie bagnetem lub salwą poprzedzić winien potrójny sygnał trąbką.

Art. 28. Bez poprzedniego sygnału ostrzegawczego wolno użyć broni w wypadkach następujących:

1) dla samoobrony, gdy wojsko zostanie napadnięte;

2) w razie zbrodni i gwałtów, popełnianych w obecności wojska;

3) przeciwko czynnie opierającym się lub przeszkadzającym działaniu wojska.

Art. 29. Kawalerii — z uwagi na jej zdolność szybkiego poruszania się i przerzucania się — używa się do usunięcia tłumu z placów i ulic nawet bez konieczności użycia broni; patrole kawaleryjskie mają za zadanie przeszkadzać formowaniu się tłumom.

Art. 30. W razie poważniejszych rozruchów piechota i kawaleria występują z karabinami maszynowymi, a w wypadkach szczególnych do pomocy piechocie i kawalerii dodana być może artyleria, w siłę co najmniej 2 armat. Artyleria może być również użyta w razie braku w danej miejscowości kawalerii lub piechoty; w tym wypadku należy wyznaczyć oddziały uzbrojonych artylerzystów bez armat, lecz o ile możności konno.

Art. 31. Aresztowań dokonywują w zasadzie organy bezpieczeństwa publicznego, jeśli jednak wyjątkowo wypadnie to czynić wojsku, to do tego celu przeznaczyć należy patrole, pod wodzą energicznych, silnych podoficerów lub żołnierzy, zaopatrując ich w odpowiednie szczegółowe instrukcje.

Art. 32. Dla osobistej osłony przedstawiciela władzy, oraz dowódcy, jako osób interweniujących w rozruchach, należy dać specjalne patrole ochronne.

7.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 23 sierpnia 1932 r.

o Straży Więziennej.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 sierpnia 1932 r. Nr 74, poz. 667)

(Wyciąg)

CZĘŚĆ I.

ORGANIZACJA STRAŻY WIĘZIENNEJ.

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Straż Więzienna jest powołana do wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania w zakresie wymiaru sprawiedliwości.

Straż Więzienna pełni również obowiązki straży konwojowej, przewidzianej w art. 48 i 69 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 272).

Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 272) zostało zastąpione ustawą z dnia 26 lipca 1939 r. o organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 457). P. art. 73 tej ustawy (poz. 8 niniejszego zeszytu)

Art. 2. Straż Więzienna jest korpusem jednolitym, umundurowanym i uzbrojonym.

Art. 3. Straż Więzienna podlega Ministrowi Sprawiedliwości.
Na czele Straży Więziennej stoi Główny Inspektor Straży Więziennej.

Kompetencje Ministra Sprawiedliwości, przewidziane w art. 3, przejął Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 4. Władze sądowe i prokuratorskie uprawnione są do wydawania funkcjonariuszom straży, pełniącym służbę w poszczególnych więzieniach, zarządzeń, przewidzianych w ustawach.

Art. 5. Straż Więzienna jest uprawniona przy wykonywaniu swych zadań do stosowania niezbędnych środków przymusowych.

Art. 6. Straż Więzienna podczas pełnienia służby ma prawo użycia broni w przypadkach, określonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 272).

P. uw. do art. 1. Sprawę użycia broni przez funkcjonariuszy więziennictwa reguluje obecnie rozdział 14 ustawy z dnia 26 lipca 1939 r. (poz. 8 niniejszego zeszytu).

Przepisy przejściowe.

Art. 105. Minister Sprawiedliwości wydaje w drodze rozporządzeń przepisy normujące:

a) zakres pełnienia przez Straż Więzienną obowiązków straży konwojowej (art. 1 ust. 2); rozporządzenie to zostanie wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Skarbu;

b) umundurowanie i uzbrojenie funkcjonariuszów Straży Więziennej (art. 2);

8.

U S T A W A

z dnia 26 lipca 1939 r.

o organizacji więziennictwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 2 sierpnia 1939 r. Nr 68, poz. 457).

(Wyciąg)

Rozdział 1.

Administracja więziennictwa, nadzór i kontrola.

Art. 1. 1. Naczelne kierownictwo i nadzór nad więzieniami i aresztami sprawuje Minister Sprawiedliwości.

2. Nadzór bezpośredni nad więzieniami i aresztami wykonywa Główny Inspektorat Straży Więziennej, delegowani przezeń inspektorzy więziennictwa lub inni wyżsi funkcjonariusze straży więziennej. Delegowanemu służą przy wykonywaniu czynności nadzorczych prawa przełożonego.

3. Kierownictwo bezpośrednie poszczególnych więzień i aresztów należy do naczelników więzień i aresztów.

Kompetencje Ministra Sprawiedliwości przewidziane w art. 1 ustawy, przejął Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

Rozdział 2.

Więzienia, areszty oraz ich przeznaczenie.

Art. 6. 1. Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi więzienia i areszty, stanowi o ich penitencjarnym przeznaczeniu oraz o podziale na 3 klasy w zależności od pojemności lub zakresu zadań penitencjarnych.

2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych ustala które więzienia i areszty w całości lub w części oddane będą na czas mobilizacji lub wojny do dyspozycji Ministra Spraw Wojskowych.

3. W razie istnienia wolnych miejsc w więzieniach i aresztach wojskowych mogą za zgodą Ministra Spraw Wojskowych — w nich być umieszczane osoby skazane i tymczasowo aresztowane przez sądy powszechne. W stosunku do tych osób obowiązuje regulamin więzienny, wydany na podstawie art. 75 ustawy niniejszej.

Uw. do art. 1 ma tu analogiczne zastosowanie. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 7. Więzienia i areszty służą:

1) do wykonywania kar pozbawienia wolności, orzeczonych przez sądy powszechne.

ne lub władze administracyjne, a w przypadkach ustawą przewidzianych do wykonywania kar pozbawienia wolności, orzeczonych przez sądy wojskowe;

- 2) do umieszczania osób zatrzymanych lub tymczasowo aresztowanych pod zarzutem przestępstw, należących do właściwości sądów powszechnych lub władz administracyjnych.

Art. 8. 1. Więzienia i areszty mogą służyć na mocy zarządzeń Ministra Sprawiedliwości również:

- 1) do umieszczania osób w przypadku innych przymusowych zatrzymań lub aresztowań, jeżeli ustawy szczególne inaczej nie stanowią;
- 2) do umieszczania osób wojskowych na wniosek władz wojskowych.

2. W przypadkach nie cierpiących zwłoki może zarządzenia te wydawać prokurator apelacyjny co do osób wojskowych skazanych i tymczasowo aresztowanych.

3. Umieszczenie osób tych w więzieniach i aresztach można uzależniać od zwrotu kosztów utrzymania, których wysokość określa Minister Sprawiedliwości.

Rozdział 14.

Użycie broni. Wzywianie siły zbrojnej.

Art. 65. Funkcjonariusze więziennictwa podczas wykonywania czynności służbowych mają prawo użycia broni:

- 1) w celu odparcia niebezpieczeństwa napadu lub zamachu, zagrażającego życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza, czy też innych osób, wreszcie w celu przeciwdziałania przedsięwzięciu czynności, zmierzających bezpośrednio do takiego napadu lub zamachu;
- 2) w razie nieusłuchania wezwania do natychmiastowego odłożenia broni lub innych przedmiotów, których użycie może zagrażać zdrowiu lub życiu funkcjonariusza, czy też innej osobie oraz jeżeli wezwany po odłożeniu broni lub innych przedmiotów bez zezwolenia samowolnie je podejmuje;
- 3) w celu odparcia niebezpiecznego napadu lub zamachu, zagrażającego mieniu publicznemu lub prywatnemu, albo też w celu przeciwdziałania przedsięwzięciu czynności, zmierzających bezpośrednio do takiego napadu lub zamachu;
- 4) w celu pokonania oporu czynnego, udaremniającego przeprowadzenie czynności służbowej, w celu pokonania gwałtu fizycznego, nie mającego charakteru napadu lub zamachu, określonego w pkt. 1),

lecz skierowanego ku pozbawieniu funkcjonariusza możliwości wypełnienia obowiązków służby przez usiłowanie rozbrojenia, obezwładnienia i t. p.;

- 5) w celu pokonania oporu, polegającego na zbiorowym odmówieniu posłuszeństwa rozkazom, wydanym w granicach pełnionej służby;
- 6) w celu udaremnienia ucieczki pozbawionego wolności;
- 7) w celu ujęcia pozbawionego wolności, który ucieka lub unieszkodliwiania go, jeśli zajął stanowisko obronne albo schronił się do kryjówki;
- 8) podczas pełnienia służby wartowniczej albo konwojowej przeciwko osobie, pełniącej lub usiłującej popełnić czyn przestępny, zmierzający do uszkodzenia, naruszenia lub uszczuplenia przedmiotu chronionego lub osobie, która nie usłuchała rozkazu wartownika lub konwojenta, wydanego w granicach pełnionej służby;
- 9) przeciwko osobom, które przy pomocy gwałtu usiłują wtargnąć lub wtargnęły do więzienia lub aresztu.

Art. 66. 1. Użycie broni w przypadkach, wyszczególnionych w artykule poprzedzającym, może nastąpić po jednorazowym wezwaniu do zaniechania lub spełnienia danej czynności i tylko wówczas, gdy pożądanego celu nie można osiągnąć innymi środkami, nie pociągającymi niebezpieczeństwa dla funkcjonariusza i osób trzecich. Jeżeli ze względu na okoliczności danego wypadku wezwanie jest niemożliwe, użycie broni może nastąpić po jednorazowym wystrzale ostrzegawczym w powietrze.

2. Ograniczeń ust. 1 nie stosuje się w przypadkach, w których zwłoka połączona jest z niebezpieczeństwem dla osoby funkcjonariusza lub innych osób, albo w których zwłoka może udaremnić pościg i ujęcie pozbawionego wolności lub spowodować klęskę żywiołową.

Art. 67. W przypadkach pełnienia czynności służbowych przez kilku funkcjonariuszów więziennictwa wspólnie, naczelnik więzienia lub aresztu decyduje o potrzebie użycia broni i o wyborze jej rodzaju. Decyzja ta przysługuje funkcjonariuszowi najstarszemu stopniem lub służbą spośród funkcjonariuszów obecnych, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem lub gdy funkcjonariuszowi zlecono kierownictwo czynności spełnianej poza więzieniem lub aresztem.

Art. 68. Funkcjonariusz więziennictwa, który użył broni, powinien natychmiast o tym donieść naczelnikowi więzienia lub aresztu. W

każdym przypadku użycia broni naczelnik przeprowadza dochodzenie w celu stwierdzenia, czy użycie broni zgodne było z przepisami ustawy niniejszej. Jeżeli użycie broni spowodowało śmierć, uszkodzenie ciała albo nastąpiło wbrew przepisom ustawy niniejszej, naczelnik więzienia lub aresztu zawiadamia bezwzględnie właściwego prokuratora.

Art. 69. 1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa, naczelnik więzienia lub aresztu powinien wezwać pomocy policyjnej, czy też wojskowej za pośrednictwem władzy administracji ogólnej. Z wezwaniem o pomoc należy zwrócić się tylko wówczas, jeżeli przewiduje się, że mimo użycia wszystkich środków własne siły nie starczą do utrzymania bezpieczeństwa, bądź przywrócenia spokoju i porządku.

2. W nagłych wypadkach pomoc policyjna może być wezwana bezpośrednio.

3. O wezwaniu pomocy naczelnik zawiadamia właściwego prokuratora i władzę przelozoną, a w przypadku, przewidzianym w ust. 2, również władzę administracji ogólnej.

Policja Państwowa została rozwiązana dekretem P. K. W. N. z dnia 15 sierpnia 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 6). Funkcje jej przejęła Milicja Obywatelska. Kompetencje władz administracji ogólnej w zakresie spraw bezpieczeństwa publicznego przejęły urzędy bezpieczeństwa publicznego.

Rozdział 16.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 73. Do czasu przejścia przez straż więzienną obowiązków konwojowania pozbawionych wolności, obowiązki te pełni policja państwowa w dotychczasowym zakresie.

9.

DEKRET

z dnia 5 lipca 1946 r.

o Straży Leśnej.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 września 1946 r. Nr 41, poz. 238)

(Wyciąg)

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Straż Leśną zorganizowaną na wzór wojskowy podległą Ministrowi Leśnictwa.

Art. 2. Do zakresu działania Straży Leśnej należy:

- 1) ochrona przed przestępczą działalnością, śledzenie i ujawnianie sprawców przestępstw przeciw gospodarstwu leśnemu, przemysłowemu i innemu mieniu pozostającemu w administracji Ministra Leśnictwa,
- 2) pełnienie służby wartowniczej i konwojowej,
- 3) współdziałanie z właściwymi władzami państwowymi w dziedzinie bezpieczeństwa mienia pozostającego w administracji Ministra Leśnictwa oraz ochrony zdrowia, życia i mienia pracowników lasów państwowych na terenie gospodarstw leśnych, obiektów przemysłowych i innych,
- 4) współdziałanie z właściwymi władzami wojskowymi w dziedzinie obronności Państwa; zakres tego współdziałania ustala Ministrowie Leśnictwa i Obrony Narodowej.

Art. 3. Straży Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych służą:

- 1) uprawnienia organów administracji lasów państwowych w zakresie służby ochronnej,
- 2) uprawnienia Milicji Obywatelskiej w granicach, określonych w art. 2,
- 3) prawo przeprowadzania rewizji u osób podejrzanych o przestępstwo przewidziane w art. 2 w pkt. 1,
- 4) prawo korzystania w wyjątkowych przypadkach podyktowanych miejscowymi warunkami z kwater i podwód na zasadach zakwaterowania wojska,
- 5) prawo do pomocy wszystkich władz i urzędów,
- 6) prawo posiadania broni typu wojskowego na warunkach określonych przez Ministra Bezpieczeństwa Publicznego,
- 7) prawo użycia broni w przypadkach, w których prawo użycia jej służy Milicji Obywatelskiej,
- 8) prawo nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych za wykroczenia w zakresie szkodnictwa leśnego.

Art. 4. Funkcjonariusze Straży Leśnej mogą nakładać i ściągać grzywny w drodze doraźnych nakazów karnych za wykroczenia w zakresie szkodnictwa leśnego w razie schwytania winnego na gorącym uczynku, albo gdy nie ma wątpliwości co do osoby sprawcy, jeśli winny oświadczył, że grzywnę uiszczy bezwzględnie.

Przepisy ust. 2 i 3 oraz co do wysokości grzywny ust. 1 art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365) oraz art.

51 tegoż rozporządzenia stosuje się odpowiednio.

Grzywny ściągnięte wpływają do Skarbu Państwa na potrzeby leśnictwa państwowego.

Art. 5. Straż Leśna składa się:

- 1) z oficerów Straży Leśnej, mianowanych przez Ministra Leśnictwa, którymi są:
 - a) inspektor Straży Leśnej,
 - b) nadkomisarz Straży Leśnej,
 - c) komisarz Straży Leśnej,
- 2) z szeregowych Straży Leśnej mianowanych przez właściwe organa administracji lasów państwowych, którymi są:
 - a) st. przodownik Straży Leśnej,
 - b) przodownik Straży Leśnej,
 - c) st. strażnik Straży Leśnej,
 - d) strażnik Straży Leśnej.

Art. 6. Oficerów i szeregowych obowiązuje w służbie noszenie munduru ustalonego przepisami o umundurowaniu państwowych funkcjonariuszów leśnych. Szczegółowe przepisy o wyekwipowaniu i oznakach służbowych ustali Minister Leśnictwa.

Art. 13. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Leśnictwa.

Art. 14. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

10.

DEKRET

z dnia 17 października 1946 r.

o Straży Pocztovej.

(Dz. U. R. P. z dn. 17 listopada 1946 r. Nr 59, poz. 323).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Pocztowa Służba Ochronna Ministerstwa Poczty i Telegrafów otrzymuje nazwę Straży Pocztovej.

Art. 2. Do zakresu działania Straży Pocztovej należy:

- 1) ochrona przed przestępczą działalnością, skierowaną przeciw interesom i majątkowi państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“;
- 2) pełnienie pocztowej służby wartowniczej i konwojowej;
- 3) współdziałanie z organami wojskowymi, bezpieczeństwa publicznego i strażami publicznymi w dziedzinie ochrony mienia pozostającego w administracji Ministra Poczty i Telegrafów.

Art. 3. Przy wykonywaniu czynności służbowych, o ile zachodzą warunki przewidziane w art. 150 § 2 i 167 kodeksu postępowania karnego, przysługuje Straży Pocztovej prawo zatrzymania i przeprowadzenia rewizji u osób podejrzanych o przestępstwa, o jakich mowa w art. 2 pkt. 1 niniejszego dekretu, z zachowaniem przepisów art. 150 § 2, 151 i 167 — 169 kodeksu postępowania karnego.

Art. 4. Organom Straży Pocztovej służy prawo posiadania broni palnej oraz prawo użycia broni tej w przypadkach i w sposób, w jakich uprawnia te przysługują Milicji Obywatelskiej.

Art. 5. Organ Straży Pocztovej uprawniony jest do użycia broni palnej w celu odparcia rzeczywistego i bezprawnego napadu lub zamachu, zagrażającego bezpośrednio jego życiu, życiu osób trzecich albo mieniu pocztowemu, jeżeli odparcie takiego napadu lub zamachu innymi środkami jest niemożliwe, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem.

Użycie broni palnej może nastąpić tylko po jednorazowym ostrzeżeniu, a jeżeli ze względu na okoliczności ostrzeżenie takie jest niemożliwe, użycie broni palnej może nastąpić tylko wówczas, gdy wszelka zwłoka grozi bezpośrednim niebezpieczeństwem życiu pracownika pocztowego lub osób trzecich albo naraziłaby na bezwzględną utratę mienia pocztowego.

Art. 6. Funkcjonariuszów Straży Pocztovej powołuje Minister Poczty i Telegrafów spośród pracowników pocztowych.

Art. 7. Wewnętrzną organizację, przepisy służbowe tudzież rodzaj uzbrojenia Straży Pocztovej ustali instrukcja, wydana przez Ministra Poczty i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 8. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Poczty i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 9. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

11.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o organizacji i zakresie działania władz marynarki handlowej.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 marca 1928 r. Nr. 38, poz. 366).
(Wyciąg w zakresie dotyczącym utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego w portach).

Art. 1. W dziedzinie marynarki handlowej i portów morskich handlowych władzami I instancji są kapitanaty portów, władzą II instancji

cji — Urząd Morski, podległy Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Kompetencje Ministra Przemysłu i Handlu w zakresie określonym art. 1 rozp. Prezydenta R. P. przejął Minister Żeglugi.

Art. 4. Do zakresu działania Urzędu Morskiego należą sprawy:

- 1) policji portowej i żeglugowej.

Art. 6. Dyrektor Urzędu Morskiego wydaje zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz ogłasza w Dzienniku Urzędowym W o j s k o w y c h, oraz w tych przedsiębiorstwach prywatnych, które, wykonywując materiały na potrzeby obrony Państwa, zarządzeniem Ministerstwa S p r a w W o j s k o w y c h są chronione przez wartowników cywilnych — tudzież ich przełożonym cywilnym w służbie wartowniczej służy w czasie wykonywania tych czynności prawo użycia broni w przypadkach, określonych w ustawie niniejszej.

Art. 8. Do zakresu działania kapitanatu portu należy:

- 1) wykonywanie policji portowej i żeglugowej, w szczególności:
 - a) czuwanie nad bezpieczeństwem statków, załóg, pasażerów i ładunków podczas postoju, wyładowania i załadowania towarów oraz ruchu statków w obrębie portu i jego redy,
 - b) regulowanie ruchu i postoju statków w obrębie portu i jego redy,
 - c) kontrolowanie dokumentów okrętowych i prowadzenie rejestrów statków, wchodzących i wychodzących z portu,
 - d) czuwanie nad bezpieczeństwem ogniowym w obrębie portu i jego redy,
 - e) współdziałanie w porcie i na redzie z innymi organami bezpieczeństwa publicznego.

Art. 16. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie naruszają kompetencji władz administracji ogólnej w zakresie utrzymania bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Współdziałanie władz administracji ogólnej z władzami morskimi w tym zakresie określi rozporządzenie wykonawcze.

Kompetencje władz administracji ogólnej, określone w art. 16, zwłaszcza w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, przeszły na władze bezpieczeństwa publicznego.

12.

USTAWA

z dnia 9 kwietnia 1936 r.

o użyciu broni przez wartowników cywilnych, będących pod nadzorem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 kwietnia 1936 r. Nr. 28, poz. 221).

Art. 1. (1) Osobom cywilnym — pełniącym na podstawie stosunku służbowego lub umownego czynności wartownicze w poszczególnych

działach administracji wojskowej i w państwowych przedsiębiorstwach skomercjalizowanych, będących pod nadzorem Ministerstwa Spraw Wojskowych, oraz w tych przedsiębiorstwach prywatnych, które, wykonywując materiały na potrzeby obrony Państwa, zarządzeniem Ministerstwa S p r a w W o j s k o w y c h są chronione przez wartowników cywilnych — tudzież ich przełożonym cywilnym w służbie wartowniczej służy w czasie wykonywania tych czynności prawo użycia broni w przypadkach, określonych w ustawie niniejszej.

(2) Minister S p r a w W o j s k o w y c h określa, jakie czynności osób wymienionych w ust. (1) uważa się za czynności wartownicze w rozumieniu ustawy niniejszej.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 2. (1) Wartownicy cywilni uprawnieni są do użycia broni w następujących przypadkach:

- 1) w celu odparcia niebezpiecznego napadu lub zamachu, zagrażającego życiu, zdrowiu lub wolności wartownika, jego przełożonych w służbie wartowniczej, albo chronionemu przez niego mieniu, albo też w celu przeciwdziałania przedsięwzięciu czynności, zmierzających bezpośrednio do takiego napadu lub zamachu;
- 2) w razie nieusłuchania wezwania do natychmiastowego odłożenia broni, lub innych przedmiotów, których użycie może zagrażać zdrowiu lub życiu wartownika, jego przełożonych w służbie wartowniczej, albo chronionemu przez niego mieniu, albo też, gdy wezwany po odłożeniu broni lub wymienionych przedmiotów samowolnie je podejmuje;
- 3) przeciwko osobie, która nie usłucha rozkazu wartownika, albo jego przełożonych w służbie wartowniczej, wydanego w granicach pełnionej służby, a dotyczącego bezpośrednio bezpieczeństwa chronionego mienia lub osoby wartownika i jego przełożonych w służbie wartowniczej.

(2) Powyższe uprawnienia służą również, przełożonym cywilnym.

Art. 3. Użycie broni jest dopuszczalne tylko w razie oczywistej niezbędności, szczególnie bardzo ogłędnie w wypadkach zagrożenia bezpośrednio życiu osób postronnych.

Art. 4. (1) Użycie broni może nastąpić po jednorazowym wezwaniu do spełnienia lub zaniechania danej czynności oraz po jednorazowym wystrzale ostrzegawczym w powietrze, jeżeli ustne wezwanie nie odniosło skutku.

(2) Przepisów ust. (1) nie stosuje się jedynie w przypadkach, w których wszelka zwi-

ka groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia, zdrowia lub wolności wartownika, jego przełożonych w służbie wartowniczej, albo też dla chronionego przez niego mienia.

Art. 5. (1) Wartownik, który użył broni, powinien zawiadomić o tym natychmiast po zejściu z posterunku swego przełożonego, który przeprowadza w każdym przypadku użycia broni dochodzenie w celu stwierdzenia, czy użycie broni było zgodne z przepisami ustawy niniejszej.

(2) Jeżeli użycie broni pociągnęło za sobą śmierć lub uszkodzenie ciała, przełożony zawiadamia o tym bezzwłocznie właściwego prokuratora. Przełożony zawiadamia również właściwego prokuratora o tych przypadkach użycia broni, które nastąpiło wbrew przepisom ustawy niniejszej.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) stosuje się odpowiednio do przełożonych cywilnych w służbie wartowniczej.

Art. 6. Minister Spraw Wojskowych wyda przepisy o umundurowaniu (oznakach zewnętrznych) i uzbrojeniu wartowników cywilnych i ich przełożonych cywilnych w służbie wartowniczej.

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

P. uw. do art. 1. Uprawnienia Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 7 ustawy, przechodzą na Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

13.

USTAWA

z dnia 13 marca 1934 r.

o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 kwietnia 1934 r. Nr. 32, poz. 285).

Art. 1. (1) Upoważnia się Ministra Komunikacji do wydawania w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzeń przepisów o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego.

(2) Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określi również organa kolejowe, powołane do nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o porządku na kolejach, zakres ich uprawnień w granicach, określonych ustawą niniejszą, sposób wyszkolenia oraz wzór specjalnej odznaki dla tych organów.

(3) Organa kolejowe, sprawujące nadzór nad przestrzeganiem przepisów o porządku na kolejach, noszą nazwę organów ochrony kolei.

(4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji, określi, którym organom ochrony kolei (ust. 3) będzie służyło prawo noszenia broni palnej w czasie pełnienia służby na obszarze kolejowym.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie z dnia 13 marca 1934 r. przeszły odpowiednio na Ministrów: Administracji Publicznej (i Ziem Odzyskanych) oraz Bezpieczeństwa Publicznego. Dotychczas rozgraniczenie zakresu działania pomiędzy tymi ministrami w drodze przepisu prawnego nie nastąpiło.

2. P. rozporządzenia: Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 961 (poz. 14 niniejszego zeszytu) oraz Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 1935 r. o uzbrojeniu organów ochrony kolei — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 54. To ostatnie rozporządzenie jako obecnie nieaktualne z uwagi na zarządzenie Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 13 grudnia 1946 r. (poz. 36 niniejszego zeszytu) — pominięto.

Art. 2. Zakres uprawnień organów ochrony kolei (art. 1 ust. (2)) może obejmować:

- 1) prawo nakładania grzywien w drodze doraźnego nakazu karnego;
- 2) prawo legitymowania lub stwierdzania w inny sposób tożsamości osób, które przekroczyły przepisy o porządku na kolejach, oraz prawo zatrzymania winnego i spowodowania go przymusowo do najbliższego organu policji państwowej;
- 3) prawo noszenia i użycia broni palnej.

Funkcje Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Art. 3. (1) Grzywny, nakładane przez organa ochrony kolei w drodze doraźnego nakazu karnego (art. 2 pkt. 1), nie mogą przekraczać 5 zł. Nakładać je można wtedy, gdy niema wątpliwości co do winy osoby, dopuszczającej się wykroczenia przeciw przepisom o porządku na kolejach.

(2) Do doraźnych nakazów karnych (art. 2 pkt. 1), stosuje się przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365).

(3) W zakresie wykonywania doraźnego orzecznictwa karnego organa ochrony kolei podlegają powiatowym władzom administracji ogólnej.

(4) Prawo nakładania doraźnych nakazów karnych nie służy pracownikom kolei prywatnych użytku publicznego, nie będących w zarządzie Państwa lub przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe“.

(5) Nie można nakładać grzywiny w drodze doraźnych nakazów karnych, jeżeli osoba, któ-

ra przekroczyła przepisy o porządku na kolejach:

- 1) wyrządziła przez swój czyn szkodę materialną;
- 2) popełniła jedno z przestępstw, wyszczególnionych w art. 215, 223, 257, 258, 259, 263 lub 265 kodeksu karnego odnośnie do komunikacji kolejowej, mienia kolejowego lub mienia, powierzonego kolei.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 312) górna granica grzywnien przewidzianych w art. 3 ustawy, została podwyższona dziesięciokrotnie t. j. do wysokości 50 zł.

Art. 4. (1) Prawo legitymowania lub stwierdzenia w inny sposób tożsamości osób, które przekroczyły przepisy o porządku na kolejach (art. 2 pkt. 2)), służy organom ochrony kolei w przypadku, jeżeli sprawca przekroczenia nie został ukarany w drodze doraźnego nakazu karnego.

(2) Prawo zatrzymania winnego i przymusowego sprowadzenia go do najbliższego organu Policji państwowej, żandarmerii lub warty wojskowej służy organom ochrony kolei w razie niemożności stwierdzenia tożsamości winnego i odmowy dobrowolnego udania się do powyższych organów.

(3) W stosunku do osób, które dopuściły się jednego z przestępstw, wymienionych w art. 3 ust. (5) pkt. 2), prawo zatrzymania i przymusowego sprowadzenia do najbliższego organu policji państwowej, żandarmerii lub warty wojskowej służy organom ochrony kolei bez potrzeby uprzedniego wezwania do dobrowolnego udania się, chociażby tożsamość winnego mogła być natychmiast stwierdzona, jeżeli tylko zachodzą warunki, przewidziane w art. 165—167 kodeksu postępowania karnego.

(4) Przymusowe sprowadzenie do najbliższego organu policji państwowej wojskowego w służbie czynnej lub będącego w mundurze następuje tylko w tym przypadku, jeżeli nie ma na miejscu żandarmerii lub warty wojskowej.

Art. 5. Organ ochrony kolei, uprawniony do noszenia broni palnej (art. 2, pkt. 3), może z niej zrobić użytek:

- 1) w celu odparcia niebezpiecznego napadu lub zamachu, zagrażającego życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego do noszenia broni, albo też osób, pozostających pod jego opieką, po jednorazowym wezwaniu przed tym do zaniechania napadu lub zamachu, chyba że wszelka zwłoka grozi niebezpieczeństwem dla życia;

- 2) w celu odparcia niebezpiecznego napadu lub zamachu, zagrażającego mieniu kolejowemu lub powierzonemu kolei, po trzykrotnym wezwaniu przed tym do zaniechania napadu lub zamachu;

- 3) w celu udaremnienia ucieczki niebezpiecznego przestępcy, schwytanego na gorącym uczynku lub winnego popełnienia jednego z przestępstw, wymienionych w art. 215, 223, 257, 258, 259 lub 263 kodeksu karnego, po jednorazowym wezwaniu przed tym do zaniechania ucieczki, z zagrożeniem strzelania i po jednorazowym strzale w powietrze lub po skutecznym użyciu innego środka, zastosowanego w celu zapobieżenia ucieczce.

Art. 6. (1) Uprawnienia, określone w art. 2—5, służą organom ochrony kolei w czasie pełnienia służby na obszarze kolejowym.

(2) Obszarem kolejowym w rozumieniu ustawy niniejszej jest teren, przeznaczony do prowadzenia eksploatacji kolei, wraz ze znajdującymi się na nim budowlami i urządzeniami, służącymi temu celowi.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Komunikacji określa przypadki, w których działalność organów ochrony kolei sięgać będzie poza obszar kolejowy.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 października 1935 r. o działalności organów ochrony kolei poza obszarem kolejowym — Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 475 (poz. 15 niniejszego zeszytu).

Art. 7. (1) Organ ochrony kolei składa przysięgę przed władzą służbową według następującej roty:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że obowiązki nałożone na mnie jako na organ ochrony kolei, sumiennie i gorliwie wykonywać będę, oraz, że poruczonej mi władzy w żadnym przypadku nie nadużyję“.

(2) Organ ochrony kolei, zatrudniony na kolei prywatnej użytku publicznego, nie eksploatowanej przez Państwo lub przedsiębiorstwo państwowe „Polskie Koleje Państwowe“, składa przysięgę przed właściwą powiatową władzą administracji ogólnej.

(3) Żaden pracownik kolejowy nie może wykonywać czynności organu ochrony kolei przed złożeniem przysięgi.

Art. 8. Organom ochrony kolei służy przy pełnieniu służby prawo do ochrony prawnej, przewidzianej dla urzędników w kodeksie karnym.

Art. 9. (1) Postanowienia art. 2—6 nie uszczuplają w niczym właściwości policji państwowej w zakresie utrzymywania

bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

(2) Organa ochrony kolei powinny pomagać organom policji państwowej, żandarmerii i wartom wojskowym na ich wezwanie w wykonywaniu czynności służbowych, jeżeli im na to pozwalają obowiązki służby kolejowej.

Art. 10. Przepisy ustawy niniejszej nie dotyczą kolei miejskich, jako też kolei użytku publicznego trakcji niemechanicznej.

Art. 11. Upoważnia się Ministra Komunikacji do wydawania przepisów o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego, zarządzanych przez przedsiębiorstwo państwowe „Polskie Koleje Państwowe“, położonych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska.

Art. 11 stał się nieaktualny.

Art. 12. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 13. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, wydane w sprawach unormowanych ustawą niniejszą, a w szczególności:

- 1) § 23 niemieckiej ustawy o przedsiębiorstwach kolejowych z 3 listopada 1838 r. (Zbiór Praw z 1838 r., str. 505);
- 2) §§ 45, 74, 75, 76, 82 i 83 przepisów o budowie i ruchu kolei żelaznych (Eisenbahn-Bau und Betriebsordnung) z dnia 4 listopada 1904 r. (Dz. U. Rz. Niem. z 1904 r. Nr 47);
- 3) § 102 rozporządzenia cesarskiego z 16 listopada 1851 r. o porządku ruchu kolei żelaznych (Eisenbahnbetriebsordnung) (Dz. u. p. austr. z 1852 r. Nr 1);
- 4) art. 179 i 182—187 ogólnej ustawy o rosyjskich kolejach żelaznych z 12 czerwca 1885 r. (Zwód Praw, Tom XII, część I z 1906 r.);
- 5) pkt. 7 art. 4 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 580) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 października 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 76, poz. 599) odnośnie do postanowień i przepisów, obowiązujących pod względem

bezpieczeństwa ruchu i porządku na kolejach publiczność i zarząd kolejowy w ich stosunkach wzajemnych.

14.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 24 listopada 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 grudnia 1934 r. Nr 109, poz. 961).

Na podstawie art. 1 ust. (1) i (2) i art. 12 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 285) zarządza się co następuje:

Część I.

Przepisy o porządku na kolejach.

§ 1. (1) Przechodzenie, przejeżdżanie, jak również przepędzanie zwierząt przez tory kolejowe jest dozwolone jedynie przez przejścia i przejazdy do tego przeznaczone, w czasie gdy nie są one zamknięte i gdy pociąg się nie zbliża.

(2) Przed przejazdami niestrzeżonymi (nie zamykanymi) bez sygnalizacji samoczynnej, wskazującej zbliżanie się pociągów, prowadzący pojazd powinien go zatrzymać, gdy pociąg się zbliża; przed przejazdami strzeżonymi lub niestrzeżonymi (niezamykanymi) z sygnalizacją samoczynną, wskazującą zbliżanie się pociągów, prowadzący pojazd powinien go zatrzymać, gdy rogatka jest zamknięta lub gdy sygnał wskazuje zbliżanie się pociągu oraz na wezwanie dróżnika.

(3) Zwierzęta należy przed przejazdami niestrzeżonymi zatrzymywać w czasie zbliżania się pociągu w odległości co najmniej 10 m od toru.

(4) Przy przechodzeniu, przejeżdżaniu i przepędzaniu zwierząt przez przejścia i przejazdy należy trzymać się prawej strony.

(5) Na przejściach i przejazdach nie wolno zatrzymywać się, wyprzedzać innych pojazdów ani też pozostawiać zwierząt lub pojazdów.

(6) Osobom nie upoważnionym nie wolno otwierać lub zamykać rogatek na przejazdach, ani też wywierać jakiegokolwiek wpływu na ich działanie.

§ 2. (1) Wstęp na tory i torowisko kolejowe w innych miejscach, niż przez przejścia

i przejazdy do tego przeznaczone, oraz chodzenie po torach i torowisku jest dozwolone:

- 1) pracownikom kolejowym, pełniącym służbę lub wykonywującym roboty na obszarze kolejowym;
- 2) pracownikom pocztowym, pełniącym służbę lub wykonywującym roboty na obszarze kolejowym, za okazaniem legitymacji, sporządzonej według wzoru, uzgodnionego z zarządem kolei;
- 3) organom Policji Państwowej, jeżeli są w ubraniach cywilnych za okazaniem legitymacji służbowej, umundurowanym zaś bez legitymowania się;
- 4) organom żandarmerii, Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej podczas lub w związku z pełnieniem czynności służbowych, jeżeli są w ubraniach cywilnych za okazaniem legitymacji służbowej, umundurowanym zaś bez legitymowania się;
- 5) przedstawicielom władz sądowych, administracyjnych, lub wojskowych, urzędującym na obszarze kolejowym;
- 6) funkcjonariuszom państwowym za okazaniem karty wstępu, wydanej przez właściwy organ kolejowy,
- 7) osobom niewymienionym w pp. 1—6 za okazaniem specjalnego upoważnienia, wydanego przez właściwy organ kolejowy.

(2) W przypadkach wyjątkowych właściwy organ może zabronić wstępu na tory i torowisko kolejowe osobom, posiadającym prawo wstępu na podstawie ust. (1) p. 7.

Czynności Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej w zakresie ochrony granic przejęty Wojska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

§ 3. Zabrania się uszkodzania lub zatarasowywania torów i torowiska, uszkodzania wszelkich urządzeń kolejowych jako też mostów, przepustów i budowli kolejowych, samowolnego przedstawiania zwrotnic i sygnałów, ruszania z miejsca pojazdów kolejowych na torach, posługiwania się urządzeniami alarmowymi, wreszcie wywierania jakiegokolwiek innego wpływu na sposób działania sygnałów lub innych urządzeń kolejowych. Nie wolno również naśladować sygnałów kolejowych lub znaków ostrzegawczych, ani też ustawiać w pobliżu nich takich urządzeń lub używać takich świateł, któreby mogły być uważane za sygnały kolejowe.

§ 4. Nie wolno dopuszczać do wchodzenia zwierząt domowych na tor kolejowy.

§ 5. (1) Na obszarze kolejowym zabrania się palenia ognisk oraz wszelkich w ogóle czynności grożących wywołaniem pożaru.

(2) Zabrania się używania ognia i palenia tytoniu w magazynach, składach i na rampach kolejowych oraz w ich pobliżu.

§ 6. Wejście na perony stacyjne i do innych pomieszczeń na stacjach, jako też wyjście z nich, dozwolone jest tylko przez przejścia do tego przeznaczone.

§ 7. (1) Wstęp na perony stacyjne i na inne ogrodzone lub zamykane części stacji, przeznaczone do obsługi ruchu osobowego, dozwolony jest za okazaniem biletu ważnego na przejazd koleją lub biletu peronowego oraz osobom, wymienionym w § 2 ust. (1) pp. 1—6, pod warunkami tam wskazanymi.

(2) Do hal objazdowych i przyjazdowych jako też do nieogrodzonych lub niezamykanych peronów i innych części stacji lub dworca mają dostęp osoby, które załatwiają sprawy związane z przejazdem koleją, z nadawaniem lub odbieraniem bagażu i przesyłek kolejowych oraz osoby, które mają uzasadniony interes w oczekiwaniu na przybycie lub odjazd pociągu.

(3) Osoby, których stan lub zachowanie się nie odpowiada przepisom, zawartym w regulaminie przewozu, mogą być usunięte przez właściwy organ kolejowy z poczekalni lub z innych pomieszczeń stacyjnych.

(4) Wprowadzanie do poczekalni i restauracji stacyjnych psów (z wyjątkiem małych pieszków pokojowych) oraz rowerów, jak również palenie tytoniu w poczekaniach, może być wzbronione. Zakaz taki podaje właściwy organ kolejowy do wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia w wymienionych lokalach.

(5) W godzinach, kiedy poczekalnie stacyjne są zamknięte dla podróżnych, mogą z nich korzystać tylko:

- 1) podróżni, którzy po przybyciu pociągiem, z powodu zasp śnieżnych lub innych zaburzeń atmosferycznych oraz z powodu braku środków komunikacji nie mogą opuścić pomieszczenia stacyjnego,
- 2) podróżni, którzy z powodu zaślabnięcia lub wskutek nieszczęśliwego wypadku w drodze pozostają na stacji do czasu udzielenia im pomocy lekarskiej,
- 3) osoby, wymienione w § 2 ust. (1) pp. 1—6, pod warunkami tam wskazanymi.

§ 8. Przebywanie w restauracjach i bufetach stacyjnych, nie będących zarazem poczekalniami, oraz w zakładach fryzjerskich, umywalniach itp. pomieszczeniach na stacji dozwolone jest tylko w celach, do których dane lokale służą.

§ 9. Zabrania się zanieczyszczenia pomieszczeń stacyjnych, peronów, torów, ramp, placów, studzien, ładowni i w ogóle obszaru kolejowego.

§ 10. (1) Wstęp do pociągu dozwolony jest osobom posiadającym ważny bilet jazdy koleją lub specjalne pozwolenie właściwego organu kolejowego oraz osobom, wymienionym w § 2 ust. (1) pp. 1—6, pod warunkami tam wskazanymi i tylko w tym przypadku, gdy dana osoba ma do wykonania czynność służbową w pociągu. Regulamin przewozu może przewidzieć nadto wypadki, w których do wagonu mogą wejść osoby posiadające bilet peronowy.

(2) Podróżny powinien okazać bilet jazdy przy wejściu do poczekalni, przy wejściu na peron i przy wyjściu z peronu, przy wsiadaniu do wagonu, oraz w każdym czasie podczas jazdy, gdy uprawniony organ kontroli zażąda okazania biletu; podróżny powinien oddać bilet tuż przed ukończeniem lub po ukończeniu podróży, zależnie od urządzeń, istniejących na końcowym odcinku podróży.

§ 11. (1) Po sygnale odjazdu podróżnym nie wolno wsiadać do pociągu.

(2) Podróżnym wolno wsiadać i wysiadać z pociągu tylko z właściwej strony i w miejscach do tego celu przeznaczonych.

(3) Zabronione jest wsiadanie i wysiadanie z pociągu będącego w biegu.

(4) Podczas biegu pociągu zabronione jest wychylanie się z okien, otwieranie zewnętrznych bocznych drzwi wagonów, zatrzymywanie się na pomostach, przechodzenie z jednego wagonu do drugiego, jeżeli wagony nie są połączone z sobą przejściami ochronnymi, przebywanie na stopniach i w ogóle w miejscach, nie przeznaczonych dla podróżnych.

(5) Podróżnym nie wolno zatrzymywać pociągu bez uzasadnionej, ważnej przyczyny.

§ 12. (1) Przy zajmowaniu miejsc w pociągu podróżni powinni stosować się do wskazań konduktora.

(2) Nie wolno zajmować w pociągu miejsca już zajętego przez inną osobę, jeżeli dowód zajęcia jest widoczny.

(3) Osobom płci męskiej w wieku powyżej lat 10 nie wolno zajmować miejsc w przedziałach dla kobiet nawet za ich zezwoleniem.

§ 13. Co do otwierania okien i wentylatorów, regulowania temperatury i oświetlenia wagonu, podróżni, w razie braku porozumienia, powinni stosować się do zarządzeń konduktora.

§ 14. (1) W przedziałach dla kobiet i dla niepalących nie wolno palić nawet za zezwoleniem współpodróżnych.

(2) Jeśli w pociągu znajduje się tylko jeden przedział I, II lub III klasy, to w przedziale tym palenie jest dozwolone tylko za zgodą wszystkich jadących w nim podróżnych.

§ 15. Organ ochrony kolei ma prawo usuwać z pociągu osoby, które są wyłączone od przejazdu w myśl przepisów, zawartych w regulaminie przewozu osób.

§ 16. Podróżny powinien, na żądanie właściwego organu kolejowego, usunąć lub pozwolić usunąć z wagonu:

- 1) przedmioty, których przewóz jest nie dozwolony na podstawie regulaminu przewozu lub innych przepisów;
- 2) bagaż ręczny, przewyższający rozmiar przeznaczonego dla niego miejsca lub wagę, wskazaną w regulaminie przewozu;
- 3) żywe zwierzęta, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w regulaminie przewozu.

§ 17. Z wagonów nie wolno wyrzucać takich przedmiotów, które mogłyby wyrządzić komuś szkodę na zdrowiu lub stratę materialną, np. przez skałeczenie kogoś wyrzuconą z wagonu butelką, rozbicie szyby i t. p.

§ 18. Zabrania się uszkodzenia wewnętrznych urządzeń w wagonach, używania w nich lampek, z wyjątkiem elektrycznych, maszynek do grzania, palenia świec, nie umieszczonych w osłoniętych latarkach, oraz palenia ognia w ogóle; powyższy zakaz nie odnosi się do używania zapalek i zapalniczek przez palaczy.

§ 19. Zabrania się umieszczania na siedzeniach w wagonie zwierząt lub przedmiotów mogących uszkodzić lub zanieczyścić siedzenie, umieszczania nóg w obuwiu bezpośrednio na siedzeniu oraz zanieczyszczania wagonu w jakikolwiek inny sposób, w szczególności plucia na podłogę i zaśmiecania jej. Z ustępów nie wolno korzystać podczas postoju pociągu na stacjach.

§ 20. Zabrania się uprawiania żebractwa na obszarze kolejowym i w wagonach. Osobom, nie upoważnionym przez właściwy organ kolejowy, zabrania się uprawiania na obszarze kolejowym i w wagonach jakiegokolwiek handlu, gry na instrumentach, śpiewu i wszelkiego rodzaju produkcji w celach zarobkowych. Przeprowadzanie zbiórek publicznych jest dopuszczalne tylko za specjalnymi pozwoleniami władzy administracji ogólnej i właściwego organu kolejowego.

§ 21. Na obszarze kolejowym nie wolno bez specjalnego upoważnienia umieszczać ani też usuwać odezów, ogłoszeń, reklam i napisów oraz dokonywać zdjęć fotograficznych i filmowych, z wyjątkiem zdjęć osób, znajdujących się na peronie lub w pociągu, stojącym na peronie.

§ 22. Osoby, przebywające na obszarze kolejowym, obowiązane są stosować się do postanowień niniejszych przepisów, do poleceń

wydawanych w myśl tych przepisów przez pracowników kolejowych, pełniących służbę na obszarze kolejowym, oraz do wskazówek, zawartych w ogłoszeniach i na tablicach ostrzegawczych, umieszczanych na obszarze kolejowym.

Część II.

Nadzór nad przestrzeganiem porządku na kolejach.

§ 23. Nadzór nad przestrzeganiem porządku na kolejach sprawują organa kolejowe, wymienione w § 24, nazywane w dalszym ciągu organami ochrony kolei.

§ 24. Organami ochrony kolei są: zawiadowcy stacji (mijanek, przystanków osobowych i agentur stacyjnych), dyżurni ruchu, kierownicy ekspedycji, kasjerzy, magazynierzy, zawiadowcy agencji celnych, kierownicy pociągów, konduktorzy, zawiadowcy odcinków drogowych, zawiadowcy odcinków sygnałowych, mostownicowie, torowi, dróżnicy, nastawniczowie, zwrotniczowie oraz strażnicy.

§ 25. Organa ochrony kolei (§ 24) mają prawo legitymowania lub stwierdzania w inny sposób tożsamości osób, które przekroczyły przepisy o porządku na kolejach, oraz prawo zatrzymania winnego i sprowadzenia go przymusowo do najbliższego organu Policji Państwowej.

§ 26. Organ ochrony kolei, obowiązany jest nosić specjalną odznakę według załączonego wzoru.

Część III.

Postanowienia karne.

§ 27. Kary za wykroczenie przeciw przepisom § 1—22 niniejszego rozporządzenia określa art. 42 prawa o wykroczeniach.

§ 28. (1) Prawo nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych mają organa ochrony kolei, posiadające imienne upoważnienie powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zawiadowcy stacji (mijanek, przystanków osobowych i agentur stacyjnych), dyżurni ruchu, kierownicy ekspedycji, kasjerzy, magazynierzy, zawiadowcy agencji celnych, kierownicy pociągów, konduktorzy, zawiadowcy odcinków drogowych oraz zawiadowcy odcinków sygnałowych otrzymują na wniosek właściwego zarządu kolei upoważnienie do nakładania w drodze doraźnych nakazów karnych — grzywien do wysokości 5 zł za wy-

kroczenia przeciwko przepisom o przestrzeganiu porządku na kolejach.

(3) Inne organa ochrony kolei, poza wymienionymi w ust. (2), mogą na wniosek właściwego zarządu kolei otrzymywać upoważnienia do nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych, o ile zajdzie istotna potrzeba wydania takiego upoważnienia, oraz o ile osoba, która ma być upoważniona, posiada odpowiednie do tego kwalifikacje. Wysokość grzywien (nieprzekraczających 5 złotych) oraz wykroczenia, za które będą mogły być nakładane te grzywny, zostaną indywidualnie w każdym upoważnieniu określone.

P. uw. do art. 3 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. (poz. 13 niniejszego zeszytu).

Część IV.

Postanowienia końcowe.

§ 29. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie dni 30 od dnia ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, wydane w sprawach unormowanych tym rozporządzeniem, a w szczególności: tymczasowe przepisy o przestrzeganiu porządku na kolejach, stanowiące załącznik do rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 24 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 444), w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 26 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 360).

Załącznik do § 26 rozp. Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. (poz. 961).

Wzór odznaki dla organów ochrony kolei.

Pracownicy, uprawnieni do noszenia odzieży służbowej, noszą na lewym rękawie kurtki i płaszcza mundurowego odznakę: naszyty z sukna amarantowego kąta prosty, zwrócony ostrzem do góry, o ramionach długości 5 cm, końce ramion ścięte pionowo, a między ramionami kąta — godło kolejowe haftowane srebrem lub złotem odpowiednio do przysługujących pracownikowi odznak służbowych (wzór). Odznaka naszyta na rękawie 10—12 cm powyżej łokcia, w połowie szerokości rękawa.

Pracownicy, nie posiadający odzieży służbowej oraz pracownicy, uprawnieni do noszenia tylko czapki mundurowej, noszą w czasie pełnienia służby na lewym rękawie kurtki lub płaszcza, powyżej łokcia — opaskę o szerokości 8 cm z cienkiej tkaniny, wełnianej lub bawełnianej — koloru granatowego. Na opasce naszyta odznaka tego samego wzoru i wielkości jak na rękawie munduru służbowego.

Rysunek wzoru oznaki pominięto ze względów technicznych.

15.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 7 października 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji o działalności organów ochrony kolei poza obszarem kolejowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 października 1935 r. Nr 75, poz. 475).

Na podstawie art. 6 ust. (3) ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 285) zarządza się co następuje:

§ 1. Działalność organów ochrony kolei rozciąga się poza obszar kolejowy w razie potrzeby:

- 1) bezpośredniego pościgu osoby, która popełniła lub usiłowała popełnić czyn przestępny na obszarze kolejowym;
- 2) doprowadzenia osoby przytrzymanej na obszarze kolejowym do najbliższego organu policji państwowej, żandarmerii lub warty wojskowej;
- 3) ochrony mienia kolejowego lub powierzonego kolei w czasie transportu do urzędów kolejowych, położonych poza obszarem kolejowym lub do banków, kas oszczędności i t. p. instytucyj;
- 4) ochrony budynków, położonych poza obszarem kolejowym, w których mieszczą się urzędy kolejowe.

§ 2. Organom ochrony kolei, pełniącym służbę poza obszarem kolejowym zgodnie z § 1, służą uprawnienia, wymienione w art. 2 — 5 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego, w granicach, ustalonych tymi artykułami oraz przepisami wykonawczymi do nich.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

16.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 3 grudnia 1927 r.

o prawie łowieckim.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 grudnia 1927 r. Nr. 110, poz. 934).

(Wyciąg w zakresie dotyczącym straży łowieckiej).

Art. 22. Właściciele obwodów łowieckich własnych, spółki łowieckie obwodów łowieckich wspólnych i dzierżawcy polowania mogą na swój koszt ustanawiać straż łowiecką.

Strażnikami łowieckimi mogą być osoby pełnoletnie, własnowolne, będące obywatelami polskimi, nie karane za zbrodnie, występki pochodzące z chęci zysku, ani też za przekroczenia przewidziane w artykułach 77 — 80 rozporządzenia niniejszego i które czynią zadość warunkom potrzebnym do uzyskania pozwolenia na broń.

Art. 23. Strażnik łowiecki winien być zatwierdzony i zaprzysiężony przez starostę według przepisanej roty.

Po zaprzysiężeniu strażnik łowiecki otrzymuje stosowne zaświadczenie i oznakę, którą winien nosić przy pełnieniu obowiązków.

Rotę przysięgi oraz wzór oznaki ustali rozporządzenie Ministra Rolnictwa, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Jeżeli strażnik łowiecki przestanie odpowiadać warunkom przewidzianym w artykule 22, starosta pozbawi go uprawnień strażnika łowieckiego oraz zarządzi odebranie wydanego zaświadczenia i oznaki.

1. Kompetencje Ministra Rolnictwa, wynikające z prawa łowieckiego, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych, kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych — Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 21 lutego 1929 r. w sprawie ustalenia roty przysięgi i wzoru oznaki dla strażników łowieckich — Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 114 (poz. 17 niniejszego zeszytu).

Art. 24. Strażnik łowiecki obowiązany jest czuwać nad przestrzeganiem przepisów rozporządzenia niniejszego o ochronie łowiectwa i donosić władzy o wszelkich dostrzeżonych naruszeniach.

Strażnik łowiecki, pełniący służbę, może:

- a) żądać od osób spotkanych w obwodzie łowieckim z bronią palną, narzędziami łowieckimi lub zwierzyną okazania karty łowieckiej, a jeżeli polują, również pisemnej zgody właściciela lub dzierżawcy polowania;
- b) odbierać za pokwitowaniem broń palną, inne narzędzia łowieckie i zwierzynę osobom spotkanym w obwodzie łowieckim, a nie posiadającym karty łowieckiej, oraz osobom polującym w obwodzie bez posiadania pisemnej zgody właściciela lub dzierżawcy polowania;
- c) zatrzymywać i przekazywać właściwej władzy osoby, których tożsamości i miejsca zamieszkania nie może ustalić, a które zastał w powierzonym jego pieczy obwodzie łowieckim na popełnianiu jednego z przekroczeń przewidzianych w artykułach 75 — 79 rozporządzenia niniejszego lub które spotkał

w obwodzie z bronią palną, innymi narzędziami łowieckimi albo ze zwierzyną, a osoby te posiadania tych przedmiotów usprawiedliwić nie mogą.

Strażnik łowiecki obowiązany jest odebrać broń i narzędzia łowieckie wraz z doniesieniem karnym doręczyć w ciągu dwudziestu czterech godzin najbliższemu posterunkowi P o l i c j i, zwierzynę zaś oddać właścicielowi lub dzierżawcy polowania.

Funkcje Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

17.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 21 lutego 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie ustalenia roty przysięgi i wzoru oznaki dla strażników łowieckich.

(Dz. U. R. P. z dnia 9 marca 1929 r. Nr 13, poz. 114).

Na podstawie art. 23 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 934) zarządza się co następuje:

§ 1. Strażnicy łowieccy składają przed powiatową władzą administracji ogólnej przysięgę według następującej roty:

„Przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu, że obowiązki strażnika łowieckiego w powierzonym mi obwodzie łowieckim będę sprawował sumiennie i wiernie, że będę czuwał nad przestrzeganiem przepisów o ochronie łowiectwa, że będę donosił władzy o wszelkich dostrzeżonych naruszeniach prawa łowieckiego, że przysługujące mi uprawnienia będę wykonywał sprawiedliwie.

Tak mi, Panie Boże, dopomóż“.

§ 2. Oznakę dla strażników łowieckich stanowi tarcza z żółtej blachy, umieszczona na opasce sukiennej.

Tarcza ma kształt owalny o wymiarach 10 cm. długości i 9 cm. szerokości, pośrodku wytłoczony orzeł państwowy, a wokoło napis: „Strażnik łowiecki“.

Opaskę tworzą dwa poziome, zszyte ze sobą pasy: górny koloru jasno-zielonego, dolny zaś żółtego — o szerokości 6 cm każdy.

§ 3. Strażnicy łowieccy winni nosić oznakę na lewym rękawie wierzchniego okrycia, tarczą nazewnętrzną.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

18.

USTAWA

z dnia 7 marca 1932 r.

o rybołówstwie.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 kwietnia 1932 r. Nr 35, poz. 357).

(Wyciąg w zakresie dotyczącym straży rybackiej).

Art. 70. Wykonywujący rybołówstwo w swych obwodach właściciele i jeziorowe spółki rybackie, jako też dzierżawcy obwodów rybackich, mogą na swój koszt ustanawiać straż rybacką.

Strażnikiem rybackim może być obywatel polski pełnoletni i własnowolny, nie karany za zbrodnie lub pochodzące z chęci zysku występki albo wykroczenia, ani też za przekroczenia, przewidziane w art. 83 pkt. 1, 2, 6, 7 i w art. 84 i 85 ustawy niniejszej, czyniący zadość warunkom, potrzebnym do uzyskania pozwolenia na posiadanie broni.

Art. 71. Strażnik rybacki winien być zatwierdzony i zaprzysiężony przez powiatową władzę administracji ogólnej według przepisaney roty.

Po zaprzysiężeniu strażnik rybacki otrzymuje stosowne zaświadczenie i oznakę, którą winien nosić przy pełnieniu obowiązków.

Rotę przysięgi oraz wzór oznaki ustali rozporządzenie Ministra R o l n i c t w a, wydane w porozumieniu z Ministrem S p r a w W e w n ę t r z n y c h.

Jeżeli strażnik rybacki przestanie odpowiadać warunkom, przewidzianym w artykule poprzednim, powiatowa władza administracji ogólnej pozbawi go uprawnień strażnika rybackiego oraz zarządzi odebranie wydanego zaświadczenia i oznaki.

1. P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 10 czerwca 1932 r. w sprawie ustalenia roty przysięgi i wzoru oznaki dla strażników rybackich — Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 500 (poz. 19 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Rolnictwa, wynikające z ustawy, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych, kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych — Minister Administracji Publicznej, a w odniesieniu do Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 72. Strażnik rybacki obowiązany jest czuwać nad przestrzeganiem przepisów o ochronie rybołówstwa, zawartych w ustawie niniejszej i w rozporządzeniach, na jej podstawie wydanych, jako też donosić władzy o wszelkich dostrzeżonych naruszeniach.

Strażnik rybacki, pełniąc służbę, może:

1) żądać od osoby, spotkanej w obwodzie rybackim z narzędziami rybackimi lub rybami, okazania osobistego dowodu rybackiego;

2) odbierać za pokwitowaniem: a) narzędzia rybackie i ryby osobie, spotkanej w obwodzie rybackim, a nie posiadającej osobistego dowodu rybackiego; b) zabronione narzędzia rybackie osobie, nawet posiadającej osobisty dowód rybacki;

3) zatrzymywać i przekazywać właściwej władzy: a) osoby, których tożsamości i miejsca zamieszkania nie może ustalić, a które zastał w powierzonym jego pieczy obwodzie rybackim na popełnianiu jednego z przekroczeń, przewidzianych w art. 80 — 85 ustawy niniejszej, jak również znajdujące się przy tych osobach narzędzia rybackie i ryby, b) osoby wraz z narzędziami rybackimi i rybami, spotkane w obwodzie rybackim, a nie mogące posiadania tych przedmiotów usprawiedliwić.

Strażnik rybacki obowiązany jest odebrać narzędzia rybackie wraz z doniesieniem karnym doręczyć w ciągu 24 godzin najbliższemu posterunkowi policji, ryby zaś oddać właścicielowi lub dzierżawcy obwodu.

Funkcje rozważanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

19.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 10 czerwca 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie ustalenia roty przysięgi i wzoru oznaki dla strażników rybackich.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 czerwca 1932 r. Nr. 52, poz. 500)

Na podstawie art. 71 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 357) zarządza się co następuje:

§ 1. Strażnicy rybacy składają przed powiatową władzą administracji ogólnej przysięgę według następującej roty:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że obowiązki strażnika rybackiego w powierzonym mi obwodzie rybackim będę sprawował sumiennie i wiernie, że będę czuwał nad przestrzeganiem postanowień prawnych o ochronie rybołówstwa, że będę donosił władzy o wszelkich dostrzeżonych naruszeniach prawa rybołówstwa, że przysługujące mi uprawnienia będę wykonywał sprawiedliwie. Tak mi Panie Boże dopomóż“.

§ 2. Oznakę dla strażników rybackich stanowi tarcza z żółtej blachy umieszczona na opasce sukiennej.

Tarcza ma kształt owalny o wymiarach 10 cm długości i 9 cm szerokości, pośrodku

wytłoczony orzeł państwowy, a wokoło napis: „Strażnik rybacki“.

Opaskę tworzą dwa poziome, zszyte ze sobą pasy: górny koloru niebieskiego, dolny zaś czerwonego — o szerokości 6 cm. każdy.

§ 3. Strażnicy rybacy winni nosić oznakę na lewym rękawie wierzchniego okrycia, tarczą nazewnątrz.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

20.

USTAWA

z dnia 10 marca 1934 r.

o ochronie przyrody.

(Dz. U. R. P. z dnia 13 kwietnia 1934 r. Nr 31, poz. 272).

(Wyciąg dotyczący straży ochrony przyrody).

Art. 16. § 1. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych może powołać specjalne straże ochrony przyrody i określić ich prawa i obowiązki oraz tryb ich ustanawiania. W zakresie poruczonych czynności straż ta korzysta z ochrony narówni z urzędnikami.

§ 2. Upoważnione przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Oświecenia Publicznego komitety ochrony przyrody, mogą współdziałać w organizacji straży ochrony przyrody i ponosić koszty jej utrzymania. Utrzymanie straży nie może obciążać Skarbu Państwa.

§ 3. Straż ochrony przyrody w wykonywaniu poruczonych jej czynności nie może ograniczać właścicieli i użytkowników w prawach im służących. W lasach państwowych straż można ustanowić tylko za zgodą organu administracji lasów państwowych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie przejął Minister Administracji Publicznej (Minister Ziem Odzyskanych dla terenu tych ziem), kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Minister Oświaty.

21.

USTAWA

z dnia 22 lutego 1937 r.

w stanie wyjątkowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 marca 1937 r. Nr. 17, poz. 108).

Art. 1. (1) Wprowadzenie stanu wyjątkowego zarządza Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

nych i za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej (art. 78 ustawy konstytucyjnej).

(2) Zarządzenie Rady Ministrów, oprócz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, należy nadto obwieścić w gminach, objętych stanem wyjątkowym.

(3) Zarządzenie wchodzi w życie na obszarze powiatu z dniem obwieszczenia go w mieście, będącym siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej, a gdy warunki nie pozwalają na przeprowadzenie tej czynności w tym mieście — w dniu obwieszczenia w siedzibie właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(4) Obwieszczenie powinno wymieniać swobody obywatelskie, które ulegają zawieszeniu, oraz skutki, jakie zawieszenie tych swobód pociąga za sobą.

1. W myśl art. 19 ustawy konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej stan wyjątkowy i wojenny wprowadza Rada Państwa na wniosek Rady Ministrów.

2. Dotychczas nie ustalono w drodze przepisu prawnego, jakie władze przejęły poprzednie kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych oraz władz administracji ogólnej wynikające z ustawy o stanie wyjątkowym. Uznać jednakże należy, że kompetencje te przechodzą w zależności od charakteru spraw, uregulowanych odnośnym przepisem ustawy — na Ministra Bezpieczeństwa Publicznego, Ministra Administracji Publicznej (i Ministra Ziemi Odzyskanych), Ministra Aproprowiacji i Handlu, urzędy bezpieczeństwa publicznego, urzędy kontroli prasy, publikacji i widowisk, bądź też pozostają nadal w ręku władz administracji ogólnej.

Art. 2. (1) Wprowadzenie stanu wyjątkowego powoduje zawieszenie czasowe następujących swobód obywatelskich: wolności osobistej, nietykalności mieszkania, wolności słowa, tajemnicy korespondencji, wolności zrzeszeń.

(2) Zawieszenie swobód obywatelskich pociąga za sobą z mocy samego prawa skutki, określone w art. 3 — 7, jeżeli zarządzenie Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu wyjątkowego nie zacieśnia wyraźnie ich zakresu.

Art. 3. (1) Zawieszenie wolności osobistej pociąga za sobą skutki, określone w przepisach artykułu niniejszego.

(2) Władzy administracji ogólnej służy wobec osób, zagrażających bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, samoistne prawo dokonywania rewizji osobistych, zatrzymywania w areszcie w ciągu 8 dni, stosowania w sprawach karnych administracyjnych aresztu tymczasowego na czas do 2 miesięcy, internowania w osobnych miejscach na ten cel przeznaczo-

nych na czas nie przekraczający 3 miesięcy, konfinowania (wyznaczenia przymusowego pobytu) na określonym obszarze na czas nie przekraczający 6 miesięcy, wreszcie — wydalenia z obszaru objętego stanem wyjątkowym na czas trwania tego stanu lub krótszy.

(3) Zarządzenia o internowaniu, konfinowaniu i wydaleniu połączyć można z ograniczeniami niezbędnymi dla zapewnienia skuteczności tym zarządzeniom.

(4) Internowanie i konfinowanie do dni 30 zarządza powiatowa władza, na okres zaś dłuższy — wojewódzka władza administracji ogólnej.

(5) Wobec osób, podejrzanych o popełnienie zbrodni lub występku, ściganych z urzędu, należy stosować areszt tymczasowy; odstąpienie od aresztowania pod warunkiem złożenia kaucji lub poręczenia może nastąpić tylko za zgodą prokuratora.

Art. 4. Zawieszenie rękojmi nietykalności mieszkania pociąga za sobą samoistne uprawnienie władz administracji ogólnej do dokonywania rewizji domowych i zajmowania przedmiotów u osób, zagrażających bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu.

Art. 5. Zawieszenie wolności słowa uprawnia władze administracji ogólnej do:

1) wprowadzenia cenzury prewencyjnej dla druków i wszelkich utworów, przeznaczonych do rozpowszechniania,

2) zawieszania czasopism, konfiskaty druków i wszelkich utworów, przeznaczonych do rozpowszechniania, odbierania im debitu pocztowego oraz ograniczania ich rozpowszechniania, jeżeli zagrażają one bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu,

3) zakazu wydawania nowych czasopism bez uprzedniego zezwolenia,

4) zakazu zajmowania się rozpowszechnianiem druków bez uprzedniego zezwolenia,

5) zakazu wykonywania przemysłu i zawodu drukarskiego i graficznego przez osoby, zagrażające bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu,

6) wprowadzania cenzury prewencyjnej utworów, przeznaczonych do odtwarzania publicznego, tudzież kontroli i przerywania tego rodzaju produkcji.

Art. 6. Zawieszenie tajemnicy korespondencji pociąga za sobą uprawnienie władz administracji ogólnej do przeglądania korespondencji, przesyłek pocztowych i telegramów, do ich zajmowania i konfiskaty oraz do kontroli i przerywania rozmów telefonicznych i radiowych.

Art. 7. Zawieszenie wolności zrzeszeń pociąga za sobą skutki następujące:

1) nowe zrzeszenia i oddziały można tworzyć tylko za uprzednim zezwoleniem władz administracji ogólnej,

2) jeżeli władza administracji ogólnej uzna, że względy bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego tego wymagają, może:

- a) zawieszać i ograniczać działalność zrzeszeń,
- b) roztaczać nadzór nad działalnością zrzeszeń i przeglądać ich akta,
- c) nakazywać uprzednie zawiadomianie władzy o posiedzeniach władz i organów zrzeszeń oraz wysyłać na posiedzenia te swoich przedstawicieli,
- d) uchylać i zawieszać wykonanie uchwał, powziętych przez władze i organa zrzeszeń,
- e) zakazywać zmów pracodawców i pracowników oraz związanej z tym działalności.

Art. 8. (1) W czasie trwania stanu wyjątkowego Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z interesowanymi ministrami wydawać wyjątkowe rozporządzenia i zarządzenia co do:

1) wyrabiania broni, amunicji, materiałów wybuchowych oraz innych narzędzi i substancji, mogących służyć do napaści lub obrony,

2) przebywania i zachowywania się w miejscach publicznych, używania odznak i mundurów, dokonywania zdjęć fotograficznych,

3) urządzania zgromadzeń i imprez, połączonych ze skupieniem się ludności,

4) dowodów osobistych i meldunków,

5) kontroli, ograniczenia lub zamknięcia ruchu osobowego i towarowego na drogach lądowych, wodnych i powietrznych oraz komunikacji pocztowej, telegraficznej i telefonicznej i radiowej,

6) wyrobu, obrotu, posiadania i używania wszelkich urządzeń, mogących służyć do porozumiewania się na odległość,

7) zaopatrzenia ludności w artykuły pierwszej potrzeby,

8) ochrony i utrzymania prawidłowego działania środków komunikacyjnych i środków łączności wraz z przynależnymi urządzeniami, urzędów i instytucji rządowych i samorządowych, wreszcie — wszelkich zakładów i przedsiębiorstw, których normalna działalność leży w interesie publicznym.

(2) Rozporządzenia i zarządzenia wyjątkowe mogą wprowadzać osobiste i rzeczowe świadczenia ludności, nie przekraczające jednak zakresu świadczeń, zastrzeżonych przepisami na rzecz wojska w okresie wojennym. Jako świadczenia osobiste można wprowadzić bezpłatne

pełnienie pomocniczej służby bezpieczeństwa przez ludność miejscową, pod nadzorem władz gminnych i odpowiedzialnością gminy za szkody i straty, wynikłe z zaniedbania obowiązków tej służby. Odpowiedzialność i wysokość odszkodowania ustala wojewódzka władza administracji ogólnej, przy czym może ona nakazać egzekucję na rzecz poszkodowanego w trybie administracyjnym. Przyznanie tego odszkodowania nie narusza praw poszkodowanego do dochodzenia dalszych szkód na drodze sądowej. Gmina ma zwrotne roszczenie do osób, z których winy szkoda powstała.

(3) Przepisy art. 1 stosuje się odpowiednio do rozporządzeń i zarządzeń wyjątkowych.

(4) W rozporządzeniu lub zarządzeniu wyjątkowym można przekazywać uprawnienia, przewidziane w artykule niniejszym, wojewódzkiemu i powiatowemu władzom administracji ogólnej.

P. uw. 2 do art. 1.

Art. 9. Zakłady i przedsiębiorstwa, na które w myśl art. 8 pkt. 8) może być rozciągnięta ochrona w razie wprowadzenia stanu wyjątkowego, obowiązane są w każdym czasie udzielać na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych danych co do środków, jakimi może być zapewniona normalna ich działalność.

Art. 10. (1) Jeśli na obszarze, na którym obowiązuje stan wyjątkowy, są lub mają być wprowadzone sądy doraźne, Rada Ministrów może upoważnić Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia, że w stosunku do przestępstw, popełnionych na obszarze stanu wyjątkowego w czasie istnienia tego stanu — dozwolone jest stosowanie postępowania doraźnego bez zachowania ograniczeń co do terminów, określonych dla przesłuchania oskarżonych (obwinionych), trwania dochodzeń, złożenia wniosku co do stawienia oskarżonego przed sądem doraźnym, wyznaczenia rozprawy głównej i czasu jej trwania.

(2) Do rozporządzenia, wymienionego w ustępie poprzedzającym, stosuje się odpowiednio przepisy art. 1.

Art. 11. (1) Kto wykracza przeciwko nakazom lub zakazom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej lub opartych na niej rozporządzeń lub zarządzeń, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 5.000 zł, albo jednej z tych kar.

(2) W sprawach o przestępstwa, określone w ust. (1), stosuje się przyspieszone postępowanie karne administracyjne, przy czym żądanie skierowania sprawy na drogę sądową nie wstrzymuje też wykonania kary aresztu.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar po-

rzadkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 11 ustawy, została podwyższona dziesięciokrotnie, t. j. do wysokości 50.000 zł.

Art. 12. (1) Jeśli siły i środki władz administracji ogólnej i ich organów nie są wystarczające dla zapewnienia na obszarze objętym stanem wyjątkowym wykonania wydanych rozporządzeń i zarządzeń, wynikających z przepisów ustawy niniejszej, mogą one używać do pomocy organów wykonawczych wszystkich innych władz państwowych, znajdujących się na obszarze ich działania. Korzystanie z pomocy siły zbrojnej regulują przepisy o asystencji wojskowej.

(2) Rada Ministrów może na wniosek Ministrów Spraw Wewnętrznych upoważnić go do przekazywania w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych na czas ograniczony pewnych funkcji i uprawnień władz administracyjnych cywilnych władzom wojskowym, jak również do uzależnienia władz administracyjnych cywilnych od dowództwa wojskowego w zakresie potrzebnym do osiągnięcia jednolitości działania celem zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego.

P. uw. 2 do art. 1.

Art. 13. Z chwilą ustania przyczyn, które spowodowały wprowadzenie stanu wyjątkowego, Rada Ministrów niezwłocznie uchyli zarządzenie o wprowadzeniu tego stanu. Uchylenie to może dotyczyć całego obszaru, na którym stan wyjątkowy był wprowadzony, albo też tylko jego części.

P. uw. 1 do art. 1.

Art. 14. (1) Zarządzenie o uchyleniu stanu wyjątkowego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) Z dniem tym na obszarze, na którym stan wyjątkowy uchylono, tracą moc wszelkie rozporządzenia i zarządzenia, wydane na podstawie przepisów o stanie wyjątkowym.

(3) Przepisy ust. (2) nie dotyczą kar i postępowania karnego (art. 11), jak również odpowiedzialności gmin za szkody i straty oraz postępowania odszkodowawczego, wymienionego w art. 8. Rozpoczęte postępowanie doraźne, w którym na zasadzie art. 10 nie zachowano terminów ustawowych, należy prowadzić dalej pomimo niezachowania tych terminów.

Art. 15. W sprawach, objętych ustawą niniejszą, Minister Spraw Wewnętrznych władny jest określić drogą rozporządzenia tok instancji i tryb postępowania, o ile ustawa niniejsza nie zawiera odpowiednich przepisów. Minister Spraw Wewnętrznych władny jest także określać w miarę po-

trzeby tryb uzyskiwania przez gminy środków dla wynagrodzenia strat i szkód (art. 8) drogą odpowiedniej daniny lub świadczeń osobistych.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 czerwca 1937 r. o toku instancji i trybie postępowania władz przy wykonywaniu przepisów ustawy o stanie wyjątkowym — Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 373 (poz. 22 niniejszego zeszytu)

Art. 16. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 17. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Jednocześnie traci moc obowiązująca rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 307).

22.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 5 czerwca 1937 r.

o toku instancji i trybie postępowania władz przy wykonywaniu przepisów ustawy o stanie wyjątkowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 czerwca 1937 r., Nr. 48, poz. 373).

Na podstawie art. 15 i 16 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 108) zarządzam co następuje:

§ 1. Powołane w rozporządzeniu niniejszym artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 108).

§ 2. Powiatowa władza administracji ogólnej wydaje i przeprowadza zarządzenia, dotyczące:

- a) dokonywania rewizji osobistych (art. 3 ust. (2));
- b) dokonywania rewizji domowych i zajmowania przedmiotów (art. 4);
- c) aresztowania (art. 3 ust. (2));
- d) internowania i konfinowania na czas do dni 30 (art. 3 ust. (2));
- e) wydalania z obszaru objętego stanem wyjątkowym (art. 3 ust. (2));
- f) konfiskaty druków i innych utworów przeznaczonych do rozpowszechnienia (art. 5 pkt. (2));
- g) zakazu zajmowania się rozpowszechnianiem druków bez zezwolenia (art. 5 pkt. 4));
- h) kontroli i przerywania produkcji, mających na celu odtwarzanie utworów (art. 5 pkt. 6);

- i) przeglądania korespondencji, przesyłek pocztowych i telegramów, zajmowania ich i konfiskaty oraz kontroli i przerywania rozmów telefonicznych i radiowych (art. 6);
- j) zawieszania i ograniczania działalności zrzeszeń na obszarze nie przekracającym jednego powiatu (art. 7 pkt. 2) lit. a));
- k) roztaczania nadzoru nad działalnością zrzeszeń i przeglądania ich akt (art. 7 pkt. 2 lit. b));
- l) nakazywania zawiadamiania władzy o posiedzeniach władz i organów zrzeszeń oraz wysyłania na posiedzenia te swych przedstawicieli (art. 7 pkt. 2) lit. c));
- m) uchylania i zawieszania wykonania uchwał, powziętych przez władze i organa zrzeszeń (art. 7 pkt. 2) lit. d));
- n) zakazywania zmów pracodawców i pracowników oraz związanej z tym działalności (art. 7 pkt. 2) lit. e)).

P. uw. 2 do art. 1 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (poz. 21 niniejszego zeszytu).

§ 3. W o j e w ó d z k a w ł a d z a a d m i n i s t r a c j i o g ó ł n e j wydaje i przeprowadza zarządzenia, dotyczące:

- a) internowania i konfinowania na czas dłuższy niż dni 30 (art. 3 ust. (2));
- b) wprowadzania cenzury prewencyjnej dla druków i wszelkich utworów przeznaczonych do rozpowszechniania (art. 5 pkt. 1));
- c) zawieszania czasopism oraz odbierania debitu pocztowego i ograniczania rozpowszechniania czasopism, druków i wszelkich utworów przeznaczonych do rozpowszechniania (art. 5 pkt. 2));
- d) zakazu wydawania czasopism bez zezwolenia (art. 5 pkt. 3));
- e) zakazu wykonywania przemysłu i zawodu drukarskiego i graficznego (art. 5 pkt. 5));
- f) wprowadzania cenzury prewencyjnej utworów, przeznaczonych do odtwarzania publicznego (art. 5 pkt. 6));
- g) udzielania zezwoleń na tworzenie nowych zrzeszeń i oddziałów (art. 7 pkt. 1));
- h) zawieszania i ograniczania działalności zrzeszeń na obszarze większym niż jeden powiat (art. 7 pkt. 2) lit. a)).

P. uw. do § 2.

§ 4. (1) W zarządzeniu internowania winno być określone, że odstąpienie do miejsca internowania następuje przymusowo. W zarządzeniu konfinowania lub wydalenia władza może nakazać przymusowe odstąpienie do miejsca konfinowania lub do granicy obszaru, z którego następuje wydalenie.

(2) W zarządzeniu konfinowania lub wydalenia władza może ponadto określić drogę przejazdu osoby konfinowanej lub wydalonej, czas opuszczenia miejscowości, w której osoba ta przebywa, czas opuszczenia obszaru, z którego wydalenie następuje, oraz czas zgłoszenia się w miejscu konfinowania i urząd, w którym zgłoszenie to ma nastąpić.

§ 5. Zakaz zakładania bez zezwolenia nowych zrzeszeń i oddziałów, o którym mowa w art. 7 pkt. 1), dotyczy wszelkich zrzeszeń, zarówno tych, które nie podlegają obowiązkowi rejestracji lub zgłoszenia, czy też uzyskania zezwolenia, jak i tych, które obowiązkowi temu podlegają, bez względu na to, jaka władza jest właściwa dla dokonywania rejestracji lub przyjmowania zgłoszeń albo udzielania zezwoleń.

§ 6. Zarządzenia przewidziane w § 2 punkty: g), l) i n) oraz w § 3 punkty: b), d) i f) winny być ogłaszane w dzienniku wojewódzkim oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób, przyjęty w miejscu zastosowania.

§ 7. (1) Decyzje władz doręcza się w zasadzie stronom na piśmie.

(2) Jeśli zwłoka grozi niebezpieczeństwem, decyzje ogłasza się interesowanym ustnie; ogłoszenie zastępuje wówczas doręczenie.

(3) Osobie, której decyzję ogłoszono, przysługuje prawo żądania doręczenia decyzji na piśmie; doręczenie powinno nastąpić w terminie 5 dni od dnia zgłoszenia żądania.

§ 8. (1) Decyzje wydawane w trybie rozporządzenia niniejszego są natychmiast wykonalne, o ile w nich nie wskazano terminu późniejszego.

(2) Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji, o ile władza, która decyzję wydała lub instancja odwoławcza nie postanowi inaczej.

§ 9. Decyzje, wydawane w wykonaniu uprawnień, wynikających z art. 6, powinny być podawane do wiadomości właściwym urzędem pocztowym na piśmie, telegraficznie lub telefonicznie. Decyzje telefoniczne powinny być potwierdzone na piśmie w ciągu 24 godzin. O decyzjach tych władze powinny zawiadamiać równocześnie właściwe terytorialnie Dyrekcje Okręgu Poczty i Telegrafów.

§ 10. (1) Decyzja w sprawie aresztowania (§ 2 pkt. c)) mieści w sobie zarazem uprawnienie dla organu wykonawczego do przeprowadzenia rewizji osobistej, a decyzja w sprawie dokonania rewizji domowej (§ 2 pkt. b)) — uprawnienie do zajęcia przedmiotów.

(2) Decyzja w sprawie aresztowania może być połączona z decyzją dokonania rewizji domowej.

§ 11. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Równocześnie traci moc rozporządzenie z dnia 12 lutego 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 219).

23.

USTAWA

z dnia 23 czerwca 1939 r.

o stanie wojennym.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 czerwca 1939 r. Nr. 57, poz. 366).

Art. 1. 1. Prezydent Rzeczypospolitej zarządza stan wojenny na obszarze całego Państwa lub jego części na wniosek Rady Ministrów, uchwalony z inicjatywy Ministra Spraw Wojskowych.

2. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, oprócz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, należy obwieścić w gminach, objętych stanem wojennym.

3. Zarządzenie wchodzi w życie na obszarze powiatu z dniem obwieszczenia go w miejscowości, będącej siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej, a gdy warunki nie pozwalają na dokonanie obwieszczenia w tej miejscowości — z dniem obwieszczenia go w siedzibie właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

4. Obwieszczenie powinno wymieniać swobody obywatelskie, które ulegają zawieszeniu oraz skutki, jakie zawieszenie tych swobód pociąga za sobą.

1. P. uw. 1 do art. 1 ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 21 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 2. 1. Zarządzenie stanu wojennego pociąga za sobą z mocy samego prawa zawieszenie swobód obywatelskich ze skutkami, określonymi w art. 3—7 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 108) przy czym jednak zachodzą co do tych skutków następujące zmiany:

1) uprawnienia, które władze administracji ogólnej mają wobec osób zagrażających bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, służą także w stosunku do osób zagrażających interesom obrony Państwa;

2) zatrzymanie w areszcie może władza administracji ogólnej zarządzić na czas do jednego miesiąca;

3) w sprawach karnych administracyjnych można stosować areszt tymczasowy na czas do 3 miesięcy;

4) internowanie i konfinowanie można zarządzić na czas trwania stanu wojennego lub krótszy;

5) odstąpienie od aresztowania pod warunkiem złożenia kaucji lub poręczenia nie może nastąpić w stosunku do osób podejrzanych o popełnienie zbrodni stanu (art. 93 — 98 kodeksu karnego), bądź przestępstwa umyślnego, określonego w art. 99 — 109 kodeksu karnego, bądź też zbrodni lub umyślnego występku, określonego w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1934 r. o niektórych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 851).

2. Internowanie i konfinowanie do 3 miesięcy zarządza powiatowa władza administracji ogólnej, na okres zaś dłuższy — wojewódzka władza administracji ogólnej.

1. Uwaga 2 do art. 1 ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 21 niniejszego zeszytu) ma analogiczne zastosowanie do ustawy o stanie wojennym.

2. Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1934 r. o niektórych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu Państwa zostało uchylone art. 40 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 300). Przepisy tego rozp. zostały ostatnio zastąpione w znacznej mierze przepisami dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 192.

Art. 3. 1. W czasie trwania stanu wojennego mają moc przepisy art. 8 i 9 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 108) z tą zmianą, że wyjątkowe rozporządzenia i zarządzenia wydaje:

- 1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawach zaopatrzenia ludności w przedmioty powszedniego użytku oraz warunków zdrowotnych zwierząt;
- 2) Minister Opieki Społecznej w sprawach zdrowia publicznego.

2. Ministrowie Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Opieki Społecznej wydają wyjątkowe rozporządzenia i zarządzenia w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

3. Przepisy art. 1 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do rozporządzeń wyjątkowych, wydanych przez właściwych ministrów.

Kompetencje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawach zaopatrzenia ludności w przedmioty powszedniego użytku przejął Minister Apropowizacji, kompetencje zaś Ministra Opieki Społecznej w sprawach zdrowia publicznego — Minister Zdrowia.

Art. 4. 1. W czasie trwania stanu wojennego mają moc przepisy art. 12 i 15 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 108), przy czym jednak:

- 1) przekazanie władzom wojskowym funkcji i uprawnień cywilnych władz administracyjnych następuje w drodze zarządzenia Ministrów *Sprawy Wewnętrznych i Spraw Wojskowych*;
- 2) rozporządzenia przewidziane w art. 15 ustawy o stanie wyjątkowym, wydaje Minister *Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych*.

2. W miejscowościach, w których na skutek działań wojennych władze administracji ogólnej nie są czynne, wszelkie ich uprawnienia przechodzą z mocy samego prawa na właściwe władze wojskowe.

Art. 5. 1. Rada Ministrów może wprowadzić zawsze postępowanie doraźne przed sądami powszechnymi na całym obszarze, objętym stanem wojennym, lub jego części.

2. Rada Ministrów może poddać postępowaniu doraźnemu wszelkie zbrodnie i występki, uznane za niebezpieczne ze stanowiska interesów obrony Państwa, chociażby nawet przestępstwa te nie były objęte przepisami o postępowaniu doraźnym.

3. W postępowaniu doraźnym, wprowadzonym na podstawie ust. 1, w przypadkach wyjątkowych nie muszą być dochowane ograniczenia co do terminów, zakreślonych dla przesłuchania oskarżonych, trwania dochodzeń, złożenia wniosku co do stawienia oskarżonego przed sądem doraźnym, wyznaczenia rozprawy głównej i czasu jej trwania.

4. Rozporządzenie o wprowadzeniu postępowania doraźnego wraz z przepisem ust. 3 obowiązuje w dalszym ciągu, mimo uchylecia stanu wojennego, aż do czasu uchylecia tego postępowania przez Radę Ministrów.

Art. 6. 1. Kto wykracza przeciw nakazom lub zakazom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej lub opartych na niej rozporządzeń lub zarządzeń, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 1 roku i grzywny do 10.000 zł albo jednej z tych kar.

2. W sprawach o przestępstwa, określone w ust. 1, stosuje się przyśpieszone postępowanie karno-administracyjne, przy czym żądanie skierowania sprawy na drogę sądową nie wstrzymuje też wykonania kary aresztu.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz.

372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 6 ustawy, została podwyższona dziesięciokrotnie, t. j. do wysokości 100.000 zł.

Art. 7. 1. Zarządzenie stanu wojennego na obszarze, objętym stanem wyjątkowym, powoduje z mocy samego prawa wygaśnięcie zarządzenia o stanie wyjątkowym.

Rozporządzenia i zarządzenia wyjątkowe, wydane na podstawie przepisów o stanie wyjątkowym, obowiązują jednak nadal do czasu ich uchylecia na podstawie przepisów ustawy o stanie wojennym.

Art. 8. 1. Rząd, korzystając z uprawnień, nadanych ustawą niniejszą, stosuje się do postulatów Naczelnego Wodza.

2. Władze administracji ogólnej obowiązane są stosować się do postulatów właściwych władz wojskowych w sprawach, objętych art. 3 — 8 ustawy o stanie wyjątkowym.

3. Właściwość władz wojskowych, wymienionych w ust. 2, jak również właściwość władz, wymienionych w art. 4 ust. 2, określa Naczelny Wódz, a do czasu mianowania Naczelnego Wodza — rozporządzenie Ministra *Spraw Wojskowych*, wydane w porozumieniu z Ministrem *Spraw Wewnętrznych*.

Art. 9. 1. Prezydent Rzeczypospolitej uchyla stan wojenny na wniosek Rady Ministrów, uchwalony z inicjatywy Ministra *Spraw Wojskowych*.

2. Uchylene to może dotyczyć całego obszaru, na którym stan wojenny był zarządzony, albo też tylko jego części.

3. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o uchyleniu stanu wojennego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Poskiej i powoduje wygaśnięcie na obszarze, na którym uchylono stan wojenny, wszelkich rozporządzeń i zarządzeń wyjątkowych. Nie dotyczy to jednak kar i postępowania karnego (art. 6), ani też odpowiedzialności gmin za szkody i straty oraz postępowania odszkodowawczego, przewidzianych w art. 8 ustawy o stanie wyjątkowym.

P. uw. do art. 1 ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 21 niniejszego zeszytu).

Art. 10. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 54).

Art. 11. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom *Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych*.

Art. 12. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

24.

USTAWA

z dnia 30 marca 1939 r.

o wycofaniu urzędów, ludności i mienia
z zagrożonych obszarów Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 kwietnia 1939 r. Nr 29, poz. 197).

Art. 1. Z dniem wybuchu wojny albo zarządzenia mobilizacji oraz w przypadkach, gdy tego wymagać będzie interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, władze państwowe mogą zarządzić wycofanie z zagrożonych obszarów Państwa urzędów, instytucyj, ludności oraz mienia.

Art. 2. Właściwe władze wojskowe określają już w czasie pokoju:

1) obszar Państwa, z którego wycofanie ma w razie potrzeby nastąpić oraz obszar, na którym wycofanie ma nastąpić (obszar rozmieszczenia),

2) urzędy, instytucje, kategorie ludności i mienia, które w razie potrzeby mają być wycofane,

3) właściwość i zakres działania władz (organów), powołanych do przygotowania i przeprowadzenia wycofania i rozmieszczenia.

Art. 3. (1) Wycofanie zarządzają:

1) do czasu mianowania Naczelnego Wodza — Minister Spraw Wojskowych, Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Komunikacji;

2) od czasu mianowania Naczelnego Wodza — Naczelnny Wódz lub władze i organa wojskowe przez niego upoważnione.

(2) Wycofanie władz centralnych zarządza Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Naczelnego Wodza.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej. Sprawa przekazania kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidzianych w ustawie z dnia 30 marca 1939 r., nie została uregulowana dotychczas w drodze przepisu prawnego. Ze względu na rodzaj spraw, unormowanych ustawą, należałoby uznać, że kompetencje te przeszły na Ministra Administracji Publicznej (na obszarze Ziem Odzyskanych — na Ministra Ziem Odzyskanych) i Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 4. (1) W zarządzeniu o wycofaniu należy określić:

1) które urzędy i instytucje, jakie kategorie ludności oraz jakie mienie mają być wycofane;

2) obszar, z którego wycofanie ma nastąpić oraz obszar rozmieszczenia;

3) czas, kolejność i środki wycofania.

(2) W zarządzeniu o wycofaniu należy również wskazać władze (organa), które mają przeprowadzić wycofanie, przy czym władze, wymie-

nione w art. 3, mogą do przeprowadzenia wycofania wyznaczyć inne władze, niż oznaczone na podstawie art. 2 pkt. 3).

(3) Władze wojskowe mogą same przeprowadzić zarządzone wycofanie, jeżeli nie przeprowadziły go we właściwym czasie władze (organa) do tego wyznaczone.

Art. 5. (1) Dla przeprowadzenia wycofania Państwo dostarcza w przypadkach koniecznych niezbędnej ilości środków przewozowych. Ludności, podlegającej wycofaniu, ma być w miarę możliwości udostępnione zabranie ze sobą jej mienia, w szczególności inwentarza żywego oraz niezbędnych środków żywności.

(2) Państwo zapewni wycofanej ludności tymczasowe umieszczenie i utrzymanie oraz tymczasowe umieszczenie wycofanego mienia. Zapewnienie utrzymania może być uzależnione od przyjęcia przez poszczególne osoby wskazanego im przez władze zatrudnienia, odpowiadającego ich kwalifikacjom i stanowi zdrowia.

Art. 6. (1) Mienie, przedstawiające wartość naukową, artystyczną lub historyczną, jeżeli nie może być wycofane, powinno być zabezpieczone na miejscu i zarejestrowane.

(2) Mienie inne, niż określone w ust. (1), nie wycofane mimo zarządzenia, może być użyte na potrzeby Państwa. Mienie, nie użyte na te potrzeby, należy w miarę możliwości zabezpieczyć na miejscu zwłaszcza, jeżeli przedstawia ono znaczną wartość dla interesu publicznego.

(3) Mienie nie wycofane, które nie mogło być zabezpieczone, ani nie zostało użyte na potrzeby Państwa, ma być zniszczone, jeżeli mogłoby utrudniać przeprowadzenie własnych działań wojennych lub być wyzyskane przez nieprzyjaciela dla celów wojennych; nie dotyczy to jednak mienia, przedstawiającego wartość naukową, artystyczną lub historyczną.

Art. 7. (1) Za mienie, nie stanowiące własności Państwa, użyte na potrzeby Państwa lub zniszczone, należy się wynagrodzenie; wysokość wynagrodzenia ustalają powiatowe lub specjalne komisje świadczeń rzeczowych w trybie i na zasadach, przewidzianych w przepisach o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych.

(2) Prawo do wynagrodzenia nie służy, jeżeli właściciel mienia albo osoba, działająca w jego imieniu, nie wycofała mienia we właściwym czasie z własnej winy.

Art. 8. (1) Zarządzenia co do powrotu urzędów, instytucyj i ludności oraz co do przywiezienia z powrotem wycofanego mienia wydają:

1) gdy chodzi o powrót na obszar operacyjny — Naczelnny Wódz albo upoważnione

przez niego władze lub organa, bez względu na to, jaka władza zarządziła wycofanie;

2) w innych przypadkach — na żądanie lub za zgodą Naczelnego Wodza — Minister Spraw Wojskowych, o ile chodzi o osoby lub mienie wojskowe, Minister Komunikacji, o ile chodzi o funkcjonariuszów lub tabor i urządzenia kolejowe, w pozostałych przypadkach — Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

(2) Zarządzenie co do powrotu władz naczelnych i centralnych wydaje Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Naczelnego Wodza.

(3) W zarządzeniu, wydanym w myśl ust. (1) lub (2), należy wskazać władze (organa), powołane do wykonania tego zarządzenia.

Art. 9. Państwo dostarcza w przypadkach koniecznych niezbędnej ilości środków przewozowych do przeprowadzenia powrotu wycofanej ludności oraz przewiezienia z powrotem wycofanego mienia. Powracającej ludności należy w miarę możliwości udostępnić przywieszenie z sobą mienia, w jakie dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb zaopatrzyła się podczas przymusowego pobytu poza stałym miejscem zamieszkania.

Art. 10. W warunkach, wymienionych w art. 1, władze państwowe mogą zabronić wycofania z zagrożonych obszarów Państwa poszczególnych urzędów, instytucyj, ludności oraz mienia.

Art. 11. Właściwe władze wojskowe określają już w czasie pokoju:

1) obszar Państwa, z którego w razie potrzeby wycofanie może być wzbronione,

2) urzędy, instytucje, kategorie ludności i mienia, którym wycofanie może być wzbronione,

3) właściwość i zakres działania władz (organów), powołanych do przygotowania i przeprowadzenia zakazu wycofania.

Art. 12. Zarządzenie o zakazie wycofania wydają władze, uprawnione w myśl art. 3 ust. (1) do zarządzenia wycofania.

Art. 13. (1) W zarządzeniu o zakazie wycofania należy określić, które urzędy i instytucje, jakie kategorie ludności oraz jakie mienie mają pozostać na miejscu.

(2) W zarządzeniu o zakazie wycofania należy również wskazać władze (organa), które mają przeprowadzić zakaz wycofania, przy czym władze, wymienione w art. 3 ust. (1), mogą do przeprowadzenia zakazu wycofania wyznaczyć inne władze, niż oznaczone w art. 11 pkt. 3).

(3) Władze wojskowe mogą same przeprowadzić zakaz wycofania, jeżeli władze do te-

go wyznaczone nie są w możliwości go przeprowadzić.

Art. 14. (1) Kto nie stosuje się do zarządzeń władz o wycofaniu albo o zakazie wycofania osób lub mienia, wydanych na podstawie ustawy niniejszej —

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu tym karom łącznie.

(2) Obok kary, przewidzianej w ust. (1), może być orzeczony przepadek mienia, które powinno być wycofane.

Art. 15. (1) Kto nie stosuje się do innych, niż wymienione w art. 14 zarządzeń władz, wydanych na podstawie ustawy niniejszej —

podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł albo obu tym karom łącznie.

(2) Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w ust. (1), powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 15 ustawy, została podwyższona dziesięciokrotnie t.j. do wysokości 30.000 zł.

Art. 16. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej traci moc obowiązującą:

1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. w sprawie przymusowego wycofania z zagrożonych obszarów Państwa ludności i mienia (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 678);

2) przepisy art. 11, 16 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 54) w zakresie spraw, unormowanych ustawą niniejszą.

Art. 17. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych oraz innym właściwym ministrom.

Art. 18. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

25.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 10 czerwca 1927 r.

w sprawie uznawania pewnych obszarów i miejscowości za obszary warowne lub rejonu umocnione.

(Dz.U.R.P. z dnia 23 czerwca 1927 r. Nr 55, poz. 483)

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wyda-

wania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Prezydent Rzeczypospolitej uznaje obszary i miejscowości, posiadające szczególną wagę dla obrony Państwa, za obszary warowne lub rejonu umocnione.

Art. 2. Do czasu jednolitego ustawowego unormowania:

a) praw i obowiązków dowódców obszarów warownych lub rejonów umocnionych w stosunku do cywilnych władz państwowych lub samorządowych, tudzież do ludności cywilnej, przebywającej lub zamieszkałej na obszarach i w miejscowościach, uznanych za obszary warowne lub rejonu umocnione,

b) wszelkich ograniczeń praw, wynikających z faktów przebywania, zamieszkania lub posiadania nieruchomości na tych obszarach lub w tych miejscowościach, będą stosowane dotychczas obowiązujące przepisy i ustawy, dotyczące twierdz.

P. ustawę z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych na obszarach warownych i rejonach umocnionych — Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124 (poz. 26 niniejszego zeszytu) oraz rozp. wykon. z dnia 13 września 1934 r. — Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 305 (poz. 27 niniejszego zeszytu) i z dnia 6 grudnia 1934 r. — Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 220 (poz. 29 niniejszego zeszytu).

Art. 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i innymi zainteresowanymi ministrami w zakresie właściwej każdemu z nich kompetencji.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej; co do kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych p. uw. 1 do art. 10 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (poz. 26 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

26.

U S T A W A

z dnia 28 stycznia 1932 r.

o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 marca 1932 r. Nr 19, poz. 124).
w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 1. (1) W obszarach warownych lub rejonach umocnionych państwo może wprowadzić ze względu na interes obrony państwa ograniczenia prawa własności, posiadania, użytkowania i używania nieruchomości, prawa przebywania lub zamieszkiwania, oraz prawa wykonywania pewnych określonych czynności, wskazanych w niniejszej ustawie.

(2) Ograniczenia wprowadza na wniosek Ministra Spraw Wojskowych Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, ustalając zarazem ich rodzaj i zakres, bądź to osobno dla każdego lub niektórych obszarów warownych, względnie rejonów umocnionych, stosownie do potrzeb i warunków miejscowych, bądź też ogólnie dla wszystkich obszarów warownych lub rejonów umocnionych.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 2. (1) Ograniczenia mogą dotyczyć:

a) wznoszenia nowych budowli nadziemnych, względnie usuwania lub zmiany istniejących, jako to: budowli mieszkalnych, gospodarczych, przemysłowych, społecznych (teatrów, szkół, zakładów leczniczych, obserwatoriów, kościołów, dzwonnicy), oraz wszelkich wieżowych konstrukcji;

b) dokonywania nowych budowli podziemnych, względnie usuwania lub zmiany istniejących, jako to: piwnic, tuneli, zbiorników, studzien i t. p.;

c) zakładania nowych ulic lub dróg, a to tak co do ich szerokości, kierunku, jak i rodzaju nawierzchni, względnie usuwania lub zmiany istniejących;

d) budowy nowych, względnie usuwania lub zmiany istniejących budowli, sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, oświetleniowej, rurociągów, sieci telefonicznej lub telegraficznej podziemnej i napowietrznej, oraz urządzeń i przedsiębiorstw komunikacyjnych w miastach;

e) budowy, względnie przebudowy linii kolejowych (normalnotorowych i wąskotorowych), budowy mostów, wiaduktów, estakad i t. p.;

f) budowy nowych, względnie usuwania lub zmiany istniejących budowli wodnych, jako to: grobli, tam, stawów, rowów oraz urządzeń odwadniających lub nawadniających;

g) budowli, dotyczących wszelkich trwałych zmian powierzchni terenu (obniżających lub podwyższających teren), jako to: urządzenia i prowadzenia kamieniołomów, kopalni gliny lub piasku, tworzenia wykopów lub nasypów, oraz ogrodzeń trwałych (betonowych, żelaznych i t. p.) ponad 1 metr — względnie zmiany lub usuwania istniejących już takich budowli;

h) zalesienia, względnie zadrzewienia terenu, oraz wszelkich zmian w lasach już istniejących;

i) dokonywania pomiarów i zdjęć topograficznych i fotograficznych zarówno terenu, jak i urządzeń warownych;

j) nabywania, najmu lub dzierżawienia nieruchomości;

k) czasowego lub stałego pobytu, względnie zamieszkania osób w granicach obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

(2) Ograniczenia praw, wskazane w niniejszym artykule, o ile dotyczą nieruchomości, ciążyą na nieruchomości od chwili wprowadzenia ich w myśl ustępu drugiego art. 1 z mocy samego prawa, bez potrzeby uwidaczniania ich w księdze hipotecznej (gruntowej).

Art. 3. (1) O ile interes obrony państwa nie stoi temu na przeszkodzie, mogą władze wojskowe udzielać zezwoleń na wykonywanie praw lub czynności, podlegających ograniczeniom w myśl niniejszej ustawy.

(2) Władza wojskowa, udzielając zezwolenia, może zwolnić interesowanego od pewnych tylko ograniczeń, albo też zwolnienie od ograniczeń uzależnić od dopełnienia pewnych warunków (zezwoleń warunkowe).

(3) W szczególności władza wojskowa, udzielając zezwolenia warunkowego, może zażądać, o ile zezwolenie dotyczy nieruchomości, uwidocznienia tych warunków w księdze hipotecznej (gruntowej).

(4) Zezwolenie traci swą moc w razie niewykonywania praw lub czynności, objętych zezwoleniem, w ciągu dwóch lat od dnia doręczenia zezwolenia. Jeżeli zezwolenia udzielono na pewien określony czas, gaśnie ono z upływem tego czasu.

Art. 4. Zezwolenie władzy wojskowej (art. 3) nie zwalnia proszącego o zezwolenie od dopełnienia innych warunków ustawowych, wymaganych do wykonywania danego prawa lub czynności.

Art. 5. (1) Władzą wojskową właściwą do udzielenia zezwolenia jest dowódca obszaru warownego lub dowódca rejonu umocnionego.

(2) Od decyzji władzy, wskazanej w ust. (1), służy interesowanemu w terminie dni 14 od dnia doręczenia odwołanie do Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 6. (1) Jeżeli chodzi o projekty i plany budów lub robót, przedsięwziętych przez władze centralne, wymagana jest dla wykonywania tychże robót i budów w obszarach warownych i rejonach umocnionych zgoda Ministra Spraw Wojskowych.

(2) Co do innych projektów i planów budów lub robót państwowych właściwe władze

uzyskują zgodę od władz wojskowych, wskazanych w ustępie pierwszym art. 5. W braku zgody decyduje Minister Spraw Wojskowych, po wysłuchaniu zdania zainteresowanego ministra.

Art. 7. Władze wojskowe udzielają zezwolenia (art. 5) lub wyrażają zgodę (art. 6) na podstawie swobodnego uznania.

Art. 8. (1) Kto w prawach własności do nieruchomości lub w innych prawach, związanych z nieruchomością, ponosi szkodę rzeczywistą z powodu wprowadzenia ograniczeń, wymienionych w art. 2, albo też z powodu odmowy zezwolenia na wykonanie swoich praw własności, ma prawo do odszkodowania ze Skarbu Państwa.

(2) Prawo to nie służy osobom, które w chwili wprowadzenia ograniczeń na podstawie niniejszej ustawy były już w tym samym rozmiarze w swych prawach ograniczone na podstawie dotychczasowych przepisów, obowiązujących w tym względzie w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(3) Prawo do odszkodowania gaśnie po upływie trzech lat, licząc od chwili wprowadzenia ograniczeń, względnie uprawomocnienia się orzeczenia, odmawiającego zezwolenia na wykonanie prawa.

Art. 9. Roszczenie o odszkodowanie należy zgłosić do dowódcy okręgu korpusu, właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, który orzeka o prawie do odszkodowania oraz wysokości tegoż na wniosek komisji szacunkowej.

Kompetencje dowódców okręgu korpusu przejęli dowódcy okręgów wojskowych.

Art. 10. (1) W skład komisji szacunkowej wchodzi:

a) przedstawiciel dowódcy okręgu korpusu — jako przewodniczący, oraz jako członkowie:

b) przedstawiciel państwowej władzy burdowanej I instancji, o ile możliwości z wykształceniem technicznym;

c) przedstawiciel właściwej izby skarbowej;

d) przedstawiciel zainteresowanego działu cywilnej administracji państwowej, wyznaczony przez władzę I instancji;

e) biegły z pośród niezainteresowanych mieszkańców gminy, wyznaczony przez zarząd gminy, właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości, której dotyczy zakaz wykonania prawa lub odmowa zezwolenia.

(2) Tryb i zasady postępowania komisji szacunkowej określa rozporządzenie Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

1. Dotychczas nie zostało ustalone w drodze przepisu prawnego, kto przejął kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie z dnia 22 stycznia 1932 r. Ze względu na charakter spraw unormowanych ustawą, należy uznać, że kompetencje te przechodzą na Ministra Administracji Publicznej (na obszarze Ziemi Odzyskanych — Ministra Ziemi Odzyskanych), częściowo również na Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

2. P. rozp. Ministrów: Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1934 r. o trybie i zasadach postępowania komisji szacunkowych do spraw o odszkodowania w obszarach warownych i rejonach umocnionych — Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 306 (poz. 28 niniejszego zeszytu).

Art. 11. W razie, gdy dowódca okręgu korpusu odmówi prawa do odszkodowania, lub też gdy poszkodowany nie zadawała się wysokością przyznanego mu przez dowódcę okręgu korpusu odszkodowania, lub też gdy w terminie sześciu miesięcy, liczonych od zgłoszenia roszczenia o odszkodowanie, nie zostanie wydane orzeczenie w sprawie odszkodowania, może poszkodowany w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia, lub też w braku wydania orzeczenia w terminie dziewięciu miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia o odszkodowanie, udać się o właściwego sądu o ustalenie odszkodowania w drodze postępowania sądowego.

Art. 12. Dla celów kontroli nad wszelkimi budowlami i urządzeniami, tudzież nad wykonywaniem praw, podlegających ograniczeniom, dowództwo obszaru warownego, względnie rejonu umocnionego, oraz powiatowe władze administracji ogólnej, lub na ich polecenie organa policji państwowej, mają prawo dostępu do wszelkich nieruchomości prywatnych, położonych w obrębie granic obszarów warownych, względnie rejonów umocnionych, oraz obowiązek wstrzymania budowy rozpoczętych lub podjętych czynności i niezwłocznego doniesienia o tym, komu należy, o ile właściciel lub zastępująca go osoba nie wykażą się właściwym zezwoleniem.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Art. 13. (1) Kto, choćby przez nieostrożność, postępuje wbrew przepisom, zawartym w niniejszej ustawie, lub w rozporządzeniach, wydanych na jej podstawie, a dotyczącym wykonywania praw, podlegających w obszarach warownych lub rejonach umocnionych ograniczeniom, — będzie karany grzywną do 3.000 zł lub aresztem do trzech miesięcy, albo obu karami łącznie.

(2) Przedsiębiorcy, prowadzący roboty budowlane lub inne, odpowiadają narówni z tymi, którzy im powierzyli roboty. Właściwymi do orzekania tych kar są powiatowe władze administracji ogólnej.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 13 ustawy została podwyższona dziesięciokrotnie t.j. do wysokości 30.000 zł.

Art. 14. Roboty lub budowy, uskutecznione ze szkodą dla interesów wojska lub obrony państwa wbrew przepisom niniejszej ustawy lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, ulegną na mocy orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej, wydanego na wniosek władzy wojskowej, wskazanej w art. 5, zniesieniu, a przedmiot zostanie przywrócony do pierwotnego stanu na koszt winnych odnośnych czynności, jako solidarnie odpowiedzialnych.

Art. 15. Osoby, przebywające lub zamieszkujące w granicach obszaru warownego, względnie rejonu umocnionego, wbrew postanowieniom, przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów (art. 1), zostaną na mocy orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej, wydanego na wniosek władzy wojskowej, wskazanej w art. 5, przymusowo wysiedlone.

Art. 16. Orzeczenia z art. 14 lub 15 mogą być wydane, niezależnie od pociągnięcia winnego do odpowiedzialności karnej w myśl art. 13.

Art. 17. Rozporządzenie Rady Ministrów określi w granicach obowiązujących przepisów o ustroju władz stosunek władz wojskowych, powołanych do wykonania niniejszej ustawy, do miejscowych cywilnych władz państwowych lub samorządowych, tudzież w granicach art. 2 uprawnienia tychże władz wojskowych, w stosunku do ludności cywilnej, przebywającej w obszarach warownych lub rejonach umocnionych.

P. rozp. Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1934 r. o stosunku władz wojskowych do miejscowych cywilnych władz rządowych oraz samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 220 (poz. 29 niniejszego zeszytu).

Art. 18. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych, Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Ministrowi Sprawiedliwości i innym zainteresowanym ministrom.

Art. 19. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Istniejące dotychczas na mocy postanowień byłych państw zaborczych ograniczenia w obszarach warownych lub w rejonach umocnionych (twierdzach, umocnieniach) zachowują swą moc obowiązującą do czasu wejścia w życie rozporządzeń Rady Ministrów, wy-

danych po myśli art. 1 i 17. Z chwilą wejścia w życie tych rozporządzeń tracą na danym obszarze warownym lub rejonie umocnionym moc obowiązującą dotychczasowe przepisy prawne, regulujące sprawy, objęte odnośnym rozporządzeniem Rady Ministrów.

P. rozp. Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Komunikacji, Poczty i Telegrafów, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu z dnia 18 września 1934 r. o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych — Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 305 (poz. 27 niniejszego zeszytu).

27.

ROZPORZĄDZENIE

**MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH,
SPRAW WEWNĘTRZNYCH, SPRAWIEDLI-
WOŚCI, KOMUNIKACJI, POCZTY I TELE-
GRAFÓW, PRZEMYSŁU I HANDLU, ROL-
NICTWA i REFORM ROLNYCH
oraz SKARBU**

z dnia 18 września 1934 r.

o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r.
o stosunkach prawnych w obszarach
warownych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1935 r. Nr 45, poz. 305).

Na podstawie art. 18 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124) zarządza się co następuje:

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez określenia, oznaczają postanowienia ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124).

Paragrafy, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

Do art. 1.

§ 2. Za obszary warowne i rejonu umocnione uważa się, poza obszarami i miejscowościami uznanymi za takie na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. w sprawie uznawania pewnych obszarów i miejscowości za obszary warowne i rejonu umocnione (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 483), również te obszary i miejscowości, które w myśl przepisów wydanych przed dniem 11 listopada 1918 r. były uznane za twierdze lub rejonu fortyfikacyjne.

§ 3. (1) Wojewoda w porozumieniu z dowódcą obszaru warownego lub dowódcą okręgu korpusu (równorzędnego okręgu tery-

torianego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony, podaje do wiadomości publicznej granice tego obszaru lub rejonu, jeśli nie zostały one określone przepisem, ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Obwieszczenie to ogłasza się w Dzienniku Wojewódzkim oraz stosownie do potrzeby także w inny sposób, przyjęty w danej miejscowości dla ogłaszania zarządzeń władz.

(2) Wojewoda może zarządzić w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony, oznaczenie na gruncie granic obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

Do art. 2.

§ 4. (1) Wzniesienie budowli (art. 2 ust. 1 lit. a) i b)) oznacza zarówno postawienie nowej budowli stałej lub tymczasowej, jak również nadbudowę lub powiększenie budowli istniejącej.

(2) Przez zmianę budowli należy rozumieć tak przebudowę jak i zmianę przeznaczenia budowli. W szczególności przebudowa oznacza przeróbkę budowli, przy której zostają zmienione, dodane lub usunięte części nośne lub konstrukcyjne tych budowli, bądź części wpływające na bezpieczeństwo budowli od ognia, zmiana przeznaczenia zaś oznacza przeróbkę, w następstwie której budowla lub jej część może być użyta dla innego celu, niż była pierwotnie przeznaczona.

§ 5. Przez sieć oświetleniową (art. 2 ust. 1 lit. d)) należy rozumieć również sieć wysokiego napięcia, przewodzą prąd elektryczny, służący do napędu urządzeń techniczno-gospodarczych i innych temu podobnych celów.

§ 6. Przez zdjęcia topograficzne (art. 2 ust. 1 lit. i)), należy rozumieć wszelkie prace, mające na celu odtworzenie ukształtowania terenu, podejmowane w celach tak technicznych jak artystycznych, a w szczególności prace miernicze oraz szkice i rysunki topograficzne i perspektywiczne, niezależnie od materiału, na którym i przy pomocy którego są wykonywane.

Do art. 3, 4 i 5.

§ 7. (1) Ubiegający się o zezwolenie na wykonanie prawa lub czynności podlegających ograniczeniom, składa na piśmie prośbę do władzy administracyjnej, właściwej w myśl szczególnych przepisów do udzielenia zezwolenia na wykonanie danego prawa lub czynności.

(2) Przy zamierzeniu budowy lub robót w znacznie większym rozmiarze, ubiegający się o zezwolenie na wykonanie prawa lub czynności może przed wniesieniem prośby do władzy, określonej w ust. 1, przedstawić wstępny zamierzony plan budowy lub robót wla-

dzy wojskowej, celem wyrażenia opinii co do zasadniczej dopuszczalności tej budowy lub robót ze względu na stan obronności obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

Opinia władzy wojskowej nie przesądza sposobu załatwienia prośby przy wydawaniu ostatecznej decyzji w myśl § 10.

(3) W przypadkach, gdy dla wykonania prawa lub czynności, o których mowa w ust. 1, zezwolenie władzy administracyjnej nie jest wymagane, należy prośbę złożyć do dowódcy obszaru warownego lub dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony).

Prośby, przewidziane w § 7 rozporządzenia, a kierowane uprzednio do dowódcy okręgu korpusu, właściwego dla rejonu umocnionego, należy obecnie wobec zmiany art. 5 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r., dokonanej rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władzy i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 976), składać dowódcy rejonu umocnionego.

§ 8. (1) Prośba (§ 7 ust. 1) powinna odpowiadać warunkom wymaganym w myśl przepisów szczególnych, dotyczących udzielania zezwoleń na wykonanie danego prawa lub czynności. Ponadto należy w prośbie wymienić nieruchomość, w stosunku do której obowiązuje ograniczenie z ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych. (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 124), a pozatym wykazać swoje prawa własności do nieruchomości lub inne prawa z nią związane, oraz wymienić podstawę i rodzaj ograniczenia.

(2) W przypadkach, gdy ograniczenie dotyczy spraw nabywania, najmu lub dzierżawienia nieruchomości (art. 2 ust. 1 lit. j)), należy w prośbie, jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, wymienić jedynie nieruchomość, w stosunku do której ograniczenie obowiązuje, podstawę i rodzaj ograniczenia, oraz powody wniesienia prośby.

(3) W przypadku, gdy ograniczenie dotyczy czasowego lub stałego pobytu względnie zamieszkania (art. 2 ust. 1 lit. k)), należy w prośbie, jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, wymienić jedynie podstawę i rodzaj ograniczenia oraz powody wniesienia prośby.

(4) W przypadkach, określonych w § 7 ust. 3, należy w prośbie:

a) wymienić i opisać dokładnie rodzaj i cel projektowanych budowli lub robót (art. 1 ust. 1 lit. a) do lit. i)), dołączając w dwu egzemplarzach techniczny plan budowlany i plan sytuacyjny terenu, na którym mają być prowadzone, oraz uzasadnić ich potrzebę;

b) wymienić nieruchomość, w stosunku do której ograniczenie obowiązuje, i wykazać swoje prawa własności do nieruchomości lub inne prawa z nią związane;

c) wymienić podstawę i rodzaj ograniczenia.

Jeśli ograniczenie dotyczy spraw nabywania, najmu lub dzierżawienia nieruchomości (art. 2 ust. 1 lit. j)), albo czasowego lub stałego pobytu względnie zamieszkania (art. 2 ust. 1 lit. k)), stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 lub 3.

§ 9. Władza administracyjna po rozpatrzeniu prośby przesyła ją wraz z załącznikami do dowódcy obszaru warownego lub dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony, tylko w tym przypadku, jeśli w myśl przepisów szczególnych zdaniem władzy nie zachodzą żadne przeszkody co do udzielenia zezwolenia na wykonanie prawa lub czynności, o które ubiega się proszący.

P. uw. do § 7.

§ 10. (1) Prośbę o udzielenie zezwolenia rozpatruje władza wojskowa tylko w tym kierunku, czy nie wpłynie ona ujemnie na obronność obszaru warownego lub rejonu umocnionego i w zależności od tego wydaje decyzję, w której:

a) udziela zezwolenia, nie czyniąc go warunkowym, albo

b) udziela zezwolenia warunkowego, uzależniając wykonanie prawa lub czynności podlegających ograniczeniu od wyrażenia przez interesowanego zgody na warunki wskazane przez nią, albo

c) odmawia zezwolenia.

(2) Decyzja ma być wydana na piśmie i powinna zawierać pouczenie o służącym przeciw niej środku prawnym (art. 5 ust. 3), a w przypadku udzielenia zezwolenia — pouczenie o czasie jego obowiązywania (art. 3 ust. 4).

§ 11. (1) W przypadku udzielenia zezwolenia warunkowego — warunki, od których dopełnienia uzależniono udzielenie zezwolenia, mogą wynikać zasadniczo tylko ze względów dotyczących obronności obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

(2) Władza wojskowa, udzielając zezwolenia, może jednak zażądać od ubiegającego się — złożenia oświadczenia, że ani on, ani jego prawonabywcy, nie wystąpią przeciw Skarbowi Państwa z roszczeniem o odszkodowanie w przypadku uszkodzenia, zniszczenia lub zniekształcenia ze względu na potrzeby obronności ob-

szaru warownego lub rejonu umocnionego albo w następstwie wydarzeń wojennych lub operacji wojskowych — budów i urządzeń, wykonanych na podstawie udzielonego zezwolenia. Dla dopełnienia tego zobowiązania może władza wojskowa zażądać odpowiednich gwarancji, a w szczególności, jeśli zezwolenie dotyczy nieruchomości, uwidocznienia warunków w księdze hipotecznej (gruntowej).

§ 12. (1) Władza wojskowa po załatwieniu prośby zwraca akta sprawy władzy administracyjnej wraz ze swą decyzją, którą należy doręczyć ubiegającemu się o zezwolenie łącznie z decyzją władzy administracyjnej, wydaną w myśl przepisów szczególnych, dotyczących udzielania zezwoleń na wykonanie danego prawa lub czynności.

(2) Jeżeli władza wojskowa nie nadeśle decyzji w czasie, umożliwiającym władzy administracyjnej zachowanie terminu, przewidzianego ustawowo dla załatwienia prośby, władza administracyjna może doręczyć swoją decyzję stronie oddzielnie, umieszczając w niej pouczenie, że wykonanie danego prawa lub czynności uzależnione jest od uzyskania przez stronę zezwolenia władzy wojskowej.

(3) W przypadkach, określonych w § 7 ust. 3, władza wojskowa zawiadamia proszącego o swej decyzji bezpośrednio.

§ 13. Przepisy §§ 7 — 12 stosują się odpowiednio do władz samorządowych w razie ubiegania się przez nie o zezwolenie na wykonanie prawa lub czynności podlegających ograniczeniom.

§ 14. (1) Władza wojskowa może z urzędu udzielać ogólnych zezwoleń na wykonywanie na określonych terenach, położonych w granicach obszaru warownego lub rejonu umocnionego, wszystkich lub niektórych tylko praw i czynności, podlegających ograniczeniom. O granicach tych terenów oraz o zakresie zezwolenia zawiadamia władza wojskowa właściwe władze administracyjne.

(2) W przypadku udzielenia zezwolenia ogólnego nie stosuje się przepisu § 9, a władza administracyjna zawiadamiając proszącego o sposobie załatwienia prośby, komunikuje mu zarazem, iż decyzja o zezwoleniu na wykonanie prawa lub czynności, zapadła w porozumieniu z władzą wojskową.

Do art. 6.

§ 15. (1) W celu uzyskania zgody właściwych władz wojskowych na projekty budów i robót, przedsięwziętych przez władze i przedsiębiorstwa państwowe, należy projekty i plany przesłać wraz z załącznikami, określonymi w § 8 ust. 4 lit. a), właściwej władzy wojskowej, która poweźmie i zakomunikuje swą decyzję w terminie 4 tygodni.

(2) Przy rozpatrywaniu odnośnych planów i projektów mogą być brane pod rozwagę tylko okoliczności, mające wpływ na obronność obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

Do art. 8.

§ 16. Odszkodowanie należy się zasadniczo w pieniądzu. Za zgodą poszkodowanego może ono jednak być uiszczone również w innej wartości.

Do art. 10.

§ 17. Dowódca okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego) może — otrzymawszy wniosek komisji szacunkowej w sprawie zasadności roszczenia o odszkodowanie oraz jego wysokości — zasięgnąć co do niego opinii prawnej u właściwych organów administracji wojskowej.

§ 18. W przypadku uznania, że wniosek komisji szacunkowej opiera się na niewyczerpująco ustalonym stanie faktycznym sprawy lub pozostaje w sprzeczności z poczynionymi ustaleniami, może dowódca okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego) zwrócić akta sprawy komisji szacunkowej celem ponownego rozpatrzenia, wskazując okoliczności, które należy wziąć pod uwagę, lub czynności, które należy spełnić.

§ 19. Dowódca okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego) powinien wydać orzeczenie w sprawie przyznania lub odmówienia odszkodowania najpóźniej w terminie 6 miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia przez ubiegającego się o odszkodowanie.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 2 miesiące po ogłoszeniu.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 lutego 1930 r. w sprawie udzielania przez władze wojskowe pozwoleń na wzniesienie, przebudowę lub zmianę budynku w pobliżu twierdz, lub w rejonach fortyfikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 120).

28.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 września 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Sprawiedliwości o trybie i zasadach postępowania komisji szacunkowych do spraw o odszkodowania w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1936 r. Nr. 45, poz. 306).

Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnio-

nych (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 124) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Komisja szacunkowa jest organem pracy dowódcy okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego).

(2) W skład komisji szacunkowej wchodzi:

a) oficer sztabowy, wyznaczony przez dowódcę okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego) jako przewodniczący,

oraz jako członkowie:

b) urzędnik państwowej władzy budowlanej I instancji, właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości, której dotyczy zakaz wykonania prawa lub odmowa zezwolenia, wyznaczony przez wojewodę — o ile możliwości z pośród urzędników z wykształceniem technicznym;

c) urzędnik właściwej (lit. b) izby skarbowej, wyznaczony przez dyrektora izby;

d) urzędnik zainteresowanego działu cywilnej administracji państwowej, wyznaczony przez właściwą (lit. b) władzę I instancji;

e) biegły z pośród niezainteresowanych mieszkańców gminy, wyznaczony przez zarząd właściwej (lit. b) gminy.

§ 2. Do właściwości komisji szacunkowej należy rozpatrywanie roszczeń o odszkodowania z tytułu szkód poniesionych w prawach własności do nieruchomości lub innych prawach związanych z nieruchomością w obszarach warownych i rejonach umocnionych, oraz przedstawianie dowódcy okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego) wniosków w sprawie zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania.

§ 3. (1) Komisja szacunkowa zbiera się na zarządzenie dowódcy okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego), wydane przewodniczącemu komisji.

(2) Komisja szacunkowa urządza zasadniczo w siedzibie dowództwa okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego). Dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego) może wyznaczyć również inne miejsce urzędowania komisji.

(3) Lokalu i potrzebnego personelu dostarcza komisji szacunkowej dowódca okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego).

§ 4. Nie może brać udziału w postępowaniu jako przewodniczący lub członek komisji szacunkowej:

a) ten, kogo sprawa bezpośrednio lub pośrednio dotyczy;

b) małżonek ubiegającego się o odszkodowanie, jego krewny lub powinowaty w linii prostej, a w linii bocznej do

stopnia między dziećmi rodzeństwa, — związany z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, oraz jego wierzyciel lub dłużnik.

§ 5. (1) Członek komisji szacunkowej zawiadamia bezzwłocznie o przyczynie uzasadniającej wyłączenie go — przewodniczącego, ten zaś dowódcę okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego); jeśli przyczyna wyłączenia dotyczy przewodniczącego, zawiadamia on o niej dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego);

(2) Ubiegający się o odszkodowanie zawiadamia o przyczynie wyłączenia, jeśli dotyczy ona członka komisji — przewodniczącego, jeżeli zaś dotyczy przewodniczącego — dowódcę okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego).

§ 6. O wyłączeniu rozstrzyga dowódca okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego), przyczym w przypadku wyłączenia członka komisji zawiadamia o tym właściwą władzę (§ 1), która wyznacza innego członka w miejsce wyłączonego.

§ 7. (1) Ubiegający się o odszkodowanie zgłasza na piśmie roszczenie o odszkodowanie do dowódcy okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego).

(2) W piśmie tym należy:

a) wymienić nieruchomość, w stosunku do której ograniczenie obowiązuje i wykazać swoje prawa własności do nieruchomości lub inne prawa z nią związane;

b) wymienić podstawę i rodzaj ograniczenia, któremu uległy jego prawa;

c) określić charakter i rozmiar poniesionych szkód oraz podać wysokość żadanego odszkodowania.

Do pisma należy załączyć potrzebne plany sytuacyjne i techniczne.

(3) Pismo to przekazuje dowódca okręgu k o r p u s u (równorzędnego okręgu terytorialnego) przewodniczącemu komisji szacunkowej.

§ 8. Po zapoznaniu się z aktami sprawy przewodniczący komisji szacunkowej może wezwać ubiegającego się o odszkodowanie do uzupełnienia, w terminie nie krótszym niż dni 14, przedstawionych komisji dowodów, bądź do powołania dowodów, oraz do udzielenia potrzebnych wyjaśnień.

§ 9. (1) Przedstawienie pisemnych dowodów powinno nastąpić w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie.

(2) Przedstawiając dowód ze świadka należy dokładnie oznaczyć okoliczności, mające być

zeznaniaми świadka stwierdzone, oraz wskazać dokładny adres świadka.

§ 10. Komisja szacunkowa może zamiast przesłuchania świadka, zażądać od niego złożenia zeznań na piśmie. Zeznania muszą być napisane przez zeznającego własnoręcznie.

§ 11. (1) Komisja szacunkowa wzywa świadka pismem poleconym, wymieniając w wezwaniu imię, nazwisko i miejsce zamieszkania wezwanego, miejsce i czas przesłuchania, nazwisko ubiegającego się o odszkodowanie i przedmiot sprawy oraz związłą osnowę przepisów o środkach przymusowych w razie niestawiennictwa (§ 20) i o wynagrodzeniu za stawiennictwo (§ 19).

(2) W przypadku zażądania od świadka złożenia zeznań na piśmie należy kwestje, co do których świadek ma się wypowiedzieć, ująć w formę zwięzłych i wyczerpujących pytań.

§ 12. Świadcami nie mogą być:

- osoby niezdolne do spostrzegania lub komunikowania swych spostrzeżeń;
- duchowni co do faktów, powierzonych im na spowiedzi lub pod tajemnicą duchowną;
- żołnierze i urzędnicy publiczni, nie zwolnieni od zachowania tajemnicy urzędowej, jeśliby zeznanie ich miało być połączone z jej naruszeniem.

§ 13. (1) Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonka ubiegającego się o odszkodowanie, jego wstępnych, zstępnych i rodzeństwa, powinowatych w tym samym stopniu, oraz osób, pozostających z nim w stosunku przysposobienia. Prawo odmowy zeznań ze strony małżonka i powinowatych trwa i po ustaniu małżeństwa.

(2) Świadek może odmówić odpowiedzi na zadane mu pytania, gdyby zeznanie mogło narazić go lub jego bliskich, wymienionych w ustępie 1, na odpowiedzialność karną, hańbę lub dotkliwą i bezpośrednią szkodę majątkową, albo gdyby zeznanie miało być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej.

§ 14. Przed przesłuchaniem lub żądając złożenia zeznań na piśmie, należy pouczyć świadka o grożącej mu odpowiedzialności za fałszywe zeznanie.

§ 15. Komisja szacunkowa może zasięgać informacji od władz i urzędów; informacje urzędowe, udzielone komisji z zastrzeżeniem ich poufności, nie mogą być ujawnione.

§ 16. Przed postawieniem wniosku (§ 24) co do zasadności roszczenia komisja szacunkowa zasięga opinii prawnej u właściwych organów administracji wojskowej.

§ 17. (1) W przypadkach, wymagających wiadomości specjalnych, komisja szacunkowa może wezwać jednego lub kilku biegłych, celem zasięgnięcia ich opinii.

(2) Wezwanie i przesłuchanie biegłych dokonywa się na tych samych zasadach, co wezwanie i przesłuchanie świadków.

(3) Wyłączenie biegłych następuje w sposób i na zasadach określonych w §§ 4 — 6.

§ 18. Komisja szacunkowa może zarządzić oględziny na miejscu, w razie potrzeby z udziałem biegłych.

§ 19. (1) Świadcowie zamieszkali poza siedzibą komisji szacunkowej, lub miejscem dokonywania jej czynności, otrzymują zwrot niezbędnych kosztów przejazdu w wysokości nieprzekraczającej ceny biletu kolejowego klasy trzeciej za daną odległość w obie strony w pociągu osobowym, bez względu na rodzaj środka lokomocji, oraz strawne, jeżeli odległość ich miejsca zamieszkania lub pobytu wynosi najmniej dwadzieścia pięć kilometrów.

(2) Świadcowie, żyjący z zarobku dziennego otrzymują wynagrodzenie za utracony wskutek stawiennictwa zarobek, niezależnie od ewentualnie przyznanego strawnego.

(3) Biegli oraz biegły — członek komisji (§ 1 ust. 2 lit. e) prócz wynagrodzenia za pracę — otrzymują pokrycie wydatków niezbędnych do jej wykonania, a w razie zamieszkiwania poza siedzibą komisji szacunkowej, również strawne i zwrot niezbędnych kosztów przejazdu.

(4) Świadcowie i biegli, będący żołnierzami zawodowymi lub funkcjonariuszami państwowymi i samorządowymi, otrzymują diety oraz zwrot kosztów podróży według zasad, określonych w przepisach o podróżach służbowych, jeżeli okoliczności, o których mają zeznawać, pozostają w związku z wykonywaniem ich urzędu lub służby; w innych przypadkach stosuje się do nich zasady ogólne.

(5) Świadek lub biegły, który niesłusznie odmawia złożenia zeznań lub wyrażenia opinii, nie ma prawa do żadnych należności.

(6) Żądania świadków i biegłych o przyznanie strawnego, wynagrodzenia i zwrot kosztów podróży powinny być zgłoszone pod rygorem utraty roszczenia bezzwłocznie po spełnieniu czynności, do której świadek lub biegły został powołany.

(7) O przyznaniu strawnego lub wynagrodzenia, jego wysokości, jak również o przyznaniu kosztów podróży, decyduje przewodniczący komisji. Od decyzji w tym przedmiocie nie służy odwołanie.

(8) Przyznaną należność wypłaca się niezwłocznie po spełnieniu czynności, do której świadek lub biegły został powołany.

§ 20. (1) Kto jako świadek lub biegły nie stawi się na wezwanie komisji szacunkowej lub odmówi dania żądanych wyjaśnień albo zeznań na piśmie bez usprawiedliwiających powodów,

podlega karze grzywny do 50 złotych, a w przypadku ponownego niewykonania żądania — karze grzywny do 100 złotych.

(2) Właściwymi do orzekania kar, wymienionych w ustępie 1, są powiatowe władze administracji ogólnej.

(3) Jeżeli niestawiennictwo świadka lub biegłego nastąpiło bez uzasadnienia powodu, przewodniczący komisji zwraca się do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o zarządzenie przymusowego sprowadzenia wezwanej osoby.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 372) górne granice grzywien, przewidzianych w § 20 rozporządzenia, zostały podwyższone dziesięciokrotnie t. j. do wysokości 500 i 1000 zł.

§ 21. (1) Komisję szacunkową zwołuje i oznacza terminy jej posiedzeń oraz innych czynności przewodniczący komisji, zawiadamiając o nich właściwe władze (§ 1) bądź członków komisji, oraz ubiegającego się o odszkodowanie — pismem poleconym, co najmniej na 10 dni przed terminem. W zawiadomieniu należy podać dokładnie przedmiot czynności.

(2) Przesłuchanie ubiegającego się o odszkodowanie, świadków i biegłych przeprowadza przewodniczący komisji szacunkowej lub delegowany przez niego członek komisji.

(3) Pisma komisji szacunkowej podpisuje przewodniczący komisji.

§ 22. Z każdej czynności komisji szacunkowej sporządza się protokół, który podpisuje przewodniczący komisji lub członek komisji, spełniający daną czynność, oraz osoby w tej czynności współdziałające.

§ 23. (1) Wysokość odszkodowania określa komisja szacunkowa w pieniądzu według przeciętnych cen rynkowych w miejscu położenia nieruchomości, w czasie powstania szkody, przy uwzględnieniu wszystkich zachodzących okoliczności.

(2) Odszkodowanie obejmuje jedynie wynagrodzenie szkód rzeczywiście poniesionych z powodu wprowadzenia ograniczeń, albo też z powodu odmowy zezwolenia na wykonanie przez poszkodowanego jego praw.

§ 24. Wyniki postępowania w zakresie zasadności roszczenia oraz wysokości odszkodowania ujmuje komisja szacunkowa na posie-

dzeniu w formę umotywowanego wniosku i przedstawia go wraz z aktami sprawy dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego), najpóźniej w terminie 5 miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia o odszkodowanie (§ 7).

§ 25. W przypadku zwrócenia wniosku przez dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego) w celu uzupełnienia postępowania (§ 18 rozp. Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Komunikacji, Poczty i Telegrafów, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu z dnia 18 września 1934 r. o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 roku o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych) (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 45, poz. 305) komisja szacunkowa powinna wykonać nakazane przez dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego) czynności w terminie 3 tygodni od dnia doręczenia zarządzenia dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego). Komisja szacunkowa związana jest w tym przypadku zapatrywaniem prawnym, wyrażonym w zarządzeniu.

§ 26. (1) Dla ważności posiedzeń komisji szacunkowej wymagana jest obecność wszystkich jej członków.

(2) Wnioski komisji szacunkowej (§ 24) zapadają większością głosów, przy czym wstrzymanie się od głosowania nie jest dopuszczalne. W przypadku, gdy żadne ze zdań nie uzyska większości, rozstrzyga zdanie, do którego przyłączy się przewodniczący komisji.

(3) Członek komisji szacunkowej, który został przegłosowany, może żądać, by jego odmienne zdanie zostało wciągnięte do protokołu.

§ 27. Koszty postępowania komisji szacunkowej ponosi Skarb Państwa.

§ 28. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie 2 miesiące po ogłoszeniu.

29.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 grudnia 1934 r.

o stosunku władz wojskowych do miejscowych cywilnych władz rządowych oraz samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(Dz.U.R.P. z dnia 18 kwietnia 1935 r. Nr 28, poz. 220).

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obsza-

rach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Stosunek władzy wojskowej do miejscowych cywilnych władz rządowych i samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych opiera się na zasadzie ścisłej współpracy tych władz z władzą wojskową w sprawach utrzymania oraz usprawnienia stanu obronności tych obszarów i rejonów.

(2) Współpraca ta polega w szczególności na uzgadnianiu z władzą wojskową zamierzeń, mogących mieć wpływ na obronność obszaru warownego lub rejonu umocnionego, a dotyczących przede wszystkim: parcelacji, melioracji, scalenia, zabudowy, elektryfikacji, sieci wszelkiej komunikacji, sieci łączności, urządzeń kopalnianych, wodociągów, kanalizacji, gospodarki leśnej i turystyki, oraz na wydawaniu na żądanie władzy wojskowej potrzebnych zarządzeń i opinii, jak również na dostarczaniu potrzebnych informacji.

§ 2. (1) W zakresie wydawania zarządzeń, miejscowe cywilne władze rządowe i samorządowe w obszarach warownych i rejonach umocnionych wydają na wniosek władzy wojskowej w ramach obowiązujących przepisów zarządzenia, dotyczące spraw:

- 1) organizowania obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz obrony przeciwpożarowej;
- 2) wycofywania władz, ludności i mienia;
- 3) zaopatrzenia ludności w niezbędne artykuły pierwszej potrzeby;
- 4) lecznictwa, higieny i zdrowotności publicznej;
- 5) planów zabudowania osiedli miejskich i wiejskich oraz planów regionalnych;
- 6) wydawania i cofania pozwoleń na zawodowe handlowanie bronią i amunicją oraz kontroli, wykonywanej nad tym handlem;
- 7) wydawania i cofania pozwoleń na posiadanie i noszenie broni;
- 8) komunikacji powietrznej;
- 9) zezwalania na zakładanie, utrzymywanie i eksploatację stacji radiotelegraficznych i radiotelefonicznych, tak nadawczych jak odbiorczych;
- 10) żeglugi;
- 11) rybołówstwa;
- 12) wykonywania kontroli nad przestrzeganiem nakazów i zakazów, wynikających z ograniczeń, wprowadzonych na podstawie art. 1 ust. (2) ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124).

(2) W sprawach, dotyczących porządku i bezpieczeństwa publicznego, miejscowe cy-

wilne władze rządowe i samorządowe współdziałają z władzą wojskową w zapobieganiu i zwalczaniu w granicach obowiązujących przepisów poczynań, zagrażających utrzymaniu zdolności obronnej obszaru warownego lub rejonu umocnionego, w szczególności przez:

- 1) przygotowanie organizacji bezpieczeństwa,
- 2) niedozwalanie na odbywanie zebrań, urządzenie widowisk i słuchowisk,
- 3) rozwiązanie względnie zawieszenie działalności stowarzyszeń,
- 4) zarządzanie konfiskaty druków, jeśli działalność tych stowarzyszeń, albo te zebrań, widowiska, słuchowiska i druki zagrażają utrzymaniu zdolności obronnej.

§ 3. W zakresie wydawania opinii, miejscowe cywilne władze rządowe i samorządowe w obszarach warownych i rejonach umocnionych opiniują prośby o zezwolenie na wykonywanie praw własności do nieruchomości lub innych praw, związanych z nieruchomością, wnoszone przez osoby, których prawa uległy ograniczeniom, wprowadzonym na podstawie art. 1 ust. (2) ustawy z dnia 28 stycznia 1932 roku o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124).

§ 4. W zakresie dostarczania informacji, miejscowe cywilne władze rządowe i samorządowe w obszarach warownych i rejonach umocnionych udzielają władzy wojskowej na jej żądanie informacji, dotyczących:

- 1) ruchu społecznego — w kwestiach, mających znaczenie dla utrzymania stanu obronności obszaru warownego lub rejonu umocnionego;
- 2) działalności stowarzyszeń, rozwijających ją w granicach obszaru warownego lub rejonu umocnionego;
- 3) sytuacji i działalności w dziedzinie przemysłu i handlu;
- 4) miejscowych zasobów aprowizacyjnych i materiałowych oraz stanu zasobów i możliwości eksploatacyjnych miejscowych środków komunikacyjnych.

§ 5. Dowódca obszaru warownego względnie dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorialnego), w którego okręgu położony jest rejon umocniony, reguluje wzajemną współpracę władz, wymienionych w § 1, w zakresie, określonym w rozporządzeniu niniejszym, na zebraniach naczelników miejscowych cywilnych władz i urzędów państwowych oraz samorządowych, które zwołuje w miarę potrzeby po porozumieniu z wojewodą.

§ 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom: S p r a w W o j s k o -

wych i Spraw Wewnętrznych oraz innym interesowanym ministrom, we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

P. uw. do art. 1 i uw. 1 do art. 10 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (poz. 26 niniejszego zeszytu).

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dwa miesiące po ogłoszeniu.

30.

D E K R E T

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 21 sierpnia 1936 r.

o uznaniu półwyspu helskiego za rejon umocniony.

(Dz.U.R.P. z dnia 21 września 1936 r. Nr 71, poz. 512).

Na podstawie art. 63 ust. (1) ustawy konstytucyjnej oraz dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 maja 1936 r. o sprawowaniu Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi i organizacji naczelných władz wojskowych w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 286) postanawiam co następuje:

Art. 1. Uznaje się za rejon umocniony półwysp Hel wraz z wodami przylegającymi — w następujących granicach:

od strony zachodniej (od strony ładu) do leśnej linii działowej, przebiegającej przez półwysp z północnego wschodu na południowy zachód obok koty terenowej 5.2 (54° 46,9' płn. szer. geogr., 18° 27,4' wsch. dług. geogr.) oraz jej przedłużenia w linii prostej do granic północnej i południowej rejonu umocnionego;

od strony północnej i wschodniej (od strony morza) do granic wód terytorialnych;

od strony południowej (od strony zatoki Puckiej): do linii biegnącej w odległości 3 mil morskich od linii wybrzeża, do punktu przecięcia się z granicą wód terytorialnych.

Art. 2. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi S p r a w W o j s k o w y c h.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przyjął Minister Obrony Narodowej.

Art. 3. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

31.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 marca 1937 r.

o wprowadzeniu ograniczeń w rejonie umocnionym Hel.

(Dz.U.R.P. z dnia 22 marca 1937 r. Nr 21, poz. 133).

Na podstawie art. 1 ust. (2) ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych

w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124) w związku z dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 sierpnia 1936 r. o uznaniu półwyspu helskiego za rejon umocniony (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 512) zarządza się co następuje:

§ 1. W rejonie umocnionym Hel wprowadza się ograniczenia praw; rodzaj i zakres tych ograniczeń określa § 2 — 6.

§ 2. (1) Zabrania się przeprowadzania bez zezwolenia władzy wojskowej następujących budów lub czynności:

- 1) dokonywania nowych budowli nadziemnych i podziemnych oraz usuwania lub zmiany istniejących;
- 2) zakładania nowych ulic lub dróg (a to tak co do ich szerokości i kierunku, jak i rodzaju nawierzchni) oraz usuwania lub zmiany istniejących;
- 3) budowy nowych oraz usuwania lub zmiany istniejących budowli: sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, oświetleniowej, rurociągów, sieci telefonicznej lub telegraficznej podziemnej i napowietrznej, urządzeń sygnalizacyjnych, stacji radiowych nadawczych oraz urządzeń przedsiębiorstw komunikacyjnych, z wyjątkiem połączeń nieruchomości z ogólną siecią kanalizacyjną i wodociągową oraz wewnętrznych urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, oświetleniowych, telefonicznych i telegraficznych w lokalach zamkniętych;
- 4) budowy oraz przebudowy stałych linii kolejowych (normalnotorowych i wąskotorowych, budowy mostów, wiaduktów i estakad (pomostów wysokich dla celów komunikacyjnych) itp.;
- 5) budowy nowych oraz usuwania lub zmiany istniejących budowli wodnych, jako to: portów, przystani, grobli, tam, stawów, rowów oraz urządzeń odwadniających lub nawadniających;
- 6) budowli, dotyczących wszelkich trwałych zmian powierzchni terenu i dna morskiego (obniżających lub podwyższających teren), jako to: bagrowania, urządzenia i prowadzenia kopalń, tworzenia wykopów lub nasypów oraz ogrodzeń trwałych (betonowych, żelaznych i t. p.) ponad metr wysokości, — oraz zmiany lub usuwania budowli takich, już istniejących;
- 7) zalesiania i zadrzewiania terenu oraz wszelkich zmian zalesień i zadrzewień już istniejących;
- 8) zmian terenów, osłaniających lotne piaszki półwyspu helskiego lub działających szkodliwie na trwałość brzegów;

9) dokonywania pomiarów lub zdjęć topograficznych i fotograficznych.

§ 3. (1) Na nabycie prawa: własności, posiadania, rozrządzenia, zabudowy, użytkowania i używania nieruchomości oraz na nabycie prawa służebności na nieruchomościach w inny sposób niż przez rozporządzenie na wypadek śmierci lub spadkobranie ustawowe, wymagane jest uzyskanie zezwolenia władzy wojskowej.

(2) W przypadku nabycia prawa bez zezwolenia, wymaganego w myśl ust. (1), władza wojskowa może wezwać nabywcę do zbycia praw w terminie 6 miesięcy, licząc od dnia wezwania — osobie, która na nabycie tego prawa uzyskała zezwolenie władzy wojskowej, a w razie nieuczynienia zadość wezwaniu w tym terminie — wystąpić do sądu o unieważnienie aktu nabycia.

§ 4. (1) Dla zachowania praw określonych w § 3 ust. (1), nabytych przez rozporządzenie na wypadek śmierci, wymagane jest uzyskanie zezwolenia władzy wojskowej.

(2) W przypadku niewniesienia prośby o udzielenie zezwolenia w terminie 12 miesięcy od dnia przyjęcia spadku lub w przypadku odmownego załatwienia prośby, stosuje się odpowiednio przepisy § 3 ust. (2).

§ 5. (1) Na wzięcie w najem lub dzierżawę nieruchomości (pomieszczeń) wymagane jest uzyskanie zezwolenia władzy wojskowej.

(2) W przypadku wzięcia w najem lub dzierżawę nieruchomości (pomieszczeń) bez zezwolenia, władza wojskowa może zażądać od najemcy lub dzierżawcy rozwiązania umowy, wyznaczając mu w tym celu odpowiedni termin, stosowanie do zachodzących okoliczności.

(3) W przypadku nierozwiązania umowy w wyznaczonym terminie traci ona ważność z upływem tego terminu z mocy prawa.

§ 6. Zamieszkanie i pobyt uzależnione są od uzyskania zezwolenia władz wojskowych.

§ 7. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu.

32.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1932 r.

Prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

(Dz. U. R. P. z dn. 29 października 1932 r. Nr 94, poz. 807).

w brzmieniu uwzględniającym zmiany, wprowadzone art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu własności

władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 976).

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w prawie o broni, amunicji i materiałach wybuchowych, przejął Minister Bezpieczeństwa Publicznego, kompetencje Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej, kompetencje władz administracji ogólnej w zakresie udzielania i cofania pozwoleń na broń przejęły wojewódzkie urzędy bezpieczeństwa publicznego; w zakresie orzecznictwa karnego z wyjątkiem spraw przekazanych orzecznictwu sądów wojskowych — kompetencje powiatowych władz administracji ogólnej zostały utrzymane; w pozostałym zakresie (udzielanie pozwoleń na handel bronią i t. p.) zakres własności władz bezpieczeństwa nie został dotychczas w drodze normy prawnej bądź zarządzenia, ogłoszonego w „Monitorze Polskim”, uregulowany.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

I. Postanowienia wstępne.

Art. 1. (1) Bronią w rozumieniu niniejszego prawa jest każde narzędzie, przeznaczone do zadawania bezpośrednio lub pośrednio urazów cielesnych.

(2) Amunicją są gotowe naboje i pociski do broni palnej oraz pociski wybuchowe wszelkiego rodzaju.

(3) Gotowe lub obrobione istotne części broni lub amunicji uważane są za broń lub amunicję. Rozporządzenie wykonawcze określa, co za takie istotne części uważać należy.

(4) Materiałami wybuchowymi są ciała w stanie stałym, ciekłym lub lotnym, które pod działaniem podnień fizycznych (mechanicznych) lub chemicznych rozwijają siłę niszczyielską.

(5) Ministrowie Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu władni są w drodze rozporządzenia rozciągnąć przepisy niniejszego prawa w całości lub części na przedmioty i narzędzia oraz na istotne części składowe materiałów wybuchowych, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu publicznemu.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 kwietnia 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu o istotnych częściach broni palnej i amunicji — Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 273 (poz. 35 niniejszego zeszytu).

Fakt, że flowery służą do celów sportowych, nie pozbawia ich charakteru broni w rozumieniu prawa o broni (wyrok S. N. z 31/IV 1938 r. l. rej. 1 K. 2423/37. (Z. O. I. K. S. N. Nr. 289).

Art. 2. (1) Za broń typu wojskowego uważa się broń używaną lub nadającą się do używania przez wojsko dla celów służbowych.

(2) Wykaz broni typu wojskowego zawiera rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 listopada 1938 r. o broni typu wojskowego — Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 600 (poz. 34 niniejszego zeszytu).

Z przepisów art. 2 i 47 § 1 rozp. Prezydenta Rzplitej z 27 października 1932 o broni (Dz. Ust. poz. 807/32) wynika, że prawo o broni uważa za obojętną okoliczność, czy broń używana poprzednio przez wojsko w celach służbowych, została następnie, przez sprawcę w jakikolwiek sposób przerobiona. Przeróbka choćby najistotniejsza, nie odbiera broni typu wojskowego jej istotnej cechy (wyrok S. N. z 20/III 1934 r. 1 rej. 3 K. 154/34 — Z. O. I. K. S. N. Nr. 198).

Art. 3. Przepisy niniejszego prawa nie mają zastosowania do broni białej, jednak Ministrowie Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu mogą w drodze rozporządzenia rozciągać te przepisy w całości lub w części na poszczególne rodzaje broni białej.

P. rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu z dnia 27 stycznia 1936 r. o broni białej i o ograniczeniach handlu bronią — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 95 (poz. 33 niniejszego zeszytu)

II. Handel bronią i amunicją.

Art. 4. (1) Bronią i amunicją wolno zawodowo handlować tylko na zasadzie pozwolenia władzy.

(2) Przedsiębiorstwa wytwórcze mogą sprzedawać wytwarzaną przez siebie broń lub amunicję bez pozwolenia:

- osobom, posiadającym pozwolenie na handel bronią i amunicją (ust. 1), oraz
- na zamówienie — osobom uprawnionym do nabycwania broni lub amunicji zgodnie z przepisami niniejszego prawa.

Art. 5. (1) Pozwolenie (art. 4 ust. 1) może być wydane tylko osobie:

- posiadającej obywatelstwo polskie,
- nie karanej sądownie za zbrodnię oraz występki z chęci zysku,
- posiadającej zdolność do działań prawnych,
- posiadającej odpowiednią umiejętność zawodową,
- nie trudniącej się przemysłem określonym,
- nie wzbudzającej obaw, że wydanego pozwolenia użyje w celach szkodliwych dla interesów Państwa lub bezpieczeństwa publicznego.

(2) Osobom prawnym pozwolenie może być wydane tylko pod warunkiem ustanowienia odpowiedzialnych zastępców, czyniących zadość wszystkim wymogom, określonym w ust. 1.

(3) W wyjątkowych przypadkach pozwolenie może być wydane osobie, nieodpowiadającej warunkowi określonymu z ust. (1) pkt. a).

Art. 6. Pozwolenie wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej.

Art. 7. Pozwolenie na handel bronią może równocześnie upoważniać:

- do handlu amunicją do tej broni,
- do nabijania nabojów do broni palnej myśliwskiej,
- do przechowywania i sprzedaży prochu strzelniczego do użytku osobistego.

Art. 8. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu określa formę pozwoleń, warunki, pod którymi pozwolenia będą mogły być udzielane, prawa i obowiązki osób, które je otrzymują, oraz sposób prowadzenia przedsiębiorstwa.

(2) Władza, wydająca pozwolenie, może je uzależnić ponadto od specjalnych warunków, jeśli stosunki miejscowe lub rodzaj przedsiębiorstwa tego wymagają. W szczególności władza może określić, które osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie i na jakich stanowiskach, winny odpowiadać warunkom art. 5 ust. 1 i być zatrudnione tylko za zgodą władzy.

Art. 9. Władza, która pozwolenie wydała winna je cofnąć, jeśli wyjdą na jaw okoliczności (art. 5 ust. 1 pkt. a) — e), istniejące już przed wydaniem pozwolenia lub powstałe po jego wydaniu, któreby uzasadniały odmowę wydania pozwolenia.

Art. 10. (1) Władza, która pozwolenie wydała, może cofnąć pozwolenie w każdym czasie, jeśli uzna, że dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa mogłoby zagrażać interesowi Państwa lub bezpieczeństwu publicznemu.

(2) W razie cofnięcia pozwolenia w myśl ust. 1 władza wyznaczy odpowiedni termin dla zlikwidowania przedsiębiorstwa. Termin ten nie będzie krótszy od 6 miesięcy, jednakże w wyjątkowych przypadkach władza może oznaczyć termin krótszy, jeśli interes Państwa lub bezpieczeństwo publiczne tego wymaga.

(3) W razie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, decyzja o cofnięciu pozwolenia może podlegać natychmiastowemu wykonaniu. Wnie sienie odwołania nie wstrzymuje w takim przypadku wykonania decyzji.

(4) Władza może jednocześnie z cofnięciem pozwolenia lub później wyznaczyć osobę, pod której nadzorem likwidacja będzie przeprowadzona, oraz określić w tym przypadku sposób tej likwidacji.

(5) Władza, która pozwolenie wydała, władna jest również, jeśli uzna, że interes Państwa lub bezpieczeństwo publiczne tego wymagają, wstrzymać na czas określony wykonywanie wszystkich lub niektórych czynności, wchodzących w zakres działania przedsiębiorstwa, jak

również może zarządzić zabezpieczenie znajdującej się w dyspozycji przedsiębiorstwa broni, amunicji, prochu strzelniczego oraz ich części w sposób zapewniający bezpieczeństwo i chronący te przedmioty przed zniszczeniem. Postanowienie ust. 3 ma odpowiednie zastosowanie w tym przypadku.

(6) Postanowienia ust. 2 i 4 mają także zastosowanie w razie cofnięcia pozwolenia na podstawie art. 9.

Powołanie się przez władzę w decyzji, cofającej na zasadzie ust. 1 art. 10 prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych z 27 października 1932 poz. 807 Dz. Ust. wydane pozwolenie na handel bronią i amunicją, jedynie na odpowiedni przepis prawa, bez podania bliższego uzasadnienia swego zapatrywania, nie stanowi wadliwości postępowania. (wyrok N. T. A. z 18. X. 1938 r. I. rej. 4212/37. Z. W. Nr 1620 A).

Art. 11. (1) Handel bronią jest niedozwolony:

- a) w drodze przemysłu okrężnego,
- b) na targach gminnych, małych i wielkich.

(2) Na wystawach i na targach gospodarczych wolno sprzedawać broń tylko na podstawie specjalnego pozwolenia władzy.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 dotyczą również handlu amunicją i prochem strzelniczym, o których mowa w art. 7.

(4) Właściwa do wydawania pozwoleń w myśl ust. 2 jest wojewódzka władza administracji ogólnej.

Art. 12. (1) Broń, amunicję i proch strzelniczy (art. 7) sprzedawać wolno tylko osobom uprawnionym do ich nabywania, zgodnie z przepisami niniejszego prawa.

(2) Postanowienie ust. 1 nie dotyczy obrotu bronią z zagranicą.

III. Ograniczenia handlu bronią i amunicją.

Art. 13. Ministrowie Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu mogą w drodze rozporządzenia:

- a) zakazywać handlu poszczególnymi rodzajami broni i amunicji,
- b) wprowadzać ograniczenia lub specjalne warunki przy handlu poszczególnymi rodzajami broni i amunicji.

P. rozp. Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu z dnia 27 stycznia 1936 r. o broni białej i o ograniczeniach handlu bronią — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 96 (poz. 33 niniejszego zeszytu).

IV. Kontrola handlu bronią i amunicją oraz nadzór władz nad tym handlem.

Art. 14. (1) Wolno puszczać w obieg tylko taką broń, która zaopatrzona jest w firmę lub znak towarowy wytwórcy lub handlującego,

w numer bieżący broni, oraz — o ile chodzi o broń palną — w znaki próbne co do jej wytrzymałości i bezpieczeństwa w użyciu.

(2) Postanowienia ust. 1 dotyczą również broni przerabianej.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 mogą mieć zastosowanie również do amunicji, o ile chodzi o zaopatrywanie jej w firmę lub znak towarowy, oraz w znaki rozpoznawcze, dotyczące jej właściwości balistycznych.

(4) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu ustala termin wejścia w życie postanowień ust. 1—3, zakres zastosowania pkt. 3 w całości lub w części, określa sposób i postępowanie przy znakowaniu i dokonywaniu prób broni, względnie znakowaniu amunicji oraz określa zakłady, w których próby broni palnej będą mogły być przeprowadzane i sposób ich przeprowadzania. Rozporządzenie to ustala również warunki, jakim odpowiadać winna pod względem znakowania i wypróbowania — broń i amunicja, sprowadzane z zagranicy.

Art. 15. (1) Przedsiębiorstwa handlu bronią (art. 4 ust. 1) podlegają nadzorowi władz.

(2) Nadzór nad tymi przedsiębiorstwami sprawują władze administracji ogólnej oraz — o ile chodzi o przedsiębiorstwa handlujące bronią lub amunicją typu wojskowego — także władze wojskowe.

Art. 16. (1) Osoby, prowadzące przedsiębiorstwa handlu bronią (art. 4 ust. 1), obowiązane są prowadzić ścisłą ewidencję broni i przedstawiać w terminach, przez władze określonych, jak również na każde jej żądanie, wyciągi i sprawozdania z tej ewidencji.

(2) Osoby te winny ponadto posiadać na znajdującą się u nich broń dowody jej pochodzenia.

(3) Postanowienia ust. 1) i 2) dotyczą również amunicji i prochu strzelniczego.

Art. 17. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu określa sposób prowadzenia ewidencji broni, amunicji i prochu strzelniczego, wzory rejestrów i ksiąg oraz dowodów pochodzenia broni, amunicji i prochu strzelniczego, sposób ich przechowywania i użytkowania oraz zakres i sposób przeprowadzania nadzoru władz.

V. Nabywanie, posiadanie i noszenie broni i amunicji w celach osobistych oraz pozbywanie takiej broni i amunicji.

Art. 18. (1) Broń można nabywać, posiadać lub nosić w celach osobistych tylko na zasadzie pozwolenia władzy.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest określać, które rodzaje broni będą

mogły być nabywane, posiadane lub noszone bez pozwolenia, o którym mowa w ust. 1.

1. Prawo posiadania broni wynikające z pozwolenia władzy, jest prawem ściśle osobistym i nie może być przez uprawnionego na inną osobę przenoszone, ani też inaczej jak w granicach określonego art. 22 ust. 3 prawa o broni (rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 27 października 1932, Dz. Ust. poz. 807) pozwolenia władzy, wykonywane (wyrok S. N. z 27/XI 1934 r. I. rej. 3 K. 1165/34 — Z. O. I K. S. N. Nr. 238/1935).

2. W myśl art. 18 ust. 1 i art. 19 ust. 1 prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych z 27 października 1932 poz. 807 Dz. Ust., nabywanie, posiadanie lub noszenie broni w celach osobistych jest uprawnieniem specjalnym, udzielanym indywidualnie poszczególnym osobom według swobodnego uznania władzy administracyjnej.

Powołanie się w decyzji, odmawiającej wydania pozwolenia na nabycie, posiadanie lub noszenie broni w celach osobistych, jedynie na odpowiednie przepisy prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych z 27 października 1932 poz. 807 Dz. Ust., bez podania motywów odmowy, nie stanowi wadliwości postępowania w myśl art. 75 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 poz. 341 Dz. Ust. (wyrok N. T. A. z 18/VI 1935 r. I. rej. 7541/33. Z. W. Nr. 1119A).

Art. 19. (1) Pozwolenia (art. 18 ust. 1) wydają powiatowe władze administracji ogólnej według swobodnego uznania osobom nie wzbudzającym żadnych obaw, że użyją broni w celach sprzecznych z interesem Państwa albo bezpieczeństwem, spokojem lub porządkiem publicznym.

(2) Pozwolenie na posiadanie lub na posiadanie i noszenie broni typu wojskowego może być wydane tylko za uprzednią zgodą właściwej władzy wojskowej.

(3) Żołnierzom w służbie czynnej, w stanie nieczynnym i w stanie spoczynku, oraz oficerom kontraktowym i oficerom czasu wojny pozwolenia na krótką broń palną i broń myśliwską wydają właściwe władze wojskowe.

P. pkt. 1 i 3 zarządzenia Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 13 grudnia 1946 r. — Monitor Polski Nr 2 z 1947 r. poz. 4 (poz. 36 niniejszego zeszytu).

Art. 20. (1) Pozwolenie nie może być wydane:

- osobom nieletnim do lat 17,
- chorym umysłowo,
- osobom znanym, jako nałogowi pijacy lub narkomani,
- włóczęgom,
- osobom dwukrotnie ukaranym za przekroczenia tego samego przepisu niniejszego prawa co do nabywania, posiadania i noszenia broni, o ile od ostatniego ukarania nie upłynęły 3 lata.

(2) Na prośbę rodziców lub opiekunów pozwolenie może być wydane nieletnim powyżej lat 14, jednakże tylko na broń dla celów sportowych lub łowieckich.

Art. 21. (1) Postanowienia art. 18 ust. 1 nie mają zastosowania:

- do osób wchodzących w skład siły zbrojnej Państwa, o ile chodzi o broń należącą do ich przepisowego uzbrojenia,
- do osób, które z tytułu swej służby publicznej lub swego charakteru służbowego i zgodnie z właściwymi przepisami prawnymi uprawnione są do posiadania albo do posiadania i noszenia określonego rodzaju broni, o ile chodzi o taką broń,
- do osób, używających broni palnej w celach sportowych i wyćwiczenia w strzelaniu w dozwolonych przez władze strzelniczych, lecz tylko o ile chodzi o używanie i noszenie broni w obrębie strzelnicy.

(2) Dla przedstawicieli państw obcych oraz członków dyplomatycznych misyj zagranicznych legitymacja, wydana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, zastępuje pozwolenie na broń (art. 18 ust. 1).

(3) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami może określać, które osoby poza wymienionymi w niniejszym artykule, mogą nabywać, posiadać i nosić broń bez pozwolenia (art. 18 ust. 1), z obowiązkiem jednak zgłoszenia takiej broni właściwej władzy (art. 19 ust. 1).

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 stycznia 1937 r. o nabywaniu, posiadaniu i noszeniu broni przez niektórych funkcjonariuszów Lasów Państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 64). Przepisy tego rozporządzenia, jakkolwiek nieuchylone inną normą prawną, są obecnie wobec treści zarządzenia Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 13 grudnia 1946 r. (poz. 36 niniejszego zeszytu) nieaktualne, dlatego też pominięto je w niniejszym wydawnictwie.

Art. 22. (1) Pozwolenie na broń (art. 18 ust. 1) może być wydane bądźto na prawo posiadania, bądź też na prawo posiadania i noszenia broni.

(2) Pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, uprawnia do nabycia broni w nim wymienionej, o ile w pozwoleniu nie zaznaczono inaczej.

(3) Pozwolenia na broń, z wyjątkami przewidzianymi w ust. 4 są imienne i ważne tylko dla tej osoby, której zostały wydane i tylko na broń tego rodzaju i w tej ilości, jak w nich jest wymieniona.

(4) Urzędом, instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym i samorządowym oraz instytucjom i przedsiębiorstwom prywatnym, którym broń jest potrzebna dla ochrony ich mienia lub bezpieczeństwa życia ich pracowników, jak również zrzeszeniom przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, oraz stowarzyszeniom strzeleckim dla celów wyćwiczenia w strzelaniu, mogą być wydawane pozwolenia na okaziciela.

(5) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami władny jest wydawac regulaminy i przepisy o noszeniu i uzywaniu broni dla urzędow, instytucyj i przedsiębiorstw, zrzeszeń oraz towarzystw wymienionych w ust. 4.

(6) Pozwolenia na broń na okaziciela, wydawane urzędom, instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym i samorządowym, zrzeszeniom przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, oraz stowarzyszeniom strzeleckim, jak również pozwolenia na broń, wydawane urzędnikom i funkcjonariuszom państwowym oraz osobom, wymienionym w art. 19 ust. 3, na podstawie zaświadczeń ich władzy przełożonej dla obrony osobistej, lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, wome są od wszelkich opłat.

P. pod art. 18 wyrok S. N. z 27.XI 1934 r. 1. rej. 3 K. 1165/34.

Art. 23. (1) Pozwolenie na broń ważne jest na całym obszarze Państwa.

(2) W razie zmiany miejsca zamieszkania osoba, posiadająca pozwolenie, winna je przedstawić przed upływem dni 30 właściwej dla nowego miejsca zamieszkania powiatowej władzy administracji ogólnej lub zarządowi gminy w celu zaopatrzenia go w adnotację o zmianie miejsca zamieszkania. Zarząd gminy zawiadamia niezwłocznie o dokonanej adnotacji powiatową władzę administracji ogólnej.

(3) Postanowienie ust. 2 nie ma zastosowania do osób, wymienionych w art. 19 ust. 3.

P. pkt. 15 zarządzenia Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 13 grudnia 1946 r. o pozwoleniach na broń palną — Monitor Polski Nr. 2/1947, poz. 4 (poz. 36 niniejszego zeszytu).

Art. 24. (1) Powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania posiadającego pozwolenie, może cofnąć pozwolenie w każdym czasie, jeśli uzna to za wskazane ze względu na interes Państwa albo bezpieczeństwo, spokój lub porządek publiczny, a winna to uczynić, jeśli ujawnione zostanie, że osoba, której pozwolenie zostało wydane, należy do jednej z kategorii osób, wymienionych w art. 20.

(2) W przypadkach, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, każda inna władza administracji ogólnej może tymczasowo odebrać pozwolenie na broń, zawiadamiając o tym władzę, wymienioną w ust. 1, która wyda właściwą decyzję (ust. 1).

(3) Władza wojskowa, która wydała pozwolenie na broń w myśl art. 19 ust. 3, może w każ-

dym czasie cofnąć to pozwolenie, jeśli przemawiają za tym ważne względy służbowe, bezpieczeństwa, lub interes wojska, a winna to uczynić, gdy stosunek służbowy z żołnierzem został rozwiązany, chyba, że żołnierz ten przechodzi w stan spoczynku.

Art. 25. (1) Pozwolenie na broń palną uprawnia osobę, której zostało wydane, do nabywania amunicji do broni w nim wymienionej, w ilości określonej w tym pozwoleniu.

(2) Osoby, posiadające pozwolenie na broń palną myśliwską, mogą nabywać także proch strzelniczy w ilości, którą określa rozporządzenie wykonawcze.

Art. 26. (1) Osoby, którym odmówiono wydania pozwolenia na broń, lub którym pozwolenie cofnięto, winny pozbyć się broni, o ile ją posiadają, w terminie przez władzę oznaczonym.

(2) W razie niepozbycia broni w terminie oznaczonym, władza może broń zająć, o ile w przypadkach zasługujących na uwzględnienie nie przedłuży wyznaczonego terminu.

(3) Jeśli władza uzna to za potrzebne, może równocześnie z odmową pozwolenia lub jego cofnięciem broń zająć lub zarządzić złożenie broni do czasu jej pozbycia w miejscu lub u osób przez nią oznaczonych.

(4) Broń zajętą władza sprzedaje z publicznego przetargu, jeśli osoba, do której ta broń należy, nie pozbedzie się jej w ciągu 3 miesięcy od chwili zajęcia broni; na prośbę jednak tej osoby władza powierzy sprzedaż broni koncesjonowanemu przedsiębiorstwu handlu bronią. Sumę uzyskaną ze sprzedaży zwraca się właścicielowi broni po potrąceniu rzeczywistych kosztów związanych ze sprzedażą. Właścicielowi broni, sprzedanej w myśl niniejszego postanowienia, nie przysługuje prawo skargi co do wysokości osiągniętej ze sprzedaży sumy.

(5) Jeśli żołnierz, któremu cofnięto pozwolenie na broń z powodu rozwiązania z nim stosunku służbowego (art. 24 ust. 3), zamierza nadal broń posiadać, winien uzyskać pozwolenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej (art. 19 ust. 1 i 2); w razie niezyskania takiego pozwolenia, a także w innych przypadkach cofnięcia pozwolenia w myśl art. 24 ust. 3, mają odpowiednie zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu.

(6) Władza wojskowa przekazuje broń zajętą powiatowej władzy administracji ogólnej celem sprzedania jej w myśl ust. 4.

(7) Postanowienia niniejszego artykułu mają odpowiednie zastosowanie do amunicji i prochu strzelniczego (art. 25).

P. pkt. 13 zarządzenia powołanego w uw. do art. 23.

Art. 27. (1) Broń i amunicję odstępować wolno czasowo lub na stałe jedynie osobom uprawnionym do jej nabycia zgodnie z postanowieniami niniejszego prawa.

(2) Broń mogą przyjmować w zastaw tylko zakłady zastawnicze (lombardy), prowadzone przez związki publiczno-prawne, o ile ich statuty przewidują taką działalność i o ile one posiadają pomieszczenia, uznane przez władzę (art. 6) za odpowiednie do przechowywania broni. Przyjmowanie w zastaw amunicji lub prochu strzelniczego jest zakazane.

P. pkt. 16 zarządzenia, powołanego w uw. do art. 23.

Art. 28. (1) Jeśli interes Państwa lub względny bezpieczeństwa tego wymagają, wojewódzka władza administracji ogólnej może na całym lub części powierzonego sobie obszarze, zarządzić czasowe złożenie wszystkich lub niektórych rodzajów broni, posiadanej w celach osobistych, w określonych przez siebie miejscach i terminach. Władza ta może w takich przypadkach także zakazać czasowo noszenia wszelkiej broni lub niektórych jej rodzajów.

(2) W przypadkach nagłych i na czas nieprzekraczający dni 14 uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują powiatowej władzy administracji ogólnej na powierzonym jej obszarze.

(3) Zarządzenia te mogą postanawiać, iż decyzje władz, wydane w celu wykonania tych zarządzeń, są natychmiast wykonalne.

(4) Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do osób, wymienionych w art. 19 ust. 3.

Art. 29. (1) Minister Spraw Wewnętrznych reguluje w drodze rozporządzenia wzory, zakres i czas ważności pozwoleń na broń (art. 18 ust. 1), oraz tryb postępowania przy nabywaniu broni do użytku osobistego i pozbywania takiej broni.

(2) Wzory, zakres i czas ważności pozwoleń, wydawanych przez władze wojskowe (art. 19 ust. 3) reguluje w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wojskowych.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 marca 1933 r. o pozwoleńiach na broń do użytku osobistego oraz o nabywaniu i pozbywaniu się tej broni — Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 179 oraz rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 grudnia 1933 r. o pozwoleńiach na broń wydawanych przez władze wojskowe — Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 106.

Przepisy tych rozporządzeń, jakkolwiek nieuchylone inną normą prawną, są obecnie wobec treści zarządzenia Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 13 grudnia 1946 r. (poz. 36 niniejszego zeszytu) nieaktualne, dlatego też pominięto je w wydawnictwie.

VI. Przywóz, wywóz, przesyłanie i przewóz broni.

Art. 30. Przewozić broń na obszar Rzeczypospolitej w celach przemysłowych i handlowych mogą jedynie koncesjonowane przedsiębiorstwa wyrobu broni, lub przedsiębiorstwa które otrzymały pozwolenie na handel bronią (art. 4) — na podstawie pozwolenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 31. (1) Broń do użytku osobistego wolno sprowadzać lub przywozić ze sobą na obszar Rzeczypospolitej bądź na zasadzie pozwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania odbiorcy względnie przywożącego, bądź na zasadzie zaświadczenia, wydanego przez właściwą placówkę konsularną Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą.

(2) Osoby, które sprowadziły, lub przywoziły ze sobą broń na zasadzie zaświadczenia placówki konsularnej (ust. 1), winny w ciągu 30 dni od dnia przyjazdu do Polski zwrócić się do powiatowej władzy administracji ogólnej o wydanie pozwolenia na posiadanie, względnie posiadanie i noszenie tej broni.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 mają zastosowanie do osób, wymienionych w art. 19 ust. 3 z tą zmianą, że zamiast powiatowych władz administracji ogólnej właściwymi są władze wojskowe.

(4) Postanowienie ust. 2 nie ma zastosowania do osób, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej trwa krócej niż dni 30.

P. zarządzenie powołane w uw. do art. 23.

Art. 32. Broń typu wojskowego, z wyjątkiem broni posiadanej do użytku osobistego, wolno wywozić z obszaru Rzeczypospolitej jedynie na zasadzie pozwolenia Ministra Spraw Wojskowych, lub władz przez niego upoważnionych.

Art. 33. (1) Broń palną, posiadaną do użytku osobistego, wolno przewozić publicznymi środkami przewozowymi, tylko w stanie nienabitym.

(2) Postanowienie ust. 1 nie dotyczy broni palnej krótkiej, o ile ją mają przy sobie.

Art. 34. Warunki i sposób przewozu broni w celach handlowych i przemysłowych ustala rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu.

Art. 35. (1) Broń przysyłać wolno pocztą tylko na podstawie deklaracji i tylko do osób uprawnionych do jej nabycia względnie posiadania.

(2) Sposób przesyłania broni pocztą i kontrolę nad tego rodzaju przesyłkami reguluje roz-

porządzenie Ministra Poczt i Telegrafów, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do sposobu przesyłania także z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 36. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może czasowo w drodze rozporządzenia ograniczać lub zakazywać: przewozu lub przesyłania broni na poszczególnych obszarach albo między poszczególnymi obszarami lub miejscowościami Państwa.

(2) W przypadkach, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, wojewódzka władza administracji ogólnej może wydać analogiczne zarządzenia na powierzonym sobie obszarze na czas nieprzekraczający dni 14.

VII. Materiały wybuchowe.

Art. 37. Materiałami wybuchowymi wolno zawodowo handlować tylko na zasadzie pozwolenia władzy.

Art. 38. (1) Pozwolenia, o których mowa w art. 37, wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej.

(2) Postanowienia art. 5, 8, 9, 10, 11 ust. 1 i art. 12 mają odpowiednie zastosowanie.

Art. 39. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu oraz Komunikacji ustala miejsca, w których składy materiałów wybuchowych nie będą mogły być urządzone, oraz rejony bezpieczeństwa, jakie przedsiębiorstwa wokół tych składów winne utrzymywać, biorąc pod uwagę podział tych składów na pewne typy oraz przy uwzględnieniu maksymalnej ilości materiałów wybuchowych, które będą mogły być w takich składach przechowywane, jak również przepisy co do naziemnych składów tego rodzaju.

(2) Rozporządzenie to określa również, w jakim zakresie i w jakich przypadkach postanowienia jego będą dotyczyć składów amunicji.

Art. 40. Postanowienia rozdziału III i IV mają odpowiednie zastosowanie do handlu materiałami wybuchowymi.

Art. 41. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określa warunki i sposoby nabywania, przechowywania i używania materiałów wybuchowych dla celów przemysłowych oraz eksploatacji rolnej i leśnej, ustala wzory zaświadczeń i pozwoleń oraz określa zakres i sposób kontroli władz nad osobami i przedsiębiorstwami, używającymi materiałów wybuchowych w wyżej podanych celach.

(2) Nabywanie, przechowywanie i używanie materiałów wybuchowych w zakładach górniczych dla celów górniczych reguluje art. 148 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. Prawo Górnicze (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 654). Sprzedaż materiałów wybuchowych dla celów górniczych przez twórcie i przedsiębiorstwa sprzedaży materiałów wybuchowych (art. 37) odbywać się będzie na warunkach, które określa rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych.

(3) Niezależnie od kontroli władz górniczych władze administracji ogólnej są uprawnione do badania naziemnych składów materiałów wybuchowych w zakładach górniczych co do zgodności przechowywanych w nich materiałów wybuchowych z księgami. O wynikach badania władze te winne niezwłocznie zawiadomić właściwe władze górnicze.

Art. 42. (1) Nabywanie, posiadanie i używanie materiałów wybuchowych poza przypadkami, określonymi w art. 37 i 41 jest zakazane.

(2) W przypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie, wojewódzka władza administracji ogólnej może pozwolić na nabycie i użycie materiałów wybuchowych na warunkach w pozwoleniu podanych.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 nie dotyczą amunicji do broni palnej oraz prochu strzelniczego, nabywanych do użytku osobistego na podstawie art. 25.

Art. 43. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Komunikacji oraz Przemysłu i Handlu określa materiały wybuchowe, których przewożenie będzie dopuszczalne, warunki i sposoby ich przewozu, środki ostrożności przy przewozie oraz kontrolę władz.

(2) Rozporządzenie to określa również warunki i sposób przewozu amunicji i prochu strzelniczego w celach handlowych i przemysłowych oraz amunicji i prochu strzelniczego, posiadanych do użytku osobistego (art. 25).

(3) Przewóz materiałów wybuchowych kolejami żelaznymi odbywa się na podstawie regulaminów przewozu lub taryf kolejowych, wydawanych przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych co do postanowień, dotyczących bezpieczeństwa publicznego.

(4) Przesyłanie materiałów wybuchowych pocztą jest zakazane.

(5) Do przywozu i sprowadzania amunicji i materiałów wybuchowych na obszar Rzeczypospolitej oraz do przewozu amunicji i tych materiałów w obrębie Państwa mają odpowiednie zastosowanie postanowienia art. 30 ust. 1 i art. 36.

VIII. Strzelnice.

Art. 44. (1) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych określa przepisy, jakim winno odpowiadać pod względem bezpieczeństwa urządzenie i prowadzenie strzelnic, przeznaczonych do ćwiczeń w strzelaniu z broni palnej, oraz ustali sposób przechowywania, używania i postępowania z bronią w takich strzelnicach.

(2) Postanowienie ust. 1 nie dotyczy strzelnic wojskowych.

IX. Postanowienia ogólne i karne.

Art. 45. (1) Jeżeli powiatowa władza administracji ogólnej ma uzasadnione podejrzenie, że dana osoba posiada lub przechowuje bezprawnie broń, amunicję lub materiały wybuchowe, władza ta może w celu wykrycia tych przedmiotów zarządzić dokonanie rewizji mieszkania i zabudowań należących do takiej osoby. Zarządzenie to może dotyczyć także tych mieszkań i zabudowań, w których osoba podejrzana przebywa.

(2) W razie uzasadnionego podejrzenia, że dana osoba posiada lub nosi bezprawnie broń, amunicję lub materiały wybuchowe, organa Policji Państwowej mogą w celu wykrycia tych przedmiotów poddać taką osobę rewizji osobistej.

(3) Co do osób, podlegających właściwości wojskowych sądów karnych, uprawnienia z ust. 1 i 2 przysługują wojskowym władzom lub wojskowym organom bezpieczeństwa, chyba, że zwłoka grozi niebezpieczeństwem, a na miejscu nie ma władz lub organów wojskowych.

P. dekret z dnia 15 sierpnia 1944 r. o rozwiązaniu Policji Państwowej (t. zw. granatowej policji) — Dz. U. R. P. Nr. 2, poz. 6 i dekret z dnia 7 października 1944 r. o Milicji Obywatelskiej (poz. 1 niniejszego zeszytu).

Art. 46. Urzędy celne, pocztowe i kolejowe lub ich organa zatrzymują każdy transport broni, amunicji lub materiałów wybuchowych, przesyłanych niezgodnie z postanowieniami art. 30, 31, 32, 34, 35 i 43, zawiadamiając o tym równocześnie najbliższą powiatową władzę administracji ogólnej lub najbliższą jednostkę policyjną.

Art. 47. (1) Kto bezprawnie wyrabia, posiada, przechowuje lub pozbywa broń palną typu wojskowego lub amunicję do takiej broni, z wyjątkiem broni krótkiej i amunicji do niej — podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

(2) Tej samej karze podlega, kto bezprawnie pozbywa materiały lub przyrządy wybuchowe.

(3) Broń, amunicja, lub materiały i przyrządy wybuchowe podlegają przepadkowi.

P. art. 4 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 192). Artykuł ten ma następujące brzmienie:

„Art. 4 § 1. Kto bez zezwolenia wyrabia, gromadzi lub przechowuje broń palną, amunicję, materiały lub przyrządy wybuchowe albo inne przedmioty mogące spowodować niebezpieczeństwo powszechne, podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub dożywotnio albo karze śmierci.

§ 2. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary albo nawet od kary uwolnić“.

Art. 48. (1) Kto bezprawnie wyrabia, posiada, przechowuje lub pozbywa broń palną, krótką lub myśliwską, albo amunicję do takiej broni, podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub karze grzywny do 5.000 zł.

(2) Podżeganie, pomoc i usiłowanie ulegają karze.

(3) Broń i amunicja podlegają przepadkowi.

1. P. uw. do art. 47.

Art. 49. (1) Kto wykracza przeciw postanowieniom niniejszego prawa lub przepisom, wydanym na jego podstawie, podlega, jeżeli za czyn nie grozi kara surowsza, karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych.

(2) Prócz tego można orzec przepadek broni, amunicji i materiałów wybuchowych.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 372) górna granica grzywny, określonej w art. 43 prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych, ulega podwyższeniu do wysokości 30.000 złotych.

Art. 50. W razie orzeczenia przepadku prawa osób trzecich nie zostają naruszone.

Art. 51. Za wyrób w rozumieniu art. 47 i 48 należy uważać także wykańczanie i przerabianie.

Art. 52. Oprócz kary można zabronić sprzedaży broni, amunicji lub materiałów wybuchowych na czas od roku do lat 5.

Art. 53. (1) Przestępstwa, wymienione w art. 48 i 49, podlegają karze na drodze administracyjnej.

(2) Do orzekania o przestępstwach, wymienionych w ust. 1, popełnianych przez osoby, pod-

legające właściwości wojskowych sądów karnych, właściwe są wojskowe sądy karne.

Powiatowe władze administracji ogólnej są obecnie powołane do orzekania jedynie o wykroczeniach z art. 49 prawa i to z zastrzeżeniem wynikającym z art. 53 ust. 2 (p. uw. do art. 47 prawa o broni oraz artykułu 51 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 192), przekazujący orzekanie o przestępstwach m. in. z art. 4 dekretu sądom wojskowym.

Art. 54. Wszędzie, gdzie w prawie niniejszym jest mowa o powiatowych władzach administracji ogólnej, są w miastach, stanowiących odrębne powiaty miejskie właściwymi starostowie grodzcy (dyrektorowie policji, Komisarz Rządu m. Gdyni).

Funkcje starostów grodzkich pełnią w myśl art. 29 dekretu z dnia 23 listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 74) prezydenci miast. W mieście st. Warszawie i m. Łodzi zostały utworzone starostwa grodzkie, podległe prezydentom miast jako wojewódzkim władzom administracji ogólnej.

X. Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 55. (1) Pozwolenia na posiadanie względnie posiadanie i noszenie broni, wydane przed wejściem w życie niniejszego prawa, zachowują swą ważność na czas, na jaki zostały wydane, w każdym zaś razie do 31 marca 1933 r.

(2) Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlu bronią lub amunicją, wydane przed wejściem w życie niniejszego prawa, zachowują swą ważność nadal z tym, że do prowadzenia tych przedsiębiorstw będą miały zastosowanie od dnia wejścia w życie niniejszego prawa, lub rozporządzeń i przepisów na jego podstawie wydanych, postanowienia tego prawa lub tych rozporządzeń i przepisów.

(3) Rozporządzenia wykonawcze ustalą terminy, w czasie których wymienione w ust. 2 przedsiębiorstwa będą obowiązane przystosować swe urządzenia do wymagań niniejszego prawa i rozporządzeń, wydanych na jego podstawie.

Art. 56. Wykonanie niniejszego prawa porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 57. (1) Prawo niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. Przepisy prawa niniejszego w zakresie handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi wchodzi w życie na obszarze województwa śląskiego dopiero po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia oświadczenia Prezesa Rady Ministrów o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na te przepisy.

(2) Równocześnie tracą moc:

a) dekret z dnia 25 stycznia 1919 r. o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji (Dz. P. P. P. Nr. 9, poz. 123);

- b) patent cesarski z dnia 24 października 1852 r. o wyrobie, posiadaniu i noszeniu broni, tudzież handlu bronią i jej przewozie (Dz. u. p. austr. Nr. 223);
- c) patent cesarski o prochu strzelniczym z dnia 31 marca 1855 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 99);
- d) ustawa z dnia 27 maja 1855 r. przeciw użytkowaniu materiałów wybuchowych w sposób szkodliwy (Dz. u. p. austr. Nr. 134);
- e) ustawa z dnia 9 czerwca 1884 o zbrodniczym i niebezpiecznym dla ogółu użytku materiałów wybuchowych (Dz. U. Rz. niem. str. 61);
- f) postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), dotyczące sprzedaży broni, amunicji i materiałów wybuchowych, — oraz wszelkie przepisy w sprawach uregulowanych w prawie niniejszym.

Oświadczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 maja 1933 r. o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego przepisów o handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi ogłoszono w Nr. 37 Dz. Ustaw z dnia 19 maja 1933 r. pod poz. 305.

33.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH, SPRAW WOJSKOWYCH oraz PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 27 stycznia 1936 r.

o broni białej i o ograniczeniach handlu bronią
(Dz. U. R. P. z dnia 13 lutego 1936 r. Nr. 10, poz. 96).

Na podstawie art. 3 i art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 807) — postanawia się co następuje:

§ 1. Przepisy prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych rozciąga się na następujące rodzaje broni białej:

- a) broń białą wszelkiego rodzaju, ukrytą w przedmiotach, nie mających wyglądu broni (w laskach, parasolach, kijach i t. p.);
- b) pałki giętkie (gumowe, sprężynowe, skórzane i t. p.), zaopatrzone w zakończenie z ciężkiego i twardego materiału lub zawierające wkładki z takiego materiału (kastety);
- c) boksery metalowe wszelkiego rodzaju i pierścienie palcowe kolczaste lub zaopatrzone w guzy, żeberka itp.

§ 2. (1) Przepisy rozdziału V prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych rozciąga się na następujące rodzaje broni białej, o ile chodzi o jej noszenie:

- a) szable, szpady, bagnety, lance i piki;
- b) sztylety wszelkiego rodzaju oraz noże o długości ostrza ponad 10 cm. sztywno osadzone na trzonku i ostro zakończone;
- c) noże składane o długości ostrza ponad 10 cm. zaopatrzone w urządzenie, utrzymujące je po otwarciu sztywno na trzonku i ostro zakończone.

(2) Postanowienia ustępu 1 pkt. b) i c) nie mają zastosowania do:

- a) nożów (kordelasów), przeznaczonych do celów myśliwskich, o ile chodzi o noszenie ich w związku z wykonywaniem prawa polowania przez osoby, posiadające karty łowieckie;
- b) takich rodzajów nożów, sztyletów i t. p., które są używane do celów zawodowych, o ile chodzi o noszenie ich przez osoby, wykonywujące dany zawód, w związku z jego wykonywaniem.

§ 3. (1) Zakazuje się handlu następującymi rodzajami broni:

- a) wszelkiego rodzaju bronią, ukrytą w przedmiotach, nie mających wyglądu broni;
- b) pistoletami wszelkiego rodzaju z pochwami, służącymi jako kołby lub z dodatkową kolbą;
- c) bronią białą, wymienioną w § 1 pkt. b) i c).

(2) Właściwa wojewódzka władza administracji ogólnej może w przypadkach wyjątkowych udzielić poszczególnym przedsiębiorstwom handlu bronią pozwolenia na sprzedaż broni, wymienionej w ust. 1, na warunkach w pozwoleniu określonych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 30 dni po dniu ogłoszenia.

34.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 14 listopada 1938 r.

o broni typu wojskowego.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 listopada 1938 r. Nr. 88, poz. 600).

Na podstawie art. 2 ust. (2) prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 94, poz. 807) zarządzam, co następuje:

§ 1. Do broni typu wojskowego zalicza się:

- a) karabiny oraz karabinki samopowtarzalne i powtarzalne, używane przez wojsko dla celów służbowych;

b) karabiny maszynowe;

c) pistolety maszynowe;

d) działa;

e) moździerz i granatniki.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

35.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 kwietnia 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu o istotnych częściach broni palnej i amunicji.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 maja 1939 r. Nr. 41, poz. 273).

Na podstawie art. 1 ust. (3) prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 94, poz. 807) zarządzam co następuje:

§ 1. Istotnymi częściami broni palnej są: lufa oraz części broni, które zamykają tył lufy podczas strzału lub stanowią jej przedłużenie (np. trzon zamkowy, bęben w rewolwerze).

§ 2. Istotnymi częściami amunicji są: pocisk i łuska.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

36.

ZARZĄDZENIE MINISTRA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

z dnia 13 grudnia 1946 r.

o pozwoleniach na broń palną.

(Monitor Polski z dnia 4 stycznia 1947 r. Nr. 2, poz. 4)

Na podstawie art. 2 ust. (1) w związku z art. 18 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 27 października 1932 r. Prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 807) zarządzam, co następuje:

1. Broń palną można posiadać i nosić jedynie na zasadzie pozwolenia władz bezpieczeństwa publicznego.

Powyższe nie odnosi się do żołnierzy i oficerów Wojska Polskiego w służbie czynnej w stosunku do broni posiadanej przez nich służbowo.

2. Pozwolenie na broń ważne jest na całym obszarze Państwa.

3. Pozwolenia na posiadanie i noszenie broni palnej wydawane są przez Wojewódzkie Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego.

Właściwość terytorialną urzędu określa się według miejsca zamieszkania względnie miejsca pracy petenta.

Jedynie w stosunku do osób zatrudnionych w Warszawie w ministerstwach i innych instytucjach centralnych właściwym jest Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego odnośnie pozwoleń na broń palną krótką.

4. Pozwolenie obejmuje zarówno prawo posiadania jak i noszenia broni.

Jedynie w stosunku do broni posiadanej przez straż ochronną urzędów czy instytucji pozwolenie dotyczy wyłącznie posiadania broni w obrębie określonego w nim miejsca.

5. Pozwolenie na broń palną uprawnia osobę, której zostało wydane, do posiadania amunicji do broni w nim wymienionej w ilości określonej w tym pozwoleniu.

6. Osoby starające się o uzyskanie pozwolenia winny przedstawić we właściwym według pkt. 3 urzędzie broń, na którą ma być wydane pozwolenie, podanie, życiorys, dwie fotografie oraz zaświadczenie o niezbędności posiadania broni, wydane przez najwyższego w województwie zwierzchnika tego działu administracji, w którym petent pracuje, względnie, o ile dana osoba zatrudniona jest w ministerstwie czy instytucji centralnej w Warszawie — zaświadczenie wydane przez dyrektora gabinetu ministra lub odpowiedniego kierownika instytucji centralnej.

7. Pozwolenia na broń myśliwską wydawane są jedynie członkom Polskiego Związku Łowieckiego, a na broń sportową — członkom zalegalizowanych organizacji strzeleckich.

Członkowie wymienionych organizacji przy składaniu podań o udzielenie pozwolenia na broń winni przedstawić zamiast zaświadczenia, o którym mowa w pkt. 6, jedynie kartę członkowską Polskiego Związku Łowieckiego i kartę łowiecką, względnie legitymację organizacji strzeleckiej.

Obowiązek przedstawienia karty członkowskiej Polskiego Związku Łowieckiego i karty łowieckiej nie dotyczy jedynie leśniczych i gajów. Podania tych osób o pozwolenie na posiadanie broni myśliwskiej winny natomiast być potwierdzone przez Okręgową Dyрекcję Lasów Państwowych. Pozostały personel Administracji lasów państwowych nie jest zwolniony od obowiązku należenia do Polskiego Związku Łowieckiego.

8. Urzędem, organizacjom społecznym oraz przedsiębiorstwom państwowym, samorządowym i prywatnym, którym broń jest potrzebna dla ochrony mienia lub bezpieczeństwa życia ich pracowników, Wojewódzkie Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego mogą wydawać pozwolenia zbiorowe, uprawniające członków straży danej instytucji do posiadania broni

palnej ściśle w obrębie określonego w pozwoleniu miejsca pracy i tylko w czasie pełnienia służby wartowniczej.

Zbiorowe pozwolenie nie może dotyczyć broni krótkiej oraz broni długiej dla użytku komwojentów. W tych wypadkach pozwolenie może być wydane jedynie w trybie przewidzianym w pkt. 6.

9. Wymienione w pkt. 8 instytucje w swym wniosku o udzielenie pozwolenia na broń winny podać teren i obiekty, które mają być objęte ochroną, wymienić komendanta straży, który ponosić będzie osobistą całkowitą odpowiedzialność we wszelkich sprawach, związanych z uzbrojeniem poszczególnych strażników, podać wykaz imienny członków straży wraz z załączonymi życiorysami, wykaz posiadanej broni oraz przedstawić zaświadczenie swych władz naczelnych o niezbędności posiadania uzbrojonej straży.

10. Przy składaniu podań o udzielenie pozwolenia na broń pobierane są opłaty stemplowe w wysokości: od podania — 50 zł i od załączników — po 5. Od każdego zaświadczenia zawierającego pozwolenie na broń pobierana jest opłata stemplowa w wysokości 50 zł oraz tytułem zwrotu kosztów druku — 100 zł.

Opłatę stemplową uiszcza się przez naklejenie na podaniu znaczków stemplowych albo przez wpłacenie gotówką do kasy Urzędu Skarbowego i dołączenie kwitu do podania. Zwrot kosztów druków uiszcza się przez wpłacenie gotówką do Kasy Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. Urzędy państwowe nie wnoszą opłat stemplowych.

11. Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego może wydać osobom lub instytucjom i starającym się o przydział broni u swych władz przełożonych, zaświadczenia stwierdzające, iż z chwilą nabycia broni pozwolenie na jej posiadanie będzie udzielone.

Podobne zaświadczenie może być wydane osobie, która pragnie zakupić broń myśliwską. Osoby starające się o uzyskanie wymienionych zaświadczeń winny uczynić zadość warunkom przewidzianym w pkt. 6, 7, 9, za wyjątkiem obowiązku przedstawienia broni. Od powyższych podań i zaświadczeń pobierane są opłaty stemplowe, jak w pkt. 10.

12. Pozwolenia na broń palną wydawane są na okres do 3-ch miesięcy, a w odniesieniu do broni myśliwskiej i sportowej — do 6-ciu miesięcy. Najpóźniej na 7 dni przed upływem terminu ważności pozwolenia winno ono być przedstawione w urzędzie, który je wydał wraz z bronią i ponownym zaświadczeniem wymienionym w pkt. pkt. 6, 7 względnie 9, celem przedłużenia okresu jego ważności.

Termin ważności pozwolenia może być przedłużony na okres nie przekraczający każdoraz-

zowo 3-ch miesięcy a w odniesieniu do broni myśliwskiej czy sportowej — 6-ciu miesięcy. Pozwolenie z nieprzedłużonym terminem ważności jest nieważne, broń zaś uważana jest za posiadaną nielegalnie. Przy przedłużeniu terminów ważności pobierane są opłaty stemplowe, jak w pkt. 10.

13. Pozwolenie na posiadanie broni palnej może być w każdej chwili przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, który je wydał, cofnięte, a w razie gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem — przez każdy urząd bezpieczeństwa publicznego względnie komendę M. O. tymczasowo zatrzymane. W tym ostatnim wypadku urząd względnie komenda winny bezzwłocznie powiadomić Wojewódzki Urząd, który pozwolenie wydał. Z chwilą cofnięcia pozwolenia broń winna być bezzwłocznie oddana do depozytu urzędu, który wydał pozwolenie.

14. W razie odmownego załatwienia przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego podania o udzielenie pozwolenia względnie przedłużenia terminu jego ważności oraz w wypadkach cofnięcia pozwolenia zainteresowanemu przysługuje prawo odwołania się do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Odwołanie to winno być wniesione za pośrednictwem urzędu, który wydał decyzję odmowną, w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia o powyższej decyzji.

15. W razie zmiany miejsca zamieszkania lub miejsca pracy należy przedstawić pozwolenie wraz z pisemnym zawiadomieniem najpóźniej w ciągu dni 3-ch od czasu powyższej zmiany w urzędzie, który pozwolenie wydał. O ile nowe miejsce zamieszkania znajduje się na terenie innego województwa, pozwolenie wraz z zawiadomieniem winno być przedstawione na 3 dni przed wyjazdem w urzędzie właściwym według dotychczasowego miejsca zamieszkania oraz po przyjeździe na nowe miejsce w urzędzie właściwym według nowego miejsca w terminie 3-ch dni od daty przyjazdu.

W razie utraty broni Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, który pozwolenie wydał, winien być powiadomiony o tym najpóźniej w ciągu 24 godzin od chwili wypadku.

16. Zarówno samego pozwolenia jak i broni, na posiadanie której zostało ono wydane, nie wolno odstępować innym osobom. Pozwolenie posiadane przez inną osobę aniżeli wymieniona na pozwoleniu jest nieważne, broń zaś uważana jest za posiadaną nielegalnie.

17. Pozwolenie na broń winno być okazywane na każde żądanie organów służby bezpieczeństwa publicznego.

18. Osoby i instytucje, które pragną zaniechać posiadania broni, winny zwrócić pozwolenie oraz oddać broń, na posiadanie której

zostało ono wydane, do Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego względnie uzyskać pozwolenie na odstąpienie jej innej osobie.

19. Winni posiadania broni bez pozwolenia określonego w niniejszym zarządzeniu będą pociągani do odpowiedzialności karnej z art. 4 Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192).

20. Z dniem ogłoszenia niniejszego zarządzenia uchylone zostaje zarządzenie z dnia 14 czerwca 1945 r. w sprawie zezwoleń na posiadanie broni (Monitor Polski Nr 10, poz. 39).

37.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 22 stycznia 1937 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa.

(Dz. U. R. P. z dn. 19 lutego 1937 r. Nr 11, poz. 83)

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 9 lipca 1936 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 397) oglašam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 117, poz. 996), z uwzględnieniem zmian wynikających z powołanej ustawy, oraz z:

1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. zmieniającego niektóre postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 306),

2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 109, poz. 894),

3) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976),

4) ustawy z dnia 14 lipca 1936 r. o paszportach (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 404).

Załącznik do obw. Ministra Spraw Wewn. z dnia 22 stycznia 1937 r. (poz. 83).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnie-

nu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Dział I.

Linia graniczna, pas drogi granicznej, strefa nadgraniczna i pas graniczny.

Art. 1.

(1) Granicą Państwa Polskiego jest linia oddzielająca terytorium Państwa Polskiego od innych terytoriów.

(2) Granicę morską określają osobne przepisy.

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa — Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 789 (poz. 42 niniejszego zeszytu).

Art. 2.

(1) Przekraczanie granicy Państwa jest dozwolone tylko na zasadzie właściwych dokumentów i tylko na drogach celnych lub w punktach przejściowych wyznaczonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a odnośnie linii lotniczych — również z Ministrem Spraw Wojskowych, lub też przez władze upoważnione do tego przez wyżej wymienionych ministrów.

(2) Punktami przejściowymi są również przejścia przez granicę linii lotniczych wyznaczone dla ruchu lotniczego z zagranicą, jak również porty morskie.

(3) Przepisy regulujące kontrolę osobowego ruchu granicznego ustala w drodze rozporządzeń Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 marca 1936 r. o wyznaczeniu miejsc przelotu granic Państwa przez statki powietrzne — Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 173 (tekst tego rozporządzenia pominięto, ponieważ z uwagi na zasadnicze zmiany granic Państwa i zmianę stosunków faktycznych stało się ono w praktyce nieaktualne).

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa — Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 489 (poz. 41 niniejszego zeszytu).

3. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z przepisów rozp. Prezydenta R. P. o granicach Państwa, przejęli Ministrowie Administracji Publicznej (w odniesieniu do obszarów Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych) i Bezpieczeństwa Publicznego. Rozdział kompetencji tych ministrów w drodze przepisu prawnego nie został dotychczas przeprowadzony. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 3.

W celu zabezpieczenia ochrony granicy ustala się na całej przestrzeni granic Państwa:

- a) pas drogi granicznej,
- b) strefę nadgraniczną,
- c) pas graniczny.

Art. 4.

(1) Pas drogi granicznej, ustanowiony wzdłuż linii granicznej obejmuje obszar gruntu o szerokości najwyższej 15 metrów, licząc od linii gra-

nicznej, względnie taki sam obszar gruntu wzdłuż brzegu wód granicznych.

(2) Sposób i termin ustanowienia pasa drogi granicznej na poszczególnych odcinkach granicy oraz ustalenia jego szerokości określają rozporządzenia wojewodów, wydane w porozumieniu z dyrektorami cel.

(3) Pas drogi granicznej ma być wolny od takiego używania, któreby przeszkadzało wykonywaniu robót i czynności w celu utrzymania i urządzenia granicy lub w celu prawidłowej ochrony granicy przez władze i organa państwowe, i ma służyć jako droga obchodowa dla straży pełniącej ochronę granic.

Ochronę granic Państwa pełnią obecnie Wojska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 5.

(1) Strefa nadgraniczna obejmuje obszar leżący wzdłuż linii granicznej szerokości 2 kilometrów, licząc od linii granicznej.

(2) W wypadkach, w których tego wymaga ją właściwość terenu lub ukształtowanie granicy, może być strefa nadgraniczna rozszerzona do 6 kilometrów, względnie zwężona poniżej 2 kilometrów.

(3) Szerokość strefy nadgranicznej na granicy morskiej oblicza się na lądzie od brzegu wód terytorialnych i wód wewnętrznych zatoki Puckiej.

(4) Szerokość strefy nadgranicznej określają właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej w porozumieniu z odpowiednimi władzami celnymi i wojskowymi.

(5) Granice strefy nadgranicznej winny być oznaczone w terenie specjalnymi znakami i podane do powszechnej wiadomości.

P. uw. do art. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa (poz. 42 niniejszego zeszytu).

Art. 6.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzeń wprowadzić na czas przejściowy na całym obszarze strefy nadgranicznej lub na pewnych jej odcinkach ograniczenia ruchu, które okażą się potrzebne dla celów ochrony granicy, a w szczególności uzależnić od zezwolenia władzy administracyjnej pobyt w strefie nadgranicznej osób stale tam niezamieszkałych.

(2) Od obowiązku posiadania zezwolenia są zwolnieni:

- a) obywatele polscy w tych miejscowościach leżących w strefie nadgranicznej, w których posiadają majątek nieruchomy, lub w których w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przynajmniej od sześciu miesięcy faktycznie stale zamieszkują, jak również członkowie ich ro-

dzin, żyjący z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym,

b) urzędnicy i funkcjonariusze państwowi oraz samorządowi i osoby wojskowe, zaopatrzone we właściwe legitymacje służbowe, o ile pobyt ich w strefie nadgranicznej związany jest z pełnieniem obowiązków służbowych, oraz osoby urzędowo im towarzyszące, tudzież członkowie rodzin funkcjonariuszów państwowych, zamieszkałych w strefie nadgranicznej, o ile żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym,

c) osoby, zaopatrzone w odpowiednie, ważne co do terminu dokumenty podróży (paszporty, przepustki graniczne), o ile chodzi o odbycie drogi wiodącej bezpośrednio do granicznego punktu przejściowego oraz łączącej graniczny punkt przejściowy z przejściem na linii granicznej przy wyjeździe, lub drogi od granicznego punktu przejściowego przy wjeździe do kraju, — następnie, o ile chodzi o zatrzymanie się na granicznych punktach przejściowych w związku z kontrolą graniczną i wreszcie, o ile chodzi o czasowy pobyt w miejscowości, wymienionej w dokumencie podróży (paszporcie lub przepustce granicznej), a leżącej w strefie nadgranicznej.

(3) Wojewoda lub upoważniona przez niego powiatowa władza administracji ogólnej może zabronić zamieszkiwania i przebywania poszczególnym osobom na obszarze strefy nadgranicznej na czas określony lub na stałe, jeżeli względy bezpieczeństwa i ochrony granicy tego wymagają.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa — Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 84 (poz. 38 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministrów: Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych z dnia 13 czerwca 1946 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa — Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 185 (poz. 39 niniejszego zeszytu).

Art. 7.

Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wydawać dla całego obszaru strefy nadgranicznej lub dla pewnych jej odcinków rozporządzenia, które okażą się konieczne dla zapewnienia ochrony granicy, np. co do posiadania materiałów wybuchowych i broni palnej, polowania, rejestracji zwierząt, ruchu nocnego, sposobu korzystania z dróg, ewidencji i kontroli ruchu ludności, posiadania i używania aparatów fotograficznych, posiadania

i używania aparatów, urządzeń i innych środków, dających możliwość porozumiewania się na odległość.

P. rozp. z dnia 22 stycznia 1937 r., powołane w uw. do art. 6.

Art. 8.

(1) Wznoszenie budowli i przeprowadzanie wszelkich trwałych urządzeń w strefie nadgranicznej, jak również przebudowywanie starych budowli, z wyjątkiem robót tego rodzaju, przeprowadzanych przez Państwo, wymaga, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy, uzyskania uprzedniej zgody powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Wznoszenie nowych budowli wodnych nad wodami granicznymi oraz jakiegokolwiek użycie takich budowli, wód lub brzegów, które mogłoby spowodować zmiany w dotychczasowym stanie brzegów wód granicznych, wymaga, niezależnie od zwykłych zezwoleń, wymaganych ustawą wodną, uzyskania zezwolenia właściwego wojewody, wydanego w porozumieniu z naczelnikiem władzy celnej II instancji i dowódcą okręgu korpusu.

Kompetencje dowódców okręgu korpusu przejęli dowódcy okręgów wojskowych.

Art. 9.

Nieruchomości, znajdujące się w strefie nadgranicznej, potrzebne dla celów ochrony granicy, mogą być wywłaszczane na rzecz Skarbu Państwa w trybie obowiązujących przepisów o wywłaszczeniu.

Art. 10.

(1) Pas graniczny obejmuje cały obszar powiatów przylegających do granicy Państwa, łącznie z powiatami miejskimi położonymi na tym obszarze. O ile szerokość pasa granicznego nie osiąga w ten sposób 30 kilometrów, włącza się do pasa granicznego również te gminy sąsiednich powiatów, których obszar leży w całości lub w części w odległości 30 km od linii granicznej.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może, jeżeli względy bezpieczeństwa i ochrony granicy tego wymagają, rozszerzyć obszar pasa granicznego na wszystkie lub niektóre powiaty przyległe do powiatów granicznych, albo na ich części.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 czerwca 1938 r. o pasie granicznym (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 360). Tekst tego rozporządzenia pominięto, ponieważ ze względu na zasadnicze zmiany w granicach Państwa stało się ono prawie całkowicie nieaktualne.

Art. 11.

(1) Osobom, ukaranym prawomocnym wyrokiem sądowym lub prawomocnym orzeczeniem władzy administracyjnej lub też celnej

lub skarbowej za działalność przeciwpaństwową, przemyślnictwo oraz za przestępstwa, wymienione w art. 23 i 24 rozporządzenia niniejszego, może być przez powiatową władzę administracji ogólnej wzbronione zamieszkiwanie i pobyt w pasie granicznym na czas od 1 roku do 3 lat, a do dziesięciu lat w stosunku do osób, ukaranych za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu Państwa.

(2) Decyzje powiatowej władzy administracji ogólnej, wydane w myśl ust. (1), są natychmiast wykonalne.

Art. 12.

(1) W pasie granicznym cudzoziemcy, cudzoziemskie osoby prawne, jako też osoby prawne krajowe, w których w skład zarządów lub innych wyższych organów kierowniczych lub kontrolnych wchodzi cudzoziemcy albo których chociażby część udziałów bądź akcji należy do cudzoziemców, mogą tylko na podstawie zezwolenia:

- a) nabywać nieruchomości w drodze aktów prawnych, zawartych między żyjącymi,
- b) dalej zatrzymać własność nieruchomą nabytą w drodze spadkobrania, na podstawie aktów prawnych zdziałanych na wypadek śmierci, o ile obdarzony nie byłby zarazem powołany do spadku z ustawy.

(2) Zezwolenia może udzielić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, jeżeli zachodzą okoliczności uwzględnienia godne.

(3) W zezwoleniu mogą być stawiane warunki, od których dopełnienia uzależniona jest dopuszczalność transakcji.

(4) Prośbę o udzielenie takiego zezwolenia mogą zainteresowane osoby fizyczne lub prawne, wymienione w ust. (1) artykułu niniejszego, które w przyszłości nabędą nieruchomość w drodze spadkobrania (ust. (1) lit. b), wnieść w terminie dwunastomiesięcznym, licząc od dnia otwarcia spadku, jeżeli pragną nadal zatrzymać własność tej nieruchomości. Wniesienie prośby po upływie wymienionego terminu będzie uważane za równoznaczne z jej niewniesieniem.

(5) W razie niewniesienia prośby w terminie jako też w razie otrzymania decyzji odmownej, powinien cudzoziemiec względnie osoba prawna, wymieniona w ust. (1), sprzedać nieruchomość w ciągu następnych dwunastu miesięcy. Niewykonanie tego obowiązku pociągnie za sobą przymusową sprzedaż nieruchomości.

(6) Tryb postępowania przy przeprowadzaniu sprzedaży uregulują osobne przepisy, wydane przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(7) Właściwy wojewoda może zabronić poszczególnym osobom wymienionym w ust. (1)

wykonywania w pasie granicznym czynności niżej wymienionych, jeżeli to wykonywanie byłoby uciążliwe z uwagi na dobro Państwa, a zwłaszcza ze względu na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, a mianowicie:

- a) posiadania, dzierżawienia, użytkowania i zarządu nieruchomości lub części nieruchomości,
- b) wykonywania handlu i przemysłu,
- c) kierownictwa i eksploatacji robót i przedsiębiorstw.

(8) Obciążanie nieruchomości, położonych w pasie granicznym, zobowiązaniami pieniężnymi na rzecz osób, wymienionych w ust. (1), wymaga zezwolenia wojewody.

P. rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 1935 r. o przymusowej sprzedaży nieruchomości w pasie granicznym — Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 429 (poz. 40 niniejszego zeszytu).

Art. 13.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych może, jeżeli względy bezpieczeństwa Państwa lub ochrony granic tego wymagają, wprowadzić na całym obszarze pasa granicznego lub jego części:

- a) zakaz nabywania przez obywateli polskich lub polskie osoby prawne nieruchomości w drodze aktu prawnego, zdziałanego między żyjącymi lub na wypadek śmierci, o ile nie zachodzi przypadek spadkobrania z ustawy, oraz posiadania, dzierżawienia, użytkowania i zarządu nieruchomości lub części nieruchomości, bez uprzedniego zezwolenia wojewody,
- b) zakaz wykonywania przez obywateli polskich lub polskie osoby prawne handlu i przemysłu oraz kierownictwa i eksploatacji robót i przedsiębiorstw bez uprzedniego zezwolenia wojewody.

(2) Udzielenie zezwolenia może być uzależnione od dopełnienia przez interesowanego warunków, wskazanych przez władze.

(3) Odmowa zezwolenia nie wymaga uzasadnienia.

P. rozp. z dnia 22 stycznia 1937 r., powołane w uw. do art. 6.

Art. 14.

Wszelkie czynności prawne zdziałane w celu obejścia ograniczeń przewidzianych w art. 12 i 13, są nieważne. O nieważności orzekają sądy na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej.

Art. 15.

(1) W pasie granicznym wojewoda może zabronić zatrudniania poszczególnych osób w zakładach handlowych i przemysłowych oraz w instytucjach użyteczności publicznej, jeżeli tego wymagają względy bezpieczeństwa publicznego lub ochrony granic.

(2) Zakaz zatrudniania, wydany przed przyjęciem danej osoby do pracy, jest natychmiast wykonalny. W stosunku do osób zatrudnionych rozwiązanie umowy o pracę następuje z upływem ustawowego terminu wypowiedzenia, nie dłuższego jednak niż trzy miesiące, chociażby umowa zawarta była na czas oznaczony; w przypadku jednak, gdy czas pozostały do wygaśnięcia umowy, zawartej na czas oznaczony, okaże się krótszy od właściwego okresu wypowiedzenia, umowa rozwiązuje się z upływem tego czasu. Decyzje, wydane na podstawie ust. 1, doręcza się zarówno pracodawcy, jak i pracownikowi. Bieg terminu wypowiedzenia rozpoczyna się od dnia doręczenia decyzji pracownikowi. Decyzje wojewody, wydawane na podstawie ust. 1, nie wymagają uzasadnienia.

Art. 16.

(1) Wojewoda może zawiesić lub zabronić działalności na obszarze pasa granicznego każdego stowarzyszenia, związku czy spółdzielni lub ich oddziału, jeśli uzna, że działalność taka nie jest wskazana ze względów bezpieczeństwa publicznego lub ochrony granic.

(2) Decyzje wojewody, wydane na podstawie ust. (1), nie wymagają uzasadnienia i są natychmiast wykonalne.

Art. 17.

Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia wprowadzać na czas oznaczony ograniczenia, przewidziane dla strefy nadgranicznej, na niektóre obszary pasa granicznego.

P. rozp. powołane w uw. do art. 10.

D z i a ł II.

Wytknięcie i oznaczenie granicy państwowej, znaki graniczne i piecza nad nimi. Organa, powołane do ochrony granicy i urzędzeń granicznych.

Art. 18.

(1) Właściciele lub posiadacze gruntów, leżących w strefie nadgranicznej, nie mogą wzbudzić:

- a) osobom, powołanym do ochrony granicy oraz zatrudnionym przy urządzaniu lub utrzymywaniu granicy, dostępu do granicy Państwa przez ich grunty, ustawiania na tych gruntach potrzebnych znaków, jako to: słupów, kamieni, kopców, wiech itp., przeprowadzenia na ich gruntach koniecznych czynności, związanych z oznaczeniem, urządzeniem i ochroną granicy, jako to: wykopania rowów, wykonania wycieków i przesiek leśnych, wykarczowania pni, usunięcia powalonych drzew i ściętych gałęzi itp.

(2) Czynności, wymienione w ust. (1) lit. b), mogą być wykonane również przez właścicieli gruntów za zgodą i pod nadzorem właściwych władz.

(3) W strefie nadgranicznej właściwe władze mogą zarządzić całkowite wycięcie lasów w pasie szerokości najwyżej do 1 km. od linii granicznej z tym, że zalesienie ponowne może nastąpić jedynie ze zezwoleniem władzy właściwej. Wycięcie lasów należy do obowiązku właścicieli lasów. W razie niewykonania przez nich tego obowiązku, lasy będą wycięte środkami Państwa na koszt właścicieli lasów.

(4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrem Spraw Wojskowych określi władze właściwe do wydawania wymienionych w artykule niniejszym zarządzeń i sposobów ich przeprowadzenia.

Kompetencje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w zakresie dotyczącym lasów przejął Minister Leśnictwa.

Art. 19.

(1) Za szkody rzeczywiste, wynikłe wskutek zastosowania przepisów, wymienionych w art. 18 ust. (1) lit. b) i w ustępie trzecim, interesowany ma prawo żądać stosownego odszkodowania, którego może dochodzić zwykłą drogą prawa, o ile nie dojdzie do dobrowolnej ugody z władzą, która wydała odnośne zarządzenie. Odszkodowanie nie może obejmować utraconych zysków.

(2) Prawo żądania wynagrodzenia gaśnie po upływie jednego roku od dnia, w którym szkody lub straty zostały wyrządzone, a w wypadkach, kiedy je poniesiono przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, po upływie roku od dnia wejścia rozporządzenia w życie.

Art. 20.

(1) Ochrona granicy poruczona jest właściwym organom, powołanym do tego przez osobne przepisy.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia nałożyć na ludność zamieszkałą na obszarze strefy nadgranicznej obowiązek udzielania organom, wymienionym w ust. (1), pomocy w ochronie granicy w sposób i w zakresie, jakie rozporządzenie to określi.

P. uw. do art. 4.

Art. 21.

(1) Zakładanie znaków granicznych należy do Ministra Komunikacji. Do utrzymywania tych znaków powołane są wojewódzkie władze administracji ogólnej.

(2) Ochronę znaków i urzędzeń granicznych sprawują organa pełniące służbę ochrony granicy, a o ile chodzi o urządzenia nie

znajdujące się bezpośrednio przy granicy (np. tablice oznaczające strefę nadgraniczną), — władze wykonywujące policję miejscową i organa bezpieczeństwa publicznego.

Art. 22.

Kontrolę osobowego ruchu granicznego na punktach przejściowych i drogach celnych wykonywują organa, powołane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Uw. do art. 4 ma tu analogiczne zastosowanie.

Dział III.

Postanowienia karne.

Art. 23.

Kto przekracza granicę Państwa bez właściwych dokumentów, albo w miejscu na to nie przeznaczonym albo mimo zamknięcia ruchu granicznego —

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu tym karom łącznie.

Art. 24.

Kto przekracza zawarte w rozporządzeniu niniejszym albo wydane na jego podstawie zakazy lub nakazy —

podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych, albo obu tym karom łącznie.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 24 rozp. o granicach Państwa, została podwyższona dziesięciokrotnie t. j. do wysokości 30.000 zł.

Dział IV.

Postanowienia końcowe.

Art. 25.

(1) W razie naruszenia przepisów art. 4 ust. 3, art. 8 i art. 18 rozporządzenia niniejszego albo w razie uszkodzenia lub zniszczenia znaków lub urządzeń granicznych władza administracyjna zarządza wykonanie na koszt sprawcy czynności, potrzebnych celem przywrócenia stanu poprzedzającego naruszenie.

(2) Jeżeli sprawcy nie można wyśledzić, nastąpi wykonanie potrzebnych robót na koszt gminy, na której obszarze szkoda została wyrażona.

Art. 26.

Przepisy rozprządzenia niniejszego odnoszące się do właścicieli gruntów, wód i brzegów (art. 8 i 18), dotyczą również użytkowników, dzierżawców i innych osób, które z jakiegokolwiek tytułu dany przedmiot w swym posiadaniu dzierżawią lub zarząd nad nim sprawują.

Art. 27.

Do nieruchomości, położonych na obszarze pasa granicznego, nie stosuje się ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 24, poz. 202).

Art. 28.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Komunikacji, w miarę właściwości i w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami.

Art. 29.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. w przedmiocie ochrony granic (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 426), z wyjątkiem przepisów o strefie nadgranicznej, które tracą moc z chwilą wyznaczenia tej strefy i ogłoszenia według art. 5 rozporządzenia niniejszego.

(3) Zarazem uchyla się pkt. 3 art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 465).

38.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 22 stycznia 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 lutego 1937 r., Nr 12, poz. 84)

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozporządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 kwietnia 1937 r. w sprawie wejścia w życie przepisów o nabywaniu nieruchomości w pasie granicznym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 249) i z dnia 1 lipca 1937 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 401).

Na podstawie art. 6, 7 i 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 11, poz. 83) zarządzam co następuje:

Rozdział I.

Nabywanie nieruchomości w pasie granicznym.

§ 1. (1) Obywatele polscy i polskie osoby prawne mogą nabywać nieruchomości w pasie granicznym po uzyskaniu zezwolenia wojewody właściwego ze względu na położenie nieruchomości. Zezwolenie nie jest wymagane, jeśli zachodzi przypadek spadkobrania z ustawy.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest również do zawarcia lub przedłużenia umowy o dzierżawę, użytkowanie lub zarząd nieruchomości w pasie granicznym.

Odmowa przewidzianego w § 1 rozp. Ministra Spraw Wewn. z 22 stycznia 1937 poz. 84 Dz. Ust. zezwolenia na nabycie nieruchomości w pasie granicznym pozostawiona jest całkowicie swobodnemu uznaniu władzy. (wyrok N. T. A. z 22/XII 1938 roku 1. rej. 4337/38 — OPA Nr 88 A).

§ 2. (1) W razie nabycia nieruchomości w drodze spadkobrania, jeśli nabywca nie jest jednocześnie powołany do spadku z ustawy, a pragnie zatrzymać własność tej nieruchomości, powinien wnieść prośbę o udzielenie zezwolenia w terminie dwunastomiesięcznym, licząc od dnia otwarcia spadku.

(2) W razie nie wniesienia prośby w terminie, jak również w razie otrzymania decyzji odmownej, nieruchomość winna być sprzedana osobie, uprawnionej do jej nabycia w ciągu następujących dwunastu miesięcy. Niewykonanie tego obowiązku pociągnie za sobą przymusową sprzedaż nieruchomości.

(3) Do przymusowej sprzedaży nieruchomości stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 1935 roku o przymusowej sprzedaży nieruchomości w pasie granicznym (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 429) z tym, że decyzje zastrzeżone w tym rozporządzeniu Ministrowi Spraw Wewnętrznych wydaje wojewoda właściwy ze względu na położenie nieruchomości.

(4) W wypadkach zasługujących na specjalne uwzględnienie wojewoda władny jest odstąpić od zarządzenia przymusowej sprzedaży nieruchomości.

p. uw. 3 do art. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa (poz. 37 niniejszego zeszytu).

Rozdział II.

Dowody tożsamości.

§ 3. Każdy, kto zamieszkuje albo przebywa czasowo w strefie nadgranicznej, obowiązany jest posiadać dowód osobisty, wystawiony w sposób i według wzoru, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 listopada 1928 r. o dowodach osobistych (Dz. U. R. P. Nr 100, poz. 898).

§ 4. Od obowiązku posiadania dowodów osobistych, o których mowa w § 3, zwolnieni są:

1) zaopatrzeni we właściwe ważne legitymacje funkcjonariusze państwowi i samorządowi, żołnierze w służbie czynnej oraz pozostający w służbie państwowej pracownicy kontraktowi, jak również członkowie ich rodzin;

2) cudzoziemcy pozostający w służbie dyplomatycznej lub konsularnej i członkowie ich rodzin, posiadający legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych;

3) cudzoziemcy posiadający ważny dowód osobisty (paszport), wydany przez władze obcego państwa lub przez władze polskie;

4) obywatele polscy, posiadający ważny co do terminu paszport zagraniczny;

5) osoby, niezamieszkałe w strefie nadgranicznej, posiadające ważne co do terminu dokumenty, zastępujące paszport (przepustki graniczne), jeśli dokumenty te zaopatrzone są w fotografie posiadacza — jednakże tylko, o ile chodzi o odbyte drogi, wiedzącej bezpośrednio do lub od granicznego punktu przejściowego, o zatrzymanie się na granicznym punkcie przejściowym w związku z kontrolą graniczną lub o zatrzymanie się w innej miejscowości lub obszarze wymienionych w dokumencie;

6) nieletni do ukończenia lat 13.

Rozdział III.

Zamieszkanie i pobyt w strefie nadgranicznej.

§ 5. (1) Osoby pragnące zamieszkać w jednej z miejscowości w strefie nadgranicznej, powinny uzyskać na to zezwolenie od powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejscowość, w której zamierzają zamieszkać.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się również do osób posiadających zezwolenie na pobyt w strefie nadgranicznej, o którym mowa w § 7, jeśli pragną w niej zamieszkać.

§ 6. Do rejestru mieszkańców w gminach położonych na obszarze strefy nadgranicznej mogą być zapisane tylko osoby, posiadające zezwolenie przewidziane w § 5.

§ 7. (1) Wojewodowie władni są uzależniać pobyt w strefie nadgranicznej osób stale tam zamieszkałych od uprzedniego otrzymania specjalnego zezwolenia z tym, że:

1) zezwolenie na czasowy pobyt może wydać, w przypadkach uzasadnionej potrzeby, powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania proszącego, bądź też po uprzednim porozumieniu się z tą władzą, powiatowa władza administracji ogólnej właściwa dla danego odcinka strefy nadgranicznej;

2) zezwolenia wydawane są na czas potrzebny do osiągnięcia celu pobytu w strefie nadgranicznej i w razie uzasadnionej potrzeby mogą być przedłużane jedynie przez powiatową wła-

dzę administracji ogólnej, właściwą dla danego odcinka strefy nadgranicznej;

3) zezwolenia uprawniają posiadaczy do przebywania wyłącznie w tych miejscowościach strefy nadgranicznej, które są wyszczególnione w zezwoleniu;

4) osoby zamieszkałe w gminach, graniczących bezpośrednio z gminami położonymi w strefie nadgranicznej mogą w przypadkach uzasadnionej potrzeby otrzymywać okresowe zezwolenia na prawo udawania się na teren strefy nadgranicznej, w celach ściśle określonych i wyłącznie do miejscowości wymienionych w zezwoleniu;

5) powiatowa władza administracji ogólnej powiatu granicznego może w każdym czasie wzbronić osobie przebywającej czasowo na podstawie zezwolenia w strefie nadgranicznej dalszego pobytu, jeżeli ze względów bezpieczeństwa lub ochrony granic uzna to za konieczne; osoba, której wzbroniono dalszego pobytu czasowego, winna opuścić strefę nadgraniczną w ciągu 24 godzin.

(2) Ograniczenia pobytu, o których mowa w poprzednim ustępie, mogą być w drodze rozporządzeń wprowadzane na czas przejściowy dla całego terenu strefy nadgranicznej w województwie lub dla pewnych jej odcinków.

§ 8. (1) Przepisy §§ 5 i 6 nie dotyczą, a przepisy § 7 nie mogą być stosowane do:

1) obywateli polskich, zamieszkałych przynajmniej od 6 miesięcy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w miejscowościach leżących w strefie nadgranicznej, ale tylko odnośnie strefy nadgranicznej powiatu, na obszarze którego znajduje się ich miejsce zamieszkania, oraz tych gmin powiatów sąsiednich, które bezpośrednio graniczą z danym powiatem;

2) obywateli polskich, posiadających w strefie nadgranicznej majątek nieruchomy, a nie zamieszkałych w nim, ale tylko odnośnie strefy nadgranicznej, powiatu, na obszarze którego znajduje się ich majątek nieruchomy, oraz tych gmin powiatów sąsiednich, które bezpośrednio graniczą z danym powiatem;

3) członków rodzin osób, wymienionych w pkt. 1) i 2) paragrafu niniejszego, żyjących z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym, jeśli chodzi o przebywanie na obszarach wymienionych w tych punktach;

4) zaopatrzonych we właściwe ważne legitymacje funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, a przebywających w strefie nadgranicznej w związku z pełnieniem swych obowiązków służbowych oraz osób urzędowo im towarzyszących. Osoby, o których mowa w punkcie niniejszym, powinny być za-

opatrzone bądź we właściwe delegacje, bądź też w zaświadczenia władz państwowych, stwierdzające konieczność przebywania w określonych miejscowościach lub na obszarach strefy nadgranicznej;

5) członków rodzin funkcjonariuszów państwowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, zamieszkałych w strefie nadgranicznej, o ile żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym;

6) cudzoziemców, korzystających z prawa zakrajowości oraz konsułów zawodowych, przydzielanych im urzędników zawodowych, jak również członków ich rodzin, posiadających legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, jeśli są obywatelami państwa wysyłającego, — odnośnie strefy nadgranicznej znajdującej się w obrębie ich okręgu konsularnego.

(2) Przepisy § 7 nie mogą być stosowane ponadto do osób zaopatrzonych w odpowiednio, ważne co do terminu, dokumenty podróży (paszporty, przepustki graniczne), o ile chodzi o odbycie drogi wiodącej bezpośrednio do granicznego punktu przejściowego oraz łączącej graniczny punkt przejściowy z przejściem na linii granicznej przy wyjeździe, lub drogi od granicznego punktu przejściowego przy wjeździe do kraju, następnie, o ile chodzi o zatrzymanie się na granicznych punktach przejściowych w związku z kontrolą graniczną i wreszcie o ile chodzi o czasowy pobyt w miejscowości wymienionej w dokumencie podróży (paszporcie lub przepustce granicznej, a leżącej w strefie nadgranicznej.

§ 9. Wojewodowie w razie wydania rozporządzeń, przewidzianych w § 7, powinni zarządzić zaopatrzenie dowodów osobistych osób, wymienionych w pkt. 1), 2), 3), 5) § 8 w zaświadczenia, stwierdzające prawo przebywania tych osób na określonych terenach strefy nadgranicznej bez specjalnych zezwoleń.

Rozdział IV.

Meldunki i ruch nocny w strefie nadgranicznej.

§ 10. (1) Kto przybywa do jakiegokolwiek miejscowości, położonej na określonym w trybie § 17 obszarze strefy nadgranicznej, powinien być zameldowany we właściwym urzędzie gminnym przed upływem 24 godzin od chwili przybycia do strefy nadgranicznej, bez względu na czas, przez który zamierza przebywać.

(2) Jeżeli zarząd gminy nie znajduje się na miejscu, wówczas zameldowanie winno być przyjęte przez miejscowy organ gminy (sołtysa).

(3) Przy zameldowaniu należy przedstawić zezwolenie na przebywanie w strefie nadgra-

nicznej, jeśli posiadanie takiego zezwolenia obowiązuje na danym odcinku strefy.

(4) Przepis ust. (1) nie ma zastosowania do funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej, oraz pozostałych w służbie państwowej pracowników kontraktowych, jeśli przybywają do strefy nadgranicznej w związku z pełnieniem swych obowiązków służbowych, jak również do osób, wymienionych w § 4 pkt. 2).

(5) O dokonaniu obowiązku zameldowania gmina (sołtys) obowiązana jest każdorazowo wydać poświadczenie.

(6) O każdej osobie zameldowanej gmina (sołtys) obowiązana jest przed upływem 48 godzin od zameldowania zawiadomić najbliższy organ Policji Państwowej lub ochrony granic.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

§ 11. (1) Dokonanie czynności meldunkowych ciąży na właścicielach lub dzierżawcach domów albo na innych osobach, wymienionych w art. 7, 8 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 309) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390).

(2) Jeśli przybywający do strefy nadgranicznej utrudnia lub uniemożliwia osobom, wymienionym w ust. (1), spełnienie ciężących na nich obowiązków meldunkowych, wówczas obowiązane są one niezwłocznie zawiadomić o tym gminę lub sołtysa, o ile urząd gminny nie znajduje się na miejscu.

(3) W przypadku otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. (2), gmina (sołtys) obowiązana jest bezzwłocznie doprowadzić uchylającego się od zameldowania do najbliższego organu Policji Państwowej lub ochrony granic.

§ 12. Na każde żądanie władz administracji ogólnej, organów Policji Państwowej lub ochrony granic oraz urzędów i organów gminnych osoby zamieszkałe lub przebywające w strefie nadgranicznej obowiązane są okazać swój dowód osobisty lub dowód, o którym mowa w § 4, jak również poświadczenie o zameldowaniu oraz zezwolenie na prawo przebywania w strefie nadgranicznej, jeśli posiadanie takiego zezwolenia obowiązuje na danym odcinku strefy.

§ 13. (1) Ruch nocny na określonych w trybie § 17 obszarach strefy nadgranicznej, poza obrębem osiedli oraz zabudowań gospodarskich i stacji kolejowych, — bez specjalnego zezwolenia jest zakazany.

(2) Przepis ust. (1) nie dotyczy ruchu pociągów na polskich kolejach państwowych oraz

ruchu autobusów koncesjonowanych przedsiębiorstw przewozowych o stałym rozkładzie jazdy.

(3) Powiatowe władze administracji ogólnej wyznaczają w poszczególnych osiedlach granice, w obrębie których ruch nocny nie podlega ograniczeniom. Odnosnie gospodarstw odosobnionych lub mniejszych skupień budynków mieszkalnych, co do których nie zostały wyznaczone granice swobodnego ruchu nocnego — ruch ten dozwolony jest w obrębie 100 m od budynku mieszkalnego.

(4) W nagłych wypadkach, gdy wszelka zwłoka grozi niebezpieczeństwem życia lub spowodować może znaczną szkodę moralną bądź materialną (np. wezwanie lekarza, duchownego, wezwanie lub udzielenie pomocy w razie klęski żywiołowej), osoba nie posiadająca właściwego zezwolenia może korzystać z dróg do ruchu dopuszczonych, pod warunkiem wskazania celu swej podróży i jej przyczyn na każde żądanie organów ochrony granicy lub Policji Państwowej.

§ 14. (1) Zezwolenia na prawo przebywania poza obrębem osiedli w porze nocnej na terenie strefy nadgranicznej wydaje powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa dla danego odcinka strefy nadgranicznej.

(2) Zezwolenia mogą być jednorazowe i stałe.

(3) Termin ważności zezwoleń stałych nie może być dłuższy nad jeden rok.

(4) Zezwolenia stałe mogą być w każdej chwili cofnięte, jeśli władza wystawiająca je uzna to za wskazane ze względów bezpieczeństwa lub ochrony granic.

§ 15. Przepisy §§ 13 i 14 nie dotyczą zaopatrzonych we właściwe ważne legitymacje urzędowe funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostałych w służbie państwowej pracowników kontraktowych, a przebywających w strefie nadgranicznej w celach służbowych, wymagających przebywania poza obrębem osiedli w porze nocnej, co powinno być stwierdzone w delegacji lub zaświadczeniu, o których mowa w pkt. 4) § 8. Osoby te jednak powinny zawiadomić najbliższy organ ochrony granicy o miejscach pobytu w porze nocnej.

§ 16. Za porę nocną w rozumieniu rozporządzenia niniejszego należy uważać czas od zachodu do wschodu słońca.

§ 17. Obszary strefy nadgranicznej, na których ze względu na bezpieczeństwo lub ochronę granicy mają obowiązywać przepisy §§ 10, 13, 14, określać będą wojewodowie w drodze rozporządzeń.

Rozdział V.

Korzystanie z dróg.

§ 18. (1) Jeżeli względy bezpieczeństwa lub ochrony granic będą tego wymagały, korzystanie z poszczególnych dróg wodnych lub lądowych, przebiegających teren strefy nadgranicznej, lub też korzystanie z pewnych odcinków tych dróg — może być przez właściwych wojewodów uzależnione od specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zezwolenia, o których mowa w ustępie poprzednim, mogą zawierać warunki korzystania z tych dróg.

§ 19. (1) Ruch osobowy w pasie drogi granicznej (art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa) jest zakazany.

(2) Zakaz ten nie dotyczy dróg przecinających pas drogi granicznej i wiodących bezpośrednio do przejść na linii granicznej.

(3) Właściciele i użytkownicy gruntów leżących w pasie drogi granicznej, oraz członkowie ich rodzin, żyjący z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i pracownicy stale u nich zatrudnieni mogą przebywać w pasie drogi granicznej w czasie od wschodu do zachodu słońca w celach gospodarskich lub zawodowych.

(4) Powiatowa władza administracji ogólnej władna jest zarządzić zaopatrzenie dowodów osobistych tych osób w zaświadczenia stwierdzające uprawnienie, o którym mowa w ust. (3).

§ 20. Ograniczenia przewidziane w § 19 nie dotyczą:

1) osób wymienionych w pkt. 4) § 8, o ile przebywają w pasie drogi granicznej w interesie służbowym na zasadzie właściwych delegacji lub zaświadczeń,

2) osób uprawnionych do żeglugi, rybołówstwa i użytkowania wód granicznych, a posiadających odpowiednie zezwolenie powiatowej władzy administracji ogólnej (§ 26).

Rozdział VI.

Używanie broni palnej i materiałów wybuchowych.

§ 21. (1) Strzelanie z broni palnej w strefie nadgranicznej jest zakazane.

(2) Zakaz ten nie dotyczy używania broni palnej:

- a) w celach służbowych,
- b) w celach szkolnych lub sportowych na strzelnicach,
- c) w czasie polowań, z uwzględnieniem przepisów § 22.

§ 22. (1) Polowania w strefie nadgranicz-

nej bez specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej są zakazane.

(2) Zezwolenia mogą być jednorazowe i okresowe.

(3) Osoby posiadające zezwolenia okresowe winny każdorazowo o zamiarze urządzenia polowania zawiadomić przynajmniej na 12 godzin naprzód najbliższy organ ochrony granicy.

(4) Zezwolenia, o których mowa w paragrafie niniejszym, nie uprawniają do polowania na terenie bliższym niż 200 m od granicy.

§ 23. Używanie materiałów wybuchowych dla celów gospodarczych w strefie nadgranicznej, niezależnie od innych ograniczeń wynikających z właściwych przepisów — dozwolone jest tylko po uprzednim zawiadomieniu przynajmniej na 24 godzin naprzód właściwego organu ochrony granicy.

Rozdział VII.

Posiadanie aparatów fotograficznych oraz urządzeń i środków, dających możliwość porozumienia się na odległość.

§ 24. (1) Posiadanie wszelkiego rodzaju aparatów fotograficznych oraz dokonywanie zdjęć fotograficznych i filmowych na terenie strefy nadgranicznej, bez specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, jest zakazane.

(2) Zakaz posiadania aparatów fotograficznych bez zezwolenia nie dotyczy osób przejeżdżających bez zatrzymywania się przez teren strefy nadgranicznej.

(3) Wojewodowie określają warunki, na jakich dopuszczalne jest na terenie strefy nadgranicznej fotografowanie, filmowanie oraz przenoszenie (przewożenie) aparatów fotograficznych.

§ 25. (1) Posiadanie w strefie nadgranicznej wszelkiego rodzaju aparatów, urządzeń i innych środków dających możliwość porozumiewania się na odległość (np. telefon, telegraf, radio i t. p.) z wyjątkiem aparatów radiofonicznych odbiorczych, wymaga specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ust. (1), wymagane jest również na hodowlę i utrzymywanie wszelkiego rodzaju gołębi.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) nie mają zastosowania do urzędów i organów państwowych i samorządowych, oraz do przedsiębiorstw państwowych, a jeśli chodzi o gołębie także do prawnie zarejestrowanych hodowców, prowadzących hodowlę w porozumieniu i pod nadzorem władz wojskowych.

Rozdział VIII.

Użytkowanie wód granicznych.

§ 26. Rybołówstwo w wodach granicznych, wydobywanie materiałów z łozysk tych wód, jak również żegluga i spław na tych wodach, wymaga specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce połowu czy rozpoczęcia spławu lub żeglugi na wodach granicznych.

Rozdział IX.

Rejestracja zwierząt w strefie nadgranicznej.

§ 27. (1) W strefie nadgranicznej wszyscy właściciele lub posiadacze koni i bydła rogatego powinni je zarejestrować we właściwych urzędach gminnych, jak również w określonych terminach zawiadamiać o wszelkich zmianach zachodzących w stanie posiadania tych zwierząt.

(2) Jeżeli urząd gminny nie znajduje się na miejscu, zawiadomienia należy złożyć do miejscowego organu gminnego (sołtysa).

§ 28. Wojewoda w porozumieniu z dyrektorem cel określa w drodze rozporządzenia sposób prowadzenia rejestracji, przewidzianej w § 27, formę i terminy zawiadomień oraz warunki wypasu koni i bydła rogatego w strefie nadgranicznej.

Rozdział X.

Inne ograniczenia.

§ 29. (1) Wojewodowie władni są uzależnić przebywanie w terenie do 200 m od linii granicznej od wykazania istotnej potrzeby i uprzedniego zawiadomienia o tym najbliższego organu ochrony granicy.

(2) Ograniczenia ruchu, o których mowa w ust. (1), nie mogą być stosowane do:

1) osób, wymienionych w § 8 ust. (1) pkt. 1)–5), jeśli pobyt ich w odległości bliższej niż 200 m od linii granicznej związany jest z wykonywaniem przez nich czynności służbowych lub zwykłych czynności gospodarskich;

2) terenów osiedli, punktów przejściowych, przejść na linii granicznej, oraz dróg wiodących bezpośrednio do miejsc powyższych.

§ 30. Powiatowa władza administracji ogólnej w poszczególnych przypadkach lub na pewnych obszarach strefy nadgranicznej władna jest:

1) zakazać ustawiania, bądź nakazać usunięcie ogrodzeń z drutu kolczastego,

2) nakazać zasłanianie w porze nocnej okien i innych otworów, wychodzących w kierunku granicy w ten sposób, by światło z danego pomieszczenia nie przedostawało się nazewnątrz.

§ 31. (1) Psy na terenie strefy nadgranicznej powinny być trzymane i prowadzone stale na uwięzi, o ile nie znajdują się w obrębie mieszkań i zabudowań gospodarskich w ten

sposób zamkniętych lub ogrodzonych, że uniemożliwiają wydostanie się psa na zewnątrz.

(2) Powyższe nie stosuje się do psów owczarskich, przeznaczonych do pilnowania bydła oraz psów myśliwskich, o ile są zgłoszone we właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, zaopatrzone w odpowiednią oznakę i towarzyszą myśliwym lub pastuchom, jak również psów służbowych, należących do organów bezpieczeństwa i ochrony granicy.

(3) W odległości 1 km od linii granicznej powiatowa władza administracji ogólnej władna jest zabronić trzymania wszelkiego rodzaju psów.

Rozdział XI.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 32. (1) Osoby zamieszkałe lub przebywające czasowo w strefie nadgranicznej, a nie posiadające jeszcze w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego dowodu osobistego, o którym mowa w § 3, powinny zaopatrzyć się w taki dowód najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, jeśli od obowiązku tego nie są zwolnione w myśl § 4.

(2) W wyjątkowych wypadkach, gdyby uzyskanie dowodu osobistego w terminie wymienionym w ust. (1) okazało się niemożliwe z powodów uznanych za uzasadnione, powiatowa władza administracji ogólnej może przedłużyć ten termin na czas konieczny dla uzyskania dowodu.

§ 33. (1) Rozporządzenie niniejsze nie zwalnia od dopełnienia obowiązków, wynikających z innych przepisów prawa.

(2) Przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 489) pozostają w mocy na obszarze strefy nadgranicznej ze zmianami i uzupełnieniami, wynikającymi z §§ 10 i 11 rozporządzenia niniejszego.

(3) Przepisy § 4 pkt. 2, § 8 ust. (1) pkt. 6 i § 10 ust. (4) nie będą stosowane do osób wymienionych w § 4 pkt. 2, jeżeli przedstawiciele dyplomatyczni i konsularni polscy nie korzystają w odnośnym państwie, posiadającym przepisy szczególne o pobycie w strefie nadgranicznej, z takich samych przywilejów.

§ 34. Właściwi wojewodowie władni są wyłączać poszczególne osiedla lub ich części, jak również całe tereny strefy nadgranicznej lub pasa granicznego spod wszystkich lub niektórych ograniczeń, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym. Wyłączenia te mogą również obejmować tylko pewne kategorie osób.

§ 35. Zezwolenia przewidziane w rozporządzeniu niniejszym z wyjątkiem zezwoleń na zamieszkanie w strefie nadgranicznej, mogą być wydawane przez powiatowe władze administracji ogólnej za pośrednictwem właściwych

organów ochrony granicy, w przypadkach gdy udanie się do tej władzy jest szczególnie utrudnione, albo gdy zwłoka w otrzymaniu zezwolenia mogłaby spowodować dla osoby interesowanej poważną szkodę.

§ 36. Za rodzinę w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uważa się małżonka oraz wstępnych i zstępnych żyjących we wspólnym gospodarstwie domowym.

§ 37. Powiatowymi władzami administracji ogólnej, o których mowa w rozporządzeniu niniejszym, są starostowie powiatowi i grodzcy, Komisarz Rządu w Gdyni oraz Dyrekcje Policji w Katowicach, Chorzowie i Bielsku.

Funkcje starostów grodzkich pełnią prezydenci miast. Kompetencje Komisarza Rządu w Gdyni i dyrektorów policji przejęli również prezydenci miast, działający jako starostowie grodzcy.

§ 38. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 60 dni po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem §§ 1 i 2, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1937 r.

(2) Przepisy §§ 5—9, oraz wydane na ich podstawie rozporządzenia, tracą moc z dniem 31 grudnia 1940 roku.

(3) Przepisy §§ 19 i 20 wchodzi w życie z chwilą ustanowienia pasa drogi granicznej w trybie przewidzianym w art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa.

(4) Przepis § 25 ust. (2) nie ma zastosowania na obszarach mocy obowiązującej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lutego 1934 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o zakazie hodowli i utrzymywania gołębi w pasie granicznym na obszarze województw białostockiego, wileńskiego, nowogrodzkiego, poleńskiego, wołyńskiego i tarnopolskiego (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 121), — na czas obowiązywania tego rozporządzenia.

Rozp. Ministrów: Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych (poz. 39 niniejszego zeszytu) przywróciło moc obowiązującą §§ 5—9 rozp. z dnia 22 stycznia 1937 r. Rozp. z dnia 6 lutego 1934 r. z uwagi na zmianę granic Państwa stało się nieaktualne.

39.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO, ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ i ZIEM ODZYSKANYCH

z dnia 13 czerwca 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1946 r. Nr 28 poz. 185)

Na podstawie art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 11, poz. 83) zarządza się co następuje:

§ 1. Przywraca się moc obowiązującą przepisów §§ 5 — 9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 84).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

40.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 5 września 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o przymusowej sprzedaży nieruchomości w pasie granicznym.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 września 1935 r. Nr 68, poz. 429).

Na podstawie art. 12 ust. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 996) w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 306) zarządzam co następuje:

§ 1. Decyzję o przymusowej sprzedaży nieruchomości w przypadkach, wskazanych w art. 12 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 996) w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 306), wydaje Minister Spraw Wewnętrznych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z przepisów rozporządzenia z dnia 5 września 1935 r., przejął Minister Administracji Publicznej, w odniesieniu zaś do terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

§ 2. Do przymusowej sprzedaży nieruchomości stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji sądowej ze zmianami, wskazanymi w rozporządzeniu niniejszym.

§ 3. Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych jest tytułem do sprzedaży nieruchomości bez potrzeby nadania jej klauzuli wykonalności.

§ 4. Prokuratoria Generalna na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych składa komornikowi wniosek o dokonanie sprzedaży nieruchomości, dołączając do niego decyzję o sprzedaży.

§ 5. Skarbowi Państwa służą w postępowaniu prawa wierzyciela egzekwującego, właścicielowi nieruchomości — prawa dłużnika.

§ 6. Koszty sprzedaży przymusowej ponosi właściciel nieruchomości.

§ 7. Postępowanie umarza się, jeżeli prawo własności nieruchomości przeszło na osobę, uprawnioną do jej nabycia, i koszty postępowania zostały uiszczone.

§ 8. Komornik przystępuje do opisu i oszacowania nieruchomości jednocześnie z przesłaniem władzy hipotecznej wniosku o dokonanie wpisu o wszczęciu postępowania.

§ 9. Wpis o wszczęciu postępowania i obwieszczenie o licytacji będą zawierały wzmiankę o przyczynie sprzedaży nieruchomości.

§ 10. Jeżeli nieruchomość nie jest obciążona, właściciel jej może w toku postępowania dowolnie zbywać i zastawiać rzeczy, będące przynależnością nieruchomości, po uprzednim zawiadomieniu o tym komornika. Przepisu art. 663 k. p. c. nie stosuje się do takiej nieruchomości.

§ 11. Rękojmia, utracona przez nabywcę nieruchomości lub wyegzekwowana od niego w razie niewykonania warunków licytacyjnych, przypada Skarbowi Państwa.

§ 12. Cena wywołania na drugiej licytacji wynosi 30% sumy oszacowania.

§ 13. Po drugiej licytacji można objąć na własność nieruchomość w cenie nie niższej od 50% sumy oszacowania.

Prawo objęcia nieruchomości na własność służy również Państwowemu Bankowi Rolnemu i Bankowi Gospodarstwa Krajowego.

§ 14. Jeżeli do postępowania, toczącego się w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego, przyłączy się wierzyciel egzekwujący, postępowanie toczy się w myśl przepisów ogólnych ze zmianami, wynikającymi z § 12 i 13 rozporządzenia niniejszego. Przepisy te obowiązują również, jeżeli postępowanie, unormowane w rozporządzeniu niniejszym, zostanie skierowane do nieruchomości, z której prowadzi się egzekucję sądową.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1935 roku.

41.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 lipca 1938 r.

wydatne w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Spraw Zagranicznych i Spraw Wojskowych w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 2 września 1938 r. Nr. 65, poz. 489).
w brzmieniu uwzględniającym sprostowanie błędów, dokonane obwieszczeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 marca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 193).

Na podstawie art. 2 ust. (3) i art. 22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr. 11, poz. 83) zarządzam następująco:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

§ 1. (1) Osoby, przekraczające granice Państwa, podlegają kontroli, dokonywanej przez wymienione w § 16 państwowe organa służby bezpieczeństwa, nazywane dalej organami kontroli granicznej.

(2) Kontrola ta polega na sprawdzaniu dokumentów, upoważniających do przekraczania granicy w sposób, określony w niniejszym rozporządzeniu.

§ 2. (1) Dokumentami, uprawniającymi do przekraczania granicy Państwa są:

- a) ważne paszporty zagraniczne, wystawione przez władze polskie (paszporty zwyczajne, zbiorowe, służbowe, dyplomatyczne),
- b) paszporty zagraniczne, wystawione przez władze obce, zaopatrzone w ważną wizę wjazdową lub przejazdową urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej — o ile w poszczególnych przypadkach obowiązek posiadania polskich wiz konsularnych nie został zniesiony,
- c) ważne dla danego odcinka granicznego dokumenty graniczne, określające obszar i termin ich ważności, wydawane na podstawie umów międzypaństwowych,
- d) karty tranzytowe, wystawiane przez towarzystwa okrętowe dla emigrantów do państw zamorskich,
- e) dowody tożsamości dla cudzoziemców oraz świadectwa tożsamości (t. zw. nansenowskie), wydawane cudzoziemcom przez władze polskie lub obce, zaopatrzone — przy zamierzonym przyjeździe do Państwa Polskiego — w odpowiednie wizy urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej lub wizy powrotne władz administracji ogólnej,
- f) oraz, jeżeli chodzi o granicę morską, dokumenty wymienione w §§ 12 i 14, a także ważne polskie książeczki żeglarskie i morskie karty rybackie, jeżeli cel podróży został potwierdzony przez właściwą władzę zaciągową, wreszcie obce książeczki żeglarskie i morskie karty rybackie, jeżeli są zaopatrzone w ważne wizy urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz wymienionych wyżej mogą upoważniać do przekroczenia granicy jeszcze i inne dokumenty, jakiegoś zostały w przyszłości przewidziane w przepisach specjalnych (umowach międzypaństwowych).

(2) Do przekraczania granicy między Państwem Polskim a W. M. Gdańskim uprawniają — oprócz dokumentów, wymienionych w ust. (1) lit. a) i b) —

dowody osobiste, zaopatrzone w potwierdzenie obywatelstwa polskiego względnie gdańskiego, oraz legitymacje urzędowe (urzędników państwowych, pracowników przedsiębiorstw państwowych i osób wojskowych).

Przepisy ust. (2) stały się nieaktualne.

R o z d z i a ł II.

Przepisy o kontroli granicznej w komunikacji lądowej, rzecznej i lotniczej.

§ 3. (1) Kontrolę osób, przekraczających granicę w ruchu pieszym, kołowym (samochodowym) i kolejowym oraz w komunikacji rzecznej na wodach śródlądowych (rzeki spławne), wykonuje się w położonych na granicy lub przy granicy miejscach, wyznaczonych dla danego ruchu. Miejsca te, nazywane dalej przejściami granicznymi, wymienione są w specjalnych przepisach (w umowach międzypaństwowych) albo też w porozumieniach lokalnych granicznych władz administracji ogólnej z odpowiednimi władzami państw, sąsiadujących z Państwem Polskim (przejścia gospodarcze).

(2) Kontrola osób w ruchu kolejowym może odbywać się także w pociągach pomiędzy granicą Państwa a jedną ze stacyj kolejowych.

§ 4. Dokonywanie kontroli osób w lotniczej komunikacji między Państwem Polskim a innymi państwami odbywa się na lotniskach paszportowo-celnych lub innych specjalnie wyznaczonych, położonych wewnątrz kraju. W razie przymusowego lądowania statków powietrznych (samolotów) poza lotniskami paszportowo-celnymi, kontroli tej dokonuje się w miejscu przymusowego lądowania.

§ 5. Osoby, przybywające na przejścia graniczne (lotniska paszportowo-celne lub też poza tymi lotniskami), obowiązane są okazać organom kontroli granicznej jeden z dokumentów (§ 2), uprawniających do przekraczania granicy oraz, na ich żądanie, także inne dokumenty osobiste, posiadane przez daną osobę (§ 18 ust. (1) lit. a)).

§ 6. Jeżeli cudzoziemiec przekracza granicę Państwa w celu przelotu (tranzytem) przez obszar Państwa Polskiego, a z usprawiedliwionych powodów nie zdołał uzyskać polskiej wizy przejazdowej, właściwa dla lotniska paszportowo-celnego powiatowa władza administracji ogólnej może wydać zezwolenie na dalszy przelot (wzór Nr 1), jeżeli:

- przelot może być dopuszczony bez szkody dla dobra Państwa,
- cudzoziemiec wykaże się ważnym paszportem swego państwa, zaopatrzoną w wizę wjazdową lub przejazdową kraju sąsiadującego z Państwem Polskim, do

którego się udaje, lub przez który następuje przelot, o ile kraj ten wiz takich wymaga, oraz biletem lotniczym ważnym na bezpośredni przelot do tego kraju. Zezwolenie takie może być wydane z ważnością na czas najwyżej do dwóch dni.

§ 7. (1) Przekraczanie granicy Państwa jest zakazane:

- poza wyznaczonymi dla granicznego ruchu osobowego przejściami granicznymi,
- przez inne przejścia graniczne niż określone w dokumencie przez władzę, która ten dokument wystawiła,
- w dniach i godzinach, w których przejścia graniczne dla ruchu osobowego jest zamknięte (§ 17).

(2) Przepis ust. (1) nie dotyczy przypadków, w których:

- granicę przekraczają przedstawiciele władz państwowych lub ich organa albo osoby na wezwanie tych władz, w związku z wykonywaniem czynności urzędowych,
- Minister Spraw Wewnętrznych wyda specjalne zezwolenie na przekroczenie granicy poza przejściami granicznymi.

R o z d z i a ł III.

Przepisy o kontroli granicznej w komunikacji morskiej.

§ 8. Kontrolę osób, przekraczających granicę Państwa w komunikacji morskiej, wykonuje się w portach polskich, przy czym kontrola przy lądowaniu pasażerów odbywa się na statkach, a przy zaokrętowaniu — na lądzie.

§ 9. Kapitan statku lub upoważniony zastępca (agent, makler) obowiązany jest:

- zgłosić organowi kontroli granicznej przybycie każdego statku, który ma zawinąć do portu polskiego z zagranicy, co najmniej na godzinę przed przybyciem statku do brzegu,
- dołączyć do zgłoszenia listę pasażerów i spis załogi statku,
- zgłaszać organowi kontroli granicznej odejście każdego statku z portu polskiego za granicę, co najmniej na dwie godziny przed odejściem i zatrzymać statki w porcie aż do zakończenia sprawozdania dokumentów.

§ 10. Osoby, przyjeżdżające na obszar Państwa Polskiego drogą morską, obowiązane są okazać organom kontroli granicznej jeden z dokumentów, uprawniających do przekroczenia granicy, wymienionych w § 2 ust. (1) lit. a), b), d), e) i f) oraz w ust. (2).

§ 11. (1) Pasażerowie statków, zawijających z zagranicy do portów polskich, jeżeli

nie posiadają dokumentów uprawniających do przekraczania granicy (§ 10), mogą wysiadać na ląd na podstawie dowodów pasażerskich (wzór Nr 2), składających się z dwóch części: karty lądowania i karty zaokrętowania. Przy wysiadaniu pasażera na ląd, organ kontroli granicznej zatrzymuje kartę lądowania przy sobie. Przy powrocie na statek organ kontroli granicznej odbiera kartę zaokrętowania.

(2) Organ kontroli granicznej nie dopuści do lądowania osób, których pobyt na obszarze Państwa Polskiego może zagrażać bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu. Nie będą również dopuszczone na ląd osoby, które dostały się na statek bez wykupienia karty okretowej.

(3) Formularze dowodów pasażerskich wydaje kapitanom statków powiatowa władza administracji ogólnej za pośrednictwem firm maklerskich.

§ 12. Posiadacz dowodu pasażerskiego w czasie postoju jego statku w porcie polskim jest uprawniony do nieprzerwanego pobytu i poruszania się na lądzie na obszarze powiatów morskich i kartuskiego oraz do przekraczania granic Państwa w obrębie tych powiatów w kierunku W. M. Gdańska.

W związku z odzyskaniem przez Państwo szeregu powiatów nad morzem wchodzi obecnie pod uwagę również inne powiaty nadmorskie.

§ 13. (1) Członkowie załogi statków, zawiązanych z zagranicy do portów polskich, mogą w czasie postoju statku wysiadać na ląd i poruszać się swobodnie w obrębie portu i miasta portowego, choćby nie posiadali jednego z dokumentów wymienionych w § 10, jeżeli wylegitymują się dowodem, stwierdzającym ich zajęcie, jako członków załogi statku (książeczki żeglarskie, morskie karty rybackie lub zaświadczenie kapitana statku, zaopatrzone w pieczęć statku).

(2) Przepisy § 11 ust. (2) mają odpowiednie zastosowanie i do członków załogi statku.

§ 14. (1) W razie stwierdzenia — bezpośrednio przed odejściem statku — nieobecności członków załogi statku, kapitan statku obowiązany jest wstrzymać odejście statku do czasu powrotu lub doprowadzenia pozostałych w porcie marynarzy, będących cudzoziemcami.

(2) Przepisy ust. (1) nie będą stosowane w przypadku, gdy:

- a) członek załogi statku nie może odbyć dalszej podróży z powodu obłożnej choroby, stwierdzonej przez lekarza portowego,
- b) członek załogi statku ma się udać z polecenia armatora na inny statek,
- c) kapitan statku złoży kaucję na pokrycie kosztów ewentualnej repatriacji pozosta-

łych marynarzy; wysokość kaucji określa powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 15. Przepisy rozdziału niniejszego odnoszą się do wszelkich statków — zarówno handlowych (pasażerskich, towarowych) jak i sportowych (jachtów oraz innych) — o ile udają się za granicę lub też przybywają z zagranicy do portów polskich, nie dotyczą natomiast okrętów wojennych.

Rozdział IV.

Organa kontroli granicznej.

§ 16. (1) Organami kontroli granicznej na przejściach granicznych i poza tymi przejściami oraz na lotniskach paszportowo-celnych i w portach polskich są: Policja Państwowa, Policja Województwa Śląskiego, Straż Graniczna i Korpus Ochrony Pogranicza.

Oprócz tych organów, Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może w poszczególnych przypadkach powoływać funkcjonariuszów urzędów celnych do wykonywania kontroli granicznej.

(2) Kontrolę graniczną wykonują wymienione w ust. (1) organa, każdy w zakresie zleconym mu szczególnymi przepisami lub zarządzeniami.

Kontrolę graniczną wykonywują obecnie Wojska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

§ 17. (1) O ile przepisy specjalne (umowy między państwowe) nie stanowią inaczej, organa kontroli granicznej dokonują kontroli osób na przejściach granicznych w ruchu pieszym i kołowym (samochodowym) w czasie od 1 kwietnia do 30 września w godzinach od 8 do 14 i od 16 do 20, w czasie zaś od 1 października do 31 marca w godzinach od 8 do 13 i od 15 do 18.

(2) Kontrola graniczna na przejściach granicznych kolejowych odbywa się w czasie przyjazdu z zagranicy lub wyjazdu za granicę pociągów kursujących według ustalonego rozkładu jazdy. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie również i do przylotów względnie odlotów statków powietrznych w komunikacji międzynarodowej oraz statków w komunikacji morskiej i na wodach śródlądowych.

(3) O uruchomieniu pociągów nadzwyczajnych, nie objętych rozkładem jazdy, jak również i statków powietrznych, właściwe władze kolejowe lub lotnicze, a o przybyciu lub odejściu statków w komunikacji morskiej — kapitan statku lub właściwy zastępca (agent, makler), obowiązane są zawiadomić organa kontroli granicznej.

§ 18. (1) Organa kontroli granicznej (§ 16), którym zlecone są obowiązki dokonywania kontroli granicznego ruchu osobowego obowiązane są do:

- a) żądania okazania dokumentu, upoważniającego do przekraczania granicy, a w razie potrzeby i innych dokumentów osobistych, sprawdzania autentyczności dokumentu, uprawniającego do przekroczenia granicy, tożsamości legitymującej się tym dokumentem osoby, ważności jego co do czasu, na jaki był wydany, oraz co do przejścia granicznego, o ile przejście to jest w dokumencie wyznaczone.
- b) stwierdzenia dokonanej kontroli przez uczynienie odpowiedniej adnotacji w tym dokumencie (§ 20),
- c) zatrzymania dokumentów osobistych osoby kontrolowanej oraz zatrzymania tej osoby w razie uzasadnionych podejrzeń co do autentyczności tych dokumentów lub też gdyby się okazało, że według posiadanych informacji urzędowych, osoba zamierzająca przekroczyć granicę jest poszukiwana przez władze krajowe,
- d) niedopuszczania do przekraczania granicy Państwa poza przejściami granicznymi,
- e) oddawania w ręce władz granicznych sąsiedniego państwa lub ich organów, osób, podlegających ekstradycji lub deportacji oraz przyjmowania osób, wydawanych w drodze ekstradycji lub deportowanych z zagranicy do Państwa Polskiego.

(2) Jednakże nie będą przyjęte i dopuszczone do przekroczenia granicy osoby deportowane do Państwa Polskiego, jeżeli nie są obywatelami polskimi, z wyjątkiem osób deportowanych tranzytem do innych krajów przez Polskę oraz osób, co do których Minister Spraw Wewnętrznych wyda specjalne zarządzenia.

§ 19. (1) Organa kontroli granicznej, dokonując ochrony granicy Państwa i kontroli granicznego ruchu osobowego, obowiązane są do wzajemnej współpracy oraz do współpracy z organami władz celnych.

(2) Organa kontroli granicznej, którym zlecona jest ochrona granicy lub kontrola granicznego ruchu osobowego, podlegają w tym zakresie władzom administracji ogólnej według zasad, określających ich stosunek do tych władz, ustalonych w przepisach specjalnych.

§ 20. (1) Dokonanie kontroli granicznej — zarówno przy wjeździe na obszar Państwa Polskiego jak i przy opuszczeniu tego obszaru, organ kontroli granicznej stwierdza przez przyłożenie na dokumencie, uprawniającym dana

osobę do przekroczenia granicy, odpowiedniej pieczęci (wzór Nr. 3), określającej miejsce i datę przekroczenia.

(2) O ile władza nie zarządzi inaczej, przepisu ust. (1) nie stosuje się do osób, przekraczających granicę Państwa na podstawie dokumentów granicznych, wymienionych w § 2 ust. (1) lit. c) oraz morskich kart rybackich, wymienionych w § 2 ust. (1) lit. f).

§ 21. Organ kontroli granicznej nie dopuści do przekroczenia granicy Państwa osób, nie mogących wykazać się ważnym dokumentem, uprawniającym do przekroczenia granicy oraz usiłujących przekroczyć granicę w innym miejscu aniżeli określonym w dokumencie. Dopuszczenie takich osób do przekroczenia granicy Państwa Polskiego może nastąpić wyjątkowo i tylko na zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 22. (1) Kontrola podróżnych w pociągach międzynarodowych i na lotniskach paszportowo-celnych odbywa się jednocześnie z rewizją celną, dokonywaną przez urzędy celne. W ruchu pieszym i kołowym (samochodowym) kontrola paszportowa odbywa się przed rewizją celną.

(2) W komunikacji morskiej kontrola dokumentów odbywa się przed rewizją celną. Na statkach pasażersko-towarowych lub towarowych, przystosowanych do przewozu pasażerów, kontrolę dokumentów przeprowadza się równocześnie z odprawą celną na pokładzie statku lub też w jego pomieszczeniach.

R o z d z i a ł V.

Przepis końcowy.

§ 23. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia.

Załączniki do rozp. Min. Spraw Wewnętrznych
z dn. 30 lipca 1938 r. (poz. 489).

Wzór Nr. 1
do § 6.

8 cm × 10 cm

Nr

Zezwala się niniejszym

Panu
obywatelowi
na przelot (tranzytem) przez obszar Państwa
Polskiego.

Ważne do dnia włącznie.

..... dnia 19

Pieczęć Starostwa

.....
podpis Starosty

Wzór Nr 2
do § 11

Karta lądowania
Carte de débarquement

Nr

Statek
Navire

Armator
Armateur

Nazwisko
Nom

Imię
Prénom

Obywatelstwo
Ressortissant

Oddać organowi kontroli granicznej przy lądowaniu.
Rendre à l'organe de contrôle des frontières en débarquant.

Karta zaokrętowania
Carte d'embarquement.

Ważna w czasie postoju statku w porcie.
Valable pendant la relâche du navire dans le port.

Nr

Statek
Navire

Armator
Armateur

Nazwisko
Nom

Imię
Prénom

Obywatelstwo
Ressortissant

Oddać organowi kontroli granicznej przy powrocie na statek.
Rendre à l'organe de contrôle des frontières à l'embarquement.

Srednica 2,5 cm
Pieczęć okrągła
z napisem:
Kontrola graniczna
R. P.
Zebrzydowice
15.IV.1938
Wyjazd

42.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 21 października 1932 r.

o granicy morskiej Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 października 1932 r. Nr. 92, poz. 789).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1. Granicę wód terytorialnych Państwa tworzy linia biegnąca równolegle do linii wybrzeża i do granicy wód wewnętrznych w odległości 3 mil morskich do punktu pod 54°28' szerokości północnej i 18°40'30" długości wschodniej od Greenwich. Od tego punktu

Srednica 2,5 cm
Pieczęć okrągła
z napisem:
Kontrola graniczna
R. P.
Zbąszyń
15.IV.1938
Wjazd

Wzór Nr. 3
do § 20

wprost na zachód do punktu leżącego na wybrzeżu pod 54°27'51" szerokości północnej i 18°34' długości wschodniej od Greenwich.

W związku z przyłączeniem do obszaru Państwa terenów b. Wolnego m. Gdańska i Ziemi Odzyskanych granica wód terytorialnych, określona w art. 1, ulega odpowiednim zmianom.

Art. 2. Zatoka Pucka, zamknięta linią łączącą Cypel Helski z Cyplem Radłowskim, stanowi wody wewnętrzne Państwa.

Patrz uw. do art. 1.

Art. 3. W odległości sześciu mil morskich od linii wybrzeża i równolegle do niej aż do punktu położonego pod 54°30' szerokości północnej i pod 18°45' długości wschodniej od Greenwich, jak to jest uwidocznione na mapie, dołączonej do niniejszego rozporządzenia, biegnie granica wód pasa przyległego, w którym Państwu przysługuje wykonywanie praw zwierzchniczych w zakresie obrony wybrzeża.

Patrz uw. do art. 1. Odrus mapy ze względów technicznych został pominięty.

Art. 4. Wody przybrzeżne polskiego obszaru celnego są ograniczone linią równoległą do linii wybrzeża i do granicy wód wewnętrznych tegoż obszaru w odległości 6 mil morskich bez ujmy dla dalej idących uprawnień wypływających z postanowień umów międzynarodowych.

Art. 5. Prawa zwierzchnicze, wykonywane przez Państwo na jego wodach terytorialnych, na pasie przyległym oraz na wodach przybrzeżnych polskiego obszaru celnego, są w tym samym stopniu wykonywane w przestrzeni powietrznej, leżącej nad tymi wodami oraz pod ich powierzchnią.

Art. 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Zagranicznych, Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Ministrowi Spraw Wojskowych, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Przemysłu i Handlu każdemu we właściwym zakresie działania i w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami.

1. Patrz rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 25 października 1934 r. w sprawie przebywania wojennych okrętów państw obcych na obszarze wód Państwa Polskiego — Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 904 (poz. 43 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 6, przejęli Ministrowie: Administracji Publicznej (Ziem Odzyskanych dla terenu tych Ziem) i Bezpieczeństwa Publicznego, kompetencje Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej, Ministra Przemysłu i Handlu — Minister Żeglugi.

Art. 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie piętnastego dnia od dnia ogłoszenia.

43.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 25 października 1934 r.

w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Opieki Społecznej w sprawie przebywania wojennych okrętów państw obcych na obszarze wód Państwa Polskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 listopada 1934 r. Nr. 99, poz. 904).

Na podstawie art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 789) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie niniejsze normuje sprawę zatrzymania się, postoju lub przejazdu w czasie pokoju okrętów wojennych państw obcych na wodach wewnętrznych, terytorialnych lub wodach pasa przyległego, na których w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 789) wykonywano prawa zwierzchnicze.

§ 2. (1) Zatrzymanie się (zakotwiczenie) i postój okrętów wojennych państw obcych na polskich wodach wewnętrznych lub terytorialnych może nastąpić tylko za uprzednią zgodą Ministra Spraw Wojskowych, wyrażoną w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

(2) Przejsie okrętu wojennego państwa obcego przez polskie wody terytorialne lub wody pasa przyległego nie podlega ograniczeniom; na wodach terytorialnych jednak łodzie podwodne państwa obcego mogą przechodzić tylko w stanie wynurzonem.

(3) Jeżeli okręt wojenny państwa obcego po przejściu polskich wód terytorialnych zamierza przejść również przez polskie wody wewnętrzne, na przejście przez te wody wymagana jest zgoda ministrów, wymienionych w ust. 1. Jeżeli jednak potrzeba przejścia przez polskie wody wewnętrzne wyniknie nieoczekiwanie, może udzielić zezwolenia na przejście Dowódca Floty w Gdyni.

Patrz uw. do art. 6 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o granicy morskiej Państwa (poz. 42 niniejszego zeszytu).

§ 3. (1) Postanowień § 2 ust. 1 i 3 nie stosuje się do:

a) okrętu wojennego państwa obcego, na którym znajduje się Głowa państwa obcego lub jego oficjalny przedstawiciel;

b) okrętów wojennych państwa obcego, stanowiących eskortę honorową okrętu, na którym znajduje się jedna z osób, wymienionych pod a);

c) okrętów wojennych obcego państwa, które znajdują się w niebezpieczeństwie lub potrzebują pomocy.

(2) Postanowień § 2 ust. 1 i 3 nie stosuje się również do przypadków zatrzymania się lub postoju okrętów wojennych państwa obcego, jeżeli z rządem tego państwa zostało zawarte w wymienionych sprawach szczególne porozumienie.

§ 4. (1) Zgoda ministrów, wymienionych w § 2 ust. 1 i 3, na zatrzymanie się, postój lub przejazd okrętu wojennego państwa obcego uprawnia do wykonywania takich tylko czynności, które pod względem technicznym są związane bezpośrednio i koniecznie z zatrzymaniem się, postojem lub przejazdem danego okrętu (czynności, uzasadnione warunkami nawigacyjnymi).

(2) Członkowie załogi okrętu wojennego państwa obcego oraz inne osoby, zaokrętowane na nim, mogą jednak w czasie zatrzymania

się lub postoju, po uzyskaniu zezwolenia od Dowódcy Floty w Gdyni, opuścić okręt celem udania się na ląd i przebywania w obrębie portu przez czas zatrzymania się lub postoju, przyczym członkowie załogi mogą posiadać przy sobie broń boczną białą, należącą do ich przepisowego uzbrojenia.

§ 5. Zatrzymanie się, postój lub przejście wojennego okrętu państwa obcego nie uprawnia do wykonywania bez zgody właściwej władzy (§ 6) następujących czynności:

A. Na obszarze wód wewnętrznych i terytorialnych:

a) ćwiczeń o charakterze wojskowym, jak: manewrowanie taktyczne, strzelanie artyleryjskie, strzelanie torpedowe, ćwiczenia podśluchowe, desantowe i t. p., oraz ćwiczeń o charakterze wojskowym, wykonywanych przy współudziale wojennych statków powietrznych;

b) dokonywania jakichkolwiek pomiarów morza, poza sondowaniem, koniecznym dla bezpieczeństwa nawigacji lub zakotwiczenia;

c) posługiwania się znajdującymi się na pokładzie okrętów wojennych platformami do lotów nad terytorium polskim lub nad polskimi wodami wewnętrznymi albo terytorialnymi;

d) użycia okrętowych urządzeń radiotelegraficznych na redzie portu polskiego lub w czasie postoju wewnątrz portu;

e) spuszczenia na wodę w stanie uzbrojonym łodzi, znajdujących się na okręcie wojennym państwa obcego, lub lądowanie z bronią załóg tych okrętów;

f) ćwiczeń zanurzania łodzi podwodnych;

g) dokonywania jakichkolwiek zdjęć fotograficznych i filmowych polskich jednostek wojennych, portu i urządzeń portowych.

B. Na obszarze wód wewnętrznych, terytorialnych oraz wód pasa przyległego:

h) ćwiczeń stawiania min;

i) trałowania.

§ 6. (1) Wykonanie czynności, określonych w § 5 lit. a), b), c), e), f), h), oraz i), może nastąpić tylko z mocy szczególnego zezwolenia, którego udziela Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

(2) Zezwolenia na wykonanie czynności, określonych w § 5 lit. d), g), udziela dowódca Floty w Gdyni.

§ 7. (1) W przypadkach, gdy okręt wojenny lub zespół okrętów wojennych państwa obcego zatrzyma się na polskich wodach terytorialnych lub wewnętrznych bez zgody, wymaganej w myśl § 2 ust. 1 i 3, Dowódca Floty w Gdyni wysyła na okręt flagowy zespołu oficera, który po ustaleniu przyczyn zatrzymania się zwraca uwagę dowódcy okrętu lub dowódcy zespołu

okrętów, że znajduje się na polskich wodach terytorialnych lub wewnętrznych, oraz wzywa go do opuszczenia tych wód natychmiast po ustaniu przyczyny, dla której zatrzymanie się nastąpiło.

(2) Dowódca Floty w Gdyni postępuje analogicznie, gdy okręt wojenny lub zespół okrętów wojennych państwa obcego wykonywa na polskich wodach terytorialnych lub wewnętrznych czynności, nieuzasadnione warunkami nawigacyjnymi (§ 4 ust. 1), lub czynności, których wykonanie jest zabronione bez zgody władzy polskiej (§ 4 ust. 2 i § 5), wzywając dowódcę do zaniechania tych czynności.

§ 8. Okręty wojenne państwa obcego, które przebywają na obszarze wewnętrznych i terytorialnych wód Państwa Polskiego, podlegają wraz z całą załogą przepisom, dotyczącym policji portowej, spraw celnych, sanitarnych i komunikacyjnych, obowiązującym polskie okręty wojenne.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

44.

U S T A W A

z dnia 14 lipca 1936 r.

o paszportach.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 lipca 1936 r. Nr. 56, poz. 404)

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. (1) Opuszczenie obszaru Państwa Polskiego przez obywateli polskich, jak również powrót ich na ten obszar, może nastąpić, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, tylko na podstawie ważnych paszportów.

(2) Ustala się następujące rodzaje paszportów:

- 1) paszporty zwyczajne,
- 2) paszporty służbowe,
- 3) paszporty dyplomatyczne i
- 4) paszporty zbiorowe.

(3) Wzory wymienionych rodzajów paszportów ustala Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 sierpnia 1936 r. w sprawie wykonania ustawy o paszportach — Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 461 (poz. 45 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przechodzą na Ministra Administracji Publicznej, odnośnie zaś terenów Ziemi Odzyskanych — na Ministra Ziemi Odzyskanych; do tychczas jednakże we wszelkich sprawach, uregulowanych ustawą, a zastrzeżonych dawniej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i władzom administracji ogólnej, decyduje faktycznie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Rozdział II. Uzyskiwanie paszportów.

Art. 2. (1) Warunkiem uzyskania paszportu jest:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) zezwolenie władz wojskowych, jeżeli w myśl obowiązujących przepisów zezwolenie takie jest wymagane,
- 3) zaświadczenie, przewidziane w przepisach o emigracji, jeżeli wyjazd następuje w celach emigracyjnych,
- 4) zezwolenie rodziców, opiekunów bądź kuratorów, jeżeli chodzi o osoby niepełnoletnie lub niewłasnowolne.

(2) Warunki, wymienione w ust. (1), nie dotyczą osób, otrzymujących paszporty dyplomatyczne, a wymienionych w ust. (1) pkt. 2), 3) i 4) osób, otrzymujących paszporty służbowe.

Art. 3. (1) Władza odmówi wydania paszportu, jeżeli:

- 1) osoba, ubiegająca się o paszport, nie odpowiada warunkom, wymienionym w art. 2,
- 2) wydanie paszportu może narazić na szkodę ważny interes państwowy lub zagrozić bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu,
- 3) przeciwko osobie, ubiegającej się o paszport, toczy się postępowanie karne o zbrodnię lub występki, a właściwa władza sądowa nie wyrazi zgody na wydanie paszportu,
- 4) osoba, ubiegająca się o paszport, opiekuje się innymi osobami, a istnieje obawa, że w razie jej wyjazdu osoby te pozostałyby bez należytej opieki.

(2) Ocena, czy zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. (1) pkt. 2) i 4), pozostawiona jest uznaniu władzy.

W razie odmowy wydania paszportu zagranicznego ze względu na ważny interes państwowy w myśl art. 3 ust. 1 p. 2 ustawy z 14 lipca 1936, poz. 404 Dz. Ust. władza winna w motywach orzeczenia wskazać, jaki konkretny interes państwowy ma na myśli i w czym w odniesieniu do strony dopatruje się zagrożenia go. Obowiązek ten upada, jeżeli ważny interes państwowy przemawia przeciwko bliższemu uzasadnieniu, a władza powołuje się w tym względzie na art. 75 ust. 3 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym poz. 341/1928 Dz. Ust. (wyrok N. T. A. z 5/IX 1938 r. 1. rej. 1376/37 Z. W. Nr. 1597A).

Art. 4. Paszport zwyczajny może otrzymać każdy, kto odpowiada warunkom, wymienionym w art. 2, jeżeli nie zachodzą przeszkody, przewidziane w art. 3.

Art. 5. Kategorie osób, otrzymujących paszporty służbowe i dyplomatyczne, ustala Rada Ministrów.

Art. 6. Paszporty zbiorowe mogą otrzymywać:

- 1) uczestnicy wycieczek szkolnych, naukowo-badawczych i dydaktycznych, a także wy-

cieczek morskich, organizowanych na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

2) członkowie organizacji (związków, stowarzyszeń i t. p.), wyjeżdżających zbiorowo na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych, oraz

3) zamieszkali za granicą obywatele polscy, uczestniczący zbiorowo w wycieczkach.

Art. 7. Posiadanie paszportu jednego rodzaju nie wyłącza możliwości uzyskania paszportu innego rodzaju.

Art. 8. Paszporty zwyczajne, służbowe i dyplomatyczne są jednoosobowe; jednakże w paszporcie może być wpisana żona, a w paszporcie jednego lub obojga rodziców albo opiekuna — dzieci do lat 13, jeżeli zaś chodzi o rodziny emigrantów — także dzieci powyżej lat 13.

Art. 9. Rada Ministrów może na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych lub Ministra Spraw Zagranicznych wstrzymać lub ograniczyć wydawanie paszportów zwyczajnych i zbiorowych na okres nie dłuższy, niż roczny, jeżeli będą wymagały tego względy na dobro Państwa. W czasie zarządzonych ograniczeń wydawanie tych paszportów można uzależnić od innych jeszcze warunków, aniżeli przewidziane w art. 2.

Rozdział III.

Ważność paszportów.

Art. 10. (1) Paszporty zwyczajne, służbowe i dyplomatyczne można wydawać na okres do lat 3. Ważność paszportu można przedłużać, jednak łączny okres ważności, licząc od dnia wystawienia paszportu, nie może przekraczać lat 5.

(2) Paszporty, wymienione w ust. (1), uprawniają do wielokrotnych wyjazdów i powrotów, jeżeli władza nie ograniczy ich ilości.

(3) Paszporty zbiorowe można wydawać na okres do 3 miesięcy; uprawniają one do jednorazowego wyjazdu i powrotu.

(4) Po upływie okresu ważności paszportu, paszport należy zwrócić władzy, która go wydała.

Art. 11. Paszporty są ważne na wszystkie kraje zagraniczne, jeżeli władza nie uczyni ograniczeń.

Rozdział IV.

Oplaty paszportowe.

Art. 12. (1) Paszporty zwyczajne i zbiorowe, wydawane w kraju, podlegają opłatom, które ustala w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Za podstawę ustalaniu opłat przyjęte będą miesięczne okresy ważności paszportów.

(2) Paszporty służbowe i dyplomatyczne nie podlegają opłatom paszportowym.

P. rozp. zacyt. w uw. 1 do art. 1. Wysokość opłat za paszporty w okresie powojennym nie została jeszcze w drodze rozporządzenia uregulowana.

Art. 13. (1) Nie podlegają opłatom paszportowym paszporty, wydawane w kraju osobom:

- 1) wyjeżdżającym jako emigranci,
- 2) niezamożnym, jeżeli wykażą, że wyjazd ich jest konieczny, a uiszczenie opłaty naraziłoby je na dotkliwy uszczerbek majątkowy,
- 3) którym przyznano na wyjazd zasiłek z funduszków publicznych,
- 4) nie mającym ukończonych lat 13, jeżeli są wpisane w paszporcie ojca, matki lub opiekuna.

(2) Osoby, wyjeżdżające w celu kształcenia się lub odbycia praktyki zawodowej oraz osoby, których zawód nie może być wykonywany w inny sposób, jak tylko przez częste wyjazdy (koniwojażerzy, obsługa przedsiębiorstw, służących komunikacji międzynarodowej i t. p.), otrzymują paszporty ważne na rok za opłatą, ustaloną dla okresu miesięcznego.

Art. 14. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może przyznawać ulgi w opłatach paszportowych oraz całkowicie zwalniać od tych opłat w przypadkach:

- 1) wyjazdu do państw, z którymi Państwo Polskie zawarło umowy w sprawie ułatwień paszportowych — na czas trwania tych umów,
- 2) wyjazdu w ważnych sprawach rodzinnych,
- 3) wyjazdu w sprawach handlowych lub przemysłowych, których konieczność zaświadczy odnośny samorząd gospodarczy,
- 4) uzasadnionych stanowiskiem osób wyjeżdżających albo charakterem lub celem ich wyjazdu,
- 5) wyjazdu w ważnych sprawach naukowych.

(2) Uprawnienia, przewidziane w ust. (1) pkt. 2), 3) i 5), Minister Spraw Wewnętrznych może w całości lub w części przekazać władzom sobie podległym.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 czerwca 1937 r. o upoważnieniu Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę do przyznawania ulg w opłatach paszportowych oraz całkowitego zwalnia od tych opłat (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 334). Wobec faktycznego scentralizowania spraw wydawania paszportów w Ministerstwie Spraw Zagranicznych tekst tego rozporządzenia pominięto.

Art. 15. Za przedłużanie ważności paszportów, wydanych w kraju, pobiera się takie same opłaty, jakim podlegają paszporty, wydawane w kraju.

Art. 16. Nieskorzystanie z paszportu nie uprawnia do żądania zwrotu opłaty paszportowej.

Art. 17. (1) Opłaty za paszporty, wydawane przez polskie urzędy konsularne (dyplomatyczne) i przez Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku, oraz opłaty za przedłużanie ważności tych paszportów reguluje taryfa opłat konsularnych.

(2) Za przedłużanie w kraju ważności paszportów, wymienionych w ust. (1), pobiera się opłaty, odpowiadające stawkom, ustalonym w taryfie konsularnej.

Art. 18. (1) Za inne dokumenty, które w myśl przepisów szczególnych uprawniają do opuszczenia obszaru Państwa Polskiego i powrotu na ten obszar, pobiera się — jeżeli przepisy te nie stanowią inaczej — następujące opłaty stempłowe:

- 1) za dokumenty, uprawniające do jednorazowego wyjazdu i powrotu — 0,50 zł.
- 2) za dokumenty, uprawniające do wielokrotnych wyjazdów i powrotów — za każdy miesiąc ważności dokumentu — 1.— zł.

Przepisy art. 13 stosuje się odpowiednio.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z Ministrem Skarbu obniżyć opłaty, ustalone w ust. (1).

Wysokość opłat, przewidzianych w art. 18 ustawy, nie została dotychczas w okresie powojennym zmieniona w drodze aktu ustawodawczego.

R o z d z i a ł V.

Władze.

Art. 19. Paszporty zwyczajne i zbiorowe wydają w kraju powiatowe władze administracji ogólnej, zagranicą — polskie urzędy konsularne (dyplomatyczne), a na obszarze W. M. Gdańska — Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku.

Wydawanie wszelkiego rodzaju paszportów zostało narazie w okresie powojennym scentralizowane faktycznie w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Art. 20. Paszporty służbowe wydają Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Spraw Zagranicznych, każdy w zakresie właściwości, ustalonych przez Radę Ministrów.

P. uw. do art. 19.

Art. 21. Paszporty dyplomatyczne wydaje Minister Spraw Zagranicznych lub upoważnione przez niego władze.

Art. 22. Władza unieważni paszport i zarządzi jego odebranie, jeżeli wyjdą na jaw okoliczności, które uzasadniają odmowę wydania paszportu. Decyzja ta jest natychmiast wykonalna.

R o z d z i a ł VI.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 23. Paspporty, wydane na podstawie przepisów, obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, zachowują ważność do końca okresów, na które zostały wydane.

Art. 24. W art. 2 w ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 117, poz. 996) skreśla się wyrazy: „Rodzaje, formę, treść i sposób wystawiania dokumentów, upoważniających do przekraczania granicy, warunki, od których zależy ich uzyskanie, i”.

Art. 25. Ustawa niniejsza nie narusza przepisów o wyjeździe zagranicą osób, będących w czynnej służbie wojskowej, jak również podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, oraz przepisów o emigracji.

Art. 26. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi S p r a w W e w n ę t r z n y c h w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 27. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia.

(2) Jednocześnie uchyla się wszelkie przepisy w sprawach, uregulowanych ustawą niniejszą, a w szczególności rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1932 r. w sprawie opłat za paspporty na wyjazd zagranicę (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 394).

45.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 12 sierpnia 1936 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Skarbu w sprawie wykonania ustawy o paspportach.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 sierpnia 1936 r. Nr. 63, poz. 461).

Na podstawie art. 1 ust. 3 oraz art. art. 12 i 26 ustawy z dnia 14 lipca 1936 r. o paspportach (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 404) zarządzam co następuje:

§ 1. Paspportem w rozumieniu art. 1 ustawy o paspportach jest dokument wydawany obywatelom polskim, uprawniający w terminie swej ważności do udawania się i przebywania w kraju lub w krajach, wymienionych w tym dokumencie.

§ 2. Paspporty zwyczajne, służbowe i dyplomatyczne oraz paspporty zbiorowe będą wydawane na drukach, przygotowanych według wzorów Nr 1, 2, 3 i 4, podanych w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 3. (1) Osoby, ubiegające się o paspport zwyczajny, powinny przedłożyć poświadczenie za-

mieszkania w okręgu władzy, u której złożono podanie o paspport oraz udowodnić swą tożsamość i obywatelstwo polskie.

(2) Do podania o paspport należy dołączyć dwie jednakowe fotografie osoby, dla której paspport ma być wystawiony, o rozmiarze około $4\frac{1}{2} \times 6$ cm. przedstawiające dokładnie twarz bez nakrycia głowy i pozwalające na stwierdzenie w sposób niewątpliwy tożsamości przedstawionej na nich osoby.

(3) Osoby, pozostające w czynnej służbie wojskowej, jak również ci spośród podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którzy w myśl § 427 rozporządzenia Ministrów: S p r a w W o j s k o w y c h, S p r a w W e w n ę t r z n y c h i S p r a w i e d l i w o ś c i z dnia 28 sierpnia 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 757) muszą, w razie zamierzonego wyjazdu za granicę, uzyskać zezwolenie władz wojskowych, powinni dołączyć do podania o paspport uzyskane zezwolenie tych władz.

(4) Osoby, wyjeżdżające za granicę w celach emigracyjnych powinny oprócz dokumentów, o których mowa w ustępach (1), (2) i (3), przedstawić zaświadczenie wydane w myśl art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o emigracji (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 799).

1 Rozp. z dnia 28 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 757) zostało uchylone rozporządzeniem z dnia 7 lutego 1939 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 131); kategorie osób, obowiązanych do uzyskania zezwolenia władz wojskowych na wyjazd zagranicę, wymienia § 544 rozp. z dnia 7 lutego 1939 r.

2. W sprawie zaświadczeń, stwierdzających prawo do ubiegania się o paspport w celach emigracyjnych. p. również — rozp. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 37).

§ 4. Władza, przyjmująca podanie o paspport, może zwolnić od przedstawienia dowodów, wymienionych w § 3 ust. (1), jeżeli dane, o których mowa w tych przepisach, są władzy znane lub wynikają niewątpliwie z innych okoliczności.

§ 5. Kraje, na które paspport jest ważny, oznacza władza, wystawiająca paspport w odpowiedniej rubryce książeczki paspportowej (paspportu zbiorowego) przez wypisanie kraju, do którego wyjazd ma nastąpić lub też przez określenie wyrazami: „wszystkie kraje w Europie i poza Europą”.

§ 6. Paspport może być wydany osobie interesowanej po uprzednim uiszczeniu opłaty, obliczanej według postanowień rozporządzenia niniejszego.

§ 7. (1) Paspport zwyczajny z jednomiesięcznym terminem ważności, z wyjątkiem przypad-

ków, określonych w art. 13 ust. (1) ustawy o paszportach, podlega opłacie w wysokości 80 zł. Taką samą opłatę pobiera się za każdy następujący miesięczny okres ważności paszportu z wyjątkami, przewidzianymi w art. 13 ust. (2) ustawy o paszportach.

(2) Za okresy miesięczne uważa się miesiące kalendarzowe. Jeżeli jednak początkowy okres nie odpowiada pierwszemu dniu miesiąca kalendarzowego, wówczas okres trzydziestu dni uważa się za okres miesięczny. Rozpoczęty okres miesięczny liczy się za cały.

(3) Za początek okresu miesięcznego uważa się datę wystawienia paszportu.

(4) Jeżeli ustawa o paszportach nie stanowi inaczej (art. 13 ust. (1)), osoby, dopisane do paszportu zwyczajnego (art. 8), powinny uiścić opłatę za paszport w myśl przepisów ustępów: (1) i (2).

Wysokość opłat za paszporty i opłat z tyt. zwrotu kosztów blankietów paszportowych w okresie powojennym nie została jeszcze uregulowana w drodze rozporządzenia.

§ 8. W przypadkach wystawienia paszportu zbiorowego, każda osoba, wpisana do takiego paszportu, obowiązana jest uiścić opłatę w wysokości 25 zł za miesięczny okres ważności, z wyjątkiem osób, nie mających ukończonych 13 lat (art. 13 ust. (1) pkt. 4 ustawy o paszportach). Przepisy § 7 stosuje się odpowiednio.

P. uw. do § 7.

§ 9. Oprócz opłat, określonych w §§ 7 i 8 niniejszego rozporządzenia oraz opłat stempłowych, należnych od podania i załączników, osoby, otrzymujące paszporty, obowiązane są również do zwrotu kosztów blankietów paszportowych, a to za paszport zwyczajny w wysokości 1 zł, a za paszport zbiorowy 0,10 zł.

P. uw. do § 7.

§ 10. Wystawienie paszportów zwyczajnych i przedłużanie ich ważności należy w kraju do powiatowych władz administracji ogólnej (starostów, dyrektorów policji, Komisarza Rządu m. Gdyni) właściwych ze względu na miejsce zamieszkania strony (§ 3 ust. 1), za granicą do właściwych urzędów konsularnych (dyplomatycznych), a na obszarze W. M. Gdańska do Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku.

Kompetencje dyrektorów policji i Komisarza Rządu w Gdyni przejęli prezydenci miast, działający w charakterze starostów grodzkich. Przepis o kompetencji Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku stał się nieaktualny. P. pozatem uw. do art. 19 ustawy o paszportach (poz. 44 niniejszego zeszytu).

§ 11. (1) Paszporty zwyczajne mogą być wydawane w drodze wyjątku przez inną powiatową władzę administracji ogólnej za zgodą wojewody w razie zamierzonego wspólnego wyjazdu za granicę grupy osób, dla których wystawienie paszportów przez władze miejscowo właści-

we byłoby zbyt utrudnione, a w szczególności mogłoby spowodować zwłokę, udaremniającą osiągnięcie celu wspólnej podróży. Również w przypadkach, gdyby zwłoka w wydaniu paszportu groziła niebezpieczeństwem dla życia albo też mogła spowodować dla osoby interesowanej inną poważną szkodę, paszport może być wydany według swobodnej oceny tych okoliczności przez władzę miejscowo niewłaściwą.

(2) O wydaniu paszportu (ust. (1)) należy powiadomić niezwłocznie władzę właściwą w myśl § 10.

§ 12. (1) Paszporty zbiorowe będą wydawały w kraju władze, wskazane w zezwoleniu Ministra Spraw Wewnętrznych, o którym mowa w art. 6 ust. (1) i (2) ustawy o paszportach, a za granicą urzędy konsularne (dyplomatyczne), na obszarze zaś W. M. Gdańska Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku.

(2) Osoby, które będą wpisane do paszportu zbiorowego, powinny dostarczyć zaświadczenia władzy miejscowo-właściwej o braku przeszkód do wpisania ich do paszportu zbiorowego.

§ 13. (1) Ważność paszportu zwyczajnego może być przedłużana zarówno przez miejscowe właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, jak również przez urzędy konsularne (dyplomatyczne), a na obszarze W. M. Gdańska przez Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku.

(2) Przedłużenie ważności paszportu zwyczajnego jest równoznaczne z wystawieniem nowego paszportu i podlega opłatom, przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu, z wyjątkiem zwrotu kosztów blankietu określonych w § 9.

§ 14. (1) W miejsce zniszczonego paszportu może być wydany nowy paszport przy zastosowaniu zwyczajnego postępowania, jednak bez pobierania opłat przewidzianych w §§ 7 i 8, jeżeli nowy paszport wystawiony zostaje na termin, określony w paszporcie zniszczonym.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się również w przypadkach zagubienia paszportu, z tym jednak, że osoba interesowana obowiązana jest na koszt własny ogłosić o zagubieniu paszportu w jednym z pism codziennych, wskazanych przez władzę.

(3) W przypadkach przewidzianych w ustępach (1) i (2) osoba interesowana obowiązana jest do zwrotu kosztów blankietu w wysokości przewidzianej w § 9.

§ 15. Dla celów ewidencyjnych i statystycznych może być wprowadzony obowiązek dołączania do paszportów specjalnych kartek statystycznych.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 21 sierpnia 1936 roku.

Załączniki do rozp. Min. Spr. Wew.
z dn. 12 sierpnia 1936 r. (poz. 461).

Wzór Nr 1
do § 2.

PASZPORT ZWYCZAJNY

(str. 1)

(str. 2)

Godło państwowe

Rysopis — Signalement

żona — Femme

Nr Ser.

Rok urodzenia

Date de naissance

Miejsce urodzenia

Lieu de naissance

Stan

État civil

Zatrudnienie

Profession

Wzrost

Taille

Twarz

Visage

Włosy

Cheveux

Oczy

Yeux

Znaki szczególne

Signes particuliers

Rzeczpospolita Polska

M. S. W.

Republique Polonaise

M. I.

Paszport — Passeport

Obywatel polski

Citoyen polonais

Zamieszkały w

domicilié à

w towarzystwie żony

accompagné de sa femme

i dzieci

et de enfants

Paszport ten zawiera 40 stron.

Ce passeport contient 40 pages.

Dzieci — Enfants:

Imię

Wiek

Płeć

Nom

Age

Sexe

(str. 3)

(str. 4)

Fotografie — Photographies

Kraje na które niniejszy paszport jest ważny
Pays pour lesquels ce passeport est valable.

Uprasza się wszystkie władze państw cudzoziemskich oraz poleca się wszystkim władzom polskim okazać w razie potrzeby pomoc i opiekę osobom wymien w paszporcie.

Les Autorités des Etats étrangers sont priées et les Autorités polonaises sont requises de prêter au porteur aide et assistance en cas de besoin.

Termin ważności paszportu kończy się z dniem:

Ce passeport expire le:

.....
o ile nie będzie wznowiony.
à moins de renouvellement.

Pieczęć

Sceau

Podpis posiadacza
Signature du porteur

Data
Date

Podpis
Signature

(str. 5 i 6)

(str. 7)

Wznowienia — Renouvellements

Uwagi — Observations

Termin ważności paszportu przedłuża się
La validité du passeport est prolongéedo dnia
jusqu'auPieczęć
SceauData
DatePodpis
SignatureTermin ważności paszportu przedłuża się
La validité du passeport est prolongéedo dnia
jusqu'auPieczęć
SceauData
DatePodpis
Signature

(str. 8).

(str. 9 do 14)

Paszport ten uprawnia do wielokrotnego przekraczania granicy polskiej w terminie jego ważności, o ile na stronie 7-ej nie ograniczono ilości wyjazdów.

Ce passeport autorise, durant sa validité à franchir plusieurs fois la frontière polonaise, si le nombre des voyages n'a pas été limité par une annotation à la page 7.

Stronice od 9 do 14 przeznaczone są na anotacje polskiej kontroli granicznej.

Les pages 9 à 14 sont réservées aux estampilles du service de contrôle à la frontière polonaise.

Stronice od 17 do 40 przeznaczone są na anotacje i wizy polskich przedstawicielstw konsularnych za granicą oraz władz i przedstawicielstw cudzoziemskich.

Les pages 17 à 40 sont réservées aux annotations et visas des agences consulaires de la Pologne et à l'étranger, ainsi qu'aux annotations et visas des autorités et des agences étrangères.

Stemple polskiej kontroli granicznej
Estampilles du service de contrôle à la frontière polonaise.

Wyjazd — Sortie

Wjazd — Entrée

(str. 15 i 16).

(str. 17 do 40)

Meldunki.

Wizy — Visas

PASZPORT SŁUŻBOWY

(str. 1)

Ser

Nr

Rzeczpospolita Polska

M. S. W.

République Polonaise

M. I.

Paszport służbowy
Passeport de service

Pan

M

udaje się za granicę w charakterze urzędowym
se rend à l'étranger à titre officielw towarzystwie żony
accompagné de sa femmei dzieci
et de enfants

(str. 2)

Fotografie — Photographies

Miejsce i data urodzenia
Lieu et date de naissanceMiejsce zamieszkania
DomicilePodpis właściciela
Signature du porteur

Dzieci — Enfants

Imię

Wiek

Płeć

Prénom

Age

Sexe

(str. 3)

Kraje, na które niniejszy paszport jest ważny:
Yays, pour lesquels ce passeport est valable:Termin ważności paszportu kończy się z dniem:
Ce passeport expire le:o ile nie będzie on wznowiony.
a moins de renouvellement.Pieczęć
SceauPodpis
SignatureData
Date

(str. 4)

Uprasza się wszystkie władze zagraniczne
oraz poleca się wszystkim władzom polskim
okazać w razie potrzeby pomoc i opiekę
osob
wymienion w niniejszym
paszporcie.

Les Autorités des Etats étrangers sont
priées et les Autorités polonaises sont regui-
ses de prêter au porteur aide et assistance
en cas de besoin.

(str. 5—8)

(str. 11—16)

Termin ważności paszportu przedłuża się
La validité du passeport est prolongée

Stemple polskiej kontroli granicznej
Estampilles du service de contrôle a la fron-
tiere polonaise

do dnia.....
jusqu'au

Wyjazd — Sortie	Wjazd — Entrée

Pieczęć
Sceau

Data
Date

Podpis
Signature

(str. 17 i 18)

Meldunki

(str. 9 i 10)

(str. 19 — 39)

Uwagi — Observations

Wizy — Visas

(str. 40)

Wizy — Visas

Paszport ten zawiera 40 stron.
Ce passeport contient 40 pages.

Wzór Nr 3
do § 2

4 str. à 22 × 28½ cm.

(Wzór paszportu dyplomatycznego)

(pieczęć
wyłaczana
M.S.Z.)

PASZPORT DYPLMATYCZNY

PASSEPORT DIPLOMATIQUE

W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

AU NOM DE LA
REPUBLIQUE POLONAISE

Wszystkim, komu o tym wiedzieć należy,
wiadomym czynimy, iż Pan

A tous ceux qui ces présentes verront faisons
savoir que M

urodzon w
dnia

né à
le
se rend à l'étranger

udaje się za granicę

Wobec czego polecamy wszystkim władzom
polskim cywilnym i wojskowym oraz prosimy
odpowiednie władze zagraniczne, aby pozwoli-
ły

..... swobodnie przejechać i udzieliły pomocy
i opieki w razie potrzeby.

En raison de quoi nous requérons les auto-
rités civiles et militaires polonaises et prions
les autorités étrangères de vouloir bien

laisser librement passer et de lui accorder
aide et protection en cas de besoin.

Paszport niniejszy ważny jest do

Passeport valable jusqu'au

Warszawa, dn

Varsovie, le

Minister Spraw Zagranicznych

Le Ministre des Affaires Étrangères

(Pieczęć Min. S. Z.)

(Fotografia)

Nr

Podpis właściciela
Signature du porteur

RZECZPOSPOLITA POLSKA

REPUBLIQUE POLONAISE

Nr

(Godło państwowe)

PASZPORT ZBIOROWY

Passeport collectif

Ważny
Valable jusqu'au

na wyjazd do

pour se rendre en
przez punkt graniczny wdla wymienionych poniżej obywateli polskich
pour citoyens polonais nommés ci dessous

	Nazwisko i imię Nom et prenom	Rok urodzenia Date de naissance	Miejsce zamiesz- kania Domicile	Nr dokumentu stwierdza- jącego tożsamość Nr de la carte d'identité	U w a g i Remarques
1					
2					
3					
4					
(i t. d.)					
40					
50					

Paszport niniejszy został wydany na ręce
Le present passeport a été delivré àData
DatePieczęć
SceauPodpis
Signature

46.

Przekład.**KONWENCJA**

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisana w Pradze dn. 30 maja 1925 roku.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 maja 1926 r. Nr. 43, poz. 263).

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 30 lipca 1925 r.—
Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 611).

Art. 1.

Będą uznane za pas graniczny części graniczące ze sobą powiatów, położonych po obu stronach granicy, których dokładne określenie pozostawia się każdej ze Stron. W zasadzie szerokość pasa granicznego nie powinna przekraczać 15 km. z każdej strony granicznej linii, jednakże w miejscowościach, gdzie miejscowe warunki tego wymagały, szerokość ta będzie mogła przewyższyć 15 km.

Lista gmin, położonych w tym pasie granicznym, będzie ogłoszona w sposób najbardziej odpowiedni.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 czerwca 1927 r. w sprawie uzgodnienia przepisów wykonawczych do Konwencji między Rzeczpospolitą a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym oraz w sprawie ustalenia dla tegoż ruchu przejść granicznych — Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 720 (poz. 47 niniejszego zeszytu).

R o z d z i a ł A.**Ułatwienia osobowe.****Art. 2.**

Osoby, zamieszkujące w pasie granicznym i osiadłe tam przynajmniej od trzech miesięcy, mogą otrzymywać przepustki, upoważniające do przekraczania granicy i przebywania z drugiej strony granicy, stosownie do postanowień artykułów, następujących poniżej.

Urzednicy państwowi korzystają z tego ułatwienia od dnia objęcia służby.

Art. 3.

Przepustki są wydawane:

- jako przepustki jednorazowe, na papierze niebieskim;
- jako przepustki stałe, na papierze białym;
- jako przepustki gospodarcze, na papierze czerwonym.

Do wydawania przepustek używane będą formularze, zredagowane w języku polskim i cze-

skosłowackim, według wzoru, dołączonego do niniejszej Konwencji. Przepustki muszą być zaopatrzone w pieczęć urzędową władzy wystawiającej i w fotografię okaziciela, jak również w jego podpis lub inny znak, przyłożony własnoręcznie.

Fotografia nie jest wymagana, o ile okaziciel przepustki okaże inny dowód osobisty urzędowy lub przynajmniej urzędowo poświadczony i zaopatrzony w fotografię.

Art. 4.

Przepustka upoważnia okaziciela:

- do przekraczania granicy w określonych punktach przejściowych pieszo, konno, na rowerze, wozem, saniami, na motocyklu, samochodem lub koleją;
- do przebywania w odcinku pasa granicznego, graniczącym z odcinkiem, w którym przepustka była wystawiona.

W razie pilnej potrzeby władza, wystawiająca przepustkę, może upoważnić jej okaziciela do przebywania nie tylko w odcinku sąsiednim, lecz również w odcinkach, z nim sąsiadujących.

Władza wystawiająca przepustkę, zawierającą podobne upoważnienie, obowiązana jest zakomunikować o tym władzy drugiej Umawiającej się Strony.

Art. 5.

Przepustki wystawiają po stronie polskiej władze administracyjne pierwszej instancji; po stronie czeskosłowackiej: władze administracyjne pierwszej instancji lub władze bezpieczeństwa publicznego pierwszej instancji.

W razie szczególnie pilnej i stwierdzonej potrzeby odbycia jednorazowo podróży i w razie niemożności otrzymania na czas przepustki od władzy kompetentnej, przepustka może być również wystawiona przez zwierzchnika gminy i wizowania po stronie polskiej przez posterunek policji państwowej, po stronie zaś czeskosłowackiej przez posterunek żandarmerii.

Pod względem terytorialnym kompetentna jest ta władza, w której okręgu działania mieszka osoba, żądająca przepustki.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Art. 6.

Przepustki jednorazowe są wydawane z ważnością na 14 dni najwyżej, licząc od dnia wystawienia; uprawniają one okaziciela do przebywania z drugiej strony granicy w ciągu

trzech dni najwyżej, przy czym dzień pierwszego przekroczenia granicy nie jest brany w rachubę.

Art. 7.

Przepustki stałe są wystawiane z ważnością na 6 miesięcy osobom, które często przekraczają granicę w celach zawodowych, gospodarczych, religijnych, szkolnych lub z innych szczególnych powodów, jak np. względy rodzinne. Przepustki stałe są wydawane osobom, uczęszczającym do szkół po drugiej stronie granicy.

Takie przepustki upoważniają do przebywania z drugiej strony granicy w ciągu 24 godzin.

Lekarze, weterynarze i akuszerki mogą, o ile posiadają stałe przepustki, przebywać z drugiej strony granicy w ciągu trzech dni, robotnicy w ciągu 6 dni.

Art. 8.

Przepustki gospodarcze są wydawane właścicielom ziemskim, członkom ich rodzin, osobom, zatrudnionym w ich majątkach, jak również w ogóle osobom, uprawiającym grunty na podstawie jakiegokolwiek legalnego tytułu, pod warunkiem, że ich grunty albo grunty, stanowiące pod względem gospodarstwa rolnego jedną całość, są przecięte przez linię graniczną. To samo się odnosi do majątków lub gruntów, które nie mogą być normalnie uprawiane bez przekraczania granicy.

Przepustki gospodarcze uprawniają do przekraczania granicy i do przebywania po jej drugiej stronie jedynie w czasie i w miejscu koniecznym dla uprawiania gruntów.

Przepustki gospodarcze są ważne na rok.

Art. 9.

Przepustki mogą być odnawiane z zastrzeżeniem zachowania przepisów, dotyczących ich wystawienia. Odnowienie musi być wzmiankowane na dawnej przepustce.

Art. 10.

Dzieci w wieku do lat 14 nie potrzebują przepustki do przekraczania granicy, o ile są w towarzystwie dorosłych i o ile są wpisane na ich przepustki.

Art. 11.

Władze, wymienione w art. 5, są obowiązane komunikować odpowiednim władzom dru-

giej strony o każdym podaniu o wystawienie przepustki stałej lub gospodarczej (art. 7 i 8), które do nich wpłynęło, o ile mają zamiar wydać tę przepustkę. Zawiadomienie to powinno zawierać imię, nazwisko i miejsce zamieszkania petenta, jak również stwierdzenie, że istnieją warunki, wymagane do przekraczania granicy i powody uzasadniające podanie.

Przepustka nie będzie wydana, jeżeli władze kompetentne drugiej strony zawiadomią w okresie 14 dni po otrzymaniu zawiadomienia o podaniu, że się wystawieniu sprzeciwiają, bądź z braku koniecznych warunków, bądź dlatego; że wystawienie przepustki byłoby przeciwne przepisom, obowiązującym w ich kraju, bądź wreszcie ze względów na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

O ile władza wystawiająca przepustkę uważa sprzeciw za nie umotywowany, jej władza przełożona może żądać od władzy kompetentnej strony przeciwnej, aby sprawa była zbada na nowo. Władza wystawiająca jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić odpowiednią władzę drugiej Strony o każdej wydanej przepustce stałej lub gospodarczej.

Szczegóły powyższej procedury będą ustalone w drodze bezpośredniego porozumienia między kompetentnymi władzami administracyjnymi.

Art. 12.

Przepustki, przewidziane w art. 3, z wyjątkiem przepustek gospodarczych, uprawniają do przekraczania granicy w punktach, wymienionych na tych przepustkach i uznanych za punkty przejściowe przez władze kompetentne obu Stron Układających się. Z wyjątkiem szczególnych wypadków, nie wolno podawać na przepustce innego punktu przejściowego, jak tylko punkt najbliższy miejsca zamieszkania okaziciela.

Przepustki gospodarcze uprawniają do przekraczania granicy również poza punktami przejściowymi, w miejscach, w których przekroczenie granicy jest potrzebne dla wykonywania robót.

Miejsca te powinny być określone przez obie Strony przez kompetentne władze celne po wysłuchaniu osób interesowanych i z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb gospodarczych.

Art. 13.

Przekraczanie granicy na podstawie przepustki jest dozwolone w zasadzie za dnia, mianowicie, od 1 marca do 30 września — od

godz. 6 do godz. 21, od 1 października zaś do końca lutego — od godz. 7 do godz. 19.

Przepustki gospodarcze uprawniają do przekraczania granicy od godz. 4 do 22, od 1 marca do 30 września.

Władze administracyjne i celne pierwszej instancji mogą, za wspólnym porozumieniem, ustalić inne godziny przekraczania granicy, bądź w ogóle, bądź w poszczególnych wypadkach, o ile to jest pożyteczne ze względu na warunki miejscowe.

Duchowni i ministranci, lekarze, weterynarze i akuszerki mogą dla wykonywania swego zawodu przekraczać granicę w nocy i nawet po drogach polnych. To samo odnosi się i do innych osób w razie szczególnie pilnej potrzeby.

Przekraczanie granicy kolejną nie jest ograniczone co do czasu.

Art. 14.

Ustalanie wysokości opłat, któreby ewentualnie były pobierane za wystawianie przepustek, pozostawia się do uregulowania każdej ze Stron Układających się.

Żadne opłaty nie będą pobierane za przekroczenie granicy i za pobyt po jej drugiej stronie.

P. rozp. powołane w uw. do art. 1.

Art. 15.

Straż ogniowa i kopalniana, jak również oddziały ratownicze, dające się rozpoznać jako takie, mogą dla niesienia pomocy przekraczać granicę podczas dnia i nocy w punktach, gdzie to będzie konieczne, i przebywać z drugiej strony granicy tak długo, jak to będzie potrzebne, pod warunkiem, że poddadzą się kierownictwu osoby kompetentnej stosownie do przepisów, obowiązujących w miejscu wypadku.

Art. 16.

Przepustka może być zatrzymana przez władzę drugiej Strony, bądź w wypadku, gdy została uzyskana na mocy fałszywych danych, bądź w razie nadużycia w ogóle. Zatrzymana przepustka musi być niezwłocznie zwrócona władzy, która ją wystawiła.

Rozdział B.

Ułatwienia rzeczowe.

Art. 17.

W małym ruchu granicznym mogą być, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów

celnych, przewożone także drogami ubocznymi w pasie granicznym następujące towary, o ile są wolne od cła, i o ile ze względu na stosunki miejscowe jest to pożądané i dopuszczalne: nawozy naturalne i sztuczne, len i konopie w lodygach, pasza zielona lub sucha (trawa dla bydła, siano, słoma, siczka), liście suche na podściółkę, mech, szuwar, zwykły piasek do budowy, żwir, glina pospolita i garncarska, drzewo opałowe (to ostatnie wyłącznie do użytku własnego mieszkańców pasa granicznego), węgiel drzewny, torf, boro-wina i hubka.

Art. 18.

Lekarstwa, przyrządzone w jednej z aptek pasa granicznego za receptą lekarza lub weterynarza, upoważnionego do wykonywania swego zawodu, mogą być sprowadzane w małych ilościach, w granicach potrzeb konsumenta, w wypadku nagłym, nawet bez pozwolenia władz administracyjnych i bez opłaty cła. W każdym razie te recepty winny mieć napis: „bardzo pilne“.

Art. 19.

W wypadku, gdyby gospodarstwa rolne lub inne posiadłości były przecięte lub rozdzielone przez granicę, dalsza ich eksploatacja nie może być ani utrudniana, ani uniemożliwiona przez przeprowadzenie granicy i przez przepisy jej dotyczące. W szczególności żywy inwentarz i narzędzia, stanowiące część inwentarza rolniczego, nasiona do obsiewu posiadłości, jak również produkty gleby i bydła pochodzące z tych posiadłości, będą mogły być przenoszone bez cła z jednej części posiadłości do drugiej przez punkty, oznaczone w tym celu dla tych gospodarstw lub dla tych posiadłości.

Art. 20.

Mieszkańcy pasa granicznego, wykonywający roboty na swoich polach lub łąkach, lub w ogóle na obszarach ziemi, bądź stanowiących ich własność, bądź wydzierżawionych i położonych w pasie sąsiednim drugiego państwa, mają prawo przeprowadzać bez opłaty cła zwierzęta, narzędzia, nasiona, potrzebne do tych prac, jak również i plony, otrzymane z obrabianych terenów. Przejście granicy może się też odbywać drogami sąsiednimi jeżeli warunki i rodzaj wykonać się mającej pracy tego wymagają, z zastrzeżeniem, że będą dokonane formalności celne, i że mieszkańcy wrócą do swego domu tego samego dnia.

Maszyny rolnicze, motorowe lub parowe (lokomobile, pługi, brony, młocarnie, sieczkarnie), przywożone lub wywożone w myśl postanowień artykułów 19 i 20, powinny być zarejestrowane przy przewożeniu ich przez granicę.

Co się tyczy przewozu innych maszyn i narzędzi rolniczych, jako też wozów, furgonów, sanek, bydła pociągowego i jucznego, powinno być przez władze celne w sposób odpowiedni nadzorowane.

Art. 21.

Bydło, wprowadzane lub przeprowadzane z powrotem z jednej części pasa pogranicznego do drugiej, będzie wolne od cła pod warunkiem, że jego tożsamość będzie stwierdzona na podstawie poprzedniego zarejestrowania. Produkty, dostarczane przez powyższe bydło, jako to: mleko, masło, ser, wełna i nawóz, jak również i uzyskany w międzyczasie przychówek, będą mogły być przewożone przez granicę bez cła, lecz zawsze w ilości, odpowiadającej ilości sztuk i rzeczywiście czasowi trwania wypasu. Przejście ich może się też odbywać drogami sąsiednimi. W miarę potrzeb mieszkańców pasa granicznego, mających pastwiska po drugiej stronie, będą przenoszone również bez cła: sól (sól dla zwierząt), mąka, chleb w ilościach, ustalonych przez obustronne władze celne, które winne wziąć pod uwagę potrzeby własne wymienionych mieszkańców i czas trwania wypasu.

Bydło zbiegłe lub ukradzione poza granicą będzie zwrócone bez pobrania cła, o ile prawo własności będzie stwierdzone przez gminę.

Art. 22.

Pod warunkiem dopełnienia formalności rejestracyjnych, będzie zwolnione od opłat celnych bydło pociągowe i juczne, używane do robót czasowych.

Art. 23.

Zboże, ziarna oleiste, konopie, len, drzewo, garbnik, przewożone do własnego użytku mieszkańców pasa granicznego na drugą stronę granicy do przemiału, wycłoczenia, cięcia, tarcia i t. d. w celu powrotnego przywozu w stanie przerobionym, będą traktowane podług przepisów dla obrotu uszlachetniającego lub też, w wypadku, gdy ważne względy miejscowe będą tego wymagały, będą mogły być zwol-

nione od opłat celnych zarówno w przywozie, jak i wywozie pod warunkiem złożenia odpowiedniej kaucji.

Ilości produktów przerobionych, które będą mogły być z powrotem przywiezione lub winny być z powrotem wywiezione wzamian za surowce i półfabrykaty, winny być w razie potrzeby ustalone przez obustronne zarządy celne w obopólnym porozumieniu.

Art. 24.

Dla ułatwienia mieszkańcom pasa granicznego przewozu przedmiotów, służących do ich własnego użytku, przesyłanych z jednego obszaru do drugiego w celu ich naprawy lub przerobu w warsztatach rzemieślniczych i w następstwie odesłania ich z powrotem, oba zarządy celne będą upoważnione do pozwalania na przenoszenie ich tam i z powrotem w pasie granicznym.

Art. 25.

Mieszkańcy pasa granicznego, udający się na roboty sezonowe w przedsiębiorstwach rolnych, leśnych lub innych po drugiej stronie granicy, mają prawo, pod warunkiem, że wrócić do miejsca swego zamieszkania najpóźniej szóstego dnia, począwszy od dnia, w którym przybyli na miejsca, gdzie odbywa się praca, i pod warunkiem, że będą przestrzegali obowiązujących przepisów, dotyczących w mowie będącego ruchu, przechodzić granice drogami ubocznymi, jak również i przenosić z zupełnym uwolnieniem od cła potrzebne narzędzia, a także i swe wynagrodzenie w gotówce i naturze (deputat), z wyjątkiem przedmiotów stanowiących monopol. Żywność przyrządzona dla powyższych robotników w ich domach będzie mogła być przesyłana również bez cła.

Art. 26.

Oba Rządy porozumieją się co do wydania bardziej szczegółowych zarządzeń w sprawie przyznawania ułatwień duchownym i ich pomocnikom, lekarzom, weterynarzom i akuszerkom, zamieszkującym w pasie granicznym pod warunkiem, że są upoważnieni do wykonywania swego zawodu w tym pasie.

W razie pożaru, klęski żywiołowej lub innych wypadków jest dozwolone straży ogniowej i oddziałom ratowniczym przechodzić przez granicę wraz z całym ekwipunkiem.

Uczniowie mogą przenosić w ciągu dnia książki i przybory szkolne w zasadzie nawet drogami bocznymi.

P. rozp. powołane w uw. do art. 1.

Art. 27.

Obowiązujące ograniczenia przewozu i wywozu nie mają zastosowania do ruchu, wyszczególnionego w powyższych artykułach.

Art. 28.

Przewóz i wywóz w ruchu granicznym drobnych ilości przedmiotów użytku codziennego i gospodarczego, dla których w ogóle wymagane jest pozwolenie przywozu lub wywozu, będzie dozwolony, o ile z rodzaju przedmiotów samych i położenia mieszkańców pasa granicznego można wnioskować, iż artykuły te są przeznaczone do użytku tych mieszkańców, a nie na handel.

Art. 29.

Nadto, z wyjątkiem przepisów, omówionych dla ruchu pogranicznego, regulamin, ustalony dla tego ruchu, nie będzie naruszał ograniczeń swobody handlu w obydwóch Państwach, jak również i przepisów, dotyczących towarów, których produkcja i rozdział są przedmiotem reglamentacji ze strony Państwa.

Niemniej mieszkańcy pasa pogranicznego nie będą obowiązani na zasadzie faktu, że obrabiają pewne działki ziemi na terytorium drugiego Państwa, dostarczać swych produktów temu Państwu. Ten przywilej nie dotyczy jednak posiadłości wiejskich o większych rozmiarach.

Art. 30.

Przenoszenie zwłok, które mają być pochowane na jednym z cmentarzy w pasie granicznym drugiego Państwa, o ile to było dotychczas w zwyczaju dozwolone jest na podstawie świadectwa lekarskiego, bez potrzeby przestrzegania obowiązujących przepisów o transporcie zwłok.

W tym celu może być przewieziona przez granicę bez opłaty cła trumna z ozdobami, wieńcami, wstęgami. Środki przewozu zwłok łącznie z zaprzęgiem korzystają ze zwolnienia od cła pod warunkiem powrotu za granicę.

Rozdział C.**Postanowienia końcowe.****Art. 31.**

Ułatwienia, przyznane dla ruchu granicznego, nie mogą naruszać prawa obu Państw do

wydawania zarządzeń, jakie będą uważały za konieczne ze względów sanitarnych, weterynaryjnych, ochrony roślin i innych.

Art. 32.

Przyznanie specjalnych ułatwień osobowych lub rzeczowych ewentualnie potrzebnych lub pożądaných w pasie pogranicznym jest zastrzeżone porozumieniu się władz kompetentnych obydwóch Stron, zawierających Umowę.

Art. 33.

Niniejsza Konwencja nie narusza postanowień załącznika A do Protokołu, podpisanego w Krakowie dnia 6 maja 1924 r., pomiędzy Polską a Czechosłowacją.

P. oświadczenie rządowe z dnia 19 grudnia 1925 r. w sprawie uchwały Konferencji Ambasadorów z dnia 5 września 1924 r., dotyczącej Protokołu, podpisanego w Krakowie dnia 6 maja 1924 r. w związku z ustaleniem granicy polsko-czechosłowackiej w okolicy Jaworzyny (Dz. U. R. P. Nr 133/1925 r., poz. 952). Tekst oświadczenia i t. zw. Protokołu Krakowskiego, jako dotyczącego stosunkowo niewielkiego obszaru, pominięto. Podano natomiast tekst okólnika Nr 7 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lutego 1936 r., dotyczącego m. in. t. zw. legitymacji tatrzańskich, wydawanych na zasadzie Protokołu Krakowskiego (poz. 48 niniejszego zeszytu).

Art. 34.

Niniejsza Konwencja będzie ratyfikowana, a dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Warszawie. Konwencja wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i pozostanie w mocy, dopóki nie zostanie wypowiedziana przez jedną z Umawiających się Stron za trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

Na dowód czego pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję i opatryli ją swymi pieczęciami.

Spisano w Pradze, trzydziestego maja tysiąc dziewięćset dwudziestego piątego roku, w dwóch oryginałach, po jednym dla każdej Strony.

Dokumenty ratyfikacyjne dotyczące Konwencji zostały wymienione w dniu 22 kwietnia 1926 r., a Konwencja weszła w życie dnia 6 maja 1926 r. (p. oświadczenie rządowe z dnia 22 kwietnia 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 264).

(Strona przednia).

(Predni strana).

Polsko-Czechosłowacki ruch pograniczny.
Československo-Polsky pohraniční styk.

Przepustka jednorazowa.

Prepustka jednorazova.

Nr
Cislo

Imię i nazwisko
Jmeno a prijmeni

Zawód
Zamestnani

Miejsce urodzenia data urodzenia
Místo narozeni datum narozeni

Przynależność państwowa
Statni prislusnost

Miejsce zamieszkania
Místo pobytu

Cel przekraczania granicy
Za jakým ucelem prekrocuje hranici

Miejsce przekroczenia granicy
Místo prekroceni hranice

Ważna na pobyt w pasie granicznym w odcin ku
Plati pro pobyt v pohraničnim pasmu, v useku

Ważna do
Plati do

(Strona odwrotna)
(Zadní strana).

Miejsce na fotografię.
Misto propodobenku.

Okaziciel niniejszej przepustki posiada urzędowo wydaną względnie urzędowo potwierdzoną inną legitymację, która jest zaopatrzona w fotografię.

Majitel této prepustky má jiný úřední neb úředně potvrzený výkaz, který je opatřen podobenkou.

Pieczęć urzędu.
Úřední pecet.

Własnoręczny podpis
Vlastnoruční podpis

Wymienienie osób towarzyszących poniżej 14
Jména osob mladších 14 let, hranici společně přecházejících

Miejsce wystawienia
Misto vystavení

Data
Datum

Urząd
Urad

Podpis
Podpis

(Pieczęć urzędowa).
(Úřední pecet).

(Strona przednia).

(Predni strana).

Polsko-Czeskosłowacki ruch pograniczny.
Ceskoslovensko-Polsky pohranicni styk.

Przepustka stała.

Prepustka stała.

Nr

Cislo

Imię i nazwisko
Imeno a prijmeni

Zawód
Zamestnani

Miejsce urodzenia
Misto narozeni

data urodzenia
datum narozeni

Przynależność państwowa
Statni prislusnost

Miejsce zamieszkania
Misto pobytu

Cel przekroczenia granicy
Za jakim ucelem prekrocuje hranici

Miejsce przekroczenia granicy
Misto prekroceni hranice

Ważna na pobyt w pasie granicznym w odcin ku
Plati na pobyt v pohranicnim pasmu v useku

Ważna do
Plati do

(Strona odwrotna)
(Zadni strana)

Miejsce na fotografię.
Misto pro podobenku.

Pieczęć urzędu.
Uredni pecet.

Własnoręczny podpis
Vlastnorucni podpis

Wymienienie osób towarzyszących poniżej 14 lat
Jmena osob mladsich 14 let hranici spolecne prechazejicich

Miejsce wystawienia
Misto vystaveni

Data
Datum

Urząd
Urad

Podpis
Podpis

(Pieczęć urzędowa)
(Uredni pecet)

(Strona przednia)

(Predni strana)

Polsko-Czechosłowacki ruch pograniczny.
Ceskoslovensko-Polsky pohranicni styk.

Przepustka gospodarcza
Prepustka hospodarska.

Nr
Cislo

Imię i nazwisko
Jmeno a prijmeni

Zawód
Zamestnani

a) Właściciel uprawniony do użytkowania obszaru ziemskiego w gminie
Majitel opravneny obdelavati pozemky v obci

b) Zatrudniony u
Zamestnany u

Miejsce urodzenia
Misto narozeni

data urodzenia
datum narozeni

Przynależność państwowa
Statni prislusnost

Miejsce zamieszkania
Misto pobytu

Ważna na rok 19
Plati na rok 19

(Strona odwrotna)

(Zadní strana)

Miejsce na fotografię.

Misto pro podobenku.

Pieczeń urzędu.
Uredni pecet.Własnoręczny podpis
Vlastnorucni podpisWymienienie osób towarzyszących poniżej 14 lat:
Jmena osob mladsich 14 let hranici spolcne prechazejicich:Miejsce wystawienia
Misto vystaveniData
DatumUrząd
UradPodpis
Podpis

(Pieczeń urzędowa)

(Uredni pecet)

47.

Załącznik 1.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 27 czerwca 1927 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie uzgodnienia przepisów wykonawczych do Konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym oraz w sprawie ustalenia dla tegoż ruchu przejść granicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 23 września 1927 r. Nr 82, poz. 720).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 611) w sprawie ratyfikacji konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisanej w Pradze dnia 30 maja 1925 r., zarządza się co następuje:

§ 1. Zatwierdza się protokół podpisany w Pradze dnia 7 grudnia 1926 r. (załącznik 1) zawierający przepisy wykonawcze do powyższej konwencji, oraz podaje się do wiadomości wykazy gmin, leżących w pasach granicznych obu Państw (załączniki A i B) i wykazy przejść granicznych (załączniki C i D).

Postanowienia zawarte w wymienionym protokole użykują moc obowiązującą równocześnie z wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Włącza się dodatkowo do pasa granicznego po stronie polskiej następujące gminy powiatu nowotarskiego: Biały Dunajec, Bukowina-Podszkle, Groń, Gronków, Huba, Nowy Targ, Ochotnica, Waksmund i Zubsuche.

§ 3. Za przepustki graniczne wymienione w art. 3 konwencji będą pobierane następujące opłaty:

- a) za przepustkę jednorazową 50 groszy,
- b) za przepustkę stałą 3 złote,
- c) za przepustkę gospodarczą 3 złote.

Wysokość opłat za przepustki graniczne w okresie powojennym nie została jeszcze uregulowana w drodze przepisu prawnego

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 28 maja 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 340).

P R O T O K Ó Ł

spisany w Pradze dnia 7 grudnia 1926 r. w wykonaniu konwencji między Czechosłowacją a Polską z dnia 30 maja 1925 r. o ułatwieniach w małym ruchu granicznym.

Celem zapewnienia jednolitego wykonywania konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym z dnia 30 maja 1925 r. podpisani postanowili zgodnie z zastrzeżeniem dodatkowego zatwierdzenia przez obie Strony, co następuje:

Artykuł I.

Gminy i osady, leżące w pasie granicznym po obu stronach granicy polsko-czechosłowackiej, których mieszkańcy korzystają z ułatwień w małym ruchu granicznym według wyżej wymienionej umowy, wymienione są w załączonych wykazach (wykaz A dla gmin czeskosłowackich, wykaz B dla gmin polskich).

Jeśli jedna ze Stron Umawiających się włączy nową gminę lub osadę do pasa granicznego lub wyłączy z niego jakąś gminę lub osadę, zawiadomi o tym niezwłocznie drugą Umawiającą się Stronę.

Artykuł II.

Za punkty przejściowe według artykułu 12 ust. 1 wyżej wymienionej umowy uznaje się przejścia graniczne na drogach celnych nawet i tych, które są w obecnym czasie otwarte tylko na obszarze jednego z Państw Umawiających się (załącznik C), jak również i przejścia na drogach ubocznych wymienionych w załączniku D.

Wprowadzenie zmian w wykazie punktów przejściowych na drogach ubocznych (załącznik D) zastrzega się poprzedniemu porozumieniu urzędów, właściwych według przepisów obu Państw. Gdyby nie osiągnięto porozumienia co do wniosku o wykreślenie z wykazu jakiejś drogi ubocznej, to droga ta może być po upływie jednego roku od dnia zgłoszenia wniosku zamknięta dla przejścia.

Miejsce przejściowe dla celów gospodarczych według art. 12 ust. 2 i 3 umowy określa polska straż celna i czeskosłowacka straż finansowa we wzajemnym porozumieniu.

Artykuł III.

Obie strony uzgodniły, że osoby wymienione w art. 13 ust. 4 i art. 26 ust. 1 wyżej

wspomnianej umowy mogą dla wykonywania swego zawodu przekraczać granicę także na innych drogach ubocznych, aniżeli w punktach przejściowych, wymienionych w art. II niniejszego protokołu.

Bez cła i bez formalności celnych, dotyczących odprawy warunkowej mogą przy wykonywaniu swego zawodu przenosić przez granicę na wszelkich drogach ubocznych, jednak z zastrzeżeniem powrotnego wywozu:

- a) księży i ich pomocnicy sprzęty liturgiczne,
- b) lekarze i weterynarze narzędzia lekarskie,
- c) akuszerki utensylia położnicze.

Lekarze, weterynarze i akuszerki mogą przy tym przenosić bez cła lekarstwa i środki opatrunkowe jednak tylko w ilości niezbędnej dla udzielenia pierwszej pomocy.

Straż pożarna i kopalniana tudzież oddziały ratownicze, wraz z całym swym ekwipunkiem, przekraczając granicę na drogach ubocznych na zasadzie postanowień art. 15 i art. 26 ust. 2 umowy, winny przy powrotnym wstępie do kraju zgłosić się u najbliższego organu straży celnej względnie finansowej.

Artykuł IV.

Odnosnie do art. 4 ust. 1 lit. a) umowy ustalono zgodnie, że co do użycia wszelkich wymienionych tam środków lokomocji przy przekraczaniu granicy, obowiązują ogólne przepisy celne, wydane w każdym z obu Państw.

Odnosnie do art. 4 ust. 1 lit. b) i ust. 2 oraz art. 12 ust. 1 umowy, ustalono zgodnie, że w razie istotnej potrzeby lub istnienia szczególnych powodów można w przepustce jednorazowej lub stałej zamiast jednego miejsca wyznaczyć więcej miejsc przejściowych.

Posiadacze przepustek gospodarczych mogą w myśl art. 8 ust. 2 umowy korzystać tylko z tych przejść granicznych, które stanowią najkrótsze połączenie między ich siedzibą a gruntami uprawianymi przez nich za granicą. Mogą oni w tych warunkach korzystać również z punktów przejściowych, wymienionych w załącznikach C i D. W innych wypadkach przekraczania granicy, aniżeli w celach gospodarczych winni zaopatrzyć się w przepustki jednorazowe lub stałe, wymienione w art. 3 ust. 1 lit. a) i b) umowy.

Artykuł V.

Lekarstwa, o których mowa w art. 18 umowy, mogą być na warunkach tam wymienionych przepuszczone bez cła na punktach przejściowych, wymienionych w załącznikach C i D.

Z tych samych ułatwień korzystają również lekarstwa i środki terapeutyczne, wyda-

wane na rachunek kas chorych, instytucji ubezpieczenia społecznego i innych podobnych instytucji przez apteki, leżące w pasie granicznym, dla własnego użytku poszczególnych członków tych instytucji, za poświadczeniem apteki, stwierdzającym, że były wydawane na rachunek takowej instytucji lub jeśli one zewnętrznie jako takie są oznaczone.

We wszystkich innych wypadkach mogą być lekarstwa wprowadzone do kraju tylko na drogach celnych.

Artykuł VI.

Przez gospodarstwa rolne i inne posiadłości według art. 19 umowy rozumie się nie tylko gospodarstwa rolne, lecz także wszelkie leśne i rybne gospodarstwa.

Za formalności celne według art. 20 umowy z wyjątkiem postanowień ust. 2 tegoż artykułu, uważa się poprzednie zgłoszenie w odpowiednim czasie organom straży celnej względnie finansowej.

Przewóz maszyn rolniczych, motorowych lub parowych wymienionych w art. 20 ust. 2 umowy dopuszczalny jest zasadniczo tylko na drogach celnych z zastosowaniem odprawy warunkowej bez żądania zabezpieczenia celnego, o ile strona złoży w urzędzie celnym pisemne oświadczenie, że te maszyny przeznaczone są wyłącznie do użytku w jej gospodarstwie i że przyjmuje na się pełną odpowiedzialność na wypadek nieuszkodzenia powrotnego wywozu w terminie wyznaczonym przez urząd celny lub też na wypadek odstąpienia tych maszyn do użytku osób trzecich.

Faktyczny przewóz maszyn może nastąpić także na drogach ubocznych pod dozorem celnym.

Benzynę i inne płynne środki napędne oraz smary, znajdujące się w rezerwoarach stale złączonych z motorem przy przekraczaniu granicy przepuszcza się bez cła i innych opłat. Inne zapasy środków napędnych oraz smarów winny być oclone w najbliższym urzędzie celnym, ewentualnie bez obowiązku dostarczenia doń towaru, jednak w każdym razie przejście przez granicę dozorować winna straż celna względnie finansowa.

Obie Strony stwierdziły, że w tekście francuskim art. 21 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisanej w Pradze dnia 30 maja 1925 r., ogłoszonej w Dzienniku Ustaw R. P. Nr 43, poz. 263 z r. 1926 i pod Nr 238/1925 Sbirki Zakonu a Narizeni Statu Ceskoslovenskoho, brak za słowem „reconduit“ wyrazu „au paturage“, który w przekładzie czeskosłowackim jest zawarty w okre-

śleniu „hnany na pastvu“. Obie Strony oświadczają zgodnie, że postanowienia tegoż artykułu interpretować należy według tekstu czeskosłowackiego.

W celu celnego zarejestrowania bydła, pędzonego na paszę do pasa granicznego w drugim Państwie według art. 21 umowy na czas dłuższy niż jeden dzień, wystarczy, jeżeli będzie przepęd w stosownym czasie poprzednio zgłoszony w najbliższym urzędzie celnym, który skutecznie warunkową odprawę na zasadzie weterynaryjnego zaświadczenia, przewidzianego w art. 9 Konwencji Weterynaryjnej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką z dnia 23 kwietnia 1925 r. i zawiadomi o tym straż celną względnie finansową, aby dozorowała przejście granicy drogą uboczną.

Przejście bydła pędzonego na pastwisko na przeciąg jednego dnia nie podlega formalnej celnej odprawie warunkowej, lecz tylko dozrowi straży celnej względnie finansowej.

Przez „autorités douanières“ wymienione w ostatnim zdaniu art. 21 ust. 2 francuskiego tekstu umowy, rozumie się władze celne względnie finansowe II instancji.

Uwolnienie od cła soli, obejmuje również zwolnienie od opłat wewnętrznych.

Artykuł VII.

Obrotu uszlachetniającego oraz reparacyjnego, wymieniony w art. 23 i 24 umowy może być wykonywany tylko na drogach celnych z zastosowaniem przepisów, obowiązujących w każdym z Umawiających się Państw i to tylko dla najbliższego stopnia przerobu.

Mieszkańcy pasa granicznego mogą korzystać z ulg w wyżej wymienionym obrocie uszlachetniającym i reparacyjnym jedynie tylko co do przedmiotów przeznaczonych na ich własną potrzebę, nigdy zaś co do przedmiotów przeznaczonych na handel lub do przemysłowego przedsiębiorstwa.

Na tych samych warunkach (ust. 1 i 2) będą i nadal tolerowane miejscowe od dawna praktykowane wypadki obrotu uszlachetniającego innymi przedmiotami, niż które są wymienione w art. 23 umowy.

Artykuł VIII.

Przy przewozie deputatu według art. 25 umowy urzędy celne mogą w razie wątpliwości żądać zaświadczenia właściciela, stwierdzającego, że chodzi o wynagrodzenie w naturze.

Donoszenie żywności przyrządzonej według art. 25 ust. 2 umowy jest dopuszczalne i drogami ubocznymi.

Artykuł IX.

Przejścia i warunki kontrolne dla przewozu zwłok według art. 30 umowy i przechody uczestników pogrzebu na drogach ubocznych będą określone przez odnośne urzędy administracyjne i celne względnie finansowe obu Stron we wzajemnym porozumieniu.

Ustalono zgodnie, że postanowienia art. 30 ust. 2 zdanie pierwsze należy rozumieć w ten sposób, że chodzi o przewóz z drugiego Państwa trumny wraz ze zwłokami.

Artykuł X.

Na mocy postanowień art. 32 umowy obie Strony postanowiły zgodnie co następuje:

1) Wieńce i bukiety z żywych roślin z wstęgami oraz świece, które według zwyczajów miejscowych przywożą w stosownej ilości członkowie rodziny zmarłego i osoby biorące udział w pogrzebie, zamieszkali w pasie granicznym, na pogrzeby lub dla ozdoby grobów w pasie granicznym drugiego Państwa są zwolnione od cła i mogą być przewożone również w punktach przejściowych wymienionych w załączniku D lub na przejściach ustanawianych według art. IX ust. 1 niniejszego protokołu. W wypadkach wątpliwości organom kontrolnym przysługuje prawo żądania stosownego dowodu usprawiedliwiającego zwolnienie.

2) Używane przybory sportowe osób mieszkających w pasie granicznym dla osobistego wykonywania sportu w pasie granicznym drugiego Państwa, mogą być według analogii przepisów o ruchu podróży czasowo zwalniane od cła.

3) Przy przewozowej warunkowej odprawie celnej przedmioty przeznaczone na wystawy lub na produkcje urządzone w pasie granicznym, albo do czasowego użytku osób, które zamierzają zatrzymać się przez czas dłuższy w granicznym pasie, może być przyjęta za kaucję osobistą poręka znanej i pewnej osoby zamieszkałej w kraju.

Artykuł XI.

Za czynności kontrolne wykonywane według niniejszego protokołu przez straż celną względnie finansową z powodu przekraczania granicy celnej na drogach ubocznych, nie będą pobierane żadne specjalne opłaty.

Tam, gdzie nie postanowiono ani w umowie ani w protokole niniejszym, że przejścia można dokonać drogami ubocznymi, rozumie się, że przejście granicy celnej dozwolone jest tylko drogami celnymi.

Artykuł XII.

Podpisani oświadczają zgodnie, że postarają się o to, aby postanowienia niniejszego pro-

tokółu były zatwierdzone we właściwej drodze w obu Państwach i aby te postanowienia wraz z wewnętrznymi instrukcjami były podane do wiadomości zainteresowanym urządóm i organóm do dni 14 po wzajemnej notyfikacji o zatwierdzeniu niniejszego protokołu.

Sporządzone w językach polskim i czesko-słowackim w dwóch oryginałach po jednym oryginalnie dla każdej Strony.

Załącznik A.

WYKAZ

czeskosłowackich gmin i osad leżących w pogranicznym pasie przylegającym do granicy czeskosłowacko-polskiej.

I. Na Śląsku.

1. W powiecie sądowym Slezska Ostrava: Hermanice i Hrusov.
2. W powiecie sądowym Bohumin: Bohumin, Novy Bohumin z osadą Kopytov, Nemecka Lutyne, Polska Lutyne, Pudlov, Richvald, Skrecon z przysiółkiem Nowa Ves, Vernovice, Vrbice i Zablati.
3. W powiecie sądowym Frystat: Albrechtice, Darkov, Detmarovice z przysiółkiem Koukolna, Doubrava, Frystat, Karvinna z przysiółkiem Solca, Lazy, Louky z przysiółkiem Pohvizdov, Dolni Marklovice, Stare Mesto, Orlova, Petrovice, Poruba, Pstrna Raj, Stonova, Dolni Sucha z przysiółkami Kasparovice, Horni Sucha, Postredni Sucha i Zavada.
4. W powiecie sądowym Cesky Tesin: Guty, Hnojnik, Hradiste, Chotebuz z osadami Bohusowice, Zpupna, Lhota i Podobora, Kojkovice, Konska, Komorni, Lhotka, Dolni Listna, Horni Listna, Mistrovice z przysiółkiem Konakov, Mosty, Nebory, Cesky Puncov, Reka, Ropice, Smilovice z przysiółkiem Rakovec, Stanislavice, Stritez, Svibice, Dolni Terlicko, Horni Terlicko, Cesky Tesin, Dolni Tosanovice, Tosanovice, Tranovice z przysiółkami Dolni Tranovice i Horni Tranovice, Trinec, Velopoli, Dolni Zukov i Horni Zukov, przysiółek Volovec należący do gm. Dolni Domaslavice.
5. W powiecie sądowym Jablunkov: Bocanovice, Bukovec, Bystrice, Hradek, Hrcava, Jablunkov z przysiółkami Pisečna i Zihla, Karpentna, Kosariska, Dolni Lomna, Horni Lomna, Lyzbice, Milikov, Mosty Navsi, Nydek, Oldrichovice, Pisek, Tyra i Vendryne.

II. Na Słowaczyźnie.

1. W powiecie politycznym Cadca: Cierne, Horelica, Oscadnica i Skalite oraz osiedla Bukov, Capky, Drahosanka u Jurosi, u Lisky, Milosova u Muchy i przysiółek Podzavoz należący do gm. Cadca.

2. W powiecie politycznym Kysucke Nowe Mesto:

Nova Bystrica, Stara Bystrica, Klubina, Krasno, Lieskovec, Lodne, Lutisa, Radostka, Riecnica i Zborov.

3. W powiecie politycznym Namestovo:

Benadovo, Bobrov, Breza, Erdutka, Klin, Krušetnica, Lomna, Mutne, Novot, Polhara, Rabca, Rabcice, Sihelne, Slanica, Vesele, Zakamene i Zubrohlava.

4. W powiecie politycznym Trstena:

Brezovica, Cimhova, Habovka, Hamry, Liesek, Osada, Trstena, Ustie, Vitanova, Zavidovo, Zuberess, Hladovka i Sucha Hora.

5. W powiecie politycznym Liptovsky Sv. Mikulas:

Hora, Huty, Jakubovany, Jalovec, Vetrna, Poruba, Smrecany, Sv. Ondrej i Ziar.

6. W powiecie politycznym Hradok:

Kokava i Pribilina oraz Strbske Pleso i Popradske Pleso należące do gm. Strbe i Tristudne należące do gm. Vychodne.

7. W powiecie politycznym Poprad:

Przysiółki i osiedla: Hrebienok i Stary Smokovec należące do gm. Milbachu, Novy Smokovec należący do gm. Velky Slavkov, Slezky Dom i Tatranska Polianka należące do gm. Gerlachovu i Vysne Hagy należące do gm. Stola.

8. W powiecie politycznym Kezmarok:

Busovce, Javorina, Krig, Lendak, Maldur, Toporec, Slovenska Ves, Vyborna i Zdiar oraz przysiółek Lazne Kotlina i osiedle Dolni Myslivna pod Zdarskymi vidli, leśniczówka z Cerveny steny i leśniczówka Kardolin należące do Spisske Beie, Zelene Pleso i Kezmarske Zleby należące do Kezmarku, Matliare należące do Hunkovcum, Tatranska Lomnice należące do Velke Lomnice, Terryho chata, hotel Kamzik i hotel Kolbach należące do gminy Stare Lesne.

9. W powiecie politycznym Spisska Stara Ves:

Folvark, Mala Frankova, Velka Frankova, Gibel, Hanusovce, Hagy, Haligovce, Jezersko, Karlenberg, Lechnica Lesnica, Velky Lipnik, Matiasovce, Osturna, Relov, Richwald, Nizne Svaby, Vyzne Svaby i Spiska Stara Ves.

10. W powiecie politycznym Stara Lubovna:

Forbasy, Gniazda, Granastov, Gromos, Hajtovka, Hobgart, Jarembina, Kamjonka, Krem-pach, Lackova, Legnava, Maly Lipnik, Litmanova, Stara Lubovna, Matisova, Mnisek nad Popradem, Pilnov, Plavnica Podolinec, Podsadek, Nizny Ruzbach, Vysny Ruzbach, Sanbron, Starina Sulin i Velky Sulin.

11. W powiecie politycznym Sabinov:

Bajerovce, Circ, Jastreb, Kamenica, Kriviany, Kyjov, Lipjany, Lubotina, Lucka Harcar, Obrucne, Ols, Orlov, Plavec, Senviz, Torysa, Ujak, Ruska Vola, Vyslanka i Zdravce.

12. W powiecie politycznym Bardiov:

Andrejova, Becherov, Bogiarka, Cigeika, Car-no, Diha Luka, Fricka, Gaboltov, Gerlachov, Hrabske, Hutky, Jedlanka, Komiose, Krive, Kri-ze, Kruzlov, Kurov, Lenartov, Livohuta, Livov, Lukov, Malcov, Mokroluk, Niklova Ondavka, Pitrowa, Nizna Polanka, Vyzna Polanka, Rege-tovka, Richvald, Rokyto, Snakov, Stebnik, Stebnik Huta, Sverzov, Smilno, Tarnov, Nizne Tvarozce, Vyzne Tvarozce, Varadka, Varsela, Zborov i Zlate oraz Bardiovske Kupele należące do miasta Bardiova.

13. W powiecie politycznym Vysny Svidnik:

Belejovce, Bodruzal, Sarysska Bukovce, Zemplinske Bukovce, Krajna Bystra, Cigla Cer-nina, Carne Krajno, Dobroslava, Dolhun, Du-bova, Gavranec Grinov, Hunkovce, Nizna Je-dlova, Vysna Jedlova, Jurkovo, Kapisova, Keckovce, Nizny Komarnik, Vysny Komarnik, Korejovce, Kozuchovce, Kruziova, Kurvanka, Ladomirova, Medvedze, Mirola, Nizny Mirosov, Vysny Mirosov, Nizny Orlik, Vysny Orlik, Ot-savka, Nizna Pisana, Vysna Pisana, Krajna Polana, Krajna Porubka, Prika, Pstrina, Rozto-ka, Sucha, Svidnicka, Sarbov, Semetkovce i Va-penik.

14. W powiecie politycznym Medzilaborce:

Zbudska Beia, Borov, Brestov, Kras, Brod, Cabalovce, Nizne Cabine, Certizne, Mala Drie-cna, Velka Driečna, Habura, Havai, Kalenov, Makovce, Medzilaborce, Mikova, Nagov, Olsin-kov, Palota, Mala Polana, Nizna Radvan, Roky-tovce, Male Stazkovce, Velke Stazkovce, Nizna Vladica, Vyzne Vladica, Vydran, Vilag, Vyra-va, Volica, Nizna Zbojna i Vysna Zbojna.

15. W powiecie politycznym Snina:

Cukalovce, Dara, Hostovce, Nizna Jablonka, Vysna Jablonka, Jalova, Kolbasov, Krive, No-vosedlica, Ostruznica, Papin, Parihuzovce, Peo-lina, Polana, Polanka, Nechval, Rusky Potok, Prislop, Runina, Ruska, Smolnik, Starina, Te-lepovce, Topola, Ulic, Zboj i Zvala.

Dział III wykazu (wykaz gmin na terenie Podkar-packiej Rusi) jako nieaktualny pominięto.

Załącznik B

Wykaz

gmin w pasie pogranicznym po stronie polskiej

Gminy podano według wykazu, zamieszczonego w Dzienniku Ustaw, jakkolwiek wiele z nich, (zwią-ższa na terenie woj. krakowskiego i b. woj. lwow-skiego) zniesiono lub połączono w gminy zbiorowe.

I. Województwo śląskie:

- 1) powiat bielski — Drogomyśl, Zabłocie, Bą-ków, Strumień, Zbytków;
- 2) powiat cieszyński — Bażanowice, Bładnice Dolne, Bobrek, Brenna, Brzezówka, Cieszyn, Cisownica, Dębowiec, Dzięgielów, Godziszów, Golezów, Górki Wielkie, Górki Małe, Gumna,

Harbutowice, Hażlach, Hermanowice, Iskrze-czyn, Istebna, Jaworzynka, Kaczyce, Kisielów, Kiczyce, Koniaków, Kończyce Wielkie, Kończy-ce Małe, Ostkówce, Kowale, Kozakowice Górne, Kozakowice Dolne, Krasna, Łączna, Leszna Górna, Lipowiec, Marklowce Górne, Między-świeć, Mnisztwo, Nieródzin, Ogrodzona, Ocha-by, Pastwiska, Pierściec, Pogórz, Pogwizdów, Puńców, Pruchna, Simoradz, Skoczów, Ustroń, Wilamowice, Wiśla, Wiślica, Zamarski, Zebrzy-dowice;

3) powiat rybnicki — Belsznica, Bluszczów, Buków, C.śówka, Czyżowice, Godów, Gogolowo, Gołkowice, Gorzyce, Gorzyczki, Grabówka, Ja-strzębie Dolne, Jastrzębie Górne, Jastrzęb Zdrój, Jedłownik, Kamiień, Krotoszowice, Ku-charzówka, Łaziska, Marklowice Dolne, Mar-klowice Górne, Moszczenica, Mszana, Odra, Olza, Połomia, Radlin, Rogi, Ruptawa, Ruptawiec, Skrbeńsko, Skrzyszów, Syrynia, Turza, Tu-rzyczka, Uchylisko, Wilchna, Wodzisław, Za-wada, Zofiówka;

4) powiat pszczyński — Golasowice, Jarząb-kowice, Pilegrzymowice, Bzie Górne, Bzie Dol-ne, Bzie Zameckie, Pniówek, Krzyżowice, Bory-nia Szeroka.

II. Województwo krakowskie:

1) powiat żywiecki — Brzuśnik, Bystra, Cię-cina, Cisec, Hucisko, Jeleśnia, Juszczyzna, Ka-miesznicza, Korbielów, Koszarawa, Krzyżowa, Miłówka, Nielewia, Pewel Wielka, Przyborów, Przylęków, Rajcze, Rycerka Dolna, Rycerka Górna, Sopotnia Mała, Sopotnia Wielka, Sól, Swinna, Szare, Trzebinia, Ujsoly, Zabnica;

2) powiat makowski — Kurów, Lacho-wice, Sidzina, Skawica, Stryszawa, Zawoja;

3) powiat nowotarski — Biała Woda, Białka, Brzegi, Bukowina, Chochołów, Chyżne, Ciche, Czarna Góra, Czarna Woda, Czarny Dunajec, Czorsztyń, Bursztyń, Dzianisz, Falsztyń, Fryd-man, Grywałd, Hałuszowa, Harkabuz, Jablon-ka, Jaworki, Jurgów, Kacwin, Kluszkowce, Ko-ścielisko, Krempachy, Krościenko, Krośnica, Lipnica Mała, Lipnica Wielka, Łapszanka, Łap-sze Niżne, Łapsze Wyżne, Maniowy, Między-czerwone, Mur Zasichle, Niedzica, Nowa Biała, Orawka, Piekelnik, Podczerwona, Podsarnie, Podwilk, Poronin, Ratulów, Rogoźnik, Rzepiska, Sromowce Niżne, Sromowce Wyżne, Stare By-stre, Szczawnica Niżna, Szczawnica Wyżna, Szlachtowa, Trybsz, Tylka, Witów, Zakopane, Zubrzyca Dolna, Zubrzyca Górna;

4) powiat nowosądecki — Andrzejówka, Bar-cice, Dubno, Jastrzębnik, Kokuszka, Krynica, Leluchów, Łomnica, Milik, Młodów, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna, Muszyna, Mu-szynka, Obłazy, Piwniczna, Powroźnik, Przy-sietnica, Rostoka, Rytro, Słotwiny, Sucha Stru-ga, Szczawnik, Tylicz, Wojkowa, Wola Krogu-

lecka, Wierchomla Mała, Wierchomla Wielka, Złockie, Złotne, Zubrzyk, żegiostów;

5) powiat grybowski — Banica, Berest, Bieliczna, Czertyżne, Czyrna, Izby, Plorunka, Śnietnica, Stawisza;

6) powiat gorlicki — Banica, Blechnarka, Czarne, Długie, Gładyszów, Hańczowa, Jasionka, Konieczna, Krywa, Kwiaton, Lipna, Ług, Nieznajowa, Radocyna, Regietów Niżny, Regietów Wyżny, Ropki, Skwirtne, Smerekowiec, Wirchne, Wołowiec, Wysowa, Zdynia;

7) powiat jasielski — Grab, Kotań, Krempna, Ożenna, Rostajne, Swiatkowa, Wyszowadka, żydowskie.

III. Województwo lwowskie:

1) powiat liski — Balnica, Berchy Górne, Buk, Caryńskie, Cisna, Dolżyce, Habkowce, Jaworzec, Kalnica, Krywe, Liszna, Łuh, Łupków, Łupków Nowy, Maniów, Nasieczne, Przysłup, Rostoki Górne, Solinka, Smerek, Smolnik, Strubowiska, Stuposiany, Szczerbanówka, Ustrzyki Górne, Wotlina, Wola Michowa, Wołosate, Zubońsko, Żubracze;

2) powiat sanocki — Czeremcha, Czystohorb, Daljowa, Darów, Duszatyn, Dolżyce, Jasiel, Jaśliska, Jawornik, Kamionka, Komańcza, Królik Wołoski, Kulaszne, Lipowiec, Mików, Moszczanec, Osławice, Polany Surowiczne, Posada Jaśliska, Prełuki, Puławy, Przybyszów, Radoszyce, Rudawka, Rzepodź, Surowica, Szklary, Szczawne, Turzańsk, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wola Wyżna, Zawadka Rymanowska, Zawoja;

3) powiat krośnieński — Barwinek, Ciechania, Huta Polańska, Hyrowa, Mszana, Olchowicz, Polany, Ropianka, Smereczne, Tylawa, Trzciana, Wilsznia, Zydranowa.

Dział IV. wykazu (wykaz gmin w pasie pogranicznym na terenie b. woj. stanisławowskiego) — pominięto jako nieaktualny.

Załącznik C (wykaz dróg celnych na granicy polsko-czechosłowackiej) i D (wykaz miejsc przejściowych po drogach ulicznych) ze względu na zmianę stosunków faktycznych — jako w znacznym stopniu nieaktualne — pominięto.

48.

OKÓLNIK Nr 7 MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 6 lutego 1936 r. L. 117-cz-21

w sprawie ruchu osobowego
przez granicę polsko-czechosłowacką.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr 4, poz. 17)

(Wyciąg)

Na granicy polsko-czechosłowackiej, prócz ruchu osobowego na podstawie paszportów zagranicznych, ma miejsce jeszcze ruch osobowy, odbywający się na podstawie granicznych umów międzynarodowych. Do umów tych należą:

Polsko-czechosłowacka Konwencja, podpisana dnia 30. V. 1925 r. o ułatwieniach w małym ruchu granicznym (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 263 z r. 1926).

Zatwierdzony uchwałą Konferencji Ambasadorów polsko-czechosłowacki Protokół z dnia 6. V. 1924 r., podpisany w związku z ustaleniem granicy polsko-czechosłowackiej w okręgu Jaworzyny (załącznik do oświadczenia rządowego z 19. XII. 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 133, poz. 922).

I. Prawo korzystania z ułatwień w małym ruchu granicznym mają wymienione w art. 2 Konwencji z 30. V. 1925 (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 263 z r. 1926) osoby, zamieszkałe w pasie granicznym, udające się do czechosłowackiego pasa granicznego w celach określonych w art. 7, 8 i 15 tejże Konwencji. Do pasa granicznego po polskiej stronie należą miejscowości, wymienione w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28. V. 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 340). Przejście granicy polsko-czechosłowackiej dopuszczalne jest w zasadzie przez graniczne punkty przejściowe (drogi celne), wymienione w załącznikach C i D do protokołu z dnia 7. XII. 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 720 z r. 1927).

Powołana wyżej Konwencja z 30. V. 1925 r. rozróżnia trzy rodzaje przepustek granicznych: jednorazowe (koloru niebieskiego), stałe (koloru białego) i gospodarcze (koloru czerwonego).

Wszystkie rodzaje przepustek wydają zasadniczo (art. 5) tylko powiatowe władze administracji ogólnej w powiatach granicznych z Czechosłowacją, przy czym przepustki jednorazowe mogą być wydawane z ważnością najwyżej na 14 dni, przepustki stałe na 6 miesięcy, a gospodarcze na rok (art. art. 6, 7, 8). Prawo ubiegania się o przepustkę przysługuje każdemu, bez względu na posiadane obywatelstwo państwowe, jeżeli odpowiada art. 1 Konwencji, t. zn. mieszka lub przebywa w pasie granicznym co najmniej od 3-ch miesięcy. To ostatnie ograniczenie nie dotyczy jednak urzędników państwowych, którzy mają prawo ubiegania się o przepustkę od dnia objęcia służby (art. 1 ust. 2). O każdym zgłoszonym podaniu o przepustkę stałą lub gospodarczą powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia właściwą władzę administracyjną czechosłowacką (art. 11) — która ma prawo sprzeciwić się wydaniu tej przepustki, podając równocześnie powody sprzeci-

*) uchylone rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1927 r. Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 720 (poz. 47 niniejszego zeszytu).

wu. W razie nienależytego umotywowania sprzeciwu, władza wystawiająca ma prawo za pośrednictwem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej zażądać ponownego zbadania. Analogicznie przedstawia się sprawa, gdy graniczna władza czechosłowacka zawiadamia władzę polską o zgłoszonych prośbach o przepustki. Ten tryb postępowania nie dotyczy jednak prośb o przepustki jednorazowe.

Oczywista jednak jest rzeczą, że władze mają prawo odmówienia wydania każdej przepustki (na mocy § 7 rozp. z 14.IV.1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 548, oraz art. 11 i 31 Konwencji) — jeżeli tego wymagają względy na bezpieczeństwo publiczne, albo też cel wyjazdu zagranicę nie został należycie uzasadniony w szczególności gdy zachodzi obawa, że dany petent zamierza w ten sposób obejść przepisy paszportowe.

Zgodnie z art. 142 p. 22 i art. 154. ust. 2 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 404 z 1935 r.) podania o przepustki graniczne jako też same przepustki są wolne od opłat stemplowych; natomiast przepustki te podlegają opłatom, określonym w § 3 rozp. z 27. VI. 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 720). W razie stwierdzonej niezamierzoności władze, wystawiające przepustki, mogą częściowo lub całkowicie zwalniać od opłat za przepustki.

Przepustki powinny być wypełniane pismem czytelnym w języku polskim i zaopatrzone w fotografię posiadacza. Fotografii nie należy jednak wymagać, jeżeli petent posiada urzędowy dowód osobisty zaopatrzony w fotografię.

Umowa o ułatwieniach w małym ruchu granicznym ma na celu umożliwienie zaspokojenia potrzeb gospodarczych, kulturalnych, religijnych i t. p. w tych wszystkich przypadkach, w których dana miejscowość wskutek ustalenia do wojnie światowej nowych granic państwowych, została częściowo lub całkowicie oderwana od swych naturalnych ośrodków gospodarczych, kulturalnych, religijnych i t. p. To też kierując się w zasadzie ogólnymi wytycznymi polityki paszportowej państwa, władze graniczne powinny powyższe mieć na uwadze.

III. W związku z uregulowaniem spraw Jaworzny został podpisany t. zw. protokół krakowski z dnia 6. V. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 133, poz. 952 z r. 1925), który ustalił na rzecz Polski szereg ułatwień w ruchu osobowym przez granicę polsko-czechosłowacką w obrębie Tatr na podstawie t. zw. „legitymacji tatrzańskich“. Stosowanie postanowień tego protokołu nie nasuwa wątpliwości, jeżeli chodzi o ułatwienia dla ludności stale zamieszkałej w obrębie Tatr, do której niezależnie od przepisów umowy o ułatwieniach w ma-

łym ruchu granicznym, a także konwencji turystycznej mają zastosowanie przede wszystkim przepisy art. XV tegoż protokołu. Wspomniany artykuł w punktach 1—10 precyzuje dokładnie warunki, na jakich odbywa się ruch osobowy przez granicę polsko-czechosłowacką na terenie jaworzyńskim, a w szczególności ustala:

a) prawo mieszkańców pogranicza do otrzymywania legitymacji (p. 1) bezpłatnie i bez opłat stemplowych (p. 6), bez zaopatrywania tych legitymacji w fotografię (p. 7) i z terminem ważności na rok (p. 1); legitymacje te są koloru kremowego;

b) prawo przewodników tatrzańskich i członków tatrzańskich towarzystw ratowniczych do otrzymywania legitymacji (koloru zielonego) analogicznie, jak pod lit. a) z tą jednak różnicą, że stosownie do protokołu, spisane w Pradze w dniu 28. V. 1925 r., legitymacje te powinny być zaopatrzone w fotografię posiadacza;

c) obydwa rodzaje legitymacji wydaje Starosta powiatowy nowotarski (Spisko-Orawski) zgodnie z p. 5 tego artykułu.

Natomiast przy wykonywaniu art. XVI protokołu musi być zachowana należyta ostrożność i odpowiednia kontrola.

Art. XVI w ust. 1 i 2 przewiduje wydawanie legitymacji tatrzańskich, ważnych na 3 miesiące dla osób, „które w sezonie letnim lub zimowym zamieszkują w jednej z miejscowości klimatycznych tatrzańskich“, zaś ust. 3 — ważnych na 6 dni dla osób, „które zamieszkują we wspomnianych miejscowościach tylko chwilowo lub przechodzą przez nie bez zatrzymywania się“. Ponieważ w myśl protokołu cieszyńskiego z dnia 28.VII. 1924 r. (pkt. a-3), zawierającego przepisy wykonawcze dla protokołu krakowskiego, legitymacje tatrzańskie wydaje się jedynie obywatelom polskim (i czechosłowackim), przeto każda osoba, ubiegająca się o legitymację, powinna wykazać się dowodem tożsamości, zaopatrzonym w klauzulę, stwierdzającą obywatelstwo lub też inny dowód, stwierdzający w sposób niewątpliwy jej przynależność państwową. Legitymacje tatrzańskie z terminem ważności 3-miesięcznym, należy jednak wydawać tylko tym z pośród osób, przebywających w miejscowościach tatrzańskich przez czas dłuższy, które przedstawią dowód zapisania do rejestru mieszkańców w tej miejscowości tatrzańskiej, bądź też dowód, iż będąc zapisanymi do rejestru mieszkańców innej gminy, posiadają dodatkowe miejsce zamieszkania w danej miejscowości klimatycznej i że fakt ten uwidocznił się w zgłoszeniu, na podstawie którego nastąpił ich wpis do rejestru mieszkańców. Osoby ubiegające się o legitymacje tatrzańskie, a nie posiadające warunków co do zamieszkania, należy traktować

jako przebywające chwilowo w danej miejscowości tatrzańskiej i prośby ich załatwiać w granicach ust. 3 art. XVI protokołu krakowskiego (legitymacje 6-cio dniowe).

Drugi protokół cieszyński z dn. 29. XI. 1925 r., zawierający interpretację niektórych postanowień protokołu krakowskiego, w odniesieniu do art. XVI ust. 3 wyraża zasadę, iż dla osób, przebywających chwilowo w miejscowościach tatrzańskich, lub przechodzących przez nie bez zatrzymywania się, legitymacje tatrzańskie mogą, lecz nie muszą, być wydawane.

Ważne to postanowienie prawne, dając urzędowi, upoważnionym do wydawania legitymacji tatrzańskich podstawę do odmowy legitymacji osobom, co do których mogą zachodzić jakiegokolwiek podejrzenia (np. co do autentyczności dokumentów, którymi dana osoba legitymuje się, co do celu udania się na stronę czechosłowacką i t. p.). Przepis ten może być zatem w jak najszerszej mierze wykorzystany.

Legitymacje tatrzańskie po ich wykorzystaniu powinny być zwrócone urzędowi, który je wydał, na co należy zwrócić specjalną uwagę petentów.

Na urzędy, wydające legitymacje tatrzańskie należy nałożyć obowiązek prowadzenia imiennego wykazu osób, którym legitymacje wydano lub odmówiono. W wykazie tym powinny być uwzględnione: miejsce zamieszkania posiadacza legitymacji (z dowodu tożsamości), Nr. dowodu tożsamości i nazwa władzy, która go wystawiła oraz notatka, czy legitymację po wykorzystaniu zwrócono, czy też nie. W razie niezwrócenia legitymacji w odpowiednim terminie, należy z powołaniem się na niniejsze zarządzenie powiadomić o tym terytorialnie właściwą powiatową władzę administracji ogólnej celem przeprowadzenia dochodzeń.

Podając powyższe do wiadomości, Ministerstwo prosi o wydanie dalszych potrzebnych ewentualnie instrukcyj podległym władzom, nadmienając, że w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice R. P. będzie wydana osobna instrukcja.

Równocześnie uchyla się okólniki Nr. 64 z 1925 r. i Nr. 49 z 1931 r. oraz pisma okólnie Nr. AP. 6823/27 z dn. 2 czerwca 1927 r. i Nr. AP. 117/cz/2 z dn. 3 marca 1933 r.

49.

OKÓLNIK Nr. 5

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
z dnia 17 stycznia 1946 r. L. IV. 20157/45

w sprawie przekraczania granicy Państwa.

(Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 1/1946, str. 3).

Z dn. 1 listopada b. r. ochronę granic Państwa objęły Wojska Ochrony Pogranicza, podległe

Ministerstwu Obrony Narodowej. Odtąd ruch przez granicę może odbywać tylko w punktach do tego przeznaczonych, przy czym osoby przekraczające granicę winny posiadać paszporty wystawione przez władze polskie (obywatele polscy) lub właściwe dokumenty, zaopatrzone w wizę (cudzoziemcy). Ze względu na ruch repatriacyjny mogą być przy wjeździe do kraju czasowo honorowane poza paszportami również inne dokumenty, wystawione przez polskie placówki zagraniczne (misje repatriacyjne).

Wydawanie paszportów zagranicznych w kraju zostało narazie scentralizowane wyłącznie w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Inne urzędy, a więc i władze administracji ogólnej i samorządu terytorialnego, a tym bardziej organizacje, nie są uprawnione do wystawiania dokumentów, upoważniających do przekraczania granicy. Wyjątek pod tym względem stanowią jedynie przepustki, wydawane przez starostów oraz w wyjątkowych wypadkach przez przełożonych gmin na podstawie umowy z dnia 30 maja 1925 r., zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w sprawie ułatwień w małym ruchu granicznym*) (Dz. Ust. R. P. Nr 43/1926, poz. 263) oraz rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 27 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P., Nr 82, poz. 720). Przed wystawieniem takiej przepustki winno Starostwo zasięgnąć opinii miejscowego urzędu bezpieczeństwa publicznego i komendy Wojsk Ochrony Pogranicza. Ponadto nadmieniam się, że przy przekraczaniu granicy przepustki będą stempłowane przez organy tych wojsk. Konwencja Turystyczna polsko-czechosłowacka z dnia 30 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 335), jak podało obecnie do wiadomości Min. Spraw Zagranicznych, utraciła moc obowiązującą, jako wypowiedziana w 1938 r., przewidzianych w niej zatem przepustek wydawać nie należy.

Zarówno Ministerstwo Administracji Publicznej, jak Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Bezpieczeństwa Publicznego otrzymały informacje, że władze administracyjne nadal tolerują nielegalny ruch graniczny. Ponieważ osoby wyjeżdżające zagranicę na podstawie niewłaściwych dokumentów są narażone na szereg nieprzyjemności, z drugiej strony zaś sprawiają polskim placówkom zagranicznym oraz władzom państw sojusznicznych b. dużo kłopotu i stają się często ciężarem rozmaitych zagranicznych organizacji opiekuńczych, proszę Ob. Ob. Wojewodów o wydanie w tej sprawie odpowiednich zarządzeń. W szczególności należy ponownie wskazać na niedopuszczalność wydawania paszportów i jakiegokolwiek przepustek poza przewi-

*) P. również cz. III. okólnika Min. Spr. Wewn. Nr. 7 z dn. 6/II 1936 r. (poz. 48 niniejszego zeszytu).

dzianymi w przytoczonej umowie polsko-czechosłowackiej o ułatwieniach w małym ruchu granicznym.

Winni niezastosowania się do niejszego zarządzenia będą pociągani do odpowiedzialności służbowej. Okólnik Nr. 57 z dnia 22.X. ub. r. L. IV. 13439 ze względu na uregulowanie poruszonych w nim kwestii niniejszym zarządzeniem traci moc obowiązującą.

50.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 21 listopada 1938 r.

Prawo prasowe.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 listopada 1938 r. Nr 39, poz. 608).

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych i władz administracji ogólnej, przewidziane w prawie prasowym, a dotyczące nadzoru nad prasą, publikacjami oraz kontroli rozpowszechniania utworów za pomocą druku przejął Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, utworzony na podstawie dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 210 (poz. 53 niniejszego zeszytu) i terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk których zakres właściwości ma ustalić Prezes Rady Ministrów. Inne sprawy, o ile dotyczą prasy codziennej i periodycznej przeszły do zakresu działania Ministerstwa Informacji i Propagandy (dekret P. K. W. N. z dnia 7 września 1944 r. Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 20), po zniesieniu zaś tego Ministerstwa sprawy prasy krajowej przekazano kompetencji Prezesa Rady Ministrów (dekret z dnia 11 kwietnia 1947 r. — Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 147).

Na podstawie art. 55 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Granicą wolności prasy jest dobro powszechne.

Art. 2. (1) Drukiem jest każdy wytwór graficzny, odbity sposobem mechanicznym lub środkami chemicznymi i przeznaczony do rozpowszechniania.

(2) Czasopismem jest druk, który nie tworzy zamkniętej całości i ukazuje się przynajmniej raz na trzy miesiące, choćby w nierównych odstępach czasu, pod tym samym tytułem, w numerach bieżących.

(3) Książką jest druk objętości najmniej 32 stron, nie będący czasopismem.

Art. 3. Przepisów niniejszego dekretu nie stosuje się do:

- 1) papierów wartościowych;
- 2) druków przeznaczonych wyłącznie do użytku przedsiębiorstwa przemysłowego, handlowego lub innego zawodu, tudzież do użytku domowego lub towarzyskiego;

- 3) utworów muzycznych bez tekstu słownego;
- 4) druków artystycznych, mających charakter oryginału;
- 5) kart głosowania.

Rozdział II.

O drukach.

Art. 4. Na każdym druku powinien być wskazany w języku polskim zakład i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania.

Art. 5. (1) Zarządzający zakładem graficznym obowiązany jest niezwłocznie po odbiciu pierwszych egzemplarzy dostarczyć bezpłatnie:

- a) prokuratorowi właściwego sądu okręgowego — po trzy egzemplarze każdego czasopisma, a po jednym egzemplarzu każdego innego druku,
- b) właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej — po trzy egzemplarze każdego druku.

(2) Właściwy jest prokurator sądu, w którego okręgu znajduje się miejsce wydania druku, a jeśli miejsce wydania jest za granicą — prokurator sądu, w którego okręgu druk odbito. To samo rozstrzyga o właściwości władzy administracji ogólnej.

(3) Jeżeli druk odbito za granicą, dostarczenie egzemplarzy obowiązkowych jest obowiązkiem wydawcy.

Art. 6. Druk wolno rozpowszechniać niezwłocznie po dostarczeniu władzy administracyjnej egzemplarzy obowiązkowych.

Art. 7. Przepisów art. 5 i 6 o egzemplarzach obowiązkowych i terminie rozpowszechniania druków nie stosuje się do druków wydawanych:

- 1) przez władze państwowe;
- 2) przez instytucje, które wskaże rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych;
- 3) przez przedsiębiorstwa państwowe, wskazane w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów.

Kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przejął Minister Oświaty.

Art. 8. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może pozbawiać debitu komunikacyjnego druki wydawane zagranicą oraz zakazywać ich rozpowszechniania.

(2) Zarządzenia te ogłasza się w gazecie rządowej.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych oraz upoważnione przez niego władze administracji ogólnej mogą zezwalać po-

szczególным instytucjom i osobom na prowadzenie druku pozbawionego debitu, jeżeli druk taki ma służyć do celów urzędowych, naukowych lub zawodowych.

Art. 9. (1) Sprzedaż uliczna druków, nie będących czasopismami, może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia, udzielonego przez powiatową władzę administracji ogólnej.

(2) Warunki udzielania zezwoleń określi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 maja 1939 r. o warunkach udzielania zezwoleń na uliczną sprzedaż druków, nie będących czasopismami — Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 305 — (poz. 52 niniejszego zeszytu).

Rozdział III.

O zakładach graficznych i składach druków.

Art. 10. (1) Zakład graficzny oraz skład druków przeznaczonych do rozpowszechniania, powinny mieć zarządzającego.

(2) Zarządzającym może być tylko obywatel polski, zamieszkały w Państwie, korzystający w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, nie karany za zbrodnię, albo za występki z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

(3) Zarządzającym może być sam właściciel, użytkownik lub dzierżawca, albo osoba przez nich ustanowiona.

P. art. 3 i 4 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17).

Art. 11. (1) Zarządzający powinien w ciągu 2 dni zawiadomić na piśmie o objęciu zarządu powiatową władzę administracji ogólnej oraz podać przy tym swój adres, nazwę i siedzibę zakładu lub składu tudzież imię, nazwisko i adres właściciela, użytkownika i dzierżawcy.

(2) W tym samym terminie zawiadamiać należy o wszelkich zmianach, jakie zaszły w powyższych danych.

(3) Przepisów powyższych nie stosuje się do zakładów i składów państwowych.

Art. 12. (1) Zarządzający zakładem graficznym powinien prowadzić księgę wykonywanych druków, poświadczoną uprzednio przez powiatową władzę administracji ogólnej.

(2) Do księgi tej należy wpisać przed przystąpieniem do wykonania danej roboty tytuł druku, wydawcę oraz liczbę odbijanych egzemplarzy.

(3) Wzór księgi ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 listopada 1938 r. o ustaleniu wzoru księgi druków dla zakładów graficznych — Dz. U. R. P. Nr 96, poz. 647 (poz. 51 niniejszego zeszytu).

Art. 13. Powiatowa władza administracji ogólnej ma prawo dokonywać kontroli w zakładach graficznych i składach druków celem sprawdzenia, czy przepisy rozdziału II i III są przestrzegane.

Art. 14. (1) Za uchybienia przy prowadzeniu zakładu graficznego i składu druków odpowiedzialny jest zarządzający.

(2) Za grzywny, odszkodowania, nawiazki i koszty sądowe, nałożone na zarządzającego z tytułu przestępstwa prasowego, a od niego nieściągalne, odpowiada właściciel, użytkownik lub dzierżawca, który go ustanowił.

Rozdział IV.

O czasopismach.

Art. 15. (1) Na każdym egzemplarzu czasopisma należy wskazać, oprócz danych, wymienionych w art. 4, numer kolejny czasopisma, datę i redaktora.

(2) Jeżeli ustanowiono kilku redaktorów, należy wskazać wszystkich oraz określić dział, którego każdy z nich jest redaktorem. Gdy działu w ten sposób nie określono, albo gdy chodzi o obowiązki, które nie są związane z określonym działem, uważa się każdego z redaktorów za redaktora całego czasopisma.

Art. 16. (1) Jako redaktora można ustanowić tylko tego, kto ma prawo rozstrzygać o treści całego czasopisma lub działu, który ma redagować.

(2) Redaktorem może być tylko obywatel polski, zamieszkały w Państwie i korzystający w pełni z praw cywilnych i obywatelskich.

(3) Nie może być redaktorem:

- prawomocnie skazany za zbrodnię stanu albo za zbrodnię przeciw interesom Państwa lub stosunkom międzynarodowym, albo też za zbrodnię przeciwko bezpieczeństwu Państwa;
- prawomocnie skazany za zbrodnię albo za występki z chęci zysku lub z innych niskich pobudek, a to w ciągu 5 lat od odciernienia kary;
- skazany trzykrotnie prawomocnymi wyrokami za zbrodnie lub występki, popełnione w treści druku w okresie ostatnich 3 lat, a to w ciągu 5 lat od odciernienia ostatniej kary;
- redaktor czasopisma zawieszzonego, a to w okresie zawieszenia czasopisma, nie dłużej jednak niż w ciągu 2 lat.

Art. 17. (1) Kto zamierza wydawać czasopismo, powinien zgłosić o tym na piśmie właściciel powiatowej władzy administracji ogólnej i podać:

- tytuł wydawnictwa, jego zakres, termin i miejsce wydawania;
- adres redakcji i administracji;

- c) imiona, nazwiska i adresy redaktorów;
- d) zakład, w którym czasopismo będzie odbijane;
- e) imiona, nazwiska i adresy wydawców, właścicieli, użytkowników i dzierżawców czasopisma.

(2) Wydawcy powinni ponadto złożyć wspólnie z redaktorami oświadczenie, że ustanowieni redaktorzy odpowiadają warunkom, określonym w art. 16.

(3) Jeżeli wydawcą jest osoba prawna, należy podać również imiona, nazwiska i adresy osób, upoważnionych do działania w jej imieniu.

(4) Władza administracyjna wyda natychmiast bezpłatne potwierdzenie zgłoszenia.

Art. 18. (1) Wydawanie czasopisma wolno rozpocząć, jeżeli władza administracyjna nie udzieli odpowiedzi w ciągu 14 dni od zgłoszenia albo jeżeli przed upływem tego terminu zawiadomi, że zgłoszenie nie wywołuje zastrzeżeń.

(2) Władza administracyjna może przed upływem terminu czternastodniowego wstrzymać rozpoczęcie wydawania czasopisma:

- a) jeżeli zgłoszenie nie zawiera danych, określonych w art. 17;
- b) jeżeli redaktor nie odpowiada warunkom, określonym w art. 16;
- c) jeżeli tytuł czasopisma jest taki sam, jak już wydawanego lub zgłoszonego na obszarze Państwa;
- d) jeżeli ze zgłoszenia wynika, że nowe czasopismo ma się nieznacznie różnić od czasopisma zawieszzonego.

(3) Zgłoszenie traci moc, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od jego dokonania czasopismo nie ukazało się albo jeżeli przerwa w wydawnictwie trwa ponad rok.

Art. 19. (1) O każdej zmianie w okolicznościach, wymienionych w zgłoszeniu, zawiadomienie należy władzę administracyjną w ciągu 2 dni od chwili powstania tej zmiany.

(2) Jeżeli redaktor przestał odpowiadać warunkom, określonym w art. 16, wydawca powinien niezwłocznie ustanowić jego następcę.

W razie nieustanowienia następcy uważa się za redaktora wydawcę, a gdy wydawcą jest osoba prawna — osoby upoważnione do działania w jej imieniu.

Art. 20. Za grzywny, odszkodowania, nawiązki i koszty sądowe, nałożone na redaktora z tytułu przestępstwa prasowego, a od niego nieściągalne, odpowiada wydawca, właściciel, użytkownik lub dzierżawca czasopisma, który go ustanowił.

Art. 21. (1) Sprzedażą uliczną czasopism może zajmować się każdy, kto złoży odpowiednie zawiadomienie powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) W zawiadomieniu podać należy imię, nazwisko, datę urodzenia i adres osoby, która składa zawiadomienie.

(3) Władza wyda natychmiast bezpłatne potwierdzenie o złożeniu zawiadomienia.

(4) Władza może zabronić zajmowania się uliczną sprzedażą czasopisma temu, kto pod pozorem lub przy sposobności wykonywania tego zajęcia szerzy uliczną agitację polityczną, wywołuje zamęt publiczny lub dokonywa przestępstw.

Art. 22. Przepisy niniejszego rozdziału nie dotyczą czasopism, wydawanych przez władze, instytucje i przedsiębiorstwa, określone w art. 7.

Rozdział V.

O wydawaniu książek.

Art. 23. (1) Przedsiębiorstwo wydawnicze książek powinno mieć zarządzającego.

(2) Zarządzającym może być tylko obywatel polski, zamieszkały w Państwie, korzystający w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, nie karany za zbrodnię, albo za występki z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

(3) Zarządzającym może być sam właściciel, użytkownik lub dzierżawca, albo osoba przez nich ustanowiona.

Art. 24. (1) Zarządzający powinien w ciągu 2 dni zawiadomić na piśmie o objęciu zarządu powiatową władzę administracji ogólnej oraz podać przy tym swój adres, nazwę i siedzibę przedsiębiorstwa tudzież imię, nazwisko i adres właściciela, użytkownika i dzierżawcy.

(2) W tym samym terminie zawiadamiać należy o wszelkich zmianach, jakie zaszły w powyższych danych.

Art. 25. (1) Za uchybienia przy prowadzeniu przedsiębiorstwa wydawniczego odpowiedzialny jest zarządzający.

(2) Za grzywny, odszkodowania, nawiązki i koszty sądowe, nałożone na zarządzającego z tytułu przestępstwa prasowego, a od niego nieściągalne, odpowiada właściciel, użytkownik lub dzierżawca, który go ustanowił.

Art. 26. Przepisy niniejszego rozdziału nie dotyczą książek, wydawanych przez władze, instytucje i przedsiębiorstwa, określone w art. 7.

Rozdział VI.

O sprostowaniach, komunikatach i ogłoszeniach urzędowych.

Art. 27. (1) Redaktor obowiązany jest umieścić bezpłatnie w czasopiśmie nadesłane przez instytucję lub osobę zainteresowaną sprostowa-

wanie rzeczowe wiadomości podanej w czasopiśmie.

(2) Sprostowanie winno być sporządzone w języku polskim lub w języku czasopisma.

(3) Na żądanie interesowanego należy wydać mu potwierdzenie o otrzymaniu sprostowania.

Art. 28. (1) Sprostowanie umieścić należy w najbliższym lub następnym numerze czasopisma, w tym samym miejscu i takim samym drukiem, oraz pod równie widocznym nagłówkiem co prostowana wiadomość.

(2) Nie wolno zmieniać nadesłanego tekstu sprostowania ani osłabiać jego znaczenia za pomocą nagłówka, ani też dodawać uwag w tym samym numerze.

(3) Sprostowanie wydrukować należy w języku czasopisma. Jeżeli sprostowanie nadesłano w języku polskim, redaktor zarządzi bezpłatne przetłumaczenie sprostowania na język czasopisma i zamieści w druku wzmiankę, że sprostowanie podano w przekładzie redakcyjnym.

Art. 29. (1) Redaktor ma prawo odmówić umieszczenia sprostowania, nadesłanego przez osobę lub instytucję prywatną:

- a) jeżeli przekracza dwukrotną objętość prostowanej wiadomości, a nadsyłający nie uściłi należności za część przekraczającą te rozmiary, przyjmując za podstawę należności normalną opłatę za ogłoszenia w danym czasopiśmie;
- b) jeżeli zawiera treść karalną;
- c) jeżeli forma sprostowania obraża dobre obyczaje;
- d) jeżeli omawia sprawy, których prostowana wiadomość nie poruszała;
- e) jeżeli nie jest sporządzone w języku polskim lub w języku czasopisma;
- f) jeżeli prostuje wiadomość stwierdzoną zarządzeniem władzy lub orzeczeniem sądu;
- g) jeżeli pochodzi od osoby ściganej listami gończymy;
- h) jeżeli nadesłano je po upływie 3 miesięcy od chwili ukazania się w druku prostowanej wiadomości;
- i) jeżeli nie jest podpisane przez osobę lub instytucję, której prostowana wiadomość dotyczy;
- j) jeżeli czasopismo raz już umieściło sprostowanie danej wiadomości, nadesłane przez tę samą osobę lub instytucję.

(2) Odmawiając umieszczenia sprostowania, redaktor obowiązany jest zawiadomić nadsyłającego o odmowie i jej przyczynach. Zawiadomienie powinno nastąpić w ciągu 48 godzin od chwili otrzymania sprostowania, jeżeli chodzi o czasopismo ukazujące się codziennie, a w ciągu 3 dni — jeżeli chodzi o inne czasopisma.

Gdy odmowa opiera się na przyczynach, określonych pod lit. b), c) lub d), należy nadto wskazać ustępy, które nie nadają się do umieszczenia.

(3) Redaktor nie może odmówić umieszczenia sprostowania ani żądać nowych zmian, jeżeli sprostowanie zmieniono zgodnie ze wskazówkami zawartymi w zawiadomieniu.

Art. 30. (1) Redaktor obowiązany jest umieścić w czasopiśmie komunikat urzędowy, nadesłany na podstawie każdorazowego zarządzenia Prezesa Rady Ministrów.

(2) Komunikat umieścić należy w najbliższym numerze czasopisma w miejscu i czcionkami, przeznaczonymi w danym piśmie dla ważnych wiadomości.

(3) Nie wolno zmieniać nadesłanego tekstu ani uwagami umieszczonymi w tym samym numerze pomniejszać znaczenia komunikatu.

(4) Komunikat do jednego numeru czasopisma nie może przekraczać 250 wierszy druku, licząc 6 słów za wiersz.

(5) Komunikat wydrukować należy w języku czasopisma. Jeżeli komunikat nadesłano w języku polskim, redaktor zarządzi bezpłatne przetłumaczenie komunikatu na język czasopisma i zamieści w druku wzmiankę, że komunikat podano w przekładzie redakcyjnym.

(6) Zarządzenie co do zamieszczenia komunikatu urzędowego nie może obejmować czasopism fachowych ani czasopism ukazujących się rzadziej niż raz w tygodniu.

Art. 31. (1) Redaktor obowiązany jest umieścić w czasopiśmie za zwykłą opłatą, we wskazanym miejscu, w najbliższym lub następnym numerze, nadesłany mu do ogłoszenia przez urząd lub władzę państwową akt urzędowy.

(2) Nie należy się opłata za ogłoszenie w roku w czasopiśmie, w którym odbity był przestępny utwór.

Rozdział VI.

Przestępstwa prasowe.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 372) górne granice grzywnien i nawiązek, określone w niniejszym rozdziale, ulegają dziesięciokrotnemu podwyższeniu.

P. poza tym art. 23 i 24 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r., o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192). Artykuły te mają następujące brzmienie:

„Art. 23. § 1. Kto rozpowszechnia lub w celu rozpowszechnienia sporządza, przechowuje lub przewozi pisma, druki lub wizerunki, nawołujące do popełnienia zbrodni lub pochwalające zbrodnię, lub których treść ma pozostawać tajemnicą wobec władzy państwowej albo które zawierają fałszywe wiadomości, mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego bądź obniżyć powagę jego naczelnych organów,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

§ 2. Jeżeli czyn, określony w paragrafie poprzedzającym, spowodował wielką szkodę dla Państwa, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub więzienia dożywotniego“.

„Art. 24. § 1. Kto przechowuje pisma, druki lub wizerunki, wymienione w art. 23,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa, kto przechowuje takie przedmioty w celach usprawiedliwionych jego zawodem“.

Art. 32. (1) Do przestępstw prasowych stosuje się powszechne przepisy karne, jeżeli niniejszy dekret nie stanowi inaczej.

(2) Przestępstwem prasowym jest bądź przestępstwo popełnione w treści druku, bądź przestępstwo porządkowe (art. 41 — 46).

Art. 33. (1) Redaktor, nie uznany za sprawcę, podżegacza lub pomocnika, odpowiada za dopuszczenie przez nieoględność do ogłoszenia w czasopiśmie utworu, zawierającego w treści znamiona przestępstwa i podlega karze:

grzywny do 3.000 złotych, jeżeli treść czasopisma zawiera znamiona wykroczenia,

aresztu do roku i grzywny bądź tylko grzywny, jeżeli treść czasopisma zawiera znamiona występku,

aresztu do 3 lat i grzywny bądź tylko grzywny, jeżeli treść czasopisma zawiera znamiona zbrodni.

(2) Kara aresztu orzeczona za nieoględność nie może przewyższać kary, przewidzianej za przestępstwo, którego znamiona zawiera treść czasopisma.

Art. 34. (1) Wydawca, zarządzający zakładem graficznym, zarządzający składem druków oraz każda inna osoba rozpowszechniająca druk podlegają karom, określonym w art. 33, za dopuszczenie przez nieoględność do ukazania się druku nie będącego czasopismem, a zawierającego w treści znamiona przestępstwa, jeżeli nie zostali uznani za sprawców, podżegaczy, lub pomocników.

(2) Nie podlega karze za nieoględność:

- wydawca — jeżeli autor znany jest sądowi i może być przed sąd stawiony;
- zarządzający zakładem graficznym — jeżeli znany jest sądowi i może być przed sąd stawiony autor lub wydawca;
- zarządzający składem druków i inna osoba rozpowszechniająca druk — jeżeli na druku wskazany jest zakład, w którym druk odbito, chyba rozpowszechniający wiedział lub na podstawie towarzyszących okoliczności mógł przewidzieć, że oznaczenie zakładu jest niezgodne z rzeczywistością.

Art. 35. Przestępstwa, określone w art. 33 i 34, podlegają ściganiu w tym samym trybie,

co przestępstwo, którego znamiona zawiera treść druku.

Art. 36. (1) Za zbrodnie i występki, popełnione w treści druku, sąd, obok kary pozbawienia wolności przepisanej w ustawie, wymierza grzywnę od 200 złotych.

(2) Kary łącznej co do grzywien nie wymierza się.

Art. 37. (1) W razie skazania za zniewagę w treści druku, sąd może przyznać pokrzywdzonemu na jego wniosek nawiazkę w wysokości do 10.000 złotych z powodu wyrządzonej szkody moralnej.

(2) Przyznanie nawiazki nie stoi na przeszkodzie dochodzeniu dalszych szkód w drodze cywilnej.

Art. 38. (1) Jeżeli treść druku zawiera znamiona przestępstwa, sąd orzeka jako karę dodatkową konfiskatę druku. Jeżeli ściganie sprawcy nie mogło nastąpić lub sprawcy nie ukarano, konfiskatę orzeka się tytułem środka zabezpieczającego.

(2) W razie popełnienia przestępstwa porządkowego, sąd orzeka konfiskatę druku tylko wtedy, jeżeli przepis szczególny tak stanowi.

(3) Z konfiskatą sąd może połączyć zniszczenie płyt i form, służących do sporządzenia druku.

Art. 39. (1) Jeżeli treść czasopisma zawiera znamiona zbrodni lub szczególnej wagi występku, ściganego z urzędu, sąd może na wniosek prokuratora orzec zawieszenie czasopisma na czas od 6 miesięcy do 5 lat lub na zawsze, gdy z wielokrotnych konfiskat wynika, że dalsze jego wydawanie zagrażałoby porządkowi publicznemu.

(2) Przepis art. 38 ust. (1) stosuje się odpowiednio.

(3) Orzeczenie sądu I instancji, zarządzające zawieszenie czasopisma, jest natychmiast wykonalne.

Art. 40. Kto przyjmuje korzyść majątkową lub osobista za zaniechanie ogłoszenia w druku wiadomości lub utworu, bądź jego części, albo korzyści takiej żąda lub jej obietnicę przyjmuje, podlega karze więzienia do lat 2 i grzywny albo aresztu do lat 2 i grzywny.

Art. 41. (1) Kto:

- czyni przedruki skonfiskowanego lub zajętego druku w częściach, które spowodowały konfiskatę lub zajęcie;
 - wydaje czasopismo przez sąd zawieszony albo nieznacznie tylko różniące się od zawieszzonego;
 - rozpowszechnia druk skonfiskowany, zajęty lub pozbawiony debitu, albo czasopismo zawieszony,
- podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzyw-

ny do 3.000 złotych bądź tylko grzywny do 3.000 złotych.

(2) Sąd orzeka konfiskatę druku.

Art. 42. (1) Redaktor, który wykroczył przeciwko przepisom art. 27—29 o sprostowaniach,

podlega karze grzywny do 2.000 złotych.

(2) Sąd orzeka, równocześnie z karą, obowiązek umieszczenia sprostowania w określonym terminie.

(3) Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego, jeżeli sprostowanie nadesłała osoba lub instytucja prywatna.

(4) W razie nie umieszczenia sprostowania w terminie, nakazany wyrokiem, redaktor podlega karze grzywny od 500 złotych do 3.000 złotych. Sąd orzeka równocześnie z karą, konfiskatę każdego numeru czasopisma, który ukaże się po terminie, określonym w wyroku do ogłoszenia, aż do czasu umieszczenia sprostowania.

(2) Zaskarżenie wyroku nie wstrzymuje jego wykonania co do obowiązku umieszczenia sprostowania oraz co do konfiskaty w myśli ust. (4).

Art. 43 (1) Redaktor, który wykroczył przeciwko przepisom art. 30, 31 o komunikatach lub ogłoszeniach urzędowych;

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych.

(2) Przepisy art. 42 ust. (2), (4) i (5) stosuje się tu odpowiednio z tą zmianą, że karę przewidzianą w ust. (4) stanowi areszt do 6 miesięcy i grzywna od 500 do 5.000 złotych, obowiązek zaś umieszczenia komunikatu i konfiskatę w razie jego nie umieszczenia orzeka sąd tylko na wniosek oskarżyciela.

(3) Czasopismo, wydane z przekroczeniem przepisów art. 30, może być skonfiskowane.

Art. 44. (1) Kto wykracza przeciwko przepisom art. 4, 5, 6, 10, 11, 12, 15, 17, 18 § 1 i 3, art. 19, 23, 24,

podlega karze grzywny do 3.000 złotych.

(2) Druki wypuszczone bez zachowania przepisów art. 4, czasopisma wydane bez zachowania przepisów art. 17—19, mogą być skonfiskowane.

(3) Wydając wyrok skazujący za niedostarczenie egzemplarzy obowiązkowych, sąd orzeka zarazem o obowiązku ich dostarczenia.

Art. 45. (1) Kto wykracza przeciwko przepisom art. 4, 11, 12, 15, 17, 19, 24 przez umieszczenie świadomie fałszywych danych w zgłoszeniu, oświadczeniu, zawiadomieniu lub księdze wykonywanych druków, albo na czasopiśmie lub innym druku,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych.

(2) Przepis art. 44 ust. (2) stosuje się odpowiednio.

Art. 46. Kto wykracza przeciwko przepisom art. 9 i 21 o ulicznej sprzedaży druków, podlega karze grzywny do 1.000 złotych.

Art. 47. (1) Nie można wszcząć postępowania karnego z powodu przestępstwa prasowego, popełnionego w treści druku, jeżeli upłynął rok od czasu, kiedy zaczęto druk rozpowszechniać.

(2) Nie można wszcząć postępowania karnego z powodu przestępstwa prasowego porządkowego, jeżeli upłynęło 6 miesięcy od chwili jego popełnienia.

Rozdział VIII.

O postępowaniu w sprawach o przestępstwa prasowe.

Art. 48. Do postępowania w sprawach o przestępstwa prasowe stosuje się powszechne przepisy postępowania karnego, jeżeli niniejszy dekret nie stanowi inaczej.

Art. 49. (1) Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa prasowe należy do wyłącznej właściwości sądów.

(2) Sprawy o przestępstwa prasowe porządkowe (art. 41—46) rozpoznaje sąd grodzki.

(3) Sprawy o przestępstwa prasowe, popełnione w treści druku, rozpoznaje sąd okręgowy, jeżeli z mocy przepisu szczególnego nie należą do sądu wyższego.

Art. 50. Sąd grodzki, w którego okręgu położony jest sąd okręgowy, rozpoznaje sprawy o przestępstwa prasowe porządkowe, popełnione w obrębie całego sądu okręgowego.

Art. 51. Właściwość ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa ustala się według miejsca wydania druku, a gdy miejsce to jest nieznane lub znajduje się za granicą — według miejsca odbicia druku, jeżeli zaś miejsca popełnienia przestępstwa w ten sposób ustalić nie można lub druk wydano i odbito za granicą, według miejsca ujawnienia albo rozpowszechnienia druku.

Art. 52. (1) Powiatowa władza administracji ogólnej, prokurator oraz sąd zarządzić mogą zajęcie druku, jeżeli zachodzi przestępstwo ścigane z urzędu i mogące pociągnąć za sobą konfiskatę.

(2) Zajęcie druku na poczet z listu zamkniętego może nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu. W przypadkach nie cierpiących zwłoki prokurator oraz władza administracji ogólnej mogą żądać wstrzymania wysyłki druku aż do czasu uzyskania postanowienia sądu, nie dłużej jednak jak na trzy dni.

(3) W sprawach, w których ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego, zajęcie druku zarządzić może tylko sąd na wniosek oskarżyciela, który wniesie zarazem akt oskarżenia.

(4) Zajęcie druku zarządzić może tylko władza miejscowo właściwa (art. 51).

Art. 53. (1) Z zajęciem druku można połączyć zajęcie płyt i form, służących do odbicia, jeżeli zarządzający zakładem graficznym nie zgodzi się na inny sposób zabezpieczenia przed dalszym ich użyciem.

(2) Jeżeli tylko niektóre ustępy druku mają ulec konfiskacie, a druk da się podzielić, należy ograniczyć zajęcie do tej części druku. Koszty podzielenia druku ponosi osoba interesowana.

Art. 54. Postanowienie sądu lub prokuratora oraz zarządzenie władzy administracji ogólnej, dotyczące zajęcia, powinny określać ustępy druku, zawierające treść przestępną, tudzież powołać przepisy ustawy karnej, które zostały naruszone, a jeżeli zajęcia dokonano z powodu przestępstwa porządkowego — wskazać obowiązek, którego nie dopełniono.

Art. 55. (1) Postanowienie lub zarządzenie, dotyczące zajęcia, doręcza się bez zwłoki wydawcy i zarządzającemu zakładem graficznym, a gdy chodzi o czasopismo — nadto redaktorowi.

(2) Jeżeli zarządzającego zakładem lub redaktora nie ma w lokalu, w którym druk odbito, postanowienie lub zarządzenie doręcza się obecnemu pracownikowi, a gdy i to nie jest możliwe — przybija się je na drzwiach wejściowych do zakładu.

(3) Przy zajęciu druku, odbitego i wydawnego za granicą, doręczenie skutecznia się do rąk zarządzającego składem druków, a przy zajęciu druku, na którym nie wskazano wydawcy ani zakładu graficznego — do rąk osoby, u której druk ujawniono.

Art. 56. Władza, która druk zajęła, może ten sam druk powtórnie zająć tylko wtedy, gdy w miejsce ustępów, wymienionych w postanowieniu lub zarządzeniu dotyczącym zajęcia, wstawiono ustępy nowe, zawierające znamiona przestępstwa.

Art. 57. Władza administracji ogólnej obowiązana jest w ciągu 24 godzin od dokonania zajęcia doręczyć prokuratorowi właściwego sądu okręgowego zarządzenie, dotyczące zajęcia, wraz z dwoma egzemplarzami zajętego druku.

Art. 58. (1) Na zarządzenie władzy administracji ogólnej lub postanowienie prokuratora, dotyczące zajęcia, służy interesowanemu zażalenie.

(2) Zażalenie wnosi się do władzy, która dokonała zajęcia, w terminie zawitym siedmiodniowym.

(3) Jeżeli władza, której złożono zażalenie uzna je za zasadne, to sama uchyla swe zarządzenie lub postanowienie i zwalnia druk spod

zajęcia, a w przeciwnym razie — przesyła zażalenie wraz z aktami do właściwego sądu okręgowego w ciągu 48 godzin od jego wpłynięcia.

(4) Sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie w ciągu 14 dni od jego wpłynięcia, na posiedzeniu niejawnym.

Art. 59. (1) W ciągu 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia lub zarządzenia o zajęciu druku, prokurator obowiązany jest bądź wnieść do sądu akt oskarżenia, bądź złożyć wniosek o wszczęcie śledztwa, bądź też wszcząć dochodzenie.

(2) Zajęcie druku może trwać w toku dochodzenia najwyżej dwa miesiące. Na uzasadniony wniosek sąd może przedłużyć zajęcie jeszcze najwyżej o miesiąc.

(3) Zajęcie druku może trwać w toku śledztwa, łącznie z dochodzeniem, najwyżej 6 miesięcy. Sąd może przedłużyć zajęcie na czas określony tylko wtedy, gdy zachodzi konieczność dokonania czynności śledczych zagranicą, albo gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy uzna, że śledztwa w terminie sześciomiesięcznym nie można było ukończyć.

Art. 60. Dochodzenie lub śledztwo można również umorzyć, gdy zachodzi przypadek mniejszej wagi lub gdy druk nie był rozpowszechniony.

Art. 61. (1) Jeżeli sądowi znani są autor, wydawca, redaktor, zarządzający zakładem graficznym i składem druków, lub osoby majątkowo odpowiedzialne za oskarżonego, oraz wiadome jest ich miejsce zamieszkania, zawiadamia się o rozprawie w sprawie o przestępstwo prasowe, oprócz stron, ponadto także te osoby.

(2) Osobom tym służą prawa oskarżonego, niestawiennictwo ich jednak nie wstrzymuje postępowania i wydania wyroku, którego w tym przypadku nie uważa się względem nich za ooczny.

Art. 62. (1) Wniosek o przyznanie nawiazki złożyć należy najpóźniej przed rozpoczęciem rozprawy głównej w sądzie pierwszej instancji.

(2) Nie można łączyć wniosku o nawiazkę z powództwem cywilnym w postępowaniu karnym.

Rozdział IX.

Postępowanie przedmiotowe.

Art. 63. Sąd orzeka w osobnym postępowaniu konfiskatę druku, gdy treść druku zawiera znamiona przestępstwa, a postępowanie przeciwko sprawcy zostało umorzone lub zawieszono.

Art. 64. (1) Prokurator obowiązany jest w ciągu miesiąca wystąpić do sądu z wnioskiem o orzeczenie konfiskaty.

(2) Termin ten liczy się:

- a) w przypadku umorzenia dochodzenia lub śledztwa — od daty uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu;
- b) w przypadku zawieszenia postępowania — od daty wydania postanowienia o zawieszeniu.

Art. 65. (1) Wniosek o orzeczenie konfiskaty zajętego druku rozstrzyga sąd okręgowy na posiedzeniu niejawnym.

(2) Osoby, uprawnione do żądania odszkodowania w razie uchylenia zajęcia, zawiadamia się o terminie posiedzenia, jeżeli znane są sądowi i wiadome jest ich miejsce zamieszkania. Osoby te mogą brać udział w posiedzeniu oraz mają prawa strony.

(3) Na postanowienie sądu służy zażalenie.

(4) Postanowienie orzekające konfiskatę wywiesza się w sądzie.

(5) Jeżeli osoba interesowana nie była wezwana na posiedzenie i nie brała w nim udziału, natenczas wnieść może zażalenie w terminie zawitym czternastodniowym od daty wywieszenia postanowienia w sądzie.

Art. 66. (1) Sąd orzeka w osobnym postępowaniu zawieszenie czasopisma stosownie do art. 39 ust. (1), jeżeli zachodzą warunki określone w tym przepisie, a postępowanie przeciwko sprawcy zawieszono, albo je umorzono wskutek śmierci, przedawnienia lub innej okoliczności wyłączającej ściganie.

(2) Przepisy art. 64 i 65 stosuje się odpowiednio.

Rozdział X.

Upadek zajęcia i odszkodowanie za zajęcie druku.

Art. 67. Zajęcie druku ustaje i nie może być ponownie zarządzane:

- a) jeżeli postanowienie lub zarządzenie o zajęciu zostało cofnięte (art. 58 ust. (3));
- b) jeżeli sąd uchylił zajęcie;
- c) jeżeli prokurator nie przedsięwzięmie w przepisany termin czynności, określonych w art. 59 ust. (1) lub w art. 64;
- d) jeżeli upłyną terminy, określone w art. 58 ust. (4) oraz w art. 59 ust. (2) lub (3);
- e) jeżeli sąd orzeknie prawomocnie niedopuszczalność konfiskaty druku.

Art. 68. (1) Jeżeli zajęcie ustało, a nie toczy się postępowanie, w którym można orzec konfiskatę, albo jeżeli sąd prawomocnie orzekł niedopuszczalność konfiskaty druku, natenczas poszkodowany może żądać odszkodowania od Skarbu Państwa w wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów wydania zajętych egzemplarzy druku, jednak nie powyżej ich hurtowej ceny sprzedażnej.

(2) Pozew wnieść można w ciągu 3 miesięcy od ustania zajęcia lub prawomocnego ukończenia postępowania.

(3) Jeżeli zajęcia dokonano na wniosek oskarżyciela prywatnego, odszkodowanie należy się od niego.

Rozdział XI.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 69. Czynności przekazane niniejszym dekretem powiatowym władzom administracji ogólnej, spełniają na obszarze m. st. Warszawy komisarz Rządu, a na obszarze powiatów miejskich — starostowie grodzcy.

Do kompetencji władz na terenie m. st. Warszawy i m. Łodzi oraz starostów grodzkich stosują się odpowiednie uwagi zamieszczone na wstępie po tytule prawa prasowego.

Art. 70. (1) Przedsiębiorstwa wydawnicze książek, czynne w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu, powinny ustanowić zarządzających w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu.

(2) W tym samym terminie osoby, trudniące się uliczną sprzedażą druków, powinny uczynić zadość przepisom art. 9 i 21.

Art. 71. Sprawy o przestępstwa prasowe, wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, toczą się do końca według przepisów dotychczasowych.

Art. 72. (1) Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc przepisy dotyczące przedmiotów w nim unormowanych, a w szczególności:

- I. 1) ustawa prasowa z dnia 17 grudnia 1862 r. (Dz. u. p. austr. z 1863 r. Nr 6);
- 2) obowiązujące jeszcze przepisy ustawy z dnia 15 października 1868 r. (Dz. u. p. austr. Nr 142);
- 3) ustawa z dnia 9 lipca 1894 r. (Dz. u. p. austr. Nr 161);
- 4) cesarskie rozporządzenie z dnia 11 sierpnia 1914 r. (Dz. u. p. austr. Nr 215);
- 5) rozdział XXVII ustawy o postępowaniu karnym z dnia 23 maja 1873 r. (Dz. u. p. austr. Nr 119);
- II. 6) ustawa prasowa z dnia 7 maja 1874 r. (Dz. U. Rz. str. 65);
- 7) rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 1 czerwca 1921 r. w przedmiocie obowiązkowego dostarczania bezpłatnych egzemplarzy druków (Dz. Urzęd. Nr 20, poz. 137);
- III. 8) dekret z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych (Dz. P. P. P. Nr 14, poz. 186);

- 9) dekret z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o zakładach drukarskich i składach druków (Dz. P. P. P. Nr 14, poz. 146), z wyjątkiem art. 10 ust. I;
- 10) następujące artykuły kodeksu karnego 1903 r.: 293 ust. 2 i 4, 293 a, 294, 294 a, 296, 297, 298, 299, 300, 303, 303 a, 304, 305, 306, 307, 308, 309.

(2) Pozostają w mocy przepisy dotyczące prasy, zawarte w ustawach przemysłowych i handlowych, w ustawach o stanie wyjątkowym i wojennym oraz w ustawie z dnia 18 marca 1932 r. o bezpłatnym dostarczaniu druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 347).

Art. 73. W art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365) umieszcza się po ustępie pierwszym nowy ustęp treści następującej:
 „Wykroczenia, choćby wyraźnie przekazane ustawą orzecznictwu władz administracyjnych, należą jednak do wyłącznej właściwości sądów, jeżeli popełnione zostały w treści druku“.

Art. 74. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrom Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz innym właściwym ministrom.

Art. 75. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 28 listopada 1938 r.

51.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 listopada 1938 r.

o ustaleniu wzoru księgi druków dla zakładów graficznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 grudnia 1938 r. Nr 96, poz. 647).

Na podstawie art. 12 ust. (3) prawa prasowego (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 89, poz. 608) zarządzam co następuje:

§ 1. Księga druków, wykonywanych przez zakład graficzny, ma być prowadzona według załączonego wzoru.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1939 r.

Załącznik do rozp. Min. Spraw Wewn. z dnia 30 listopada 1938 r. (poz. 647)

W z ó r

(stronica pierwsza)

KSIĘGA DRUKÓW

wykonywanych w zakładzie graficznym przy ul. Nr

(miejscowości)

(stronica druga i następne)

L. p.	Data przyjęcia zamówienia	Nazwisko, imię i adres zamawiającego	Tytuł umówianego druku i autor	Wydawca i jego adres	Liczba odbijanych egzemplarzy	Format druku	Data dostarczenia władzom egzemplarzy obowiązkowych
1	2	3	4	5	6	7	8

(stronica ostatnia)

Niniejsza księga zawiera kart, oznaczonych numerami bieżącymi od do włącznie oraz posznurowanych, przy czym końce sznurów są związane pieczęcią lakową Starostwa (Komisariat Rządu

na m. st. Warszawę)

Podpis (władzy)

..... dnia 19 r.

52.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 maja 1939 r.

o warunkach udzielania zezwoleń na uliczną sprzedaż druków nie będących czasopismami.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 maja 1939 r. Nr 47, poz. 305).

Na podstawie art. 9 ust. (2) prawa prasowego (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 89, poz. 608) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Zezwoleń na uliczną sprzedaż druków nie będących czasopismami, udzielają powiatowe władze administracji ogólnej.

(2) Na obszarze powiatów miejskich zezwoleń tych udzielają starostowie grodzcy, a na obszarze m. st. Warszawy — Komisarz Rządu.

P. uw. zamieszczone na wstępie po tytule prawa prasowego i uw. do art. 69 tego prawa (poz. 50 niniejszego zeszytu).

§ 2. (1) Zezwoleń na uliczną sprzedaż druków, nie będących czasopismami, udziela się przede wszystkim wówczas, gdy nie istnieją w danej miejscowości księgarnie, bądź gdy istniejące księgarnie nie zaspakajają dostatecznie potrzeb czytelnictwa.

(2) Zezwoleń udziela się na roczne okresy kalendarzowe lub na czas do końca danego roku kalendarzowego.

(3) Zezwolenie raz udzielone można przedłużyć na dalsze okresy roczne.

(4) Władza może udzielić jednorazowego zezwolenia na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, celem wyprzedazy druków, pochodzących z prywatnych księgozbiorów lub z remanentów księgarskich.

§ 3. (1) Zezwolenie może zawierać warunki o charakterze porządkowym, których sprzedawca winien przestrzegać przy wykonywaniu ulicznej sprzedaży druków.

(2) Warunki te mogą dotyczyć się zwłaszcza miejsca i urządzenia ulicznej sprzedaży, wykażu i cennika druków, rodzaju druków, odznaki sprzedawcy oraz innych szczegółów podyktowanych miejscowymi względami.

§ 4. (1) Zezwolenia można udzielić tylko obywatelowi polskiemu, który jest pełnoletni, korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, ma stałe miejsce zamieszkania w Państwie, umie czytać i pisać po polsku oraz daje rękojmię uczciwego wykonywania zawodu i nie wykraczania przeciwko prawu.

(2) Zezwolenia należy odmówić temu, kto ukarany był więzieniem za zbrodnię lub wy-

stępek, bądź też aresztem za występki z chęcią zysku lub z innych niskich pobudek.

§ 5. (1) Zezwolenie uprawnia do wykonywania ulicznej sprzedaży druków tylko tego, kto je otrzymał, i nie może być odstąpione komu innemu w drodze aktu prywatnego ani przejęte w drodze spadkobrania.

(2) Jeżeli ten, kto otrzymał zezwolenie, nie może chwilowo z powodu choroby lub innej ważnej przyczyny sam wykonywać sprzedaż, władza może wyrazić zgodę na czasowe zastępstwo przez określoną osobę, wskazaną przez zainteresowanego; zastępca powinien odpowiadać warunkom, wymaganym w myśl § 4, przy czym administracyjne skutki jego działań obciążają również zastąpionego.

(3) Zezwolenie nie upoważnia samo przez się do sprzedaży bieżących czasopism.

(4) Nie wolno w związku z wykonywaniem sprzedaży na podstawie zezwolenia rozpowszechniać bezpłatnie jakichkolwiek druków.

§ 6. Zezwolenie można cofnąć przed upływem czasu, na który zostało udzielone, jeżeli ten, kto je otrzymał:

- nie przestrzega warunków zezwolenia;
- nie odpowiada lub przestał odpowiadać warunkom określonym w § 4;
- nie wykonywa sprzedaży osobiście;
- sprzedaje bieżące czasopisma lub bezpłatnie rozpowszechnia druki;
- wykonywa sprzedaż w sposób naruszający porządek, spokój lub bezpieczeństwo publiczne.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

53.

DEKRET

z dnia 5 lipca 1946 r.

o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk.

(Dz. U. R. P. z dnia 2 sierpnia 1946 r. Nr 34, poz. 210).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk, nazywany w dalszych przepisach niniejszego dekretu Głównym Urzędem.

Główny Urząd podlega Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 2. Do zadań Głównego Urzędu należy:

- 1) nadzór nad prasą, publikacjami i widowiskami w zakresie przewidzianym w szczególnych przepisach prawnych,
- 2) kontrola rozpowszechniania wszelkiego rodzaju utworów za pomocą druku, obrazu i żywego słowa; kontrola ta ma na celu zapobieżenie:
 - a) godzeniu w ustrój Państwa Polskiego,
 - b) ujawnianiu tajemnic państwowych,
 - c) naruszaniu międzynarodowych stosunków Państwa Polskiego,
 - d) naruszaniu prawa lub dobrych obyczajów,
 - e) wprowadzeniu w błąd opinii publicznej przez podawanie wiadomości niezgodnych z rzeczywistością.

Art. 3. Przewidziane w dotychczasowych przepisach prawnych kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych oraz władz administracji ogólnej I i II instancji w zakresie, wskazanym w art. 2, przechodzą na Główny Urząd podległy mu terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.

Art. 4. Na czele Głównego Urzędu stoi dyrektor mianowany przez Radę Ministrów na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Art. 5. Prezes Rady Ministrów ustali organizację i właściwość Głównego Urzędu oraz podległych mu terenowych Urzędów Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.

Art. 6. Budżet Głównego Urzędu stanowi odrębny dział w budżecie Prezydium Rady Ministrów.

Art. 7. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 8. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

54.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1933 r.

Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 października 1933 r. Nr. 85, poz. 632).

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych i władz administracji ogólnej w zakresie nadzoru nad widowiskami i kontroli rozpowszechniania wszelkiego rodzaju utworów za pomocą żywego słowa przejął w myśl dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. — Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 210 (poz. 53 niniejszego zeszytu) Główny i terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Prawo wydawania rozp. wyk. w zakresie przekazanym Głównemu Urzędowi Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk przeszło na Prezesa Rady Ministrów.

Poza tym kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w prawie o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś terenów Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych, kompetencje zaś Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Minister Kultury i Sztuki.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Przepisom prawa niniejszego podlegają publiczne: widowiska, produkcje słowne, muzyczne, odczyty, przedsięwzięcia sportowe, szkoły tańców salonowych, zabawy ludowe, tudzież inne przedsięwzięcia, służące celom rozrywkowym lub pokazowym, z wyjątkiem wystaw gospodarczych i wyświetlania filmów za pomocą kinematografu.

1. Istotą publiczności w dziedzinie widowiska jest dostęp dla większej liczby osób, bliżej nieokreślonych, przyczym nie wyłącza znamienia publiczności wprowadzenie „zaproszeń” łatwych do uzyskania (wyrok S. N. z 17.V 1934 r. L. 2 K. 296/34 Z. O. I. K. S. N. Nr. 278/1934).

2. Zrzeczenie, urządzające przedsięwzięcie rozrywkowe „publicznie”, choć przewidziane działalnością statutową, winno zastosować się do przepisów rozp. Prez. Rzplitej z 27 października 1936 r. (Dz. U. poz. 632) o publ. przeds. rozrywkowych.

Przedsięwzięcie rozrywkowe nie stanie się publicznym przez to, że otwarcie okien mieszkania, odbywanie zabawy w prywatnym ogrodzie i t. p. może zwracać uwagę przechodnia, choć wybryk w tych warunkach może mieć charakter wybryku publicznego (wyrok S. N. z 29.XI 1935 r. L. 3 K. 1668/35 Z. O. I. K. S. N. Nr. 214/1936).

Art. 2. § 1. Urządzenie rozrywek podlegających prawu niniejszemu wymaga pozwolenia władzy.

§ 2. Pozwolenie ma charakter ściśle osobisty i nie może być przeniesione na osobę trzecią ani w drodze spadku, ani aktem zdziałanym między żyjącymi.

§ 3. Minister S p r a w W e w n ę t r z n y c h władny jest w drodze rozporządzeń określać przedsięwzięcia rozrywkowe, co do których wystarczy zgłoszenie, oraz ustalać sposób i warunki takich zgłoszeń, a także uprawnienia władz w stosunku do zgłoszonych przedsięwzięć.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801 (poz. 55 niniejszego zeszytu).

1. Pozwolenie na przedsięwzięcia rozrywkowe publicznie jest wymagane bez względu na to, czy przewidywane są możliwe na nich wydarzenia, mogące przybrać znamiona zakłócenia spokoju „publicznego” (art. 28 pr. o wykryt. lub innego czynu przestępnego ze znamieniem publiczności lub bez tego znamienia (wyrok S. N. z 29/XI 1935 r. L. 3 K. 1668/35 Z. O. I. K. S. N. Nr 214/1936).

2. W pojęciu „urządzenia” przedsięwzięcia rozrywkowego nie musi mieścić się dostarczenie ku temu jakichkolwiek przedmiotów do rozrywki potrzebnych, a pojęcie to wyczerpuje się już w oddaniu lokalu, służby, dostarczeniu światła i t. p. (wyrok S. N. z 10/VI 1936 r. L. 1 K. 310/32 Z. O. I. K. S. N. Nr 24/1937).

Art. 3. § 1. Udzielając pozwolenia, władza w miarę okoliczności może ustalić warunki, których niedopełnienie powoduje cofnięcie pozwolenia.

§ 2. Władza może uzależnić udzielenie pozwolenia do złożenia kaucji w gotówce, w papierach pupilarnych lub w formie gwarancji bankowej na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń do przedsięwzięcia rozrywkowego ze strony jego pracowników lub publiczności.

Art. 4. § 1. Niezależnie od wymagań przepisów budowlanych i techniczno-sanitarnych dla teatrów i innych pomieszczeń, przeznaczonych do licznego gromadzenia się ludzi, jeżeli przedsięwzięcie rozrywkowe wymaga specjalnych urządzeń technicznych, których bezpieczeństwo może nasuwać obawy, wówczas uruchomienie go będzie poprzedzone zbadaniem przez odpowiednią władzę przy udziale potrzebnych fachowców. W razie wątpliwości kompetencyjnych władzę tę ustala władza udzielająca pozwolenia na przedsięwzięcie.

§ 2. Przepisy co do wewnętrznego urządzenia pomieszczeń przedsięwzięć rozrywkowych i zachowania się w nich ze względu na wymagania bezpieczeństwa, higieny i porządku wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 5. Ze względu na właściwość władz i tryb postępowania oraz warunki organizowania przedsięwzięć prawo niniejsze rozróżnia przedsięwzięcia: a) z siedzibą stałą, b) wędrownie i c) dorywcze.

R o z d z i a ł II.

Przedsięwzięcia z siedzibą stałą.

Art. 6. § 1. Pozwolenia na przedsięwzięcie rozrywkowe z siedzibą stałą, z wyjątkiem przedsięwzięć teatralnych, udziela wojewódzka władza administracji ogólnej miejsca siedziby przedsięwzięcia.

§ 2. Pozwolenia na przedsięwzięcie teatralne bez względu na jego siedzibę udziela Minister

Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Pozwolenia te wydaje władza w zależności od oceny warunków miejscowych, charakteru przedsięwzięcia i kwalifikacyj jego organizatorów.

§ 4. Kompetencje przewidziane w § 1 — Minister Spraw Wewnętrznych, a przewidziane w § 2 — Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy jest normować odmiennie drogą rozporządzeń.

P. rozp. zacytowane w uw. do art. 2 oraz rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o przedsięwzięciach teatralnych — Dz. U. R. P. Nr 103, poz. 802 (poz. 56 niniejszego zeszytu).

Art. 7. Pozwolenia określone w art. 6 mogą być udzielane na okres do 15 lat w zależności od charakteru przedsięwzięcia, potrzeby odpowiednich inwestycji i kosztów z tym związanych.

R o z d z i a ł III.

Przedsięwzięcia wędrownie.

Art. 8. § 1. Pozwoleń na przedsięwzięcia wędrownie, z wyjątkiem objazdowych przedsięwzięć teatralnych, udzielają władze administracji ogólnej właściwe dla obszaru, na którym przedsięwzięcie ma funkcjonować, a na obszar całego Państwa — Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 2. Pozwoleń na objazdowe przedsięwzięcia teatralne udziela Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Przepis art. 6 § 4 stosuje się odpowiednio.

P. rozp. zacytowane w uw. do art. 6.

Art. 9. Po przybyciu przedsięwzięcia do miejscowości jego czasowego funkcjonowania, urządzający ma obowiązek zgłosić miejscowo właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o czasie, miejscu i rodzaju produkcji. Władza ta, w zależności od oceny warunków miejscowych, może ograniczyć czas funkcjonowania przedsięwzięcia, a nawet zakazać jego funkcjonowania w danej miejscowości.

R o z d z i a ł IV.

Przedsięwzięcia dorywcze.

Art. 10. Pozwoleń na przedsięwzięcia dorywcze udzielają powiatowe władze administracji ogólnej miejsca przedsięwzięcia. Za dorywcze uważa się przedsięwzięcia zorganizowane wyłącznie celem urzędzenia jednej lub paru rozrywek w jednej miejscowości.

R o z d z i a ł V.

Aprobata utworów i ich inscenizacji.

Art. 11. § 1. Na utwory z tekstem słownym, przeznaczone do publicznego wykonania, należy przednio uzyskać aprobatę miejscowo właściwej władzy administracji ogólnej, a jeżeli chodzi o obszar całego Państwa — Ministra Spraw Wewnętrznych.

Władza powołana do aprobaty utworu z tekstem słownym może zażądać dołączenia tłumaczenia go na język państwowy, jeżeli utwór pisany jest w języku innym.

§ 2. Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych mogą ustalać ulgi w zakresie potrzeby uprzedniej aprobaty utworów i zmieniać kompetencje co do aprobaty.

1. P. rozp. zacyt. w uw. do art. 2.

2. Aprobaty przewidzianej w art. 11 prawa, dokonywują obecnie Główny i terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Ponieważ Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk podlega Prezesowi Rady Ministrów, właściwym do wydawania rozporządzeń na zasadzie art. 11 § 2 jest Prezes Rady Ministrów.

Art. 12. § 1. Władza może poddać ocenie również inscenizację i część mimiczną utworu, nie przewidzianą w aprobowanym jego tekście słownym. W tym celu urządzający jest obowiązany co najmniej na 24 godziny przed ostateczną próbą produkcji zawiadomić o jej czasie i miejscu właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 2. W stosunku do przedsięwzięć wędrownych inscenizacja i część mimiczna mogą być aprobowane przez powiatową władzę administracji ogólnej miejsca organizacji przedsięwzięcia, co nie pozbawia władzy miejsca wykonania utworu prawa do żądania poczynienia możliwych zmian, którychby wymagały warunki miejscowe.

R o z d z i a ł VI.

Produkcje zakazane.

Art. 13. Zakazane są przedsięwzięcia rozrywkowe przeciwne prawu albo zagrażające

bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, a w szczególności produkcje:

- a) szkodliwe dla interesu państwowego Rzeczypospolitej,
- b) obrażające uczucia narodowe,
- c) obrażające uczucia religijne kościołów i związków religijnych przez Państwo uznanych,
- d) mogące przyczynić się do zdziczenia obyczajów lub demoralizacji,
- e) stanowiące propagandę lub gloryfikację przestępstw,
- f) ośmieszające arcydzieła literatury polskiej lub złośliwie je zniekształcające,
- g) złośliwie przedstawiające w ujemnym świetle polską rzeczywistość,
- h) wkraczające w dziedzinę hypnotyzmu i sugestii, o ile miałyby odbywać się przy udziale osób z pośród publiczności.

P. również art. 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk — Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 210 (poz. 53 niniejszego zeszytu).

R o z d z i a ł VII.

Przepisy porządkowe.

Art. 14. § 1. Programy przedstawień (produkcji) ze wskazaniem miejsca, czasu przeznaczonych do wykonania utworów i biorącego w nich udział personelu powinny być dostarczane powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca przedstawień w miarę ustalania tych programów, a w każdym razie najpóźniej na 24 godziny przed przedstawieniem.

§ 2. Programy te powinny być przed rozpoczęciem sprzedaży biletów podane do publicznej wiadomości drogą wywieszenia ich przy wejściu do pomieszczenia, gdzie przedstawienie ma się odbywać i w miejscach przeznaczonych do sprzedaży biletów. Przedruk programów nie podlega żadnym ograniczeniom.

§ 3. W razie konieczności zmiany programu należy o tym niezwłocznie podać do wiadomości władz i obwieścić sposobem wskazanym w paragrafie poprzednim. Osoby, które nabyły bilety przed obwieszczeniem zmiany, uprawnione są do zwrotu biletów i otrzymania wpłaconej za nie należności.

Art. 15. Zapowiedziane przedstawienia (produkcje) powinny rozpoczynać się dokładnie w czasie wskazanym w programach i afiszach.

Art. 16. Celem kontroli przestrzegania przepisów i warunków tudzież nadzoru artystycznego, oraz dla celów reprezentacyjnych, urzą-

dzający przedsięwzięcie ma obowiązek oddania do dyspozycji władz bezpłatnie najwyżej 6 miejsc. Obowiązek ten określa szczegółowo władza, udzielająca pozwolenia na przedsięwzięcie.

Art. 17. § 1. Powiatowa władza administracji ogólnej może zawiesić wykonanie utworu aprobowanego, jeżeli w tym czasie zajdą lub wyjdą na jaw okoliczności, wskazujące na to, że produkowanie utworu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu.

§ 2. Powiatowa władza administracji ogólnej może również zawiesić wykonanie utworu, jeżeli ma dostateczne podstawy do przypuszczenia, że wykonanie to miałyby odbyć się z pogwałceniem praw autorskich.

§ 3. Minister Spraw Wewnętrznych może czasowo zawiesić funkcjonowanie prawnie istniejących przedsięwzięć rozrywkowych na obszarze całego Państwa z powodu żaloby narodowej. Podobne uprawnienie przysługuje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej na podległym jej obszarze w przypadku epidemii. W pierwszym z tych przypadków zawieszenie nie może trwać dłużej niż 3 dni.

Art. 18. Szczegółowe przepisy porządkowe dotyczące funkcjonowania przedsięwzięć rozrywkowych, a zwłaszcza, co do: godzin ich funkcjonowania, ograniczeń funkcjonowania niektórych przedsięwzięć w pewnych dniach ze względów religijnych, ograniczeń co do udziału dzieci i młodzieży oraz uczęszczania ich na przedstawienia — ustalają rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Rozdział VIII.

Postanowienia karne.

Art. 19. Kto wykracza przeciw przepisom prawa niniejszego lub rozporządzeń, wydanych na jego podstawie, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych. Do orzekania powołane są władze administracyjne.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. 56, poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 19 prawa, została podwyższona dziesięciokrotnie t. j. do wysokości 30.000 zł.

Art. 20. Uporczywe nieprzestrzeganie przez przedsięwzięcie rozrywkowe przepisów prawa niniejszego i rozporządzeń na nim opartych,

stwierdzone kilkakrotnym ukaraniem, a także nieprzestrzeganie warunków pozwolenia, daje władzy podstawę do cofnięcia go przed upływem terminu jego ważności.

Rozdział IX.

Postanowienia końcowe.

Art. 21. Do nadzoru nad funkcjonowaniem przedsięwzięć rozrywkowych, o ile nie chodzi o kompetencje szczególne, przewidziane w prawie niniejszym i w rozporządzeniach na nim opartych, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej miejsca funkcjonowania tych przedsięwzięć.

Art. 22. Wszelkie zawiadomienia kierowane do władz w sprawach objętych niniejszym prawem lub rozporządzeniami wydanymi na jego podstawie, z wyjątkiem zawiadomień, wymienionych w art. 2 § 3 niniejszego prawa, są wolne od opłat stemplowych.

Art. 23. Wykonanie prawa niniejszego i wydanie w tym celu potrzebnych rozporządzeń wykonawczych porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

P. rozp. wykonawcze, zacyt. w uw. do art. 2 i 6 prawa. Co do kompetencji p. uwagi na wstępie prawa.

Art. 24. Prawo niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1934 r. Z dniem tym traci moc obowiązującą wszelkie przepisy w sprawach uregulowanych prawem niniejszym, a w szczególności:

- 1) dekret z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o widowiskach (Dz. P. P. P. Nr 14, poz. 177), o ile dotyczy spraw uregulowanych prawem niniejszym;
- 2) dekret kancelarii nadwornej z dnia 16 kwietnia 1822 r. (Zb. u. pol., tom. 51, str. 169, Nr 44);
- 3) dekret kancelarii nadwornej z dnia 5 sierpnia 1824 r. (Zb. u. pol., tom. 52, str. 333, Nr 98);
- 4) dekret kancelarii nadwornej z dnia 12 maja 1827 r. (Zb. u. pol., tom 55, str. 92, Nr 60) ogłoszony rozporządzeniem gubernialnym z dnia 28 maja 1827 r. (Zb. ust. prow., poz. 100);
- 5) dekret kancelarii nadwornej z dnia 6 stycznia 1836 r. (Zb. u. pol., tom 64, str. 8, Nr 5);
- 6) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1850 r. (Dz. P. P. Nr 454);

- 7) najwyższe postanowienia z dnia 25 czerwca 1855 r., ogłoszone rozp. min. z dnia 12 lipca 1855 r. L. 14596;
- 8) postanowienia § 14 najwyższego postanowienia z dnia 14 września 1852 r., ogłoszonego rozporządzeniem ministrów: spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu z dnia 19 stycznia 1853 r. (Dz. U. P. Nr 10), o ile dotyczą spraw uregulowanych prawem niniejszym;
- 9) §§ 32, 33a, 33b, 33c, 40, 49, 53 i 54 ordynacji przemysłowej Rzeszy Niemieckiej (według tekstu ogłoszonego przez Kanclerza Rzeszy z dnia 26 lipca 1900 r. (Dz. Ust. Rz. str. 871) oraz §§ 115b, 118, 120 p. 1 i 121 ustawy z dnia 1 sierpnia 1883 r. o właściwości władz administracyjnych i sądowno-administracyjnych (Zb. ust. pr. str. 237) i rozporządzenie z dnia 31 grudnia 1883 r. w sprawie wykonania ustawy Rzeszy z dnia 10 lipca 1883 r., zmieniającej ordynację przemysłową (Zb. ust. pr. str. 7 z 1884 r.) — o ile przepisy te dotyczą spraw uregulowanych niniejszym prawem.

55.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 28 grudnia 1933 r.

o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 grudnia 1933 r. Nr 103, poz. 801).

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 497).

Na podstawie art. 2 § 3, art. 6 § 4, art. 11 § 2 i art. 23 prawa z dnia 27 października 1933 r. o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 632) zarządzam co następuje:

§ 1. 1. Przedsięwzięcia rozrywkowe dorywcze (art. 10 powołanego prawa) w lokalach, z wyjątkiem przedstawień teatralnych, wolne są od obowiązku uzyskiwania pozwoleń przewidzianych w wymienionym prawie, natomiast mają być zgłaszane powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca przedsięwzięcia.

2. Zgłoszenie powinno być dokonane najpóźniej na 3 dni przed dniem produkcji lub pokazów, licząc ten termin od otrzymania zgłoszenia przez władzę i ma zawierać dane wska-

zane w § 3 rozporządzenia niniejszego, z wyjątkiem tych danych, które ze względu na rodzaj lub zakres przedsięwzięcia byłyby bezprzedmiotowe.

3. Organizatorzy odczytów obowiązani są zamiast przedstawienia do aprobaty całkowitej jego treści, podać w zgłoszeniu temat i program odczytu. Jeżeli odczyt ma być ilustrowany produkcjami artystycznymi lub pokazami, musi być to uwidocznione w zgłoszeniu.

Aprobaty dokonywują Główny i terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (p. dekret z dnia 5 lipca 1946 r. — Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 210 (poz. 53 niniejszego zeszytu).

§ 2. 1. Władza może zakazać każdego z przedsięwzięć, o których mowa w § 1, jeżeli nie dopełniono warunków zgłoszenia albo jeżeli zachodzą okoliczności, świadczące, że przedsięwzięcie zagraża bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu. Może ona także uzależnić ustosunkowanie się do przedsięwzięcia od uprzedniego dostarczenia dodatkowych informacji, okazania przeznaczonych do wykonania utworów, przedmiotów pokazu itp., a zgodę swoją — od dopełnienia wskazanych okolicznościami warunków, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

2. Zakaz należy podać do wiadomości zgłaszającemu najpóźniej w przeddzień zamierzonego urządzenia rozrywki.

Jakkolwiek nadzór nad widowiskami i kontrola rozpowszechniania utworów za pomocą obrazu i żywego słowa należy obecnie do Głównego i terenowych Urzędów Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, tym niemniej powiatowe władze administracji ogólnej, jako powołane do przyjmowania zgłoszeń przedsięwzięć dorywczych, zachowały nadal niezależnie od kompetencji Urzędów Kontroli — uprawnienia, wynikające z art. 2 rozp.

§ 3. 1. Podanie o pozwolenie na przedsięwzięcie rozrywkowe ma zawierać następujące dane:

- a) kto, kiedy, gdzie (w jakiej miejscowości i lokalu względnie na jakim obszarze) i jakie przedsięwzięcie prowadzić zamierza,
- b) jakie posiada po temu kwalifikacje (wykształcenie i przygotowanie praktyczne, dotychczasowe wyniki pracy na odpowiednim polu itp.),
- c) jakie posiada środki techniczne i zasoby majątkowe do prowadzenia przedsięwzięcia.

2. Jeżeli o pozwolenie ubiega się osoba prawna, w podaniu powinno być wskazane, kto ma być odpowiedzialnym kierownikiem przed-

siewzięcia oraz na podstawie jakiego aktu uzyskała osobowość prawną.

3. Organizatorzy przedsięwzięć dorywczych z produkcjami słownymi winni nadto wskazać przez jaką władzę i kiedy były aprobowane utwory słowne, które mają być produkowane, jeżeli te utwory wymagają aprobaty. Jeżeli utwory takie nie były aprobowane, należy je złożyć do aprobaty w trybie art. 11 powołanego prawa.

P. uw. do § 1.

§ 4. Władza udzielająca pozwolenia może żądać uzupełniających danych i dowodów na poparcie prawdziwości danych.

§ 5. Przed udzieleniem pozwolenia na przedsięwzięcie z siedzibą stałą władza rozważy, czy ze względu na swój charakter nie będzie ono niepokoić sąsiadów i, w razie nasuwających się obaw w tym względzie, zarządzi rozprawę na miejscu dla zbadania zarzutów i możliwego ugodnienia sprzecznych interesów. Wyniki rozprawy będą wzięte pod uwagę przy ustalaniu warunków pozwolenia.

§ 6. 1. O pozwolenie na przedsięwzięcie wędrownie na obszar całego Państwa mogą ubiegać się jedynie osoby, które prowadziły już tego rodzaju przedsięwzięcie co najmniej w ciągu roku na obszarze 3-ch województw.

2. Od powyższego ograniczenia mogą być wyjątkowo zwolnione przedsięwzięcia w wypadkach szczególnie zasługujących na uwzględnienie.

§ 7. 1. Zgłoszeniu przedsięwzięcia wędrownego w miejscowości jego czasowego funkcjonowania (art. 9 powołanego prawa) powinno towarzyszyć okazanie odpowiedniego pozwolenia na przedsięwzięcie.

2. Postanowienie § 3 ust. 3 rozporządzenia niniejszego ma tu odpowiednie zastosowanie.

§ 8. 1. Utwory z tekstem słownym podlegające aprobacie władz (art. 11 powołanego prawa) mają być składane im w 2-ch egzemplarzach, z których jeden pozostaje w urzędzie, 2-gi zaś zwraca się stronie z odpowiednią adnotacją co do aprobaty lub jej odmowy.

2. Aprobując utwór, władza może również orzec, że jest on niedozwolony dla dzieci i młodzieży do lat 17.

3. Aprobata władz obejmuje zarówno treść jak i tytuł utworu. Władza może odmówić aprobaty zarówno w całości jak i w części w stosunku do całości obszaru Państwa jak i jego poszczególnych obszarów.

P. uw. do § 1.

§ 9. Utwory sceniczne polskiej literatury klasycznej, jak również oryginalne teksty słowne do utworów klasyków muzyki polskiej nie

wymagają uprzedniej aprobaty władz przewidzianej w art. 11 § 1 powołanego prawa.

§ 10. 1. Miejsca urzędowe, o których mowa w art. 16 powołanego prawa, oraz ich przeznaczenie będą ustalane dla poszczególnych przedsięwzięć, zarządzeniami władz powołanych do udzielania pozwoleń na przedsięwzięcia, a o ile chodzi o przedsięwzięcia przewidziane w § 1 niniejszego rozporządzenia — władz powołanych do przyjmowania przewidzianych w nim zgłoszeń.

2. Dla przedsięwzięć wędrownych, na które pozwolenia udziela Minister Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsięwzięć teatralnych, obowiązek przewidziany w art. 16 powołanego prawa, określa się jak następuje:

- 1) przedsięwzięcia posiadające miejsca numerowane mają oddać do dyspozycji władz:
 - a) w mieście stoł. Warszawie i miastach wojewódzkich 5 miejsc stałych, z których 3 w pierwszym rzędzie i 2 w drugim rzędzie,
 - b) w innych miejscowościach 4 miejsca stałe, z których 2 w pierwszym rzędzie i 2 w drugim rzędzie;
- 2) przedsięwzięcia nieposiadające miejsc numerowanych mają oddać na każde przedstawienie do dyspozycji władz:
 - a) w m. st. Warszawie i miastach wojewódzkich 5 miejsc,
 - b) w innych miejscowościach 4 miejsca.

3. Dysponowanie miejscami, oznaczonymi w ust. 2 niniejszego §-u oraz ich wybór należy w m. st. Warszawie i miastach wojewódzkich do wojewodów (Komisarza Rządu), w innych zaś miejscowościach do powiatowych władz administracji ogólnej.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawie przejął Prezydent m. st. Warszawy. Na terenie m. Łodzi uprawnienia wojewody — przeszły na Prezydenta miasta.

§ 11. Udzielanie pozwoleń na przedsięwzięcia rozrywkowe w lokalach gastronomicznych z wyjątkiem produkcji o charakterze widowiskowym oraz na ustawianie w miejscach publicznych automatów rozrywkowych i głośników przekazuje się powiatowym władzom administracji ogólnej.

Powyższym władzom przekazuje się również prawo udzielania pozwoleń na następujące przedsięwzięcia rozrywkowe z siedzibą stałą:

- 1) przedsięwzięcia o charakterze sportowym:
 - a) urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego, a w szczególności: korty tenisowe, pływalnie, ślizgawki, hippodromy, welodromy, strzelnice;

b) mające cechy widowiska publicznego, organizowane przez amatorskie stowarzyszenia sportowe na boiskach, w lokalach lub na terenach tych stowarzyszeń;

2) przedsięwzięcia o charakterze zabaw ludowych, a w szczególności: sale tańca, huśtawki, karuzele, kołobiegi, siłomierze, strzelnice z wiatrówek, kręgielnie, bilardziki, pokazy magiczne, gry zręcznościowe, pokazy figur woskowych i osobliwości (panoptica), panoramy, pokazy za pomocą lunet lub teleskopów widoków lub ciał niebieskich, — o ile powyższe urządzenia nie stanowią pewnej całości, nadającej im charakter przedsięwzięcia lunaparkowego;

3) przedsięwzięcia koncertów w parkach, ogrodach i skwerach.

§ 12. Dla obszaru m. st. Warszawy aprobatą utworów z tekstem słownym oraz ocena inscenizacji i części mimicznej utworów należy do Komisarza Rządu.

P. uw. do § 1.

§ 13. Przez powiatową władzę administracji ogólnej należy rozumieć w powiatach miejskich starostę grodzkiego, a na obszarze województwa śląskiego dyrektora policji.

Kompetencje starostów grodzkich i dyrektorów policji przejęli prezydenci miast.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1934 r.

56.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 28 grudnia 1933 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań
Religijnych i Oświecenia Publicznego
o przedsięwzięciach teatralnych.

(Dz.U.R.P. z dnia 31 grudnia 1933 r. Nr 103, poz. 802).

Na podstawie art. 6 § 4, art. 8 § 3 oraz art. 23 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632) postanawia się co następuje:

§ 1. 1) Udzielanie pozwoleń na przedsięwzięcia teatralne z siedzibą stałą z wyjątkiem operowych i dramatycznych (dramatu, komedii, farsy, teatru eksperymentalnego) przekazuje się właściwym wojewodom (Komisarzowi Rządu m. st. Warszawy).

2. Udzielanie pozwoleń na przedsięwzięcia teatralne objazdowe z wyjątkiem operowych i dramatycznych przekazuje się władzom przewidzianym w art. 8 § 1 powołanego prawa.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy, kompetencje wojewody na terenie m. Łodzi — Prezydent m. Łodzi.

§ 2. 1) Termin ważności pozwoleń na przedsięwzięcia teatralne z siedzibą stałą, które wygasają przed dniem 1 maja 1934 r., przedłuża się do tego dnia. Osobom, które do tego dnia wniosą należyte podania o pozwolenie na dalsze prowadzenie przedsięwzięć — termin ważności odnośnych pozwoleń przedłuża się na dalszy czas do 31 sierpnia 1934 r., o ile do tego dnia władza nie wyda decyzji odmownej.

2) Termin ważności pozwoleń na przedsięwzięcia teatralne objazdowe, które wygasają przed dniem 15 lutego 1934 r. przedłuża się do tego dnia. Osobom, które do tego dnia wniosą należyte podania o pozwolenie na dalsze prowadzenie przedsięwzięcia — termin ważności odnośnych pozwoleń przedłuża się na dalszy czas do 31 marca 1934 r., o ile do tego dnia władza nie wyda decyzji odmownej.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1934 r.

57.

U S T A W A

z dnia 13 marca 1934 r.

o filmach i ich wyświetlaniu.

(Dz. U.R.P. z dnia 30 kwietnia 1934 r. Nr 36, poz. 323).

Wiele postanowień ustawy utraciło moc obowiązującą w związku z przepisami dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski” — Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 308 (poz. 61 niniejszego zeszytu). Ze względu na ogólnikowy charakter klauzuli derogacyjnej art. 26 dekretu („tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach unormowanych niniejszym dekretem”) nasuwają się wątpliwości co do mocy obowiązującej niektórych przepisów ustawy. Dlatego też jedynie przepisy, które utraciły niewątpliwie moc obowiązującą, podano drukiem rozstrzelonym, pozostałe zaś drukiem normalnym.

Rozdział I.

Obrót filmami i popieranie wytwórczości krajowej.

Art. 1. Filmami w rozumieniu ustawy niniejszej są naświetlone taśmy kinematograficzne.

Art. 2. (1) Prowadzenie przedsiębiorstwa sprzedaży i wynajmu filmów wymaga uprzedniego uzyskania koncesji wojewódzkiej władzy przemysłowej.

(2) Udzielanie i odbieranie koncesyj, przewidzianych w ust. (1), odbywa się przy zastosowaniu odpowiednich przepisów prawa przemysłowego.

(3) Rada Ministrów może wydać przepisy, według których powinny być prowadzone przedsiębiorstwa sprzedaży i wynajmu filmów.

Ust. (1) i (2) ustawy utraciły moc obowiązującą w związku z przepisami art 3 ust. (1) pkt. 3, art. 4 i art. 26 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski“ (poz. 61 niniejszego zeszytu).

Art. 3. (1) Dla urządzenia wytwórni filmowych oraz laboratoriów filmowych (zakładów wywoływania, utrwalania, suszenia, kopiowania i montowania zdjęć filmowych) jest wymagane uprzednie zatwierdzenie projektu urządzenia przez wojewódzką władzę przemysłową.

(2) Do zatwierdzania urządzeń, wymienionych w ust. (1), stosuje się odpowiednio przepisy prawa przemysłowego, dotyczące zatwierdzania urządzeń zakładów przemysłowych.

Art. 4. Rada Ministrów może w drodze rozporządzeń regulować przywóz filmów do obszaru Rzeczypospolitej z zagranicy oraz z obszarów, na których ustawa niniejsza nie obowiązuje.

P. art. 3 ust. (1) pkt. 3 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. (poz. 61 niniejszego zeszytu).

Art. 5. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia, ustanowić opłaty za wystawienie pozwoleń na publiczne wyświetlanie filmów (art. 15 ust. (1)).

Art. 6. (1) W budżecie Państwa będą na cele popierania krajowej wytwórczości filmowej przewidziane dotacje w wysokości wpływów z opłat, wymienionych w art. 5.

(2) Przepisy, normujące zakres i sposób popierania krajowej wytwórczości filmowej, wyda Rada Ministrów.

(3) Rada Ministrów może powołać do życia Radę Filmową, jako ciało doradcze w zakresie popierania krajowej wytwórczości filmowej i opieki nad filmem jako czynnikiem, służącym kulturze państwowej, społecznej i artystycznej.

Ust. 3 art. 6 ustawy utracił moc obowiązującą na mocy art. 16, art. 17 w związku z art. 3 ust. (2) pkt. 1 i 2 oraz art. 26 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. (poz. 61 niniejszego zeszytu).

Rozdział 2.

Przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów.

Art. 7. Prowadzenie przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów za pomocą aparatu kinematograficznego wymaga pozwolenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 7—12 ustawy utraciły moc obowiązującą na mocy art. 3 ust. (1) pkt. 5, art. 4 ust. (2) i (3) oraz art. 26 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. (poz. 61 niniejszego zeszytu).

Art. 8. Pozwolenie, przewidziane w art. 7, może uprawniać do wyświetlania filmów:

- 1) w pewnym określonym lokalu (przedsiębiorstwo z siedzibą stałą),
- 2) sposobem wędrownym, t. j. w pewnych określonych miejscowościach lub na pewnym obszarze Państwa bez zakładania siedziby stałej.

Art. 9. Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów należy odmówić, jeżeli:

- 1) udzielenie pozwolenia sprzeciwia się interesowi publicznemu,
- 2) ubiegający się nie ma prawa samodzielnego rozporządzania swoim majątkiem,
- 3) ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów sposobem wędrownym nie ma obywatelstwa polskiego,
- 4) lokal, przeznaczony do publicznego wyświetlania filmów (art. 8 pkt. 1), ze względu na swoją budowę, usytuowanie, lub wewnętrzne urządzenie nie czyni zadość przepisom o budowie i urządzeniu lokali, przeznaczonych do wyświetlania filmów.

Art. 10. Pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów

mów może być cofnięte przez władzę, która udzieliła pozwolenia, jeżeli:

1) przedsiębiorstwa nie uruchomiono w przeciągu 3 miesięcy od upływu wyznaczonego terminu uruchomienia przedsiębiorstwa, lub też jeżeli przerwa w ruchu przedsiębiorstwa trwała dłużej niż 6 miesięcy, a władza, udzielająca pozwolenia, wymienionych czasokresów nie przedłużyła;

2) przedsiębiorca został prawomocnie skazany za naruszenie trzykrotnie w ciągu 2 lat przepisów ustawy niniejszej;

3) co do osoby przedsiębiorcy zajdzie okoliczność, określona w art. 9 pkt. 2) lub 3);

4) w lokalu co do usytuowania lub wewnętrznego urządzenia znajdą takie zmiany, które nie będą czyniły zadość przepisom o budowie i urządzeniu tego rodzaju budynków (lokalu), a braków tych przedsiębiorca nie usunie w oznaczonym przez właściwą władzę terminie;

5) przedsiębiorca nie spełni warunków, zastrzeżonych przez władzę w udzielonym pozwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Art. 11. (1) Pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów jest ściśle osobiste, nie wolno go przenieść na inne osoby fizyczne lub prawne, ani przez czynności prawne między żyjącymi, ani w drodze rozporządzenia ostatecznej woli, prócz przypadków, o których mowa w art. 12.

(2) W przypadkach godnych uwzględnienia wolno za zgodą władzy, wskazanej w art. 7, ustanowić zastępcę do prowadzenia przedsiębiorstwa lub wydzierżawić przedsiębiorstwo. Dla osób prawnych i małoletnich zastępczych (art. 12) muszą być ustanowieni zastępcy do prowadzenia przedsiębiorstwa.

(3) Osoba zastępcy, jak również osoba dzierżawcy, powinna odpowiadać warunkom, określonym w art. 9 pkt. 2) i 3).

Art. 12. (1) W przypadku śmierci przedsiębiorcy należy wdowie na skutek jej zgłoszenia, o ile małżeństwo nie było separowane z jej winy i nie zachodzą w stosunku do niej przeszkody z art. 9 pkt. 2) lub 3), przedłużyć na czas wdowieństwa pozwolenie na dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa.

(2) To samo dotyczy uprawnień do dziedziczenia małoletnich w czasie ich małoletności.

Art. 13. (1) Do obsługi aparatu kinematograficznego przy wyświetlaniu filmów wolno używać tylko mechanika, który z pomyślnym wynikiem zdał egzamin z uzdolnienia zawodowego.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala w drodze rozporządzenia szczegółowe przepisy o ustanowieniu komisji egzaminacyjnej, jej składzie, o sposobie egzaminowania, o zakresie wiadomości, wymaganych od kandydatów, ubiegających się o dopuszczenie do egzaminu, tudzież o kosztach egzaminacyjnych, jak również przepisy, określające zakres obowiązków mechanika przy obsłudze przyrządu projekcyjnego.

(3) Wojewódzka władza administracji ogólnej może poszczególne osoby zwalniać od obowiązku składania egzaminu, określonego w ustępie poprzednim, jeżeli dane osoby wykazą w inny wystarczający sposób, że posiadają odpowiednie uzdolnienie zawodowe.

(4) Przepisy ust. (1) — (3) nie odnoszą się do obsługiwanego aparatów projekcyjnych małego typu, służących do wyświetlania filmów niepalnych.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 grudnia 1934 r. w sprawie egzaminów na mechaników kinematograficznych — Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 981 (poz. 58 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przewidziane w art. 13 ustawy, przejął Minister Oświaty. Kwestia na jaką władzę naczelną przeszły kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z tego artykułu (t. j. czy na Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych, czy też na Ministra Kultury i Sztuki) pozostaje nierozstrzygnięta.

Art. 14. (1) Minister S p r a w W e w n ę t r z n y c h w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustala w drodze rozporządzenia:

1) wymagania, jakim niezależnie od przepisów prawa budowlanego, powinny odpowiadać pod względem przeciwpożarowym, bezpieczeństwa i porządku lokale, przeznaczone do publicznego wyświetlania filmów, oraz urządzenia techniczne;

2) przepisy, według których powinny być prowadzone przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów;

3) dni, w których z uwagi na uroczyste obchody religijne lub ze względów narodowych, przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania powinny wstrzymać się od wyświetlania bądź wszystkich, bądź niektórych filmów.

(2) Minister O p i e k i S p o ł e c z n e j w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustala w drodze rozporządzenia wymagania, jakim w zakresie higieny powinny odpowiadać lokale, przeznaczone do publicznego wyświetlania filmów, oraz urządzenia techniczne — niezależnie od przepisów prawa budowlanego.

(3) Godziny, w których wolno publicznie wyświetlać filmy, oznaczają wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych wynikające z art. 14 ust. 1 pkt. 1 ustawy przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych), wynikające zaś z art. 14 ust. 1 pkt. 2 i 3 — Minister Kultury i Sztuki. Kompetencje Ministra Opieki Społecznej przeszły na Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

R o z d z i a ł 3.

Badanie filmów przeznaczonych do publicznego wyświetlania.

Art. 15. (1) Tylko te filmy wolno wyświetlać publicznie, na których wyświetlanie uzyskano pozwolenie władzy, wymienionej w art. 23.

(2) Wyświetlanie filmów w klubach, kasy-nach i innych stowarzyszeniach uważa się za publiczne. Natomiast nie uważa się za publiczne wyświetlanie: w mieszkaniach prywatnych wobec członków rodziny i zaproszonych gości (kino domowe), zorganizowane przez władze wojskowe dla żołnierzy, w zakresie urzędowania władz, w celach naukowych i wychowawczych w instytucjach, w szkole lub poza budynkiem szkolnym, b ile jest ograniczone do uczniów, nauczycieli i opiek szkolnych.

(3) Nie jest publicznym w rozumieniu ust. (1) i (2) wyświetlanie filmów dokonywane przez p r z e d s i ę b i o r s t w a s p r z e d a ż y i wynajmu lub wytwórców filmów dla

swych odbiorców oraz rzeczoznawców w celu zbadania wartości handlowej filmu.

P. art. 3 ust. (1) pkt. 3 i art. 4 ust. (1) dekrety z dnia 13 listopada 1945 r. (poz. 61 niniejszego zeszytu).

Art. 16. (1) Podania o udzielanie pozwolenia na publiczne wyświetlanie filmu mogą wnieść: wytwórcy fimów oraz p r z e d s i ę b i o r s t w a s p r z e d a ż y i wynajmu filmów.

(2) Rozstrzygnięcie podania poprzedza komisyjne badanie filmu w formie rozprawy ustnej stosownie do postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym. Przeprowadzenia rozprawy ustnej nie wymagają jedynie filmy, przedstawiające krajobrazy lub aktualności (zdarzenia) dnia.

P. uw. do art. 15.

Art. 17. (1) Badanie filmów obejmuje: tytuł filmu, jego treść oraz wszelkie z filmem bezpośrednio łączące się słowa mówione, śpiewane lub pisane, jak również dźwięki.

(2) Badaniu podlegają także pozostające w związku z wyświetlaniem filmów środki reklamy (fototy, diafolie, plakaty ilustrowane). Inne środki reklamy, nie podlegają badaniu, winny one jednak odpowiadać ściśle tytułowi i treści filmu, na który uzyskano pozwolenie, przewidziane w art. 23. Rozporządzenie Ministra S p r a w W e w n ę t r z n y c h określi sposób i termin przedstawiania środków reklamy do zatwierdzenia.

(3) Zatwierdzenia reklamy wolno odmówić jedynie z powodów, określonych w art. 20 ust. (1) i (2).

1. P. art. 2 dekrety z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 210 (poz. 53 niniejszego zeszytu). W związku z przepisami tego dekrety kompetencje do wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 17 ustawy, przeszły na Prezesa Rady Ministrów.

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 grudnia 1934 r. o przedstawianiu do zatwierdzenia środków reklamowania filmów — Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 982 (poz. 59 niniejszego zeszytu).

Art. 18. (1) Badanie fimów i środków reklamy przeprowadzają komisje, których skład, sposób powoływania i odwoływania oraz zakres obowiązków i uprawnień określi rozporządzenie Ministra S p r a w W e w n ę t r z n y c h oraz Ministra W y z n a ń R e l i g i j n y c h i O ś w i e c e n i a P u b l i c z n e g o.

(2) Przy badaniu filmów treści wojskowej lub związanej z życiem wojska wymagany jest udział delegata Ministerstwa S p r a w W o j s k o w y c h.

1. P. rozp. Ministrów: Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 sierpnia 1935 r. o Komisjach Filmowych Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 427 (poz. 60 niniejszego zeszytu).

2. P. art. 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (poz. 53 niniejszego zeszytu).

3. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 19. (1) Pozwolenie na publiczne wyświetlanie filmu uprawnia do wyświetlania go z reguły tylko przed osobami, które ukończyły 18 lat życia.

(2) Przed młodzieżą poniżej lat 18 wolno wyświetlać tylko filmy, których wyświetlanie uznano wyraźnie dla niej za dozwolone.

(3) W przerwach wyświetalnia filmów, dozwolonych dla młodzieży, nie mogą być demonstrowane urywki filmów nie dozwolonych dla młodzieży oraz nieodpowiednie dla młodzieży reklamy handlowe.

(4) Wyświetlanie filmu dostępnego dla młodzieży nie może być połączone z produkcjami o charakterze widowiskowym.

(5) Publiczne wyświetlanie filmów przed dziećmi poniżej lat 6 jest zabronione.

Art. 20. (1) Władza odmówi pozwolenia na wyświetlanie filmu, jeżeli badanie wykaże, że publiczne wyświetlanie mogłoby: zagrażać żywotnym interesom Rzeczypospolitej, bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, narazić na szkodę powagę Rzeczypospolitej lub jej stosunek do państw zagranicznych, obrażać cześć narodową lub uczucia religijne, nawoływać do wojny, wpływać na zdziczenie obyczajów u widzów lub działać na nich demoralizująco.

(2) Władza odmówi pozwolenia na wyświetlanie przed młodzieżą (art. 19 ust. (2) filmów, wskazanych w ust. (1), a nadto tych filmów, które mogą oddziaływać szkodliwie na rozwój tych osób pod względem moralnym, umysłowym lub zdrowotnym, albo też spowodować ich przewrażliwienie.

(3) Jeżeli powody odmowy pozwolenia odnoszą się tylko do części filmu, władza udzieli pozwolenia na wyświetlanie filmu z wyłączeniem części zakwestionowanej, o ile wnoszący podanie wyrazi zgodę na wycięcie tych części i oddanie ich władzy, udzielającej pozwolenia.

(4) Władza może ograniczyć pozwolenie na wyświetlanie filmu do pewnego obszaru Rzeczypospolitej, jeśli uzna, że ze względu na szczególne stosunki na obszarze wyłączonym, wyświetlanie na nim filmu mogłoby być szkodliwe z uwagi na interes publiczny.

P. również art. 2 pkt. 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (poz. 53 niniejszego zeszytu).

Art. 21. (1) Film, na którego wyświetlanie władza odmówiła pozwolenia, można przedstawić do powtórnego zbadania, jednakże z wyraźnym wskazaniem na tę okoliczność.

(2) Postanowienie ust. (1) stosuje się analogicznie do reklam, którym odmówiono za twierdzenia.

Art. 22. (1) Władza, która udzieliła pozwolenia na wyświetlanie filmu, może zawiesić udzielone pozwolenie w stosunku do całego lub części filmu, jeżeli istnienie jednego z wymienionych w art. 20 ust. (1) i (2) powodów odmowy pozwolenia na publiczne wyświetlanie zostanie ujawnione dopiero po wydaniu pozwolenia.

(2) W przypadku zawieszenia pozwolenia film podlega z urzędu nowemu badaniu w przeciągu 14 dni od daty zawieszenia. W razie ujemnego wyniku badania pozwolenie należy cofnąć w całości lub w części (art. 20).

(3) Pozwolenie na publiczne wyświetlanie filmu gaśnie, o ile chodzi o filmy pełno-programowe, po upływie lat 6, a o ile chodzi o filmy, przedstawiające aktualności (zdarzenia) dnia, po upływie 6 miesięcy, zaś na obszarze m. st. Warszawy po upływie 3 miesięcy od daty wystawienia pozwolenia.

Art. 23. (1) Pozwoleń na publiczne wyświetlanie filmów udziela oraz środki reklamy za twierdza Minister S p r a w W e w n ę t r z n y c h.

(2) Od odmownej decyzji służy stronie sprzeciw do władzy, wymienionej w ust. (1), który wnieść należy w ciągu 14 dni od doręczenia decyzji.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 23 ustawy, przejął Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.

Art. 24. (1) Za badanie filmów ubiegający się o pozwolenie obowiązany jest uiścić opłatę, której wysokość i sposób uiszczania ustala rozporządzenie, wydane przez Ministra S p r a w W e w n ę t r z n y c h w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

(2) Podania i świadectwa w sprawie za twierdzania środków reklamy są wolne od opłaty, przewidzianej w ust. (1) i od opłat stemplowych.

Uw. 1 do art. 17 ma tu analogiczne zastosowanie z tym, że rozp. Prezesa Rady Ministrów winno być wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

R o z d z i a ł 4.

Nadzór nad publicznym wyświetlaniem filmów.

Art. 25. (1) Nadzór na publicznym wyświetlaniem filmów sprawują powiatowe władze administracji ogólnej oraz w trybie nadzoru służbowego wojewódzkie władze administracji ogólnej i Minister S p r a w W e w n ę t r z n y c h.

(2) Delegatów tych władz, zaopatrzonych w delegacje służbowe, zarządy instytucji, wymienionych w art. 15 ust. (2) zdanie pierwsze, jak również posiadacze przedsiębiorstw publicznego wyświetlania filmów, obowiązani są wpuścić w każdym czasie do lokalu wyświetlania filmu i oddać do ich dyspozycji odpowiednie miejsca siedzące.

P. uw. 2 do art. 18.

Art. 26. Posiadacze pozwolenia, przewidzianego w art. 7, oraz instytucje, wskazane w art. 15 ust. (2) zdanie pierwsze, podlegają obowiązkowi wykazania się na żądanie organów, wymienionych w art. 25, uzyskanym pozwoleniem na publiczne wyświetlanie filmu.

Art. 27. (1) W razie stwierdzenia, że na wyświetlany publicznie film nie uzyskano pozwolenia, przewidzianego w art. 23 ust. (1), lub, że treść tego pozwolenia nie jest zgodna z wyświetlanym filmem, delegat władzy (art. 25 ust. (2)), może zarządzić zaprzestanie dalszego wyświetlania filmu. O zarządzeniu winien on niezwłocznie zawiadomić powiatową władzę administracji ogólnej.

(2) Powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić zaprzestanie wyświetlania filmu, jeżeli ma dostateczne podstawy do przypuszczenia, że wyświetlenie to miałoby się odbyć z pogwałceniem praw autorskich.

Rozdział 5.

Postanowienia karne.

Art. 28. (1) Kto wykracza przeciwko postanowieniom art. 2 ust. (1), art. 3 ust. (1), art. 7, art. 11, art. 13 ust. (1), art. 15 ust. (1) i (2), art. 19 ustawy niniejszej lub przeciwko przepisom rozporządzeń, wydanych na tej podstawie, podlega karze aresztu do 1 miesiąca i grzywnie do 5.000 zł, lub jednej z tych kar.

(2) Kto wykracza przeciw postanowieniom art. 21 i art. 22 ust. (3), podlega karze grzywny do 200 zł.

(3) Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

1. Przepisy art. 28 ustawy o wykroczeniach przeciwko postanowieniom art. 2 ust. (1), art. 7 i art. 11 stały się nieaktualne, ponieważ przytoczone artykuły utraciły moc obowiązującą oraz z uwagi na art. 23 i 26 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski“.

2. Górne granice grzywnien, określone w art. 28 ustawy, zostały w myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 372) podwyższone dziesięciokrotnie, t. j. do wysokości 50.000 zł i 2.000 zł.

Rozdział 6.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 29. (1) Przedsiębiorstwa sprzedaży i wynajmu filmów, które powstały przed ogłoszeniem ustawy niniejszej, nie tracą praw nabytych na podstawie dotychczasowych przepisów.

(2) Wymienione w ust. (1) przedsiębiorstwa sprzedaży i wynajmu filmów, podlegające obowiązkowi rejestracji w trybie, który określi Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(3) Co do dalszego prowadzenia zarejestrowanych przedsiębiorstw sprzedaży i wynajmu filmów będą mieć zastosowanie odnośne przepisy rozdziału 1 ustawy niniejszej.

(4) Prawa prowadzenia przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów, nabyte na podstawie dotychczasowych przepisów, pozostają w mocy.

Art. 29 ustawy utracił moc obowiązującą na mocy art. 3 ust. (1) pkt. 3, art. 4 ust. (1) i art. 26 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r.

Art. 30. Filmy, na których wyświetlanie udzielono pozwolenia jeszcze przed wejściem w życie ustawy niniejszej, wolno dalej wyświetlać, jednakże z tym, że także do tych filmów mają zastosowanie postanowienia art. 19 i 22.

Art. 31. Powiatową władzą administracji ogólnej w rozumieniu ustawy niniejszej jest w powiatach miejskich starosta grodzki, a na obszarze województwa śląskiego — dyrektor policji; przez wojewódzką władzę administracji ogólnej należy rozumieć także wojewodę śląskiego.

Kompetencje starostów grodzkich i dyrektorów policji przejęli prezydenci miast. Na terenie m. st. Warszawy i m. Łodzi funkcje wojewódzkich władz administracji ogólnej przejęli prezydenci tych miast.

Art. 32. Przepisy ustawy niniejszej nie naruszają w niczym postanowień, zawartych w umowach międzynarodowych.

Art. 33. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, a o ile chodzi o art. 2, 3 i art. 29 ust. (1), (2) i (3) Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, dotyczące wykonania ustawy, przeszły odpowiednio na Prezesa Rady Ministrów oraz Ministrów: Kultury i Sztuki oraz Administracji Publicznej (Ministra Ziemi Odzyskanych odnośnie tych ziem). P. również uwagi do art. 13, 14, 17, 18, 23 i 24 ustawy oraz artykuł 1 dekretu P. K. W. N. z dnia 7 września 1944 r. o zakresie działania i organizacji Resortu Informacji i Propagandy — Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 20 i art. 1 dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. o zniesieniu urzędu Ministra Informacji i Propagandy oraz urzędów informacji i propagandy (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 147).

Art. 34. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

(2) Równocześnie tracą moc obowiązującą:

1) dekret z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o widowiskach (Dz. P. P. P. Nr. 14, poz. 177), o ile dotyczy pozwoleń na wyświetlanie obrazów kinematograficznych,

2) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1912 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 191) oraz z dnia 8 czerwca 1916 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 172).

(3) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wymienionego w art. 24 ust. (1), utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 3 grudnia 1924 r. o uzupełnieniu dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o widowiskach (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 986).

58.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 19 grudnia 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie egzaminów na mechaników kinematograficznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 grudnia 1934 r. Nr 110, poz. 981).

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o filmach i ich wyświetlaniu (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 323) zarządza się co następuje:

§ 1. Dla egzaminowania kandydatów na mechaników do obsługi aparatów kinematograficznych ustanawia się komisje egzaminacyjne przy urzędach wojewódzkich (K o m i s a r i a c i e R z ą d u m. st. W a r s z a w y).

§ 2. Komisja egzaminacyjna składa się z przewodniczącego oraz trzech członków, powoływanych i odwoływanych przez wojewodę (K o m i s a r z a R z ą d u).

Przewodniczącym oraz jednym członkiem Komisji, z których pierwszy powinien posiadać znajomość przepisów administracyjnych, a drugi wykształcenie w dziale elektrotechnicznym,

powołuje wojewoda (K o m i s a r z R z ą d u) z grona podwładnych mu urzędników, natomiast pozostałych dwóch członków, zśród czynnych mechaników, uprawnionych do obsługi aparatów kinematograficznych oraz przedstawicieli miejscowej straży pożarnej, wskazanych przez wojewódzkiego inspektora pożarniczego.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawie przejął Prezydent m. st. Warszawy. Na terenie m. Łodzi kompetencje wojewody przejął również Prezydent miasta.

§ 3. O ile urząd wojewódzki (K o m i s a r i a t R z ą d u) nie rozporządza własną aparaturą kinową, kandydat powinien postarać się o zgodę jednego z miejscowych właścicieli teatru świetlnego na korzystanie przy egzaminie z lokalu i aparatury jego teatru.

§ 4. Podanie o dopuszczenie do egzaminu, które wnosić należy do właściwego urzędu wojewódzkiego (K o m i s a r i a t u R z ą d u), powinno zawierać następujące załączniki:

- metrykę (świadcstwo) urodzin lub inny dowód stwierdzający, że kandydat ukończył 21 lat życia;
- urzędowe świadectwo lekarskie, wydane w okresie 30 dni przed datą wniesienia podania, stwierdzające, że kandydat nie posiada wad organicznych lub psychicznych, utrudniających obsługiwanie aparatu projekcyjnego, oraz nie podlega nałogom, utrudniającym wykonywanie wspomnianych czynności;
- dowód odbycia 3-letniej bądź 6-miesięcznej praktyki przy obsłudze aparatu projekcyjnego w stałym przedsiębiorstwie publicznego wyświetlania filmów pod kierunkiem uprawnionego mechanika;
- świadectwo ukończenia 7 oddziałów sześćo lub siedmioklasowej publicznej szkoły powszechnej, albo inne świadectwo szkolne, uznane przez państwowe władze szkolne za równoważnościowe;
- dwie jednakowe, nienaklejone fotografie, opatrzone zaświadczeniem tożsamości przez starostę lub gminę;
- dowód uiszczenia kosztów egzaminacyjnych.

§ 5. Wspomniany w § 4 pkt. c) dowód 6-cio miesięcznej praktyki uznać należy za wystarczający dla kandydatów, którzy wykażą się świadectwem ukończenia wydziału ślusarskiego, mechanicznego lub elektrycznego co najmniej szkoły rzemieślniczo-przemysłowej.

Za równorzędne z powyższymi wydziałami będą uważane inne wydziały techniczne, uznane za pokrewne przez władze szkolne.

§ 6. Kandydat powinien przy egzaminie wykazać:

- znajomość elementarnych zasad fizyki (dynamika, optyka, elektryczność);
- dokładne wiadomości z zakresu budowy i obsługi najczęściej używanych aparatów kinowych, jak również elektrycznych urządzeń teatrów świetlnych;
- wiadomości, dotyczące właściwości taśmy filmowej oraz sposobów obchodzenia się z nią;
- znajomość obowiązujących przepisów porządkowych w zakresie zapobiegania powstawaniu oraz rozszerzaniu się pożarów w teatrach świetlnych;
- znajomość ważniejszych przepisów ustawy o filmach i rozporządzeń na jej podstawie wydanych w zakresie, dotyczącym teatrów świetlnych.

§ 7. Egzamin polega na ustnych odpowiedziach i na praktycznej próbie uzdolnienia. Jednocześnie można poddawać egzaminowi najwyżej trzech kandydatów.

Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, do którego wpisuje się skład komisji egzaminacyjnej i ocenę teoretycznych i praktycznych wiadomości kandydata.

§ 8. Komisja egzaminacyjna może uznać, iż kandydat:

- zdał pomyślnie egzamin;
- egzaminu nie zdał zupełnie;
- aczkolwiek zasadniczo wykazuje dostateczne dane do uznania egzaminu za pomyślny, jednak nasuwa się potrzeba uzupełnienia wiadomości kandydata w określonym kierunku lub z danego przedmiotu; w tym przypadku komisja wyznaczy termin dodatkowego egzaminu, po którego złożeniu z wynikiem dodatnim komisja uzna, że kandydat egzamin zdał.

W przypadku, gdy kandydat egzaminu z dodatnim wynikiem nie złoży, może być dopuszczony do powtórnego egzaminu nie wcześniej jak po trzech miesiącach. Dalsze powtarzanie egzaminu jest niedopuszczalne. O niezłożeniu powtórnego egzaminu należy zawiadomić inne urzędy wojewódzkie.

§ 9. W razie dodatniego wyniku egzaminu wojewoda (K o m i s a r z R z ą d u) wyda kandydatowi świadectwo z naklejoną na nim fotografią kandydata, stwierdzające uzdolnienie zawodowe do samodzielnej obsługi aparatu kinematograficznego przy wyświetlaniu filmów.

§ 10. Taksa egzaminacyjna wynosi 30 złotych, które będą użyte na wynagrodzenie człon-

ków komisji egzaminacyjnej według zasad ustalonych przez właściwego wojewodę (K o m i s a r z a R z ą d u).

Powyższe opłaty kandydat uiszcza przed każdym ponownym egzaminem, a przy egzaminie dodatkowym połowę tej taksy.

Wysokość taksy egzaminacyjnej w okresie powojennym nie została jeszcze określona.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

59.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 20 grudnia 1934 r.

o przedstawianiu do zatwierdzenia środków reklamowania filmów.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 grudnia 1934 r. Nr 110, poz. 982).

Na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o filmach i ich wyświetlaniu (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 323) zarządzam co następuje:

§ 1. 1) Osoby, chcące uzyskać zatwierdzenie środków reklamowania filmów (fotosów, diafolii, plakatów ilustrowanych), powinny wnieść do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych stosowne podanie, dołączając do niego odnośne środki reklamy w jednym egzemplarzu, zaopatrzone w odpowiednią numerację porządkową.

2) W podaniu należy wymienić, czy film, do reklamy którego mają służyć złożone załączniki, uzyskał już pozwolenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na jego publiczne wyświetlanie, czy też ma być dopiero przedstawiony Ministerstwu do badania.

W myśl art. 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 210 (poz. 53 niniejszego zeszytu) nadzór nad widowiskami i kontrolą rozpowszechniania utworów za pomocą obrazu przeszły do zakresu działania Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.

§ 2. 1) Po zatwierdzeniu odnośnych środków reklamy osoby, wymienione w § 1 ust. 1 obowiązane są złożyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych dalsze egzemplarze zatwierdzonych środków reklamy w celu uwidocznienia na nich faktu ich zatwierdzenia przez ostemplowanie.

2) Poszczególne środki reklamy powinny być dostarczone w opakowaniu, przytym każda paczka powinna zawierać egzemplarze jednokowe i posiadać numer porządkowy, odpowiadający numerowi porządkowemu egzemplarza złożonego do zatwierdzenia (§ 1).

3) Na każdym egzemplarzu musi być podany tytuł filmu i nazwa jego wytwórni.

§ 3. W razie reklamowania filmu, który nie uzyskał jeszcze pozwolenia na jego wyświetlanie i późniejszej zmiany tytułu filmu — poprzednio zatwierdzono środki reklamy powinny być przez stronę wycofane i powtórnie złożone Ministerstwu Spraw Wewnętrznych z nadpisami, odpowiadającymi nazwie filmu, ustalonej w wydanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pozwoleniu.

§ 4. Środki reklamy mogą być przedstawione do zatwierdzenia w każdym czasie, jednakże nie później niż na 10 dni przed zamierzonym ich wystawieniem na widok publiczny.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

60.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW SPRAW WEWNĘTRZNYCH
ORAZ WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 23 sierpnia 1935 r.

o Komisjach Filmowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 września 1935 r. Nr 68, poz. 427).

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o filmach i ich wyświetlaniu (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 323) zarządza się co następuje:

§ 1. 1. Przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, ustanawia się:

- a) Komisję Filmową,
- b) Wyższą Komisję Filmową.

2. Komisje badają filmy i środki reklamy, przedstawione im przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, a w szczególności Wyższa Komisja rozpatruje sprawy na skutek sprzeciwów, wniesionych w trybie art. 23 ust. 2 ustawy.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie przewidzianym w rozporządzeniu przejął Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk.

§ 2. 1. Komisja Filmowa składa się z urzędników, wyznaczonych do czynności badania filmów przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Komisja urzęduje w kompletach po dwóch członków, z których jeden przewodniczy. Wyższa Komisja Filmowa składa się z przewodniczącego i dwóch członków, w tej liczbie co najmniej jednego prawnika. Przewodniczącego i członków Wyższej Komisji Filmowej mianuje Minister Spraw Wewnętrznych z pośród podwładnych urzędników

2. W skład Komisyj wchodzi nadto:

- a) przy badaniu filmów, przeznaczonych do wyświetlania przed młodzieżą oraz filmów, których ocena może interesować Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ze względu na jego kompetencje, — członek mianowany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- b) Przy badaniu filmów treści wojskowej lub związanej z życiem wojska — jako członek — delegat Ministerstwa Spraw Wojskowych.

§ 3. Do obowiązków Komisyj należy ustalenie, czy w badanym przypadku nie należy z powodów, przewidzianych w art. 20 ustawy, odmówić:

- a) pozwolenia na publiczne wyświetlanie filmów lub ich części w całym Państwie lub na niektórych jego obszarach;
- b) zatwierdzenia środków reklamy.

§ 4. 1. Ustalenie, o którym mowa w § 3, odbywa się: dla filmów — drogą oględzin na rozprawie ustnej przy równoczesnym ich wyświetlaniu, a dla środków reklamy — drogą ich oględzin.

2. Filmy, przedstawiające krajobrazy lub aktualności (zdarzenia) dnia — bada się bez rozprawy.

§ 5. Po zamknięciu rozprawy i ustaleniu jej wyniku przewodniczący przedstawia sprawę do decyzji Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

61.

DEKRET

z dnia 13 listopada 1945 r.

o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski“

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grudnia 1945 r. Nr 55, poz. 308).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Film Polski“, zwane w dalszych artykułach w skróceniu przedsiębiorstwem.

Art. 2. Siedzibą władz naczelných przedsiębiorstwa jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 3. (1) Przedmiotem działalności przedsiębiorstwa jest:

1. zakładanie i prowadzenie wytwórni taśmy filmowej i papierów fotograficznych,
2. zakładanie i prowadzenie wytwórni filmów,
3. sprzedaż i wynajem filmów polskich w kraju i zagranicą oraz kupno i wynajem filmów zagranicznych dla kraju,
4. zakładanie i prowadzenie wytwórni sprzętu kinotechnicznego,
5. zakładanie i prowadzenie teatrów świetlnych oraz publiczne wyświetlanie filmów.

(2) Ponadto do zadań przedsiębiorstwa należy:

1. stosowanie filmu jako środka informacji, wychowania społecznego oraz upowszechnienia oświaty i kultury.
2. szerzenie kultury filmowej w społeczeństwie,
3. współpraca z ośrodkami kinematografii zagranicą oraz
4. kształcenie fachowców filmowych.

Art. 4. (1) Działalność określona w art. 3 ust. (1) pkt. 1 i 3 przedsiębiorstwo wykonuje na prawach wyłączności.

(2) Poza przedsiębiorstwem „Film Polski” mogą zakładać i prowadzić teatry świetlne oraz publicznie wyświetlać filmy związki samorządu terytorialnego, organizacje polityczne, związki zawodowe, instytucje społeczne i kulturalno-oświatowe.

(3) Koncesji (ust. 3) udziela Minister Informacji i Propagandy.

Kompetencje Ministra Informacji i Propagandy, przewidziane w dekreście, przejął Minister Kultury i Sztuki (art. 1 dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. Dz. U. R. P. Nr 32 poz. 147).

Art. 5. Przedsiębiorstwo jest osobą prawną, prowadzoną według zasad handlowych z uwzględnieniem potrzeb Państwa i interesu społecznego na podstawie rocznych budżetów i planów finansowo-gospodarczych, które podlegają zatwierdzeniu Ministra Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 6. Przedsiębiorstwo użytkuje i zarządza majątkiem nieruchomym oddanym mu protokólnie przez Skarb Państwa. Przedsiębiorstwo może nabywać majątek nieruchomy na własność Skarbu Państwa, zatrzymując go w swym użytkowaniu. Majątek ruchomy przedsiębiorstwa wyodrębnia się protokólnie z ogólnego majątku Skarbu Państwa

i przekazuje przedsiębiorstwu na własność. Przedsiębiorstwo może we własnym imieniu nabywać i zbywać majątek ruchomy, tudzież zaciągać zobowiązania.

Art. 7. Przedsiębiorstwo ma prawo dokonywania krótko — i długoterminowych operacji kredytowych, przy czym te ostatnie wymagają zgody Ministra Skarbu. Długoterminowe operacje, które mają obciążać majątek nieruchomości, mogą być dokonywane na podstawie upoważnień ustawowych.

Art. 8. Za zobowiązania zaciągnięte przez przedsiębiorstwo, niezależnie od odpowiedzialności przedsiębiorstwa jego majątkiem, jest odpowiedzialny Skarb Państwa do wysokości wartości całego majątku nieruchomego, użytkowanego i zarządzanego przez przedsiębiorstwo, o ile stanowi on własność Skarbu Państwa.

Art. 9. Bilans, rachunek strat i zysków oraz podział czystego zysku przedsiębiorstwa zatwierdza Minister Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Bilans oraz rachunek strat i zysków należy przedłożyć do zatwierdzenia w ciągu trzech miesięcy po ukończeniu roku operacyjnego. Rok operacyjny przedsiębiorstwa odpowiada rokowi budżetowemu Państwa.

Art. 10. Przedsiębiorstwo opłaca wszystkie podatki państwowe oraz samorządowe, które obowiązują przedsiębiorstwa prywatne.

Art. 11. Zwierzchni nadzór nad działalnością przedsiębiorstwa sprawuje Minister Informacji i Propagandy, działający w zakresie transakcji z zagranicą w porozumieniu z Ministrem Żegluga i Handlu Zagranicznego. Prawo kontroli w zakresie finansowym służy również Ministrowi Skarbu.

Kompetencje Ministra Żegluga i Handlu Zagranicznego, przewidziane w dekreście, przejął Minister Przemysłu i Handlu.

Art. 12. Na czele przedsiębiorstwa stoi dyrektor naczelny, który sprawuje ogólne kierownictwo przedsiębiorstwem, reprezentuje je na zewnątrz i jest odpowiedzialny za jego prowadzenie. Dyrektora naczelnego i jego zastępców powołuje i zwalnia Minister Informacji i Propagandy. Dyrektor naczelny i jego zastępcy nie są urzędnikami państwowymi.

Art. 13. Dla wykonywania nadzoru nad działalnością przedsiębiorstwa powołuje się radę nadzorczą. Rada nadzorcza składa się z przewodniczącego i dziesięciu członków. Przewodniczącego powołuje i zwalnia Minister Informacji i Propagandy: członków, po jednym, mianują Ministrowie: Obrony Narodowej, Administracji Publicznej, Skarbu,

Oświaty, Przemysłu, Kultury i Sztuki, żeglugi i Handlu Zagranicznego, Odbudowy, Spraw Zagranicznych oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 14. Dla sprawowania kontroli nad prawidłowością gospodarki finansowej przedsiębiorstwa powołuje się komisję rewizyjną, złożoną z przewodniczącego i dwóch członków, których powołuje i zwalnia Minister Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 15. Przewodniczący oraz członkowie rady nadzorczej i komisji rewizyjnej otrzymują za udział w posiedzeniach diety z funduszków przedsiębiorstwa w wysokości ustalonej przez Ministra Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 16. Dla nadawania ogólnego kierunku programowego działalności przedsiębiorstwa powołuje się Radę Filmową, złożoną z przedstawicieli nauki, literatury i sztuki, organizacji społecznych i politycznych oraz związków samorządowych.

Art. 17. Dla wykonywania zadań przedsiębiorstwa określonych w art. 3 ust. (2) tworzy się w ramach organizacyjnych przedsiębiorstwa Instytut Filmowy.

Art. 18. Organizację i zakres działania Rady Filmowej oraz Instytutu Filmowego, tryb powoływania ich członków, zakres działania i uprawnień rady nadzorczej i komisji rewizyjnej, tudzież zasady przyjmowania i zwalniania pracowników przedsiębiorstwa określi statut organizacyjny, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów na wniosek Ministra Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 19. W postępowaniu sądowym i sądowno-administracyjnym zastępuje przedsiębiorstwo Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach ogólnie obowiązujących przepisów o działalności Prokuraturii.

Art. 20. (1) Osoby fizyczne i prawne, które są właścicielami, sprawują zarząd lub posiadają na terenie Rzeczypospolitej Polskiej:

1. wytwórnice wymienione w art. 3 ust. (1) pkt. 1.
 2. apartatury do wyświetlania filmów, z wyjątkiem aparatów amatorskich na wąską taśmę poniżej 35 mm. szerokości,
 3. surowce i półbarykaty służące do wyrobu taśmy filmowej,
 4. taśmy filmowe naświetlone i nienaświetlone,
 5. budynki i sale o przeważającym charakterze teatrów świetlnych,
- obowiązane są w ciągu dni trzydziestu od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu zgłosić przedsiębiorstwu cały wymieniony w niniej-

szym artykule majątek, składając jednocześnie jego szczegółowy opis.

(2) Obowiązek zgłoszenia dotyczy również osób fizycznych i prawnych, które po dniu wejścia w życie niniejszego dekretu staną się właścicielami, zarządcami lub posiadaczami majątku wymienionego w ust. (1) z tym, że trzydziestodniowy termin zgłoszenia biegnie od dnia nabycia własności, objęcia zarządu lub posiadania majątku.

(3) Obowiązek zgłoszenia nie dotyczy majątku już zarządzanego lub użytkowanego przez Państwo.

Art. 21. (1) Osoby wymienione w art. 20 z wyjątkiem tych, które uzyskają koncesję w trybie art. 4 ust. (2), obowiązane są na żądanie przedsiębiorstwa zgłosić majątek sprzedać albo też wynająć lub wydzierżawić przedsiębiorstwu.

(2) Sprzedaży, wynajęciu lub wydzierżawieniu (ust. 1) ulegają te tylko budynki lub sale, które mają przeważający charakter teatrów świetlnych.

(3) W braku porozumienia co do charakteru budynku lub sali oraz co do warunków umowy wymienionej w ust. (1) spór rozstrzyga komisja rozjemcza.

(4) Orzeczenie komisji rozjemczej jest ostateczne i ma skutki prawne prawomocnego wyroku sądowego.

(5) Skład i tryb postępowania komisji rozjemczej oraz zasady, na jakich komisja rozjemcza będzie dokonywała szacunku i ustalała inne warunki umowy, określi Minister Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Administracji Publicznej, Przemysłu, Odbudowy oraz Pracy i Opieki Społecznej.

Urząd Ministra Przemysłu został przekształcony dekretem z dnia 27 marca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) w urząd Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 22. Likwidacja przedsiębiorstwa następuje na podstawie uchwały Rady Ministrów, przy czym cały jego majątek przechodzi na własność Skarbu Państwa. Szczegółowe przepisy, dotyczące likwidacji wyda Minister Informacji i Propagandy w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 23. Kto wbrew przepisowi art. 4 zakłada i prowadzi wytwórnice taśmy filmowej, zakłada i prowadzi teatry świetlne oraz publicznie wyświetla filmy, sprzedaje, nabywa lub wynajmuje filmy polskie w kraju i zagranicą albo sprzedaje, nabywa lub wynajmuje filmy zagraniczne w kraju, podlega karze aresztu do roku i grzywny albo jednej z tych kar. Sąd orzeka nadto przepadek wymienionych przedmiotów.

Art. 24. Kto nie dopełni obowiązku wskazanego w art. 20 niniejszego dekretu, podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny albo jednej z tych kar. Sąd może orzec nadto przepadek majątku podlegającego zgłoszeniu.

Art. 25. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Informacji i Propagandy w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministrami.

Art. 26. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach unormowanych niniejszym dekretem.

62.

OKÓLNIK Nr. 21

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 1 kwietnia 1935 r. L. AA. 27-b-39

w sprawie stosowania przepisów o przedsięwzięciach rozrywkowych do amatorskich zawodów sportowych.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 12, poz. 62).

Dla usunięcia wątpliwości powstałych przy stosowaniu do amatorskich zawodów sportowych prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych i rozporządzeń wykonawczych do niego Ministerstwo wyjaśnia co następuje:

Amatorskie zawody sportowe publiczne mogą być urządzone pod postaciami: a) bądź przedsięwzięcia z siedzibą stałą (art. 6 prawa), b) bądź przedsięwzięcia dorywcze (art. 10).

Pierwsza z tych form jest odpowiedniejszą dla zrzesseń, które posiadając własne pomieszczenia i tereny sportowe, częściej urządzają na nich zawody, czy to przy bezpośrednim udziale członków tego zrzeszenia czy nawet zrzesseń innych, którym dane zrzeszenie udziela gościny na swoim terenie.

Drugi sposób (przedsięwzięcie dorywcze) stosuje się do zrzesseń, które w braku bądź warunków bądź starań o pozwolenie na przedsięwzięcia z siedzibą stałą, sporadycznie organizują zawody. Udzielanie pozwoleń na przedsięwzięcia sportowe z siedzibą stałą należy do starostw (§ 11 ust. 2 rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych z 28. XII.1933 r. w brzmieniu rozp. 19.IV.1934 r.). Termin takich pozwoleń nie może przekraczać lat 15 (art. 7 prawa), a opłata stempłowa od nich wynosi 40 zł*), o ile interesowanym zrzesseniom nie służy osobiste zwolnienie od opłat (art. 156, pkt. 5) oraz art. 144 ust. o opłatach stempłowych). Zrzeszenie posiadające pozwolenie na

przedsięwzięcie (urządzanie zawodów sportowych) z siedzibą stałą ma następnie obowiązek powiadamiania właściwej władzy powiatowej o każdym z urządzanych zawodów, drogą dostarczenia ich programu, zgodnie z art. 14 § 1 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych. Takie powiadomienia są wolne od opłat stempłowych (art. 22 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych).

Niedostarczenie programu poszczególnych zawodów w ogóle lub we właściwym terminie przez przedsięwzięcie stałe nie może powodować ich zakazu, a tylko odpowiedzialność z art. 19 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

W przypadku przedsięwzięć sportowych dorywczych amatorskie zrzeszenie sportowe obowiązane jest zgłosić zawody w trybie § 1 ust. 1 i 2 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 28.XII.1933 r., uiszczając od zgłoszenia opłatę stempłową w wysokości 5 zł*), o ile zrzeszeniu nie służy osobiste zwolnienie od opłaty (art. 145 i art. 144 ustawy o opłatach stempłowych). Jeżeli strona żąda potwierdzenia faktu zgłoszenia, takie potwierdzenie podlega opłacie stempłowej w wysokości 20 gr.***) (art. 149 o opłatach stempłowych).

Równocześnie Ministerstwo wyjaśnia, że zawody odbywające się na stadionach, boiskach i t. p. pomieszczeniach i miejscach, do których dostęp jest ograniczony zzewnątrz, chociażby pod gołym niebem, powinny być traktowane jako przedsięwzięcia rozrywkowe „w lokalach” w rozumieniu § 1 rozporządzenia z 28.XII.1933 r., a to w odróżnieniu od zawodów, odbywających się na otwartej przestrzeni, jak np. biegi lub wyścigi po ulicach, placach i drogach.

Ponieważ zdarzały się wypadki, że niezgłoszone przez organizatorów względnie zgłoszone w sposób nie odpowiadający przepisowym formom, imprezy sportowe amatorskie były jedynym z tego powodu udaremniane lub przerywane przez władze w trakcie ich odbywania, przeto wyjaśnia się, że na przyszłość stosowanie tak radykalnego środka może być uzasadnione jedynie względami istotnego zagrożenia bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego, nie zaś jedynie przekroczeniem litery prawa, zwłaszcza, gdy nie da się stwierdzić objawów złej woli u organizatorów. Z reguły tego rodzaju przekroczenia formalne dadzą się na przyszłość usunąć przez odpowiednie pouczenie organizatorów o przepisach lub przez wymierzenie nieznacznej grzywny, gdyby pouczenie okazało się niedość skuteczne.

*) obecnie opłata skarbową w wysokości 1.500 zł. (dekret z 3. II 1947 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 107)).

*) obecnie 50 zł.

**) obecnie 5 zł.

Wreszcie Ministerstwo wyjaśnia, że przywiązuje dużą wagę do należytego rozwoju i rozpowszechniania sportu w naszym społeczeństwie jako warunku jego tężyzny fizycznej i poleca w stosunku do zrzeszeń sportowych, walczących nieraz z dużymi trudnościami organizacyjnymi i finansowymi, unikać wszystkiego, co mogłoby być zrozumiane, jako zbędne utrudnienie sportu czy też nieuzasadniona przeszkoda w jego uprawianiu.

63.

OKÓLNIK Nr. 63

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 6 listopada 1935 r. L. AA. 27-b-40
o zatrudnianiu cudzoziemców w przedsiębiorstwach rozrywkowych.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 35, poz. 185).

(Wyciąg)

I. Przepisy obowiązujące w zakresie zatrudniania cudzoziemców w przedsiębiorstwach rozrywkowych.

Ponieważ coraz częściej zdarza się, że władze administracji ogólnej stosują do publicznych przedsiębiorzeń rozrywkowych przepisy rozporządzenia z dnia 4 czerwca 1927 r. o ochronie rynku pracy (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 472) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że publiczne przedsiębiorstwa rozrywkowe, podlegające przepisom prawa z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632) nie są przedsiębiorstwami przemysłowymi w rozumieniu prawa przemysłowego (por. art. 2 pkt. 16) prawa przemysłowego z dn. 7.VI.1927 r. — (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), ani też nie należą do żadnej kategorii przedsiębiorstw wymienionych w rozporządzeniu z dnia 20 lutego 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 98), skutkiem czego przepisy rozporządzenia o ochronie rynku pracy nie mogą mieć do nich zastosowania.

Tak samo publiczne imprezy rozrywkowe w lokalach przedsiębiorstw przemysłowych np. występy artystów, muzyka, dancng i t. p. w lokalach przedsiębiorstw gastronomicznych nie są ze stanowiska obowiązujących przepisów częścią składową tych przedsiębiorstw przemysłowych, lecz są one samoistnymi przedsiębiorstwami rozrywkowymi, które mogą być czynne przy wspomnianych przedsiębiorstwach tylko na podstawie pozwoleń, wydanych przez władze administracji ogólnej zgodnie z przepisami prawa o publicznych przedsiębiorstwach rozrywkowych.

Przepis art. 8 pkt. 4 rozporządzenia z dn. 4.VI.1927 r. o ochronie rynku pracy, który nie-

właściwie bywa stosowany do publicznych imprez rozrywkowych, dotyczy tylko przypadków zatrudniania cudzoziemskich sił artystycznych i naukowych w przedsiębiorstwach, objętych § 1 cytowanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 lutego 1931 r.

Ponieważ brak jest przepisu prawnego, któryby mógł stanowić podstawę do pociągania do odpowiedzialności organizatorów przedsięwzięć rozrywkowych za zatrudnianie cudzoziemców bez zezwolenia władz, należy w każdym pozwoleniu na przedsięwzięcie rozrywkowe (art. 6, 8 wzgl. 10 prawa o publ. przedsięwzięciach rozrywkowych) zamieścić — jako jeden z warunków — zastrzeżenie, że w przedsięwzięciu rozrywkowym nie wolno zatrudniać cudzoziemców, których wizy pobytowe nie uprawniają do pracy w danym przedsięwzięciu rozrywkowym. Na skutek takiego zastrzeżenia w stosunku do przedsięwzięć rozrywkowych nie przestrzegających warunków posiadanego pozwolenia — można będzie stosować rygor z art. 20 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

Ponieważ przedsięwzięcia rozrywkowe częstokroć zatrudniają cudzoziemców bez zezwolenia władz, należy zorganizować ścisły nadzór nad wszystkimi publicznymi przedsięwzięciami rozrywkowymi, a zwłaszcza wędrownymi (organa policyjne winny sprawdzać dowody osobiste, żądając dokumentów, stwierdzających obywatelstwo) i w wypadku stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów, w sposób stanowczy temu przeciwdziałać.

Niniejszy okólnik uchyla okólniki; Nr. 165 z dn. 11.IX.1930 r. Nr. AA. 2226/1 (Zb. Zarz. Min. Spr. Wewn. str. 1713/14) i Nr. 21 z dn. 9.III.1933 r. Nr. AA. 30/18 (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 4 poz. 51).

64.

OKÓLNIK Nr. 74

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 września 1936 r. L. AA. 27-b-49

o automatach do gier zręcznościowych.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 27, poz. 191).

Coraz częściej dochodzi do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że wydawane przez władze administracji ogólnej na podstawie prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 362) pozwolenia na eksploatację automatów zręcznościowych są nadużywane do ustawiania w miejscach pub-

licznych i eksploataowania automatów służących do uprawiania gier niedozwolonych, jak hazardowych, premiowych, losowych, szczęścia i t. p., a więc takich, przy których nie tyle zręczność gracza, co raczej konstrukcja aparatu decyduje zgóry o przeciętnym wyniku gry na niekorzyść gracza.

Dla ułatwienia odróżnienia automatów do gier zręcznościowych od automatów służących do uprawiania gier niedozwolonych, Ministerstwo wyjaśnia, że za automaty do gier zręcznościowych należy uważać zasadniczo tylko takie, które służą do zabawy (gry) dwom lub więcej osobom między sobą, a automat pobiera tylko drobną opłatę (np. 10 lub 20 groszy) za samo użycie aparatu do gry, z reguły przez z góry określony czas, niezależnie od przebiegu samej gry (np. bilardy automatyczne). Natomiast wszelkiego rodzaju automaty do gry, przy których osoba fizyczna niejako gra z automatem i automat wypłaca grającemu bezpośrednio lub pośrednio (np. za pomocą żetonów) jakiegokolwiek wygrane, chociażby niepieniężne, należy uważać za niedozwolone i tego rodzaju automaty intensywnie tępić.

Mając powyższe na uwadze Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o zarządzenie sprawdzenia wszystkich automatów do gier ustawianych w miejscach publicznych i zlikwidowania wszelkiego rodzaju automatów służących do uprawiania gier niedozwolonych oraz o pouczenie organów policyjnych, aby stale zwracały baczną uwagę na automaty do gier i o wszelkich zauważonych uchybieniach powiadamiały właściwe władze administracji ogólnej.

65.

OKÓLNIK Nr. 47

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 listopada 1938 r. L. AA. 27-b-9-1938

o wędrownych przedsięwzięciach rozrywkowych.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 34, poz. 206).

(Wyciąg)

1. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych niejednokrotnie zauważyło, że władze administracji ogólnej nie wykonują należycie nadzoru nad wędrownymi przedsięwzięciami rozrywkowymi, skutkiem czego mnożą się niesolidne i stojące na niskim poziomie publiczne przedsięwzięcia rozrywkowe wędrowne, nie przestrzegające obowiązujących przepisów, nie posiadające właściwych uprawnień, a nieraz wprost szkodliwe dla interesów Państwa.

Nawet w wypadkach oczywistego naruszenia przez przedsięwzięcia obowiązujących przepisów władze administracji ogólnej nie przeprowadzają dochodzeń, celem ukarania winnych względnie zlikwidowania takich przedsięwzięć, ograniczając się tylko do pozbycia się ich przez odmówienie im względnie cofnięcie zgody na produkcję publiczną.

Najczęściej spotykane niewłaściwości polegają: na odstępowaniu dokumentu pozwolenia na prowadzenie przedsięwzięcia osobom nieuprawnionym do korzystania z danego dokumentu, na zatrudnianiu w przedsięwzięciach osób podejrzanych lub poszukiwanych przez władze względnie obywateli obcych nieuprawnionych do pracy w danym przedsięwzięciu, na dopuszczaniu do wygłaszania na scenie słów, zazwyczaj o charakterze polityczno-agitacyjnym lub pornograficznym, niezamieszczonych w aprobowanych tekstach oraz na ukrywaniu się przedsięwzięć wędrownych pod postacią przedsięwzięć dorywczych.

II. Celem zapobieżenia tym ujemnym zjawiskom Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza, co następuje:

Zgłaszanie imprez u powiatowych władz administracji ogólnej.

1) Przy zgłoszeniu imprezy wędrownej w myśl art. 9 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych nie musi być okazany oryginalny dokument pozwolenia na prowadzenie danego przedsięwzięcia, lecz wystarczy przedłożenie odpisu pozwolenia.

Przyjęcie do wiadomości zgłoszenia imprezy należy potwierdzić pisemnie z oznaczeniem imienia i nazwiska koncesjonariusza, władzy, która pozwolenie wydała, numeru i daty pozwolenia, nazwy względnie firmy przedsięwzięcia oraz miejsc i czasu zgłoszonych występów.

Sposób wykonywania kontroli nad wędrownymi przedsięwzięciami rozrywkowymi.

2) Na imprezy wędrownych przedsięwzięć rozrywkowych należy delegować jaknajczęściej urzędników powiatowych władz administracji ogólnej, jeśli imprezy są urządzone w miejscowości będącej siedzibą władzy, a w innych miejscowościach funkcjonariuszów policji, którzy przed rozpoczęciem przedstawienia, koncertu i t. p. lub zależnie od rodzaju innych imprez w czasie ich funkcjonowania powinni żądać od właściciela względnie kierownika przedsięwzięcia okazania: a) oryginału pozwolenia na prowadzenie przedsięwzięcia, b) dowodu zgłoszenia u powiatowej władzy administracji ogólnej występów przedsięwzięcia, c) aktualnego spisu osób zatrudnionych w przedsię-

wzięciu, d) aprobowanego przez właściwą władzę tekstu produkcji słownych, jeśli takie produkcje mają być wykonywane (z wyjątkiem wypadków określonych w § 9 rozporządzenia wykonawczego z dnia 28 grudnia 1933 r. — Dz. U. R. P. poz. 801).

W razie nieokazania oryginalnego dokumentu pozwolenia, oznaczonego w potwierdzeniu zgłoszenia imprezy u powiatowej władzy administracji ogólnej, lub prowadzenia imprezy nieprzewidzianej w pozwoleniu, delegat powinien niedopuszczyć do przedstawienia, koncertu czy też innych zgłoszonych występów przedsięwzięcia, spisać protokół i przesłać go powiatowej władzy administracji ogólnej. Rygorystyczne przestrzeganie tego przepisu ma na celu uniemożliwienie występów na podstawie tego samego pozwolenia dwom lub kilku przedsięwzięciom wędrownym w różnych miejscowościach, nie posiadającym właściwych pozwoleń na ich prowadzenie.

W braku spisu osób wymienionych w pkt. c) ust. 2) delegat winien wezwać kierownika przedsięwzięcia do niezwłocznego sporządzenia i okazania takiego spisu. Na podstawie okazanego spisu delegat powinien sprawdzić dokumenty osobiste i identyczność zamieszczonych w spisie osób oraz zgodność spisu z dokumentami osobistymi tych osób, zwracając szczególną uwagę na to, czy cudzoziemcy zatrudnieni w przedsięwzięciu posiadają w swych paszportach wizy uprawniające ich do pracy w tym przedsięwzięciu.

Jeśli w programie występów są przewidziane produkcje słowne, które wymagają aprobaty władzy, delegat powinien zwrócić uwagę, czy aprobowany tekst jest dozwolony dla młodzieży do lat 17 włącznie, w przeciwnym razie, czy na afiszach i w miejscu widocznym przy wejściu na przedstawienie, koncert i t. p. ogłoszono, że wstęp dla młodzieży do lat 17 włącznie jest wzbroniony, oraz czy zakaz ten jest przestrzegany.

W razie nieokazania przez właściciela względnie kierownika przedsięwzięcia żądanych dokumentów lub ujawnienia naruszenia przez przedsięwzięcie obowiązujących przepisów, delegat powinien spisać odpowiedni protokół i przesłać go wraz ze swym sprawozdaniem powiatowej władzy administracji ogólnej (funkcjonariusz policji drogą służbową), celem ukarania właściciela względnie kierownika przedsięwzięcia na podstawie art. 19 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych, a także celem ewentualnego wystąpienia z wnioskiem o cofnięcie pozwolenia na podstawie art. 20 wymienionego prawa.

O karach nałożonych na właścicieli względnie kierowników wędrownych przedsięwzięć rozrywkowych powiatowe władze administracji ogólnej powinny w każdym wypadku zawiadomić bez pośrednio władze, które udzieliły pozwoleń na prowadzenie odnośnych przedsięwzięć.

Warunki pozwolenia.

4) W warunkach każdego pozwolenia na wędrowne przedsięwzięcia rozrywkowe należy oznaczyć nazwę (firmę) przedsięwzięcia, pod jaką ma być prowadzone, nałożyć na koncesjonariusza obowiązek posiadania aktualnego spisu osób zatrudnionych w przedsięwzięciu, z oznaczeniem rubryk spisu oraz obowiązek zatrudniania tylko takich obywateli polskich, którzy posiadają dowód osobisty z fotografią, stwierdzający identyczność danej osoby i jej obywatelstwo, względnie takich obywateli obcych, którzy posiadają należycie wystawiony paszport zagraniczny z wizą uprawniającą ich do występów w danym przedsięwzięciu.

Zasadniczo należy wydawać pozwolenia na przedsięwzięcia wędrowne według załączonego wzoru „A“ z ewentualnym uzupełnieniem tekstu warunkami, któreby były pożądane ze względów lokalnych. W każdym razie nie należy w tekście pozwolenia powtarzać przepisów zawartych w prawie o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych i w rozporządzeniach wykonawczych.

Osobiste prowadzenie przedsięwzięcia przez koncesjonariusza.

5) Przedsięwzięcie wędrowne powinno być prowadzone zasadniczo przez koncesjonariusza. Należy przez to rozumieć, że koncesjonariusz, a w wypadku prowadzenia przedsięwzięcia przez osobę prawną, odpowiedzialny kierownik, musi być zawsze obecny w miejscu i w czasie produkcji publicznych przedsięwzięcia.

Tylko w wyjątkowych wypadkach istotnej przeszkody, uniemożliwiającej koncesjonariuszowi osobiste prowadzenie przedsięwzięcia i gdy nie ma uzasadnionego podejrzenia, że pozwolenie zostało odstąpione innej osobie, względnie, że koncesjonariusz nie prowadzi osobiście swego przedsięwzięcia, gdyż ma inne zajęcie, powiatowa władza administracji ogólnej może dopuścić do krótkotrwałego prowadzenia przedsięwzięcia przez osobę upoważnioną przez koncesjonariusza, jeśli ta osoba oprócz oryginału pozwolenia na prowadzenie przedsięwzięcia przedłoży dowody pisemne, usprawiedliwiające nieobecność koncesjonariusza. Gdyby powiatowa władza administracji ogólnej

powzięła podejrzenie co do złożonych dowodów, powinna wdrożyć korespondencję, celem ustalenia autentyczności tych dowodów, względnie prawdziwości podanych w nich faktów. O każdym stwierdzonym wypadku prowadzenia przedsięwzięcia wędrownego przez zastępcę powiatowa władza administracji ogólnej powinna powiadomić b e z p o ś r e d n i o władzę, która wydała pozwolenie na prowadzenie przedsięwzięcia, z podaniem imienia i nazwiska zastępcy, przyczyn nieobecności koncesjonariusza oraz okresu prowadzenia odnośnego przedsięwzięcia przez zastępcę. Ścisłe przestrzeganie tego przepisu umożliwi władzom, wydającym pozwolenia na prowadzenie przedsięwzięć wędrownych zlikwidowanie przedsięwzięć stale prowadzonych przez zastępców względnie przedsięwzięć prowadzonych na podstawie cudzych pozwoleń.

Sposób stosowania art. 10 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

6) Powiatowe władze administracji ogólnej powinny ściśle przestrzegać art. 10 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych i nie wydawać pozwoleń na przedsięwzięcia rozrywkowe dorywcze osobom lub zespołom, zwłaszcza, cudzoziemskim, o których wiadomo jest władzy, że już przed tym występowały z taką samą imprezą w innej miejscowości. Również wędrowne zespoły amatorskie powinny mieć formalne pozwolenia wydane im przez właściwe władze na podstawie art. 8 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

Specjalną uwagę należy zwrócić na zespoły legitymujące się poświadczeniami różnych organizacji społecznych, że dochody z odnośnych imprez są przeznaczone na rzecz tych organizacji i takim zespołom nie udzielać pozwoleń na występy na podstawie art. 10 wymienionego prawa. Są to bowiem, jak doświadczenie wykazało, z reguły prywatne przedsięwzięcia rozrywkowe wędrowne, które za drobną opłatą ryczałtową na rzecz danej organizacji uzyskują potrzebne im zaświadczenia i w ten sposób prowadzą przedsięwzięcie bez uzyskania właściwego pozwolenia.

Z uwagi na konieczność uporządkowania działalności wędrownych przedsięwzięć rozrywkowych i zlikwidowania przedsięwzięć niesolidnych, względnie o niskim poziomie artystycznym lub w ogóle szkodliwych, Ministerstwo S p r a w W e w n ę t r z n y c h oczekuje intensywniejszego niż dotychczas nadzoru władz administracji ogólnej nad wszelkiego rodzaju wędrownymi przedsięwzięciami rozryw-

kowymi oraz rygorystycznego stosowania do nich obowiązujących przepisów.

O wszelkich zauważonych niewłaściwościach w prowadzeniu wędrownych przedsięwzięć rozrywkowych należy powiadamiać Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, celem umożliwienia Ministerstwu wydania niezbędnych zarządzeń.

Równocześnie uchyla się okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 152 z dnia 11 sierpnia 1927 r. w sprawie zezwoleń na objazdowe imprezy widowiskowe (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1579) i Nr. 67 z dnia 18 maja 1932 r. o wykazach funkcjonowania objazdowych przedsiębiorstw widowiskowych (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 8, poz. 102).

(Nazwa władzy)

Wzór „A“

Nr.

Dnia 19 r.

P O Z W O L E N I E.

Pan (Zarząd).....
 obywatel (w osobach)
 zamieszkał w przy
 ul. Nr. otrzy-
 muje pozwolenie na prowadzenie wędrownego
 przedsięwzięcia rozrywkowego
 w języku
 na obszarze

pod odpowiedzialnym kierownictwem (jeśli osoba prawna) na warunkach następujących:

1) przedsięwzięcie ma być prowadzone pod nazwa

2) przedsięwzięcie ma być utrzymane w charakterze wynikającym z treści pozwolenia;

3) prawa autorskie powinny być przestrzegane, a zobowiązania finansowe związane z prowadzeniem przedsięwzięcia należycie wypełniane;

4) prowadzący przedsięwzięcie obowiązany jest posiadać aktualny spis wszystkich osób zatrudnionych w przedsięwzięciu, pisany atramentem lub ołówkiem chemicznym, zawierający rubryki: imię, nazwisko i pseudonim, datę

i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer i datę dowodu osobistego względnie paszportu zagranicznego oraz nazwę władzy, która go wydała, odkąd i w jakim charakterze jest zatrudniony w przedsięwzięciu, datę opuszczenia przedsięwzięcia przez pracownika, numer i datę wizy oraz nazwę władzy, która ją wydała, rodzaj i termin końcowy wizy;

5) prowadzący przedsięwzięcie powinien być obecny w miejscu i w czasie występów przedsięwzięcia i na każde żądanie delegata powiatowej władzy administracji ogólnej względnie funkcjonariusza policji okazać niniejsze pozwolenie, potwierdzenie zgłoszenia występów wydane przez powiatową władzę administracji ogólnej i aktualny spis osób zatrudnionych w przedsięwzięciu.

6) pozwolenie niniejsze nie może być wykorzystane dla celów reklamowych przedsięwzięcia, a w szczególności nie wolno powoływać się na nie w szyldach, afiszach, ogłoszeniach i drukach używanych przez przedsięwzięcie.

Powolenie niniejsze jest ważne do dnia
193 r. (słownie)

Pozwolenia udzielono na podstawie art. 8 § 1 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632) i § 1 pkt. 2 rozporządzenia z dnia 28 grudnia 1933 r. o przedsięwzięciach teatralnych (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 802 *).

Oplata s t e m p l o w a od pozwolenia w wysokości nominalnej złotych została uiszczona (np. w Kasie Skarbowej za Nr. kwitu lub znaczkami s t e m p l o w y m i skasowanymi na podaniu).

Podpis

66.

OKÓLNIK Nr. 48

MINISTERSTWA SPRAW WEWĘTRZNYCH

z dnia 15 listopada 1938 roku L. AA. 27-b-7
o przedsięwzięciach widowiskowych (kabaretach i tanecznych dancin-gach) w lokalach gastronomicznych.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 34, poz. 207).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważyło, że niektóre pozwolenia na prowadzenie przedsięwzięć widowiskowych i tanecznych w lokalach gastronomicznych, wydawane przez

*) Słowa „i § 1 pkt. 2 — do poz. 802“ należy wpisać tylko przy przedsięwzięciach teatralnych.

władze administracji ogólnej, zawierają warunki lub zastrzeżenia sprzeczne z prawem o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632) lub niepotrzebnie powtarzają poszczególne przepisy wymienionego prawa, względnie rozporządzeń wykonawczych, które dla swej skuteczności prawnej nie wymagają potwierdzenia w tekstach pozwoleń. Natomiast w pozwoleniach tych brak jest istotnych warunków, któreby wpływały na działalność przedsięwzięć w kierunku podniesienia ich wartości artystycznej i moralnej, względnie chroniły personel przedsięwzięć przed wyzyskiem ze strony niesumiennej przedsiębiorców.

Nadto coraz częściej powtarzające się skargi na demoralizujący wpływ, jaki niektóre z tych przedsięwzięć wywierają zwłaszcza na młodzież, pomimo obowiązującego zakazu wpuszczania na te rozrywki młodzieży do lat 18-tu świadczą o tym, że odnośni koncesjonariusze nie nadają się do prowadzenia tego rodzaju przedsięwzięć, a władze nadzorce nie wykonują na nimi należytego nadzoru.

Celem ujednostajnienia form omawianych pozwoleń i wypełnienia ich treści warunkami istotnymi dla sposobu prowadzenia przedsięwzięć oraz celem usprawnienia nadzoru nad tymi przedsięwzięciami, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza co następuje:

1) Władze administracji ogólnej mają wydawać pozwolenia według załączonych wzorów i tylko osobom, dającym gwarancję ścisłego przestrzegania obowiązujących przepisów i warunków pozwolenia oraz dbałym nie tylko o poziom artystyczny, ale i moralny rozrywek. W pozwoleniach na prowadzenie przedsięwzięć widowiskowych (kabaretów) należy oznaczać godziny widowisk w ten sposób, aby rozpoczęły się one dopiero po ukończeniu przedstawień teatralnych, a kończyły się najpóźniej na godzinę przed zamknięciem lokalu. W pozwoleniach dla przedsięwzięć tanecznych (dancin-gów) należy dozwolnić na pracę zawodowych tancerzy i tancerek najpóźniej do godziny 4-ej w nocy, co nie przeszkadza, że goście mogą tańczyć bez ich udziału do zamknięcia lokalu.

2) Władze administracji ogólnej dopilnują, aby koncesjonariusze założyli niezwłocznie książkę kontroli pracowników zatrudnionych w przedsięwzięciu według rubryk oznaczonych w formularzu pozwolenia i utrzymywali ją w stanie aktualności.

3) Władze administracji ogólnej mają zorganizować intensywniejszą niż dotychczas kontrolę nad przedsięwzięciami kabaretowymi i dancin-gowymi i w razie stwierdzenia naruszenia przepisów prawa lub warunków pozwolenia, pociągać winnych

do odpowiedzialności sądowej względnie karno-administracyjnej (art. 19 prawa), a nawet orzekać cofnięcie pozwolenia przed upływem terminu jego ważności (art. 20 prawa).

Wkońcu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi P. P. o nadsyłanie informacji o wszelkich ważniejszych spostrzeżeniach dotyczących działalności przedsięwzięć widowiskowych i tanecznych w przedsiębiorstwach gastronomicznych, któreby mogły być wykorzystane jako materiał do uzupełnienia względnie zmiany niniejszego zarządzenia.

Równocześnie uchyla się okólniki: Nr. 214 z dnia 12 marca 1919 r. i Nr. 410 z dnia 23 czerwca 1919 r. (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1574) oraz Nr. 112 z dnia 10 lipca 1922 r. (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1577).

Starosta

Nr.

Dnia 19 r.

P O Z W O L E N I E.

P.

obywatel zamieszkał
w przy ul.

Nr. otrzymuje pozwolenie na prowadzenie stałego przedsięwzięcia rozrywkowego tanecznego (t. zw. dancinowego) w lokalu gastronomicznym

przy ul. Nr.

w pod następującymi warunkami:

1) przedsięwzięcie ma być utrzymane w charakterze wynikającym z treści pozwolenia;

2) zawodowi tancerze i tancerki (t. zw. fordanserzy i fordanserki) mają być angażowani w formie pisemnej umowy w której mają być oznaczone:

nazwa przedsięwzięcia, imiona i nazwiska zaangażowanych tancerzy (rek), warunki zawarte w punktach 4) i 7) niniejszego pozwolenia, godziny pracy i wysokość wynagrodzenia tancerzy (rek), okresy czasu na jaki zostali zaangażowani,

drugi egzemplarz umowy ma być wręczony zaangażowanemu tancerzowi (rce);

3) w charakterze zawodowych tancerzy i tancerek nie mogą być zatrudnieni młodociani do lat 18-tu włącznie (por. punkt 148 spisu robót wzbronionych — zał. Nr. 1 do rozporządzenia z dnia 3 października 1935 r. — Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 484);

4) zawodowym tancerzom i tancerkom zatrudnionym w przedsięwzięciu nie wolno przebywać w towarzystwie gości w gabinetach, separatkach i krytych łóżach oraz nie wolno im pić w towarzystwie gości napojów oszalałających, jak: alkoholu, wina, miodu itp., a po godzinie oznaczonej w punkcie 7-ym niniejszego pozwolenia na wolno im przebywać w ogóle w lokalu przedsięwzięcia;

5) w przedsięwzięciu nie wolno zatrudniać cudzoziemców;

6) w przedsięwzięciu ma być prowadzona książka kontroli wszystkich zatrudnionych w nim tancerzy (rek), zawierająca następujące rubryki: a) liczba porządkowa, b) imię i nazwisko oraz adres, c) data i miejsce urodzenia, d) numer i data dowodu osobistego oraz nazwa i siedziba władzy, która dowód osobisty wydała, e) numer i data zawartej umowy, f) daty rozpoczęcia i ukończenia pracy; książka ta wraz z załączonymi do niej oryginałami umów ma się znajdować stale w przedsięwzięciu i być okazywana łącznie z umowami na każde żądanie organów kontrolnych;

7) zawodowi tancerze i tancerki mogą być zatrudnieni w przedsięwzięciu najpóźniej do godziny włącznie;

8) lokal przedsięwzięcia ma być urządzony w myśl wymagań przepisów budowlanych, sanitarnych i bezpieczeństwa;

9) pozwolenie niniejsze nie może być wykorzystywane dla celów reklamowych przedsięwzięcia, a w szczególności nie wolno powoływać się na nie w szyldach, afiszach, ogłoszeniach i drukach, używanych przez przedsięwzięcie.

Pozwolenie niniejsze jest ważne do dnia 19 r. (słownie roku, lecz może być cofnięte przed upływem tego terminu w wypadkach przewidzianych w art. 20 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

Pozwolenia udzielono na podstawie art. 6 § 1 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632) i § 11 rozporządzenia z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 19 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 497).

Oplatę s t e m p l o w ą od pozwolenia w wysokości zł (słownie)
skasowano na podaniu.

Starosta.

URZĄD WOJEWÓDZKI

Nr

Dnia 19 r.

P O Z W O L E N I E.

P.

obywatel (ka)

zamieszkał w

przy ul. Nr.

otrzymuje pozwolenie na prowadzenie stałego przedsięwzięcia rozrywkowego w zakresie produkcji artystycznych o charakterze widowiskowym (tanecznych, słownych, muzycznych i mimicznych) w lokalu gastronomicznym

przy ul. Nr.

w na warunkach następujących:

1) odpowiedzialnym zarządcą przedsięwzięcia będzie p. zamieszkały w przy ul.

a w razie jego ustąpienia następcą będzie przyjęty za uprzednią zgodą Urzędu Wojewódzkiego;

2) przedsięwzięcie ma być utrzymane w charakterze wynikającym z treści pozwolenia;

3) prawa autorskie winny być przestrzegane, a zobowiązania finansowe, z prowadzeniem przedsięwzięcia należycie wypełnione;

4) artyści i artystki mają być angażowani wyłącznie w formie pisemnej umowy, w której mają być zamieszczone: nazwa i adres przedsięwzięcia, imiona, nazwiska i pseudonimy (o ile są używane) angażowanych artystów(ek), ich adresy, godziny pracy, wysokość ich wynagrodzenia, okres czasu, na jaki zostali zaangażowani, warunek zawarty w punkcie 5) niniejszego pozwolenia; drugi egzemplarz umowy ma być wręczony zaangażowanemu artyście(tce) względnie kierownikowi zespołu artystów;

5) artystom i artystkom zatrudnionym w przedsięwzięciu nie wolno przebywać w towarzystwie gości w gabinetach, separatkach i krytych łóżach, zaś po godzinach oznaczonych w punkcie 10-tym niniejszego pozwolenia w ogóle w lokalu gastronomicznym, a nadto nie wolno im pić w towarzystwie gości napojów oszalałających, jak: alkoholu, wina, miodu itp., osobom zatrudnionym w przedsięwzięciu nie wolno nakłaniać lub zmuszać artystów i artystek do siadania z gośćmi przy stolikach;

6) przedsięwzięciu wolno zatrudniać tylko tych cudzoziemców, których wizy pobytowe uprawniają do pracy w tym przedsięwzięciu;

7) w przedsięwzięciu ma być prowadzona książka kontroli wszystkich zatrudnionych artystów i artystek oraz członków orkiestry muzycznej, zawierająca następujące rubryki: a) liczba porządkowa, b) imię i nazwisko, pseudonim oraz adres artysty(cki), c) rodzaj produkcji, d) data i miejsce urodzenia, e) obywatelstwo, f) numer i data dowodu osobistego lub paszportu zagranicznego, g) nazwa i siedziba władzy, która wystawiła dowód osobisty lub paszport zagraniczny, h) data ważności paszportu zagranicznego, i) data i numer wizy, termin jej ważności oraz nazwa władzy, która ją wystawiła, j) nazwa, data i numer zawartej umowy, k) daty rozpoczęcia i ukończenia pracy; książka ta wraz z załączonymi do niej oryginałami umów ma się znajdować stale w przedsięwzięciu i być okazywana łącznie z umowami na każde żądanie organów kontrolnych;

8) na produkcje widowiskowe nie może być dopuszczona ani w charakterze artystów(ek) ani w charakterze widzów, młodzież do lat 18-tu włącznie; u wejść do lokalu i w samym lokalu mają być umieszczone na widocznych miejscach duże, czytelne napisy: „młodzieży do lat 18-tu włącznie wstęp na produkcje widowiskowe wzbroniony“.

9) lokal przedsięwzięcia ma być urządony w myśl wymagań przepisów budowlanych, sanitarnych i bezpieczeństwa;

10) przedsięwzięcie rozrywkowe ma być prowadzone tylko w godzinach od do włącznie;

11) pozwolenie niniejsze nie może być wykorzystywane dla celów reklamowych przedsięwzięcia, a w szczególności nie wolno powoływać się na nie w szyldach, afiszach, ogłoszeniach i drukach używanych przez przedsięwzięcie.

Pozwolenie niniejsze jest ważne do dnia 19 r. (słownie) roku, lecz może być cofnięte przed upływem tego terminu w wypadkach, przewidzianych w art. 20 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

Pozwolenia udzielono na podstawie art. 6 § 1 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 632) i § 11 rozporządzenia z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 19 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 497).

Opłatę stempłową do pozwolenia w wysokości złotych skasowano na podaniu.

Za Wojewodę

67.

OKÓLNIAK Nr 9

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 16 lutego 1946 r. L. IV. AP. 220/46

w sprawie udzielania pozwoleń i nadzoru nad publicznymi przedsięwzięciami rozrywkowymi.

Dekret P. K. W. N. z dnia 15 września 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 25) przekazał do zakresu działania Resortu (obecnie Ministerstwa) Kultury i Sztuki m. in.: pieczęć nad twórczością i sztuką w dziedzinie teatru, muzyki i innych widowisk rozrywkowych.

Chcąc usunąć wątpliwości, jakie powstają przy zestawianiu tekstu dekretu z przepisami prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27 października 1933 r., w porozumieniu z Min. Kultury i Sztuki oraz Oświaty, wyjaśniam co następuje:

Ministerstwo Kultury i Sztuki jest zainteresowane w wykonywaniu nadzoru nad teatrami i innymi publicznymi przedsięwzięciami rozrywkowymi z punktu widzenia ich poziomu artystycznego. Z tego tytułu Min. Kultury i Sztuki, bądź podległe mu organa, będą współdziałały również przy udzielaniu pozwoleń na niektóre przedsięwzięcia (teatry, koncerty, cyrki) w zakresie zastrzeżonym uprzednio b. Ministerstwu Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. w przepisach prawnych (art. 6 i 8 prawa o publ. przedsięwzięciach rozrywkowych), ponadto zaś w wypadkach ustalonych w drodze porozumienia między ministerstwami. Wypadki te wymienione są w dalszym ciągu okólnika.

Właściwość Ministerstwa Administracji Publicznej i urzędów mu podległych, dotycząca udzielania pozwoleń i sprawowania nadzoru nad przedsięwzięciami rozrywkowymi w dziedzinie bezpieczeństwa osób i budynków i porządku publicznego, nie ulega żadnym zmianom *) i jest określona w następujących przepisach:

- 1) Prawie o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dn. 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 632),
- 2) w rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801),
- 3) w rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 19 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 497),

- 4) w rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 28 grudnia 1933 r. wydanym w porozumieniu z Min. W. R. i O. P. o przedsięwzięciach teatralnych (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 802).

O ile idzie o zakres właściwości poszczególnych władz, powołanych do udzielania pozwoleń na publiczne przedsięwzięcia rozrywkowe, sprawa przedstawia się następująco:

I. Do Ministerstwa Administracji Publicznej należy udzielanie pozwoleń na:

- 1) teatry operowe i dramatyczne (dramat, komedia, farsa i teatr eksperymentalny) ze stałą siedzibą (art. 6 § 2 prawa o publ. przed. rozr. i § 1 rozp. z dnia 28.XII.1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 802),

- 2) objazdowe teatry operowe i dramatyczne bez względu na obszar działania teatru (art. 8 § 2 prawa o publ. przed. rozr. i § 1 rozp. z dnia 28.XII.1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 802),

- 3) inne teatry objazdowe (operetka, rewia), mające działać na obszarze całego Państwa (art. 8 pr. o publ. przed. rozr. i rozp. z dn. 28.XII.1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 802),

- 4) innego rodzaju przedsięwzięcia wędrownie, działające na terenie całego Państwa (art. 8 § 1 pr. o publ. przed. rozr.).

O udzielenie pozwolenia na przedsięwzięcie, mające działać na terenie całego Państwa, mogą ubiegać się w zasadzie tylko osoby, które prowadziły już takie przedsięwzięcie conajmniej w ciągu roku na obszarze 3 województw (§ 6 rozp. z dnia 28.XII.1933 r.).

Przed spełnieniem tego warunku zainteresowany może prowadzić przedsięwzięcie na obszarze kilku województw po uzyskaniu pozwoleń właściwych wojewodów.

Pozwolenia na teatry, koncerty i cyrki wydawać będzie Ministerstwo w porozumieniu z Min. Kultury i Sztuki (teatry operowe oraz dramat, komedia, farsa i teatr eksperymentalny) wzgl. po zasięgnięciu opinii tego Ministerstwa, (inne teatry np.: operetka, rewia, koncerty, cyrki).

II Wojewódzkie władze administracji ogólnej wydają pozwolenia na:

- 1) teatry, niezastrzeżone Ministerstwu (operetkę i rewię — § 1 rozp. z dnia 28.XII.1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 802) zarówno posiadające stałą siedzibę, jak i działające objazdowo na terenie województwa,

- 2) wszelkie inne przedsięwzięcia ze stałą siedzibą (art. 6 § 1 pr. o publ. przed. rozr.), o ile nie zostały przekazane właściwości powiatowych władz administracji ogólnej, o czym mowa niżej,

*) Obecnie p. dekret z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontrol. Prasy, Publikacji i Widowisk (poz. 53 niniejszego zeszytu)

3) inne przedsięwzięcia wędrownie, działające na obszarze większym niż jeden powiat (art. 8 praw o publ. przed. rozr.).

Przed udzieleniem pozwolenia na teatr (opretka, rewia) lub przedsięwzięcie koncertowe bądź cyrkowe, właściwy oddział Urzędu Wojewódzkiego winien każdorazowo uzgodnić sprawę z Wydziałem Kultury i Sztuki tego urzędu.

III. Wreszcie do powiatowych władz administracji ogólnej należy udzielanie pozwoleń na:

1) dorywcze przedstawienia teatralne i wszelkie przedsięwzięcia dorywcze bez względu na ich charakter, o ile prowadzone są poza lokalami. Tu wypada nadmienić, że dorywcze przedsięwzięcia rozrywkowe w lokalach poza przedstawieniami teatralnymi są w ogóle wolne od obowiązku uzyskiwania pozwoleń; wystarczające jest zgłoszenie ich powiatowej władzy administracji ogólnej na trzy dni przed dniem produkcji, jednakże władza ta ma możliwość w określonych warunkach zakazania przedsięwzięcia (art. 10 prawa o publ. przed. rozr. i § 1 i 2 rozp. z dnia 28.XII.1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801),

2) przedsięwzięcia wędrownie, działające na obszarze powiatu, z wyjątkiem teatralnych (art. 8 pr. o publ. przed. rozr.),

3) następujące przedsięwzięcia ze stałą siedzibą (§ 11 rozp. z dnia 28.XII.1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801 w brzmieniu ustalonym rozp. z dnia 19.VI.1934 r. — Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 497):

a) przedsięwzięcia w lokalach gastronomicznych, z wyjątkiem produkcji widowiskowych,

b) automaty rozrywkowe i głośniki, ustawiane w miejscach publicznych,

c) przedsięwzięcia o charakterze sportowym, przeznaczone do użytku publicznego, jak korty tenisowe, pływalnie, ślizgawki, hippodromy, welodromy, strzelnice,

d) przedsięwzięcia sportowe, mające cechy widowiska publicznego, organizowane przez amatorskie stowarzyszenia sportowe na boiskach, w lokalach lub na terenach tych stowarzyszeń,

e) przedsięwzięcia o charakterze zabaw ludowych, jak sale tańca, huśtawki, karuzele, kołobiegi, siłomierze, strzelnice z wiatrówek, kręgielnie, bilardziki, pokazy magiczne, gry zręcznościowe, pokazy figur woskowych i osobliwości (panoptica), panoramy, pokazy widoków lub ciał niebieskich za pomocą lunet, o ile przedsięwzięcia te nie stanowią całości, nadającej im cechy lunaparku,

f) przedsięwzięcia koncertów w parkach, ogrodach i skwerach.

Przed udzieleniem pozwolenia na dorywcze przedsięwzięcie teatralne bądź koncertowe,

sprawa winna być również uzgodniona każdorazowo pomiędzy odpowiednimi referatami powiatowych władz administracji ogólnej z zakresu działania Min. Administracji Publicznej i Min. Kultury i Sztuki.

68.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 marca 1928 r. Nr 38, poz. 364).

w brzmieniu uwzględniającym sprostowanie błędów zawarte w obwieszczeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 545) oraz zmiany, wprowadzone ustawą z dnia 23 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 236) i dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 90, poz. 575).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Godziny handlu i otwarcia sklepów i zakładów.

Art. 1. Czas sprzedaży towarów i otwarcia sklepów i wszelkich miejsc zawodowej sprzedaży oraz zakładów fotograficznych nie może w dni powszednie przekraczać 10 godzin na dobę.

Postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu nie stosują się do sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, wymienionych w art. 2 do 6 włącznie niniejszego rozporządzenia.

Art. 2. Jatkki z mięsem, wędliniarnie i sklepy spożywcze z wyjątkiem sklepów, zajmujących się wyłączną lub przeważającą sprzedażą napojów alkoholowych, mogą być otwarte w dni powszednie do 12 godzin na dobę.

Art. 3. Zakłady fryzjerskie i kalotechniczne mogą być otwarte w dni powszednie do 10 godzin na dobę, a w soboty i dni przedświąteczne do 12 godzin na dobę.

Art. 4. W budkach i kioskach, w których sprzedaje się do spożycia na miejscu wodę sodową, wody mineralne i napoje chłodzące oraz słodycze i owoce, a nie sprzedaje się żadnych innych towarów, sprzedaż może się odbywać we wszystkie dni w tygodniu w czasie od 1 kwietnia do 30 września włącznie w godzinach od 9-ej do 23-ej, a w czasie od 1 paź-

dziennika do 31 marca włącznie w godzinach od 9-ej do 21-ej.

Art. 5. Sprzedaż uliczna gazet i czasopism oraz wyrobów tytoniowych może się odbywać w dni powszednie w godzinach od 7-ej do 23-ej, a sprzedaż uliczna wszelkich innych towarów — tylko w godzinach otwarcia sklepów (art. 1 i art. 8 ust. 1). Przez sprzedaż uliczną rozumieć należy sprzedaż dokonywaną na ulicach i placach z ruchomych miejsc sprzedaży, jak: kosze, stoliki, skrzynki i t. p.

Sprzedaż gazet i czasopism oraz wyrobów tytoniowych w kioskach ulicznych, w których nie sprzedaje się żadnych innych towarów, uważa się za sprzedaż uliczną.

Art. 6. Czas otwarcia we wszystkie dni w tygodniu jadłodajni, jak: restauracje, cukiernie, kawiarnie, młeczarnie, pasztecziarnie, piwiarnie, winiarnie, miodarnie, garkuchnie, bary, kuchnie publiczne, bufety, szynki, traktiernie, karczmy, gospody oraz ruchome kuchnie uliczne, będzie określony w poszczególnych gminach miejskich i wiejskich przez władze przewidziane w art. 10 niniejszego rozporządzenia, w zależności od kategorii przemysłowej i poszczególnych rodzajów tych jadłodajni oraz potrzeb miejscowych.

Wymieniona powyżej władza może w poszczególnych wypadkach zezwolić, o ile tego będą wymagały warunki miejscowe, na przedłużenie czasu otwarcia jadłodajni, opłacających świadectwa I i II kategorii, poza godziny ustalone na podstawie przepisów poprzedniego ustępu niniejszego artykułu. Zezwolenia takie będą wydawane tylko indywidualnie i na okres czasu nie dłuższy od 1 roku.

Art. 7. Przerwy, w czasie których sklepy i zakłady objęte niniejszym rozporządzeniem będą zamknięte, wlicza się do godzin otwarcia tych sklepów i zakładów.

W gminach wiejskich władze, wymienione w art. 10 mogą wprowadzić przymusowe przerwy odpoczynkowe nie wliczane do godzin otwarcia, w czasie których sklepy i zakłady, objęte niniejszym rozporządzeniem, za wyjątkiem jadłodajni, będą zamknięte.

Godziny zamykania sklepów i zakładów.

Art. 8. Sklepy, zakłady i miejsca zawodowej sprzedaży, z wyjątkiem zakładów wymienionych w art. 4, 5 i 6, mogą być otwarte do godziny 19-ej, a w soboty i dni przedświąteczne — do godziny 21-ej.

W gminach wiejskich władza przewidziana w art. 10 może zezwolić, aby sklepy, zakłady i miejsca zawodowej sprzedaży, wymienione w artykule niniejszym były otwarte, w czasie

od 1 kwietnia do 30 września włącznie, do godziny 21-ej.

Ust. 1 art. 8 podano w brzmieniu, ustalonym w art. 1 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 575).

Art. 2 dekretu z dnia 10 grudnia 1935 r. zawiera następujące postanowienie:

„Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu wyda — w związku z przedłużeniem w myśl art. 1 godzin handlu — zarządzenia w celu zachowania przepisów o czasie pracy pracowników“.

Art. 9. W wigilię Bożego Narodzenia oraz w Wielką Sobotę sklepy, wszelkie miejsca zawodowej sprzedaży oraz zakłady fotograficzne, fryzjerskie i kalotechniczne mogą być otwarte najwyżej do godziny 18-ej.

W czasie sześciu dni, poprzedzających wigilię Bożego Narodzenia i Wielką Sobotę, na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu godziny handlu mogą być przedłużone — z zachowaniem postanowień utawodawstwa ochrony pracy w dni powszednie o dwie godziny, nie dłużej jednak, niż do godziny 21-ej. W przypadkach w tym okresie niedzielę dozwolone jest wykonywanie handlu od godziny 13-ej do 18-ej.

Rozporządzenie to będzie równoznaczne z udzieleniem zezwolenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej na pracę w ciągu nadliczbowych godzin otwarcia sklepów w myśl art. 6 p. b) ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7).

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1929 r. o przedłużeniu godzin handlu przed wigilią Bożego Narodzenia i przed Wielką Sobotą — Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 633 (poz. 69 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w rozporządzeniu przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

3. Jednolity tekst ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu ogłoszono w Nr 94 Dz. U. R. P. z r. 1933 poz. 734.

Określenie godzin otwierania i zamykania sklepów i zakładów.

Art. 10. Godziny otwierania i zamykania sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży oraz zakładów wymienionych w rozporządzeniu niniejszym, określa powiatowa władza administracji ogólnej, a w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu, w porozumieniu z inspektorem pracy właściwego okręgu i po wysłuchaniu opinii rad gminnych, względnie miejskich, właściwych izb prze-

mysłowo-handlowych i rzemieślniczych, oraz przedstawiciele stron zainteresowanych, przy czym godziny te winny być w poszczególnych miejscowościach dla tego samego rodzaju sklepów i zakładów jednolite.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Przemysłu i Handlu może określić w drodze rozporządzeń granice wyżej przytoczonych uprawnień władz administracji ogólnej.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy. Ponieważ m. Łódź zostało wydzielone pod względem administracyjnym z woj. łódzkiego, należałoby przyjąć w drodze analogii, że kompetencje powiatowej władzy administracji ogólnej, określone w art. 10, przejął odnośnie Łodzi — Prezydent miasta.

Art. 11. Godziny otwarcia wszelkich miejsc zawodowej sprzedaży, znajdujących się w obrębie dworców kolejowych, jak księgarnie kolejowe, sklepy tytoniowe i t. p. oraz zakładów fryzjerskich i bufetów kolejowych, ustali osobne rozporządzenie Ministrów: *Sprawy Wewnętrznych*, *Komunikacji*, *Pracy i Opieki Społecznej i Przemysłu i Handlu*.

Czas otwarcia, ilość oraz zakres działalności miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, objętych niniejszym artykułem, powinny odpowiadać jedynie istotnym potrzebom przejezdnych.

P. rozp. Ministrów: *Sprawy Wewnętrznych*, *Komunikacji*, *Pracy i Opieki Społecznej* oraz *Przemysłu i Handlu* z dnia 23 maja 1931 r. o godzinach otwarcia miejsc zawodowej sprzedaży, oraz bufetów i zakładów fryzjerskich w obrębie dworców kolejowych — Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 453 (poz. 71 niniejszego zeszytu).

Postanowienia specjalne.

Art. 12. Sprzedaży towarów w sklepach połączonych z jadalniami, zakładami fryzjerskimi, kalotechnicznymi lub z przedsiębiorstwami nie podlegającymi niniejszemu rozporządzeniu wolno dokonywać tylko w godzinach określonych dla samodzielnych sklepów tej samej gałęzi handlu.

W innych godzinach miejsce sprzedaży towarów musi być w tych sklepach i zakładach zamknięte i towary dla kupujących uniedostępnione.

W godzinach, kiedy sklepy są zamknięte, w jadalniach dozwolone jest wydawanie towarów tylko do spożycia na miejscu.

Art. 13. Kategorie sklepów, uważanych za sklepy spożywcze w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, oraz warunki jakim powinny odpowiadać zakłady zaliczone do jadalni, określi osobne rozporządzenie Ministra *Sprawy Wewnętrznych* i Ministra *Pracy*

i *Opieki Społecznej* w porozumieniu z Ministrem *Przemysłu i Handlu* i z zainteresowanymi ministrami.

P. rozp. Ministra *Sprawy Wewnętrznych* i Ministra *Pracy i Opieki Społecznej* z dnia 13 sierpnia 1930 r. o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadalnie — Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 550 (poz. 70 niniejszego zeszytu).

Art. 14. W czasie trwania wystaw lub targów ogólnokrajowych i międzynarodowych, wojewoda w porozumieniu z inspektorem pracy właściwego okręgu, może zezwalać na otwieranie i zamykanie sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, znajdujących się na terenie takich wystaw lub targów, w innych godzinach, niż określone w rozporządzeniu niniejszym, lub w rozporządzeniach wydanych na jego podstawie.

Zezwolenia takie mogą być wydawane jeśli zmiana godzin uzasadniona jest rodzajem i potrzebami wystawy lub targu, przy czym jednak sklepy, miejsca zawodowej sprzedaży i zakłady nie mogą być otwarte dłużej niż do godziny 21-ej, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków (art. 4, 5 i 6), a czas ich otwarcia nie może przekraczać norm w rozporządzeniu ustanowionych.

Art. 15. Przepisy ustaw ochronnych w zakresie pracy pracowników najemnych, a w szczególności ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu oraz ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet, nie zostają w niczym naruszone postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

Postanowienia karne.

Art. 16. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie, ulegną karze grzywny do 2000 zł i karze aresztu do 6 tygodni, albo jednej z tych kar.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ścignięcia grzywny, karę zastępczą aresztu, według słusznego uznania, jednakże w wysokości nie ponad 4 tygodnie.

W razie powtórzenia przekroczeń, wymienionych w ustępie 1-szym niniejszego artykułu, w ciągu roku, licząc od poprzedniego ukarania, winny ulegnie karze bezwzględnego aresztu.

1. W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek — (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 372), górna granica grzywny, przewidzianej w art. 16 rozporządzenia, została podwyższona dziesięciokrotnie t. j. do wysokości 20.000 zł.

2. P. art. 10 prawa o wykroczeniach (Dz. U. R. P. Nr 60 z 1932 r., poz. 572 i art. 13 przep. wprowadz. kodeks karny i pr. o wyk. (Dz. U. R. P. Nr 60 z 1932 r. poz. 573).

Art. 17. Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Skazany przez powiatową władzę administracji ogólnej może w ciągu 7-dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi okręgowemu, który rostrzyga prawomocnie przy odpowiednim zastosowaniu przepisów postępowania obowiązujących go w pierwszej instancji. Na wniosek prokuratora będzie zarządzone postępowanie uproszczone; wyrok sędziego nie ulega zaskarżeniu.

W postępowaniu sądowym orzeczenie władzy administracyjnej zastępuje prawomocny akt oskarżenia (wniosek w postępowaniu uproszczonym). Przed wyznaczeniem rozprawy przewodniczący (sędzia) może zarządzić przesłuchanie przez właściwy sąd powiatowy (pokoju) oskarżonego, świadków i biegłych; świadków i biegłych można przesłuchać pod przysięgą. Sąd postanawia według swego uznania, których świadków i biegłych przesłucha na rozprawie pod przysięgą lub bez zaprzysiężenia, a których zeznania będą odczytane; wolno odczytywać zapiski dochodzenia i inne części akt administracyjnych.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ścigania grzywny.

Ust. 2 i 3 art. 17 utraciły moc obow. w związku z przepisami rozdz. IV księgi XI k. p. k. (Dz. U. R. P. Nr 8 z r. 1939, poz. 44).

Postanowienie końcowe.

Art. 18. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi **S p r a w W e w n ę t r z n y c h** w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Przemysłu i Handlu, odnośnie art. 11 — Ministrom: **S p r a w W e w n ę t r z n y c h**, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej i Przemysłu i Handlu, a odnośnie postanowień karnych — Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą: ustęp czwarty art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 2, poz. 7) oraz ustęp

trzeci art. 2 tejże ustawy w brzmieniu nadanym mu ustawą z dnia 14 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 127).

69.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 9 grudnia 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Przemysłu i Handlu o przedłużeniu godzin handlu przed wigilią Bożego Narodzenia i przed Wielką Sobotą.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 grudnia 1929 r. Nr 85, poz. 633).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o uzupełnieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 236) zarządza się co następuje:

§ 1. W czasie od 18 do 23 grudnia włącznie oraz w czasie od wielkiego poniedziałku do wielkiego piątku włącznie zezwala się w dni powszednie na przedłużenie czasu sprzedaży towarów i otwarcia sklepów, zakładów i miejsc zawodowej sprzedaży, wymienionych w ustępie pierwszym art. 1 oraz w art. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 364) o dwie godziny, jednakże nie dłużej niż do godziny 21-ej.

Postanowienia ustawodawstwa ochrony pracy, a zwłaszcza ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7) oraz ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636) zachowują swą moc.

W niedzielę przypadającą w czasie od 18 do 23 grudnia włącznie oraz w niedzielę palmową dozwolone jest wykonywanie handlu od godziny 13 do 18-ej.

Rozporządzenie niniejsze jest równoznaczne z udzieleniem zezwolenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej na pracę w ciągu nadliczbowych godzin otwarcia sklepów w myśl art. 6 punkt b) ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7).

Jednolity tekst ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu ogłoszono w Nr 94 Dz. U. R. P. z r. 1933 pod poz. 734).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

70.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 13 sierpnia 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Skarbu o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadalni.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 października 1930 r. Nr. 69, poz. 550).

Na podstawie art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364) zarządza się co następuje:

§ 1. Za sklepy spożywcze w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364) oprócz wymienionych w art. 2 tego rozporządzenia jatek z mięsem i wędliniarń uważa się sklepy, poświęcone wyłącznie detalicznej sprzedaży wszelkiego rodzaju artykułów żywności, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak:

sklepy z pieczywem, nabiałem, jajami, rybami, dziczyzną, konserwami, owocami, jarzynami, cukrem, solą, herbatą, kawą, słodyczami jak cukierkami, czekoladkami, ciastkami, piernikami i t. p. artykułami żywności oraz z towarami winno-kolonialno-korzennymi.

W gminach wiejskich i miejskich, łączących poniżej dziesięciu tysięcy mieszkańców, w których nie istnieją lub istnieją w niedostatecznej ilości sklepy spożywcze, wyliczone w niniejszym paragrafie, mogą być uznane przez powiatową władzę administracji ogólnej za sklepy spożywcze także te sklepy, które w przeważającej części zajmują się sprzedażą artykułów spożywczych.

§ 2. Zakłady zaliczone do jadalni, winny niezależnie od wymagań specjalnych, ustalonych obowiązującymi przepisami dla poszczególnych rodzajów tych zakładów, odpowiadać następującym warunkom:

a) prowadzić jako główny przedmiot handlu sprzedaż napojów i pokarmów do spożycia na miejscu; sprzedaż artykułów żywności do spożycia poza miejscem sprzedaży jest dozwolona tylko w godzinach określonych dla samodzielnych sklepów, prowadzących sprzedaż tego rodzaju artykułów; sprzedaż napojów i pokarmów przygotowanych w jadalni, celem spożycia

poza miejscem sprzedaży może się odbywać w godzinach otwarcia jadalni;

b) posiadać, stosownie do rodzaju zakładu, napoje i pokarmy, których spis powinien znajdować się w lokalu zakładu w miejscu widocznym;

c) mieścić się w oddzielnych lokalach niepołączonych z mieszkaniami i składających się najmniej z 2-ch pomieszczeń, z których jedno ma być odpowiednio urządzone do przygotowywania pokarmów oraz przechowywania i zmywania niezbędnych naczyń kuchennych i zastaw stołowych — drugie zaś — dla spożywania napojów i pokarmów.

Dopuszczalne jest połączenie jadalni z mieszkaniem zapomocą korytarza lub kantorku;

d) dla przechowywania wierzchniej odzieży gości posiadać szatnie pod opieką zakładu albo wieszadła na ten cel w pobliżu stolików.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia następnego po ogłoszeniu, jednakże postanowienia punktu c) § 2 w stosunku do istniejących jadalni nabierają mocy obowiązującej z dniem 1 kwietnia 1931 r.

W wyjątkowych wypadkach wojewódzka władza administracji ogólnej może poszczególnym jadalniom przedłużyć termin zastosowania się do postanowień punktu c) § 2 niniejszego rozporządzenia, jednakże na czas nie dłuższy niż do 31 grudnia 1931 r.

71.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH
KOMUNIKACJI, PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 23 maja 1931 r.

o godzinach otwarcia miejsc zawodowej sprzedaży oraz bufetów i zakładów fryzjerskich w obrębie dworców kolejowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 czerwca 1931 r. Nr 56, poz. 453).

Na podstawie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364) zarządza się co następuje:

§ 1. Księgarnie, miejsca sprzedaży gazet, kantory ubezpieczeń, kantory wymiany pieniędzy, kantory dostawy bagażu, biura wagonów sypialnych, fryzjernie i umywalnie, bufety (łącznie z restauracjami), miejsca sprzedaży wyrobów tytoniowych, galanterii, przyborów

piśmiennych, przyborów toaletowych oraz przedmiotów o charakterze pamiątek turystycznych mogą być otwierane codziennie najwcześniej na godzinę przed odejściem każdego pociągu pasażerskiego, a powinny być zamknięte najpóźniej w godzinę po odejściu takiego pociągu; jeżeli pociąg przybywa na stację końcową, powyższe przedsiębiorstwa mogą być czynne w ciągu godziny po przybyciu pociągu.

W czasie od godziny 24-ej do 6-tej wszystkie zakłady oraz miejsca sprzedaży zawodowej z wyjątkiem księgarni, miejsc sprzedaży gazet, kantorów wymiany pieniędzy, umywalni, bufetów kolejowych (łącznie z restauracjami) i miejsc sprzedaży wyrobów tytoniowych winny być zamknięte nawet podczas trwania ruchu kolejowego.

§ 2. Zakłady oraz miejsca zawodowej sprzedaży na dworcach kolejowych, niewymienione w § 1, mogą być czynne w tę dni i w tych godzinach, w których są czynne tegoż rodzaju przedsiębiorstwa w danej miejscowości poza obrębem dworców kolejowych.

§ 3. Przerwa w otwarciu zakładów i miejsc zawodowej sprzedaży, któraby wynikała z postanowień ust. 1 § 1, a miałyby trwać mniej niż godzinę, może nie być stosowana.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia następnego po ogłoszeniu.

72.

DEKRET

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 2 października 1935 r.

o odznakach i mundurach.

(Dz. U. R. P. z dnia 3 października 1935 r. Nr 72, poz. 455).

Na podstawie art. 55 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Ustanawianie i używanie odznak lub mundurów wymaga pozwolenia władzy.

(2) Pozwolenie może być wydane tylko organizacji prawnie istniejącej.

(3) Pozwolenie może określać warunki ustanowienia i używania odznaki lub munduru.

(4) Władza cofnie pozwolenie, jeżeli uzna, że wymaga tego bezpieczeństwo, spokój lub porządek publiczny.

1. Z brzmienia art. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 października 1935 r. (Dz. U. poz. 455) wynika, że o charakterze odznaki rozstrzyga wyłącznie okoliczność, iż służy ona faktycznie do oznaczenia określonej organizacji albo też do zmanifestowania przynależności do niej lub w ogólności do pewnego ugrupowania osób, obojętnym jest natomiast, czy używanie danego znaku w powyższym celu opiera się na formalnej

uchwale organizacji, instytucji lub innego ugrupowania osób czy też tylko na zwyczaju (wyrok S. N. z 7. I. 1937 r. I. rej. 3 K. 2074/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 169/1937).

2. Noszenie stroju, który ze względu na formę, kolor i kolor materiału, jako mundur w rozumieniu art. 1 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 października 1935 r. (Dz. U. poz. 455) o odznakach i mundurach, jest wyrazem przynależności do pewnej organizacji, wymaga zezwolenia właściwej władzy. (wyrok S. N. z 19. IV. 1937 r. I. rej. 3 K. 51/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 81/1938).

3. Przewodniczący zgromadzenia lub zwołujący zjazd nie odpowiada skutkiem swego stanowiska tylko i charakteru za używanie w czasie pochodów przez uczestników pochodów niedozwolonych odznak z art. 1 i 6 dekretu Prez. Rzpltej z 2 października 1935 r. (Dz. U. poz. 455), jeżeli sam tych odznak nie używał ani innym nie polecał używać ani też im nie pomagał. (wyrok S. N. z 26. VI. 1937 r. I. rej. 3 K. 538/37, Z. O. I. K. S. N. Nr 33/1938).

4. Z brzmienia art. 1 i 6 rozp. Prez. Rzpltej z 2 października 1935 r. (Dz. U. Nr 72, poz. 455) o odznakach i mundurach wynika, iż użycie odznaki bez pozwolenia władzy jest wykroczeniem bez względu na okoliczność, przy której odznakę użyto.

Nie zwalnia od obowiązku uzyskania pozwolenia na używanie odznak okoliczność, iż odznaka ma charakter patriotyczny lub religijny, zakaz bowiem używania odznaki nie jest uzależniony od ich postaci. (wyrok S. N. z 2. V. 1938 r. I. rej. 3 K. 2472/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 291/1938).

Art. 2. (1) Pozwolenia nie wymaga ustanawianie i używanie odznak oraz mundurów:

1) przez prywatne zakłady gospodarcze i ich pracowników w celach, związanych z ich działalnością;

2) w gospodarstwie domowym;

3) przez doraźne przedsięwzięcia rozrywkowe.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązku uzyskania pozwolenia inne jeszcze organizacje.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1935 r. o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach — Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 534 (poz. 73 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w dekrecie, przeszły na Ministrów Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych.

Art. 3. (1) Na używanie odznak lub mundurów zagranicznych władza może wydawać pozwolenia indywidualne.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązku uzyskiwania pozwolenia (ust. (1)) poszczególne kategorie osób.

P. uw. do art. 2.

Art. 4. Minister Spraw Wewnętrznych władny jest zakazać używania określonego munduru i odznaki, choćby ustanowienie ich i używanie nie wymagało pozwolenia, jeżeli uzna, że wymagają tego względy bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego.

Art. 5. Nie wolno:

1) osobom do tego nieuprawnionym używać odznak i mundurów, ustalonych dla określonej kategorii osób lub określonej instytucji, w drodze przepisu, zarządzenia władzy państwowej lub samorządowej albo pozwolenia władzy;

2) wytwarzać, rozpowszechniać i używać odznak i mundurów, co do których wydany został zakaz, oraz odznak i mundurów organizacji zawieszonych, rozwiązanych lub prawnie nieistniejących.

Art. 6. (1) Kto wykrocza przeciwko przepisom dekretu niniejszego lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa przewidzianego w art. 26 prawa o wykroczeniach, ulegnie w trybie administracyjnym karze grzywny do 1.000 zł lub aresztu do jednego miesiąca.

(2) Odznaki i mundury, wytworzone lub używane wbrew przepisowi ust. (1) lub art. 26 prawa o wykroczeniach, podlegają przepadkowi.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 3/2) gorna granica grzywny, przewidzianej w art. 6 dekretu o odznakach i mundurach została podwyższona dziesięciokrotnie t. j. do wysokości 10.000 zł.

1. Dla bytu wykroczenia z art. 6 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. poz. 455) nie jest niezbędne publiczne noszenie odznak; znamiona jego wypełnia sam fakt ustanowienia odznaki, które również wymaga zezwolenia właściwej władzy (wyrok S. N. z 15. XII. 1936 r. I. rej. 3 K. 1830/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 182/1937).

2. W myśl art. 6 ust. 2 cyt. dekretu, odznaki, wytwarzane lub używane wbrew przepisowi ust. 1 art. 6 dekretu lub art. 26 pr. o wyk. podlegają przepadkowi. „Używanie“ z art. 6 cyt. dekretu oznacza również i jednorazowe użycie. (wyrok S. N. z 26. VI. 1937 r. I. rej. 3 K. 538/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 33/1938).

Art. 7. Odznak i mundurów, istniejących w chwili wejścia w życie dekretu niniejszego, nie wolno używać po dniu 31 grudnia 1935 r., jeżeli nie będzie uzyskane do tego czasu wymagane pozwolenie.

Art. 8. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

P. uw. do art. 2.

Art. 9. (1) Dekret niniejszy wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

(2) Dekret niniejszy nie narusza przepisów szczególnych, normujących ustanowienie i używanie odznak i mundurów.

73.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 listopada 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 listopada 1935 r. Nr 86, poz. 534).

Na podstawie art. 2 ust. 2, 3 ust. 2 i 8 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 455) zarządza się co następuje:

§ 1. 1. Odznakami są wszelkiego rodzaju: godła, barwy, chorągwie i inne znaki, mające na celu oznaczenie określonej organizacji lub innej instytucji, przynależności do takiej instytucji lub stanowiska w niej albo też odróżnienie lub wyróżnienie pewnego ugrupowania lub kategorii osób, mundurami zaś — ubiory lub ich części, służące tymże celom.

2. Za odznaki uważa się również wszelkie inne przedmioty, chociażby powszechnie używane, jeżeli przez przygotowanie albo używanie według ustalonego wzoru lub sposobu mają służyć celom, określonym w ust. 1.

§ 2. 1. Pozwolenia na ustanowienie i używanie odznaki lub munduru wydaje:

a) Wojewoda (K o m i s a r z R z ą d u na m. st. W a r s z a w ę) — organizacjom, których działalność nie przekracza granic jednego województwa (m. st. Warszawy);

b) Minister S p r a w W e w n ę t r z n y c h — organizacjom, których działalność obejmuje większy obszar.

2. Pozwolenia na ustanowienie mundurów wydawane są w przypadkach, określonych w ust. 1 pkt. a), w porozumieniu z dowódcą okręgu k o r p u s u, właściwym dla siedziby organizacji, a w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt. b) — w porozumieniu z Ministrem S p r a w W o j s k o w y c h.

1. P. uw. 2 do art. 2 dekretu o odznakach i mundurach (poz. 72 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przeszły na Ministra Obrony Narodowej, kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę — na Prezydenta m. st. Warszawy, kompetencje dowódców okręgu korpusu — na dowódców okręgu wojskowego. Na terenie m. Łodzi kompetencje wojewody przejął Prezydent m. Łodzi

§ 3. Organizacja, ubiegająca się o pozwolenie na ustanowienie odznaki lub munduru, obowiązana jest podać władzy, właściwej do jego wydania:

- a) powody i cel zamierzonego ustanowienia odznaki lub munduru,
- b) zamierzone sposoby używania odznaki,
- c) określenie kategorii osób, które mają być uprawnione do używania odznaki lub munduru oraz warunki ich otrzymywania,
- d) dokładny wzór projektowanej odznaki lub munduru, przedstawiony na rysunku we właściwych barwach, z podaniem wymiarów, kroju i t. p. w 3 egzemplarzach.

§ 4. Nie może być wydane pozwolenie na ustanowienie:

- a) odznak lub mundurów, mających na celu wyróżnienie za zasługi,
- b) mundurów, barwą i krojem odpowiadających umundurowaniu wojska i marynarki wojennej lub mogących wprowadzić w błąd ze względu na swe podobieństwo do takiego umundurowania, oraz odznak, stanowiących zasadnicze cechy tegoż umundurowania,
- c) odznak według wzoru, ustanowionego dla sztandarów wojskowych, oraz innych odznak według wzorów, zatwierdzonych przez Ministra Spraw Wojskowych,
- d) odznak lub mundurów kształtu, koloru i kroju odznak albo strojów, służących osobom duchownym i członkom zakonów, należącym do kościołów i związków religijnych, uznanych przez Państwo, lub służących tym kościołom i związkom do wykonywania obrzędów religijnych.

2. W przypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie, Minister Spraw Wewnętrznych może wydać pozwolenie na ustanowienie odznaki, mającej na celu wyróżnienie za zasługi, położone dla organizacji, ubiegającej się o pozwolenie.

§ 5. Pozwolenie na ustanowienie odznaki lub munduru uprawnia do ich używania w zakresie, w tym pozwoleniu określonym.

§ 6. O cofnięciu pozwolenia oraz o wydaniu zakazu w myśl art. 1 ust. 4 i 4 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o odznakach i mundurach ogłasza się w Monitorze Polskim.

§ 7. 1. Organizacje sportowe zwolnione są od obowiązku uzyskiwania pozwoleń na ustanowienie i używanie odznak lub ubiorów sportowych w celach, związanych bezpośrednio i wyłącznie z uprawianiem określonych sportów.

2. Nie jest wymagane pozwolenie na ustanowienie i jednorazowe użycie odznak w postaci opasek na ramię z napisem, określającym funkcje, dla oznaczenia organizatorów zgromadzeń i osób powołanych do utrzymania porządku na nich.

§ 8. Pozwolenia na używanie odznak i mundurów zagranicznych wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

§ 9. Osoba, ubiegająca się o pozwolenie na używanie odznaki lub munduru zagranicznego, obowiązana jest przedstawić na żądanie dowody, stwierdzające, że taka odznaka lub mundur jej służy.

§ 10. 1. Następujące kategorie osób zwolnione są od obowiązku uzyskiwania pozwoleń na używanie odznak lub mundurów zagranicznych:

- a) osoby, korzystające w myśl prawa międzynarodowego z prawa zakrajowości, oraz konsulowie i urzędnicy konsularni państw obcych, o ile nie są obywatelami polskimi, z zastrzeżeniem wzajemności,
- b) przedstawiciele i delegaci państw obcych oraz obcych instytucji państwowych, przebywający na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oficjalnie lub z okazji zjazdów oraz zawodów,
- c) członkowie suwerennego Rycerskiego Zakonu Św. Jana Jerozolimskiego, zwanego Maltańskim, co do odznak, orderów i mundurów, służących im na mocy praw Zakonu,
- d) cudzoziemcy, którym służy prawo noszenia cudzoziemskich mundurów dworskich i honorowych, co do tych mundurów i związanych z nimi odznaczeń,
- e) osoby, które posiadają państwowe odznaczenia (ordery) zagraniczne, z wyjątkiem odznaczeń byłych państw zaborczych, posiadanych przez obywateli polskich, co do tych odznaczeń,
- f) osoby, którym służą odznaki lub mundury zagranicznych instytucji naukowych i sportowych, co do tych odznak i mundurów.

2. Nie wymaga się pozwolenia na używanie flag państw obcych na statkach handlowych.

74.

USTAWA

z dnia 18 lutego 1938 r.

o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 lutego 1938 r. Nr. 12, poz. 79).

Art. 1. (1) Prowadzenie przedsiębiorstw:

- 1) ochrony mienia,
- 2) detektywów prywatnych,
- 3) świadczenia usług w sprawach paszportowych i wizowych,
- 4) pośrednictwa w zawieraniu małżeństw,
- 5) pośrednictwa w zakresie urządzania przedsięwzięć rozrywkowych — jest dopuszczalne dopiero po uzyskaniu pozwolenia.

(2) Przez użyte w ustawie niniejszej bez bliższego oznaczenia określenie „przedsiębiorstwo“ należy rozumieć każde z przedsiębiorstw, wymienionych w ust. (1).

Art. 2. Za prowadzenie przedsiębiorstwa uważa się każde samoistne i zawodowe wykonywanie na zlecenie czynności, wchodzących w zakres działania przedsiębiorstwa, bez względu na to, czy wykonywane one są osobiście przez przedsiębiorcę, czy też przez inne osoby w jego imieniu.

Art. 3. Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa udziela wojewoda (K o m i s a r z R z ą d u n a m. st. W a r s z a w ę).

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy. Odnośnie terenu m. Łodzi kompetencje wojewody przejął Prezydent m. Łodzi.

Art. 4. (1) Władza może wydać pozwolenie jedynie osobie zdolnej do działań prawnych i nie wzbudzającej obaw, że pozwolenia użyje ze szkodą dla interesu publicznego, klientów lub osób trzecich.

(2) Pozwolenie może uzyskać jedynie osoba, posiadająca obywatelstwo polskie, lub osoba prawna krajowa, o ile w skład jej zarządu albo innych wyższych organów kierowniczych lub kontrolnych nie wchodzi cudzoziemcy.

(3) W szczególnych przypadkach władza może dopuszczać wyjątki do warunku, określonego w ust. (2).

Art. 5. (1) Przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa do innej miejscowości oraz otwarcie filii przedsiębiorstwa poza miejscowością, w której znajduje się jego siedziba, wymaga zgłoszenia właściwemu wojewodzie (K o m i s a r z R z ą d u n a m. st. W a r s z a w ę).

(2) Wojewoda (K o m i s a r z R z ą d u n a m. st. W a r s z a w ę) może w ciągu 14 dni odmówić zgody na przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa lub otwarcie filii, jeżeli ze względu na warunki miejscowe uzna to za potrzebne. Po upływie tego terminu brak odpowiedzi na zgłoszenie uważa się za zgodę władzy.

Art. 6. (1) Pozwolenie będzie cofnięte w razie prawomocnego skazania przedsiębiorcy za zbrodnię, przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu Państwa lub występki z chęci zysku.

(2) Władza może cofnąć pozwolenie również w razie:

- 1) prawomocnego skazania przedsiębiorcy za przestępstwa, popełnione w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa,
- 2) stwierdzenia niedbałego prowadzenia przedsiębiorstwa ze szkodą dla klientów lub osób trzecich, pomimo dwukrotnego pisemnego upomnienia,
- 3) uznania, że dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa zagrażałoby dobru Państwa lub bezpieczeństwu publicznemu.

Art. 7. Minister S p r a w W e w n ę t r z n y c h może w drodze rozporządzeń uzależnić wydawanie pozwoleń od zabezpieczenia majątkowego możliwych roszczeń klientów i osób trzecich do przedsiębiorcy z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa, ustalić warunki pozwoleń oraz wydawać szczegółowe przepisy, regulujące prowadzenie przedsiębiorstw, ich likwidację i uprawnienia nadzorcze władz.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z ustawy przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania — Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 430 (poz. 75 niniejszego zeszytu).

Art. 8. (1) Przedsiębiorca lub osoba zatrudniona w przedsiębiorstwie, która narusza przepisy art. 5, przepisy, wydane na podstawie ustawy niniejszej, albo warunki pozwolenia, podlega w drodze administracyjnej karze grzywny do 1.000 zł.

(2) Tej samej karze podlega przedsiębiorca lub kierownik przedsiębiorstwa albo jego filii, który przez nienależyte wykonywanie dozoru lub niedbalstwo dopuszcza do popełnienia przez osobę, zatrudnioną w przedsiębiorstwie, wykroczenia, określonego w ust. (1).

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywn, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr. 56,

poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 8 ustawy, została podwyższona dziesięciokrotnie, tj. do wysokości 10.000 zł.

Art. 9. Istniejące przedsiębiorstwa zaprzestaną swej działalności z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, jeżeli na prowadzenie ich nie zostaną uzyskane do tego czasu pozwolenia, przewidziane w art. 1.

Art. 10. (1) Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc wszystkie przepisy w sprawach, uregulowanych ustawą niniejszą.

(2) Ustawa niniejsza nie narusza w niczym przepisów w zakresie emigracji.

Art. 11. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi S p r a w W e w n ę t r z n y c h w porozumieniu z właściwymi ministrami.

P. uw. 1 i 2 do art. 7.

Art. 12. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

75.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 lipca 1938 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 sierpnia 1938 r. Nr. 57, poz. 450).

Na podstawie art. 7 i 11 ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 79) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, oznaczają artykuły ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 79).

(2) Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym jest mowa o władzy bez bliższego określenia — rozumieć należy władzę udzielającą pozwolenia (art. 3).

§ 2. (1) Pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa, wymagającego szczególnego zaufania, może być wydane dopiero po złożeniu kaucji zabezpieczającej możliwe roszczenia klientów i osób trzecich do przedsiębiorcy z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa.

(2) Wysokość kaucji wynosi:

a) dla przedsiębiorstw świadczenia usług w sprawach paszportowych i wizowych (art. 1 ust. (1) pkt. 3) — 30.000 zł;

b) dla przedsiębiorstw ochrony mienia, dektywów prywatnych, pośrednictwa w zawieraniu małżeństw i pośrednictwa w zakresie urządzania przedsięwzięć rozrywkowych (art. 1 ust. (1) pkt. 1), 2), 4) i 5) — 5.000 zł.

(3) Władza może w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie zniżyć kaucję dla przedsiębiorstw, wymienionych w pkt. b) ustępu poprzedzającego, nie niżej jednak jak do 2.000 zł.

(4) Złożenie kaucji nie zwalnia przedsiębiorcy od dalszej osądzonej odpowiedzialności. Wysokość kaucji, określonych w § 2, nie została jeszcze w okresie powojennym podwyższona.

§ 3. (1) Kaucję składa się w gotówce lub w papierach wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne). Papiery wartościowe przyjmowane będą według ostatniego przed złożeniem kursu giełdowego.

(2) Kaucję wpłaca się na rachunek kasy urzędu skarbowego, właściwego dla siedziby przedsiębiorstwa do dyspozycji władzy. W miejscowościach, w których znajduje się kilka urzędów skarbowych, kaucję należy wpłacać na rachunek kasy I urzędu skarbowego.

§ 4. (1) Zaspokojenie roszczenia z kaucji następuje na podstawie sądowego tytułu wykonawczego.

(2) W razie zmniejszenia się wartości kaucji co najmniej o 33% przedsiębiorca powinien uzupełnić kaucję do pierwotnej wysokości w terminie wskazanym przez władzę.

(3) Kaucję zwraca się w 6 miesięcy po likwidacji przedsiębiorstwa, o ile w tym terminie nikt nie powiadomi władzy, że przeciwko przedsiębiorcy wytoczono powództwo o wynagrodzenie szkody, wynikłej z prowadzenia przedsiębiorstwa.

§ 5. (1) Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa, wymagającego szczególnego zaufania, mogą być wydawane na czas określony lub do odwołania.

(2) W pozwoleniu określone być powinny: obszar działania przedsiębiorstwa, rodzaj i zakres jego czynności oraz wysokość i miejsce złożenia kaucji jako też obowiązek zawiadomienia właściwego urzędu skarbowego o powstaniu i likwidacji przedsiębiorstwa.

(3) Władza może w pozwoleniu:

a) ograniczyć i uregulować zakres działania i sposób czynności przedsiębiorstwa;

b) uzależnić ogłaszanie i reklamowanie przedsiębiorstwa i jego czynności od uprzedniej zgody władzy.

c) ustalić sposób kontroli czynności przedsiębiorstwa.

(4) W stosunku do przedsiębiorstw ochrony mienia (art. 1 ust. (1) pkt. 1)) władza może w pozwoleniu:

- a) uzależniać przyjmowanie pracowników do przedsiębiorstwa od jej uprzedniej zgody oraz zobowiązać przedsiębiorcę do zwalniania pracowników przez nią wskazanych;
- b) nakładać obowiązek umundurowania lub zaopatrzenia w odpowiednie odznaki pracowników przedsiębiorstwa;
- c) przewidywać obowiązek przedsiębiorstwa ubezpieczenia klientów od odpowiedzialności cywilnej w odpowiedniej instytucji ubezpieczeniowej.

§ 6. (1) Przedsiębiorstwo, wymagające szczególnego zaufania, powinno być prowadzone osobiście przez przedsiębiorcę.

(2) Jeżeli przedsiębiorcą jest osoba prawna, powinna ona ustanowić odpowiedzialnego kierownika przedsiębiorstwa. Kierownikiem może być tylko osoba odpowiadająca warunkom, przewidzianym w art. 4, na którą władza wyraziła zgodę.

(3) Przepis ust. (2) ma odpowiednie zastosowanie w przypadku otwarcia filii przedsiębiorstwa.

§ 7. (1) W przypadku, gdy przedsiębiorca nie może czasowo prowadzić osobiście przedsiębiorstwa z powodu choroby, wyjazdu itp., powinien ustanowić na ten czas odpowiedniego zastępcę. Ustanowienie zastępcy wymaga zgody władzy.

(2) Przepis ust. (1) ma odpowiednie zastosowanie i do kierowników przedsiębiorstw należących do osób prawnych (§ 6 ust. (2)) oraz do kierowników filii.

§ 8. (1) Przedsiębiorstwo, wymagające szczególnego zaufania, powinno prowadzić szczegółową ewidencję wszystkich załatwianych spraw oraz prawidłową księgowość.

(2) W szczególności poza wspomnianą ewidencją i księgowością, należy prowadzić dziennik korespondencji wchodzącej i wychodzącej, ewidencję adresów osób, których sprawy załatwiono, jako też przechowywać w należyty porządku wchodzącą korespondencję i kopie wychodzącej korespondencji.

(3) Każda korespondencja wchodząca i wychodząca powinna być opatrzona numerem bieżącym.

(4) W przedsiębiorstwach, wymienionych w art. 1 ust. (1) pkt. 2) każdy z pracowników używanych do pracy w terenie, ma prowadzić w stanie aktualności notatnik służbowy, w którym zapisywać powinien wszelkie skutecznie w każdym dniu czynności służbowe.

§ 9. Napisy na blankietach, formularzach, szyldach itp. oraz ogłoszenia i reklamy przedsiębiorstw, wymagających szczególnego zaufania, mogą podawać jedynie imię i nazwisko

(firmę) przedsiębiorcy, adres (telefon i konto czekowe), rodzaj przedsiębiorstwa oraz wyliczenie czynności, wchodzących w zakres działania przedsiębiorstwa.

§ 10. Przedsiębiorca i pracownicy przedsiębiorstwa, wymagającego szczególnego zaufania, powinni zachować wobec osób trzecich w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powzięli wiadomości w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

§ 11. W razie zamierzonej likwidacji przedsiębiorstwo powinno zawiadomić o tym władzę oraz ogłosić we właściwym Dzienniku Wojewódzkim i w jednym z pism lokalnych, podając termin likwidacji.

§ 12. (1) Władza ma prawo nadzorować i kontrolować przedsiębiorstwo wymagające szczególnego zaufania. Uprawnienie to władza może wykonywać bezpośrednio lub za pośrednictwem starosty (dyrektora policji, Komisarza Rządu w Gdyni) właściwego ze względu na miejsce siedziby przedsiębiorstwa.

(2) Przedsiębiorstwo na żądanie władzy powinno przedstawiać władzy lub osobie przez nią upoważnionej rejestry, księgi, korespondencję, dokumenty i inne akty oraz udzielać wyjaśnień i sprawozdań we wszelkich sprawach, wchodzących w zakres czynności przedsiębiorstwa.

(3) Władza może delegować swego przedstawiciela do lokalu przedsiębiorstwa celem kontroli całokształtu przedsiębiorstwa oraz rejestrów, ksiąg, korespondencji, dokumentów i innych aktów oraz celem asystowania przy czynnościach przedsiębiorstwa.

(4) W stosunku od filii przedsiębiorstw uprawnienia przytoczone w niniejszym paragrafie przysługują wojewodom (Komisarzowi w Warszawie), właściwym ze względu na miejsce siedziby filii.

Kompetencje dyrektorów policji i Komisarza Rządu w Gdyni przejęli prezydenci miast jako starostowie grodzcy, kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę — Prezydent m. st. Warszawy. Na terenie m. Łodzi funkcje wojewody sprawuje Prezydent m. Łodzi.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dniu następnym po ogłoszeniu.

76.

USTAWA

z dnia 28 marca 1933 r.

o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 maja 1933 r. Nr. 31, poz. 269).

Art. 1. Biuro pisania podań do władz państwowych i samorządowych może być prowa-

dzzone tylko na podstawie zezwolenia właściwej władzy, udzielonego stosownie do jej swobodnego uznania, w miarę istotnej potrzeby, zachodzącej w danej miejscowości. Rozporządzenie Ministrów *S p r a w W e w n ę t r z n y c h* i Sprawiedliwości określa okoliczności, warunkujące uznanie tej potrzeby.

1. P. rozp. Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 27 września 1933 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw — Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 544 (poz. 77 niniejszego zeszytu).

2. Komeptencje Ministra Spraw Wewnętrznych wynikające z przepisów ustawy z dnia 28 marca 1933 r. przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Do kategorii podań, wymienionych w ustawie z 28 marca 1933 r. (Dz. U. poz. 269) o biurach podań, nie należą akty przyrzeczeń kupna-sprzedaży nieruchomości. (wyrok S. N. z 2.VI. 1936 r. 1. rej. 2 K. 408/36 Z. O. I. K. S. N. Nr. 151/1937).

Art. 2. (1) Biura pisania podań dzielą się na:

- a) biura pisania podań do władz administracyjnych,
- b) biura pisania podań do władz administracyjnych i sądowych.

(2) Zezwoleń na prowadzenie biur pisania podań do władz administracyjnych udziela starosta, a na prowadzenie biur pisania podań do władz administracyjnych i sądowych — starosta za zgodą prezesa sądu okręgowego. Zezwolenia udziela się na przeciąg lat 3.

Art. 3. (1) Zezwolenie na prowadzenie biura pisania podań może otrzymać tylko osoba, która:

- a) posiada obywatelstwo polskie,
- b) korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- c) nie była karana sędownie za przestępstwo przeciw Państwu, albo za zbrodnię lub występki z ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, albo za zbrodnię lub występki z chęci zysku, lub za przestępstwo z art. 9 i 10 niniejszej ustawy,
- d) posiada odpowiednie kwalifikacje moralne,
- e) złożyła egzamin w języku polskim, stwierdzający umiejętność poprawnego pod względem językowym sporządzania pism do władz oraz znajomość niniejszej ustawy i rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, a także przewodnich zasad ustroju i właściwości władz administracyjnych i sądowych; rozporządzenie, przewidziane w art. 5, określa warunki zwalniania od egzaminów.

(2) Nie może również uzyskać zezwolenia osoba, której biuro zamknięto stosownie do art. 13 niniejszej ustawy, ani też osoba, skreślona dy-

scyplinarnie z listy adwokatów, aplikantów adwokackich lub obrońców, oraz osoba, pozbawiona wyrokiem sądu dyscyplinarnego prawa zajmowania urzędu państwowego bądź komunalnego.

Art. 4. (1) W biurach pisania podań, przewidzianych w art. 2 ust. 1 pkt. a), mogą być sporządzane podania do wszystkich władz i urzędów administracji państwowej, z wyjątkiem Ministerstwa Sprawiedliwości, oraz do władz i urzędów administracji samorządowej.

(2) Prośby do Prezydenta Rzeczypospolitej o darowanie kary lub jej skutków w drodze łaski, podania do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz podania do sądów, prokuratury i wszelkich pomocniczych urzędów sądowych mogą być sporządzane tylko w biurach, przewidzianych w art. 2 ust. 1 pkt. b).

(3) Każde podanie należy zaopatrzyć wzmianką, wymieniającą biuro (imię i nazwisko właściciela, oraz adres biura), które podanie sporządziło, datę sporządzenia oraz wysokość pobranego wynagrodzenia.

Art. 5. Przepisy, dotyczące nadzoru nad biurami, sposobu prowadzenia biur, wynagrodzenia za ich czynności, jako też szczegółowe przepisy, dotyczące egzaminów (art. 3 ust. 1 pkt. e), będą wydane w drodze rozporządzenia Ministrów *S p r a w W e w n ę t r z n y c h* i Sprawiedliwości.

P. uw. 1 i 2 do art. 1.

Art. 6. Wzbronione jest właścicielowi biura i osobom w nim pracującym: a) działanie w zastępstwie klientów i w ogóle prowadzenie ich spraw w sądach i urzędach, b) udzielanie porad prawnych, wyjąwszy przypadek, gdy trzeba wyprowadzić klienta z oczywistego błędu co do skuteczności podania lub co do właściwości władzy, do której chce skierować podanie, c) pobieranie wynagrodzenia powyżej określonego przez tekstę, d) zjedywanie klienteli przez rozpowszechnianie w słowie lub piśmie wiadomości o zaletach biura i skuteczności podań w nim sporządzanych, nawet gdyby te wiadomości były prawdziwe.

1. Rozpowszechnianie określonych w przepisie lit. d) art. 6 ustawy z 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań i t. d. (Dz. Ust. poz. 239) wiadomości, staje się karalne pod warunkiem, że nie zachodzi żadna wątpliwość, iż to rozpowszechnianie zmierza do zjednywania klienteli, natomiast przepis ten nie wymaga ustalenia, iż rzeczony ogłoszenie rzeczywście wywołało zjednanie dla danego biura klientów (wyrok S. N. z 3.IV. 1935 r. 1. rej. 241/35 Z. O. I. K. S. N. Nr. 480/1935)

2. Stylistyczne ujmowanie woli stron w umowie, którą strony mogły być same zawrzeć i spisać, nie może być uznane za udzielenie porady prawnej. Spisanie umowy, nie ulegającej żadnemu trybowi formalno-prawnemu, przez właściciela biura pisania podań stanowiłoby przestępstwo z art. 6 ustawy z 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zaka-

zie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. U. poz. 269) w wypadku odzwierciedlenia w sporządzonym piśmie nie tylko woli stron, ale pouczenia ich przy tym również pod jakimi warunkami prawnymi umowa nabiera skutków prawnych albo traci je (wyrok S. N. z 9.VI.1937 r. I. rej. 1 K. 1307/36 Z. O. I. K. S. Nr. 8/1938).

Art. 7. Kto narusza przepisy art. 4 ust. 3 lub rozporządzeń o sposobie prowadzenia biur, oraz wynagrodzenia za ich czynności (art. 6 pkt. c), — podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do miesiąca i grzywny do 1.000 złotych lub jednej z tych kar.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiazek (Dz. U. R. P. Nr. 56. poz. 372) górne granice grzywien, przewidzianych w ustawie, zostały podwyższone dziesięciokrotnie, tj. do wysokości 10.000 zł (grzywna z art. 7), 50.000 zł (grzywna z art. 8), 100.000 zł (grzywny z art. 9 i 10) i 10.000 zł (grzywna z art. 11). To samo dotyczy nawiazki (z art. 12 ustawy), której górna granica ulega podwyższeniu do wysokości 10.000 zł.

1. Naruszenie obowiązków, dotyczących sposobu prowadzenia biura w myśl przepisów §§ 27 i 28 rozp. Min. Spraw Wewn. i Spr. z 27 września 1933 (Dz. Ust. poz. 544), podpada pod przepis art. 7 ustawy z 28 marca 1933 (Dz. Ust. poz. 269) (wyrok S. N. z 29.X 1934 r. I. rej. 3 K. 395/34. Z. O. I. K. S. N. Nr. 193/1935).

Art. 8. Właściciel biura, który narusza przepisy art. 4 ust. 1 lub 2, albo art. 6 pkt. a), b), lub d), podlega karze aresztu od 1 do 6 miesięcy i grzywny do 5.000 złotych. Tej samej karze podlega pracownik biura, który narusza postanowienia art. 6 z wyjątkiem pkt. c).

Art. 9. (1) Kto pisze na zamówienie podanie do władz i urzędów, albo urządza lub prowadzi biuro pisania tych podań, jeśli czynności powyższych dokonywa zawodowo, a bez zezwolenia, przewidzianego w art. 2, podlega karze aresztu od 3 do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych.

(2) Przepis powyższy nie dotyczy pracowników w dozwolonych biurach pisania podań, o ile osoby te działają w obrębie biura, w zakresie uprawnień biura i zleconych przez właściciela czynności.

1. Dla przyjęcia zawodości w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań i t. d. (Dz. U. poz. 269) miarodajnym jest zamiar powtarzania czynu, aby mieć stąd stałe, choćby w pewnych odstępach czasu, źródło dochodu, przy czym zamiar ten może się także objawić w jednym czynie, gdy na to wskazują okoliczności, oraz nie jest konieczne, aby dochód za spełnienie czynności był wyłącznym, albo głównym źródłem utrzymania sprawcy, lecz może być ubocznym, pomocniczym sprawcy (wyrok S. N. z 27.V. 1935 r. I. rej. 2 K. 493/35. Z. O. I. K. S. N. Nr. 30/1936).

2. Pisanie podań dla osób obcych, chociażby za wynagrodzeniem, nie stanowi przestępstwa, o ile odbywa się sporadycznie, nabiera cech przestępstwa wówczas dopiero, gdy uprawiane jest zawodowo (art. 9 ustawy z 28 marca 1933 r. poz. 269 Dz. U. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw).

Zawodowego charakteru pisanie prób na zlecenie osób trzecich nie można utożsamić z zawodową przestępczością, przewidzianą w § 2 art. 60 k. k., ile że przy przestępstwie z art. 9 pow. ustawy zawodość dotyczy nie popełnienia przestępstwa lecz czynności, samo przez się ze stanowiska odpowiedzialności karnej obojętnej, które dopiero przez zawodowe ich uprawianie przekształcają się w przestępstwo.

Pobudki przestępczego działania nie należą do ustawowych znamion występku z art. 262 k. k. i art. 9 wspomnianej ustawy. (wyrok S. N. z 26.VIII. 1935 r. I. rej. 3 K. 865/35. Z. O. I. K. S. N. Nr. 87/1936).

3. W pojęciu zawodości z art. 9 i 10 ustawy z 28 marca 1933 r. Dz. U. poz. 269 o biurach pisania podań, nie musi mieścić się razem i czynnik zarobkowania, jako nieodzowna przesłanka przypisania winy, skoro celem ustawy jest zakazanie w ogóle, a nie tylko odpłatnego udzielania porad prawnych przez osoby do tego nieuprawnione.

Działalność, w rzuceniu powyższej ustawy, zawodość, bez względu na to, czy jest obliczona na dochód czy prowadzona bez materialnego zainteresowania, podpadnie pod sankcję art. 9 i 10 ustawy, jeżeli tylko będzie posiadała w ogóle cel życiowy, niekoniernie wyłączny czy główny w życiu doradzającego (wyrok S. N. z 9.XII. 1935 r. I. rej. 3 K. 1487/35. Z. O. I. K. S. N. Nr. 263/1936).

4. Przy przestępstwie z art. 9 ustawy z 28 marca 1933 r. (Dz. U. poz. 269) o biurach pisania podań, zawodość dotyczy nie popełnienia przestępstwa (art. 60 § 2 k. k.) lecz czynności, które, będąc same przez się ze stanowiska odpowiedzialności karnej obojętne dopiero przez zawodowe ich uprawianie przekształcają się w przestępstwo. (wyrok S. N. z 5.IV. 1938 r. I. rej. 3 K. 2617/37. Z. O. I. K. S. N. Nr. 261/1938).

5. Przepisywanie pism i podań, choćby miały być one skierowane do władz, nie podpada pod przepis art. 9 ustawy z 28 marca 1933 r. (Dz. U. poz. 269) (wyrok S. N. z 12.IV 1938 r. I. rej. 2 K. 2125/37. Z. O. I. K. S. N. Nr. 267/1938).

Art. 10. (1) Kto, nie będąc do tego upoważniony przez prawo, wykonywa zawód, polegający na udzielaniu porad prawnych albo na prowadzeniu cudzych spraw w sadach i urzędach, podlega karze aresztu od 3 do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych.

(2) Przepis powyższy nie dotyczy czynności pracowników, zatrudnionych przez poszczególne osoby lub instytucje.

Art. 11. Kto trudni się zawodowo dostarczaniem klientów dla adwokatów, notariuszów, obrońców, biur pisania podań, albo osób, zajmujących się bezprawnie pisanem podań lub udzielaniem porad prawnych, podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 2 tygodni lub grzywny do 1.000 złotych.

Art. 12. Jeśli przestępstwo, przewidziane w art. 8 — 11, wyrządziło klientowi szkodę, należy orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiazkę w wysokości od 20 do 1.000 złotych; nie stoi to na przeszkodzie do uzyskania wynagrodzenia szkody na zasadach ogólnych, lecz tylko co do ewentualnej nadwyżki ponad orzeczoną nawiazkę.

Art. 13. (1) W razie skazania właściciela biura w myśl art. 7, 8 lub 11, można orzec zamknięcie biura.

(2) W razie skazania właściciela biura w myśl art. 9 lub 10 albo za przestępstwo przeciw Państwu, albo za zbrodnię lub występki z ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, albo za zbrodnię lub występki z chęci zysku, oraz we wszystkich przypadkach, gdy ze skazaniem jest połączona utrata praw, należy zawsze orzec zamknięcie biura.

Art. 14. Osobie, skazanej w myśl art. 8—11, starosta może zabronić pełnienia czynności pracownika w biurze pisania podań; w biurach, przewidzianych w art. 2 ust. 1 pkt. b), winien to uczynić na żądanie prezesa sądu okręgowego.

Art. 15. Biuro ulega zamknięciu w drodze administracyjnej: a) w razie stwierdzenia, iż właściciel nie uczynił zadość warunkom art. 3 w chwili udzielenia zezwolenia, b) w razie utraty po udzieleniu zezwolenia warunków, przewidzianych w pkt. a) i b) art. 3.

Art. 16. Dotychczas istniejące biura pisania podań zaprzestaną swej działalności z dniem 1 stycznia 1934 r., jeżeli nie uzyskają do tego czasu zezwolenia, przewidzianego w art. 2. W ciągu tego okresu podlegają przepisom rozporządzeń, wydanych na podstawie art. 5, oraz przepisom art. 4 ust. 3 i art. 6, nie podlegają natomiast ograniczeniom, wynikającym z art. 2 i 4 ust. 1 i 2.

Art. 17. (1) Osoby, które wykonywały w dniu 31 grudnia 1932 r. zawód zastępcy procesowego (agenta procesowego) na mocy § 157 ust. 4 ustawy postępowania cywilnego z r. 1877 zachowują nadal swe uprawnienia i mogą być ich pozbawione stosownie do przepisów dotychczasowych.

(2) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości określa zastosowanie niniejszej ustawy do osób, które w dniu jej wejścia w życie trudniły się prowadzeniem cudzych spraw i pisaniem podań na podstawie § 35 ust. 3 niemieckiej ustawy przemysłowej z dnia 26 lipca 1900 r.

(3) Zachowują swe uprawnienia i mogą być ich pozbawione na zasadzie dotychczasowych przepisów osoby, upoważnione do prowadzenia agencji publicznych na obszarze b. zaboru austriackiego. Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy powyższe uprawnienia nie mogą być nadal udzielane.

P. uw. 1 do art. 1.

1. Z art. 17 ust. 1 ustawy z 28 marca 1933 r. (Dz. U. poz. 269) wynika, że prawo używania tytułu obrońcy procesowego przysługuje osobom, którym Ministerstwo Sprawiedliwości zgodnie z ust. 4 § 157 u. p. c. niem. z r. 1877 nadało prawo występowania na rozprawach sądowych, zaczem tytuł ten nie przysługuje osobom prowadzącym cudze sprawy na podstawie § 35 niem. ust. przemysłowej z r. 1900 (wyrok S. N. z 29. X. 1934 r. I. rej. 3 K 395/34. Z. O. I. K. S. N. Nr 193/1935).

2. Przepis § 24 rozp. Ministrów Spraw Wewn. i Sprawiedliwości z 27 września 1933 r. (Dz. U. poz. 544) jako nie wymieniony w § 31 cyt. rozp., nie ma zastosowania do osób, wymienionych w art. 17 ust. 2 ustawy z 28 marca 1933 r. (Dz. U. poz. 269) o biurach pisania podań, wykonywujących swe uprawnienia na podstawie przepisów poprzednio obowiązujących. (wyrok S. N. z 1/III 1937 r. I. rej. 3 K. 2436/30 Z. O. I. K. S. N. Nr. 257/1937 r.).

Art. 18. Ustawa niniejsza nie dotyczy osób, należących do adwokatury, i osób, uprawnionych do wykonywania zawodu obrońcy, oraz zrzesseń, których statut przewiduje udzielanie pomocy prawnej ich członkom — w zakresie tej pomocy.

Stosownie do art. 18 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. poz. 269. Dz. U. o biurach pisania podań, ustawa ta nie dotyczy zrzesseń, których statut przewiduje udzielenie pomocy prawnej ich członkom w zakresie pomocy, przewidzianej statutem.

Brak dokładnego określenia w postanowieniach statutu organizacji pomocy prawnej, nie pozbawia zrzesczenia uprawnień jej udzielania, gdy statut pomocy taką ustanawia.

Organizacja pomocy prawnej zależy od uznania władz zrzesczenia i jest obojętne, czy zrzesczenie udziela jej członkom przez funkcjonariusza bądź członka zrzesczenia czy też przez osobę obcą, powołaną w tym celu przez zrzesczenie na podstawie umowy najmu usług, przy czym kwestia oraz forma wynagrodzenia zależna jest od decyzji władz zrzesczenia, które uchylenia w tym przedmiocie regulują we własnym zakresie.

Pobieranie opłat przez zrzesczenie za udzieloną pomoc prawną jest dopuszczalne, o ile wpływy z tego źródła na rzecz zrzesczenia są przewidziane w statucie, w przeciwnym razie mogłyby wchodzić w zastosowanie sankcje karne z art. 16, 24 i 57 rozp. Prez. Rzplitej z 27 października 1932 r. o stowarzyszeniach. (wyrok S. N. z 4/X 1935 r. I. rej. 2 K. 1126/35 Z. O. I. K. S. N. Nr. 126/1936 r.).

Art. 19. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości określi warunki zakładania i zasady działalności biur, tworzonych przez instytucje państwowe i samorządowe w celu pisania podań i udzielania porad prawnych.

Art. 20. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

P. uw. 1 i 2 do art. 1.

Art. 21. Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w przedmiotach, unormowanych niniejszą ustawą.

Ustawa z 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. Ust. poz. 269), jako narzędy ogłoszona (art. 81 konstytucji z r. 1921) obowiązuje na całym terenie Państwa, przeto wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z 27 września 1933 r. (Dz. Ust. poz. 544), obowiązuje również i bez względu na art. 8 — a statutu organicznego województwa Śląskiego (ust. konst. z 15.VII. 1920 r., Dz. Ust. poz. 497 i z 8.III.1921 r. Dz. Ust. poz. 146) na terenie

Górnego Śląska, uchylając tym samym obowiązujące tam dotychczasowe przepisy tak niem. ust. przemysł. z r. 1900, jak i wydane na jej podstawie rozporządzenia prusk. Ministra Przemysłu i Handlu z 28 listopada 1901 r. i z 4 grudnia 1906 r. (wyrok S. N. z 29/X 1934 r. I rej. 3 K 395/34. Z. O. I. K. S. N. Nr. 193/1935).

77.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 września 1933 r.

wydane co do § 5 w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 października 1933 r. Nr 75, poz. 544).
w brzmieniu uwzględniającym zmiany, wprowadzone rozp. Ministrów: Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 25 lipca 1945 r. o zmianie rozporządzenia w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 157).

Na podstawie art. 1, art. 5, art. 17 ust. 2 i art. 20 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 269) zarządza się co następuje:

I. Postanowienia wstępne.

§ 1. Artykuły, powołane w niniejszym rozporządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają artykuły ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 269).

§ 2. Podania o udzielenie zezwoleń na prowadzenie biur pisania podań obu kategorii, przewidzianych w art. 2, należy składać do starosty, właściwego ze względu na miejsce zamierzonego prowadzenia biura.

II. Ustalenie miejscowej potrzeby istnienia biura pisania podań.

§ 3. (1) Uznanie miejscowej potrzeby istnienia biura pisania podań uzależnia się każdorazowo od:

(a) liczby i przeciętnego stopnia wykształcenia ludności,

(b) ilości oraz rodzaju władz i urzędów,

(c) ilości adwokatów i obrońców,

(d) ilości istniejących biur pisania podań.

Należy wziąć przy tym pod uwagę dane, dotyczące zarówno miejscowości, w której zamierzone jest prowadzenie biura, jak i miej-

scowości okolicznych, objętych okręgiem działalności wymienionych w pkt. b) władz i urzędów.

(2) O ile to zostanie uznane za celowe, można co do miejscowej potrzeby istnienia biura pisania podań zasięgnąć opinii organów samorządu terytorialnego, właściwej Izby Adwokackiej lub instytucji gospodarczych.

III. Egzaminy.

§ 4. Egzamin, określony w art. 3 ust. 1 pkt. e), składa się przed komisją, powoływaną przez starostę w miarę potrzeby.

§ 5. Komisja składa się ze starosty lub zastępcy starosty, jako przewodniczącego, oraz delegata prezesa sądu okręgowego i delegata inspektora szkolnego.

§ 6. (1) Egzamin jest piśmienny i ustny.

(2) Przedmiotem egzaminu w zakresie wymaganej w myśl art. 3 ust. 1 pkt. e) znajomości prawa mogą być tylko wiadomości elementarne.

§ 7. (1) Komisja decyduje większością głosów.

(2) Z wyniku egzaminu komisja sporządza protokół, stwierdzając w nim, że kandydat egzamin złożył lub go nie złożył; zdanie co do tego każdego z członków komisji ma być uwidocznione w protokóle.

(3) Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji.

§ 8. W razie niepomyślnego wyniku, egzamin może być powtórzony jeszcze dwukrotnie w co najmniej sześciomiesięcznych odstępach czasu.

§ 9. W razie pomyślnego wyniku egzaminu, starosta wydaje egzaminowanemu na jego żądanie świadectwo, stwierdzające złożenie egzaminu.

§ 10. Egzaminowi mogą być poddane jedynie osoby, którym starosta zgadza się udzielić zezwolenia na prowadzenie biura pisania podań lub na kierownictwo takim biurem (§ 14); co do biur pisania podań do władz administracyjnych i sądowych wymagane jest uprzednie uzyskanie zgody prezesa sądu okręgowego (art. 2 ust. 2).

§ 11. (1) Starosta zwalnia od obowiązku składania egzaminu osoby, które:

a) ukończyły studia na jednej z wyższych uczelni z przepisanyymi w Polsce egzaminami, albo

b) posiadają świadectwa o odbytych studiach, egzaminach lub pracy, dla których ukończenia, złożenia lub wykonywania niezbędne było posiadanie wiadomości określonych w art. 3 ust. 1 pkt. e), albo

c) udowodnią, że bezpośrednio przed złożeniem prośby o udzielenie pozwolenia na prowadzenie biura pisania podań (art. 2) co najmniej w ciągu 8 lat nieprzerwanie takie biuro prowadziły, albo

d) posiadały pozwolenie, wydane na podstawie art. 2.

(2) Osoby, wymienione w ust. 1 pkt. c, mogą być jednak poddane egzaminowi w zakresie językowym, jeżeli starosta poweźmie wątpliwości, czy odpowiadają one pod tym względem wymaganiom, określonym w art. 3 ust. 1 pkt. e).

§ 12. Komisja, wymieniona w § 4 może, na zasadzie posiadanych przez kandydata świadectw o odbytych przez niego studiach, egzaminach lub pracy, nie poddawać go egzaminowi w zakresie, co do którego uzna, że kandydat posiada wymagane wiadomości; zwolnienie to ma być uwidocznione w protokóle.

IV. Prowadzenie biura.

§ 13. Właściciel biura pisania podań obowiązany jest biuro to prowadzić osobiście.

§ 14. W wypadku, gdy właściciel biura pisania podań czasowo nie może osobiście go prowadzić z powodu choroby, wyjazdu i t. p., obowiązany jest na ten czas biuro zamknąć lub powierzyć czasowo kierownictwo biura osobie, która uzyskała zgodę starosty na pełnienie zastępczo tych funkcji; co do biur pisania podań do władz administracyjnych i sądowych wymagane jest uzyskanie również zgody prezesa sądu okręgowego.

§ 15. Kierownikiem biura pisania podań może być jedynie osoba, odpowiadająca warunkom, określonym w art. 3.

§ 16. Wzmianki, o których mowa w art. 4 ust. 3, winny być umieszczane u góry z lewej strony na pierwszej stronie podania.

§ 17. Jeżeli właściciel lub pracownik biura pisania podań podpisuje podanie na prośbę strony, obowiązany jest uczynić o tym wzmiankę przy podpisie.

§ 18. Właściciel biura pisania podań obowiązany jest założyć i prowadzić rejestr sporządzonych w biurze pism i podań.

§ 19. (1) Rejestr ma być trwale oprawiony.

(2) Rejestr zawierać ma stronicie kolejno ponumerowane.

(3) Przed rozpoczęciem prowadzenia, rejestr ma być przedstawiony staroście celem zaopatrzenia go w adnotację, stwierdzającą ilość stron, którą rejestr zawiera.

§ 20. (1) Stronice rejestru mają być podzielone na odpowiednie rubryki, w których zapisywane będzie:

a) numer kolejny czynności,

b) data zlecenia czynności,

c) imię i nazwisko osoby, dającej zlecenie,

d) oznaczenie, do kogo pismo lub podanie skierowano i w jakiej sprawie,

e) data wykonania zlecenia,

f) wysokość pobranego wynagrodzenia,

g) uwagi.

(2) Dane powyższe mają być zapisane dla każdego zlecenia oddzielnie.

§ 21. (1) Rejestr ma być prowadzony w języku polskim.

(2) Wszystkie wpisy w rejestrze mają być dokonywane czytelnie atramentem.

(3) Usuwanie w jakikolwiek bądź sposób treści, wpisanych do rejestru lub czynienie ich nieczytelnymi jest niedozwolone. Dozwolone są przekreślenia, dające możliwość odczytania przekreślonego słowa.

§ 22. (1) Takse wynagrodzenia za czynności biura pisania podań ustala załącznik do niniejszego rozporządzenia.

(2) Taksa określa najwyższe dozwolone stawki wynagrodzenia; pobieranie stawek niższych jest dopuszczalne.

§ 23. (1) Taksa ma być wywieszona w lokalu biura w miejscu widocznym i łatwo dostępnym dla klientów biura.

(2) Ogłoszenie o taksie powinno być łatwo czytelne.

§ 24. (1) Biuro może używać nazwy: „Biuro pisania podań do władz administracyjnych“ lub „Biuro pisania podań do władz administracyjnych i sądowych“, z dodaniem imienia i nazwiska właściciela oraz adresu biura; może być również dodana wzmianka o przepisywaniu na maszynie.

(2) Używanie nazwy innej lub dodatkowej jest niedozwolone.

§ 25. (1) Właściciel biura pisania podań obowiązany jest oznaczyć biuro na zewnątrz napisem (szyldem), zawierającym nazwę biura.

(2) Napis ma być umieszczony przy wejściu z ulicy lub placu do domu, w którym znajduje się lokal biura.

§ 26. Zezwolenie na prowadzenie biura pisania podań uprawnia do prowadzenia tego biura jedynie w miejscowości, określonej w zezwoleniu.

V. Nadzór.

§ 27. Właściciel biura pisania podań obowiązany jest podać do wiadomości starosty adres lokalu, w którym biuro ma być prowadzone oraz powiadamiać niezwłocznie o każdej zmianie tego adresu.

§ 28. (1) O osobach, zatrudnionych w biurze pisania podań, właściciel lub kierownik biura obowiązany jest zawiadamiać w przeciągu ty-

godnia od dnia zatrudnienia storostę, a w biurach pisania podań do władz administracyjnych i sądowych również prezesa sądu okręgowego.

(2) Zawiadomienie powinno zawierać imię, nazwisko i wiek pracownika oraz wzmiankę o posiadanym przezeń wykształceniu i dotychczasowym zawodzie.

§ 29. (1) Nadzór nad biurami pisania podań do władz administracyjnych sprawuje starosta.

(2) Nadzór nad biurami pisania podań do władz administracyjnych i sądowych sprawują niezależnie od siebie starosta i prezes sądu okręgowego osobiście lub przez osoby upoważnione.

§ 30. (1) Nadzór uprawnia do kontrolowania działalności biura, przeglądania rejestrów, ksiąg handlowych i aktów, asystowania przy czynnościach biura oraz udzielania upomnień w razie dostrzeżonych usterek.

(2) Właściciel i pracownicy biura obowiązani są udzielać osobom kontrolującym żądanych wyjaśnień.

VI. Postanowienia przejściowe i końcowe.

§ 31. Osoby, wymienione w art. 17 ust. 2, mogą wykonywać nadal swe uprawnienia, wynikające z dotychczasowych przepisów i stosownie do tych przepisów mogą być ich pozbawione. Nadto mają do nich zastosowanie przepisy art. 4 ust. 3, z wyjątkiem wzmianki o wynagrodzeniu, art. 5, o ile dotyczy nadzoru i sposobu prowadzenia biur, art. 6 pkt. d), art. 7, o ile nie dotyczy wynagrodzenia, art. 8, o ile dotyczy art. 6 pkt. d), art. 13, o ile nie dotyczy art. 9 do 11; art. 14 ma zastosowanie do zatrudnienia pracowników przez osoby, wymienione w art. 17 ust. 2. Poza tym stosuje się do tych osób §§ 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 27, 28, 29 ust. 2 i 30 niniejszego rozporządzenia.

§ 32. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w czternaście dni po dniu ogłoszenia.

Załącznik

Wynagrodzenie za czynności biura pisania podań wynosi najwyżej:

- 1) za napisanie pisma lub podania bez względu na treść:
 - a) piśmem ręcznym za każdą stronicę 10 zł, nie więcej jednak niż 30 zł.
 - b) piśmem maszynowym za każdą stronicę 15 zł, nie więcej jednak niż 45 zł.
 - 2) za napisanie podania o wydanie świadectwa ubóstwa 2,50 zł.
 - 3) za sporządzenie odpisu za każdą stronicę:
 - a) piśmem ręcznym 2,50 zł.
 - b) piśmem maszynowym 5 zł.
- Jeżeli jednak jest to odpis napisanego jednocześnie pisma lub podania — to za każdą stronicę 2,50 zł.
- Za stronicę uważa się co najmniej 25 wierszy pisma o szerokości 15 cm.

78.

OKÓLNIK Nr. 121

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 7 grudnia 1933 r. L. AP. 80/62

o wydawaniu pozwoleń na prowadzenie biur pisania podań.

(Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 21, poz. 289).

W związku z wydaniem rozporządzenia z dnia 27 września 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 544, zawierającego przepisy wykonawcze do ustawy o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu się z Ministerstwem Sprawiedliwości i Ministerstwem Skarbu zarządza co następuje :

We wszystkich wypadkach, gdy osobą, ubiegającą się o udzielenie pozwolenia na prowadzenie biura pisania podań jest b. funkcjonariusz państwowy lub komunalny, należy przed powzięciem decyzji zasięgnąć co do osoby petenta opinii dawnej jego władzy przełożonej. O ile chodzi o b. pracowników kancelarii adwokackich lub notarialnych wskazane będzie zasięgnięcie o nich opinii izb (rad) adwokackich lub notarialnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca przytem uwagę na postanowienie art. 3 ust. 2 powołanej wyżej ustawy.

Celem utrudnienia nadużywania pozwoleń na prowadzenie biur pisania podań przez wykorzystywanie stosunków w sferach urzędniczych, b. funkcjonariuszom państwowym, a w szczególności b. urzędnikom skarbowym, można udzielać pozwoleń na prowadzenie tych biur w miejscowościach, w których ostatnio urzędowali, tylko wówczas, jeśli ich b. władza przełożona nie zgłosi zastrzeżeń co do tego, udzielając opinii o petencie.

Przy zasięganiu opinii w sprawach wydawania pozwoleń na prowadzenie biur pisania podań należy z reguły wyznaczyć termin nadsyłania odpowiedzi np. dwutygodniowy z zaznaczeniem, że brak jej po upływie tego terminu będzie uważany za równoznaczny z niepodniesieniem zastrzeżeń.

W celu przyspieszenia biegu spraw i ułatwienia porozumienia między starostą i prezesem sądu okręgowego przy udzielaniu pozwoleń na prowadzenie biur pisania podań do władz administracyjnych i sądowych należy przy przesyłaniu akt sprawy dla wyrażenia zgody w myśl art. 2 ust. 2 ustawy, dołączać zebrane opinie i informacje o petencie oraz opinię starosty.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę (P a n a K o m i s a r z a R z ą d u) o wydanie w tej sprawie PP. Starostom stosownych zarządzeń.

79.

U S T A W A

z dnia 2 kwietnia 1925 r.

o gołębiach pocztowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 maja 1925 r. Nr. 45, poz. 311).

Art. 1. Utrzymywać i hodować gołębie pocztowe może tylko obywatel Państwa Polskiego, który otrzymał na to zezwolenie właściwej władzy administracyjnej.

Przepis powyższy nie dotyczy władz i instytucyj wojskowych.

Art. 2. Zezwolenia na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych udziela po porozumieniu się z władzą wojskową władza administracyjna pierwszej instancji, w której okręgu mają one być utrzymywane i hodowane.

Władza ta może udzielić zezwolenia tylko wtedy, gdy tak osoba ubiegającego się o zezwolenie, jak i warunki zamierzonej hodowli i utrzymywania gołębi pocztowych przedstawiają dostateczną rękojmię pod względem bezpieczeństwa państwowego.

Władze administracyjne nie są obowiązane podawać stronom motywów odmownej decyzji.

W okresie po utworzeniu Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i urzędów terenowych bezpieczeństwa publicznego nie uregulowano jeszcze w drodze przepisu prawnego kwestii, jakie władze administracyjne są powołane do wykonywania orzecznictwa w sprawach, wynikających z przepisów ustawy, t.j. czy nadal władze administracji ogólnej, czy też urzędy bezpieczeństwa publicznego. Nie unormowano również kwestii, czy przewidziane w ustawie kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przechodzą na Ministra Administracji Publicznej, czy też Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 3. Władze, uprawnione do udzielania zezwoleń (art. 2), mogą zastrzegać w nich warunki i wymagania, podyktowane względami bezpieczeństwa państwowego.

Zezwolenie może być cofnięte przez władzę, która je wydała.

Art. 4. Każdy, kto uzyskał zezwolenie na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych, obowiązany jest w przeciągu dni trzydziestu przystąpić jako członek do jednego z legalnie istniejących krajowych towarzystw hodowców gołębi pocztowych.

Art. 5. Minister Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych może drogą rozporządzenia, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, oznaczać pewne obszary (miejscowości) w których hodowla i utrzymywanie wszelkiego rodzaju gołębi, jak również używanie gołębi pocztowych do lotów jest niedozwolone.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 6. Każdy gołąb pocztowy musi być zaopatrzony w znaki, które ustalone zostaną rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 7. Władze administracyjne pierwszej instancji prowadzą w swoim okręgu rejestry osób, uprawnionych do utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych, tudzież rejestry gołębi pocztowych, a to te ostatnie na podstawie zgłoszeń osób, uprawnionych do utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych. O uzyskanych na tej drodze danych zawiadamiają władze administracyjne właściwą władzę wojskową.

Bliższe postanowienia co do tych zgłoszeń wydane będą drogą rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 8. Towarzystwa hodowców gołębi pocztowych obowiązane są do natychmiastowego donoszenia właściwej władzy administracyjnej pierwszej instancji o każdym wypadku przystąpienia do towarzystwa nowego członka, jak również o wystąpieniu członka z towarzystwa.

Wystąpienie z towarzystwa bez równoczesnego przystąpienia do innego towarzystwa hodowców gołębi pocztowych, tudzież nieprzystąpienie do takiegoż towarzystwa w terminie, określonym w art. 4, powoduje cofnięcie zezwolenia na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych.

Art. 9. Obrót gołębiami pocztowymi jest dozwolony wyłącznie pomiędzy osobami, uprawnionymi do utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych.

Zmiany, zaszele w stanie posiadania gołębi pocztowych, winny być niezwłocznie zgłaszane tak przez zbywającego, jak i przez nabywcę, do odnośnych władz administracyjnych pierwszej instancji, z podaniem imienia, nazwiska i dokładnego adresu obydwu stron.

Art. 10. Przyłapanie lub przybłakanie gołębie pocztowe mają być niezwłocznie oddane najbliższej władzy bezpieczeństwa, bez względu na to, czy ten, kto znalazł się w posiadaniu takiego gołębia, ma, czy też nie ma zezwolenia na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych.

Ten sam obowiązek ciąży na tym, kto, nie mając zezwolenia na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych, w jakiś inny sposób przyjdzie do posiadania gołębia pocztowego.

Art. 11. Strzelanie do cudzych gołębi pocztowych lub tępienie ich w jakikolwiek inny sposób, oraz działanie na szkodę hodowli i tresury gołębi pocztowych jest zakazane.

Art. 12. Wywóz wszelkiego gatunku gołębi za granicę, z wyjątkiem t. zw. rysi polskich, gariaczy i pawiaków, jako też przywóz tychże z zagranicy może nastąpić tylko po uzyskaniu na to specjalnego zezwolenia władzy administracyjnej, wydanego w porozumieniu z władzą wojskową.

W czasie wojny Minister Spraw Wojskowych może zabronić zupełnie zarówno przywozu gołębi z zagranicy, jak i wywozu zagranicę.

Art. 13. Każdy, kto otrzymał zezwolenie na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych, obowiązany jest pod rygorem cofnięcia zezwolenia tresować je stosownie do instrukcji Ministra Spraw Wojskowych, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 14. Puszczenie gołębi pocztowych przez granicę dozwolone jest tylko po każdorazowym uzyskaniu na to zezwolenia władzy wojskowej i po uprzednim uwiadomieniu o tym właściwej władzy administracyjnej pierwszej instancji.

Art. 15. Władze administracyjne są uprawnione do kontroli gołębników i wszelkiego rodzaju ubikacyj, w których mogą się znajdować gołębie.

Art. 16. Władze administracyjne są uprawnione do sprawdzania, czy osoba, przewożąca lub przynosząca gołębie pocztowe z jednego miejsca na drugie, ma zezwolenie na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych.

Osoby, które nie mogą wylegitymować się odpowiednim zezwoleniem, mogą być zatrzymane i pociągnięte do odpowiedzialności.

Art. 17. W wypadku mobilizacji właściciele gołębi pocztowych obowiązani są odstąpić je na rzecz Państwa za wynagrodzeniem, przy czym mają odpowiednie zastosowanie przepisy ustawy z dnia 21 lutego 1922 roku o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych i wozów na rzecz Państwa (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 266).

Powołana w art. 17 ustawa z dnia 21 lutego 1922 r. została zastąpiona rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 74 z 1939 r. poz. 502).

Art. 18. W razie cofnięcia zezwolenia na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych (art. 3 ust. 2 i art. 13), jako też w wypadku przewidzianym w art. 8 ust. 2, posiadacz gołębi pocztowych musi je sprzedać lub pozbyć się w inny sposób (art. 9) najdalej w ciągu czternastu dni, licząc od dnia doręczenia mu jednostronnej decyzji, względnie od dnia wystąpienia z towarzystwa hodowców gołębi pocztowych.

Po bezskutecznym upływie tego terminu następuje wywłaszczenie gołębi pocztowych na rzecz władz wojskowych za wynagrodzeniem.

Również wywłaszczeniu za wynagrodzeniem na rzecz władz wojskowych ulegają gołębie pocztowe, jeżeli uprawniony do ich utrzymywania i hodowania umrze, a jego sukcesor nie uzyska w ciągu dni 90 zezwolenia na ich utrzymywanie i hodowanie.

Decyzje o wywłaszczeniu wydaje władza administracyjna pierwszej instancji.

Art. 19. Odwołanie przeciwko decyzjom władzy administracyjnej pierwszej instancji, wydanym na podstawie niniejszej ustawy, nie ma skutku wstrzymującego.

Art. 20. Kto naruszy przepisy niniejszej ustawy, lub wydanych na jej podstawie rozporządzeń, karany będzie aresztem do sześciu miesięcy (w b. dzielnicy pruskiej — aresztem do 6 tygodni lub więzieniem do 6 miesięcy), albo grzywną do wysokości 2.000 (dwa tysiące) złotych, o ile odnośny czyn nie stanowi przestępstwa, karanego surowiej w myśl obowiązujących ustaw. Kara więzienia, względnie aresztu, i grzywna mogą też być wyznaczone łącznie. Nadto sąd może w tych wypadkach orzec także konfiskatę gołębi pocztowych.

Sprawy te należą do właściwości sądów pokoju w b. dzielnicy rosyjskiej, a w b. dzielnicy austriackiej i pruskiej do właściwości sądów powiatowych.

1. P. art. 10 przepisów wpraw. k. k. i pr. o wyk. (Dz. U. R. P. Nr. 60/1932, poz. 573).

2. Sądy pokoju i powiatowe otrzymały nazwę i ustrój sądów grodzkich (art. 269 prawa o ustroju sądów powszechnych).

3. W myśl art. 1 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 372) górna granica grzywny, przewidzianej w art. 20 ustawy, została podwyższona dziesięćokrotnie t.j. do wysokości 20.000 zł.

Art. 21. Osoby, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, posiadając gołębie pocztowe, nie uzyskają zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy w ciągu dni 90, licząc od dnia wejścia jej w życie, zezwolenia na ich utrzymywanie i hodowanie, muszą je sprzedać, względnie pozbyć się ich w inny sposób (art. 9) najdalej w ciągu dalszych dni 14. Po bezskutecznym upływie tego terminu nastąpi wywłaszczenie tych gołębi na rzecz władz wojskowych według postanowień, zawartych w art. 18.

Art. 22. Właściciele gołębi pocztowych mogą przyznawać osobom, uprawnionym do utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych, specjalne ulgi

oraz zniżki przy korzystaniu z państwowych środków komunikacji w przewożeniu gołębi pocztowych, a także przyznawać subwencje i nagrody tymże osobom w celu poparcia gołębiarstwa pocztowego.

Art. 23. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych i Sprawiedliwości.

P. rozp. Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 1927 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych — Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 899 (poz. 80 niniejszego zeszytu).

Art. 24. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 30 dni po jej ogłoszeniu; z tą chwilą tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy, dotyczące gołębi pocztowych.

80.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH, SPRAW WEWNĘTRZNYCH i SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 17 listopada 1927 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 listopada 1927 r. Nr 103, poz. 899).

Na podstawie art. 23 ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 311) zarządza się co następuje:

Do art. 1.

§ 1. Za gołębia pocztowego uważa się gołębia, który odpowiada opisowi i wzorowi podanemu w załączniku 1 do niniejszego rozporządzenia.

Do art. 2.

§ 2. Władzą wojskową w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych jest dowództwo okręgu korpusu, na którego terenie znajduje się powiatowa władza administracji ogólnej powołana do udzielania zezwoleń.

Zezwolenie na utrzymywanie i hodowlę gołębi pocztowych nie może być udzielane w wypadkach braku zgody na to ze strony właściwego dowództwa okręgu korpusu.

1. P. uw. do art. 2 ustawy o gołębiach pocztowych (poz. 79 niniejszego zeszytu).

Kompetencje dowódców okręgu korpusu przejęli dowódcy okręgów wojskowych.

§ 3. Przed udzieleniem zezwolenia, władza administracyjna stwierdzi, czy zachodzą warunki, wymagane przez art. 1 i 2 ustawy o gołębiach pocztowych, tudzież porozumie się z właściwą władzą wojskową.

Do art. 3.

§ 4. Władza administracyjna może cofnąć zezwolenie z własnej inicjatywy, jeżeli osoba interesowana nie dopełni warunków i wymagań, zastrzeżonych w zezwoleniu, a cofnie je na żądanie właściwego dowództwa okręgu korpusu.

Do art. 4.

§ 5. Osoba interesowana najpóźniej w ciągu 10 dni po upływie trzydziestodniowego terminu, oznaczonego w art. 4 ustawy o gołębiach pocztowych, zawiadomi właściwą władzę administracyjną o przystąpieniu do towarzysztwa hodowców gołębi pocztowych. Jeżeli obowiązku tego nie dopełni z własnej winy, władza administracyjna cofnie zezwolenie.

Do art. 6.

§ 6. Każdego gołębia pocztowego należy zaopatrzyć w:

1) obrączkę rodową,

2) odbicie pieczęci ze znakiem ochronnym, podanym w załączniku Nr 3 do niniejszego rozporządzenia.

Obrączkę rodową zakłada się na lewą nóżkę gołębia najpóźniej 6-go dnia po wylęgnięciu.

Na obrączce należy uwydatnić:

a) liczbę, wskazującą do jakiego towarzystwa hodowców gołębi pocztowych należy hodowca,

b) liczbę rzymską, wskazującą numer dowództwa okręgu korpusu, na którego terenie towarzystwo się znajduje,

c) numer gołębia,

d) rok lęgu,

e) znak ochronny.

Pieczęć ze znakiem ochronnym należy odcisnąć na skrzydłach gołębia w ten sposób, by mogła być łatwo dostrzegalna. Pieczęci tych dostarczy zarządom poszczególnych towarzystw hodowców gołębi pocztowych Ministerstwo Spraw Wojskowych. Pieczęcie są własnością Ministerstwa Spraw Wojskowych i w razie likwidacji jakiegokolwiek towarzystwa hodowców, pieczęć należy zwrócić Ministerstwu Spraw Wojskowych. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Do art. 7.

§ 7. Powiatowe władze administracji ogólnej prowadzić będą dla swych okręgów rejestry gołębi pocztowych oraz osób, uprawnionych do ich utrzymywania i hodowania. Wzór rejestru zawiera załącznik Nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Na podstawie rejestrów powiatowe władze administracji ogólnej prześlą na dzień pierwszego marca i pierwszego października każdego roku właściwemu dowództwu okręgu korpusu wykazy osób, uprawnionych do

utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych, z podaniem ilości posiadanych przez nie gołębi pocztowych.

§ 9. Osoby, które otrzymały zezwolenie na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych, powinny zgłosić powiatowej władzy administracji ogólnej ilość posiadanych gołębi w ciągu 14 dni po otrzymaniu zezwolenia.

Do art. 8.

§ 10. Każde towarzystwo hodowców gołębi pocztowych winno zgłaszać w ciągu dni 14 powiatowej władzy administracji ogólnej każde przystąpienie lub wystąpienie z towarzystwa członka uprawnionego do utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych. Na podstawie tych zgłoszeń władza administracyjna prowadzi rejestry, wymienione w § 7.

§ 11. Towarzystwa hodowców gołębi pocztowych obowiązane są prowadzić dokładny wykaz swych członków oraz posiadanych przez nich gołębi

Warunki przystąpienia lub wystąpienia członka normuje statut danego towarzystwa, zatwierdzony przez właściwą władzę.

§ 12. Powiatowa władza administracji ogólnej, która wydała zezwolenie na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych, cofnie to zezwolenie o ile osoba, która otrzymała zezwolenie, nie została z własnej winy przyjęta w ciągu dni trzydziestu do jednego z krajowych towarzystw hodowców gołębi pocztowych. Na wypadek, gdyby osoba uprawniona wystąpiła, lub też w inny sposób przestała być członkiem takiego towarzystwa, zezwolenie cofnięte zostanie, o ile osoba ta do dni trzydziestu od daty opuszczenia towarzystwa nie przedłoży z własnej winy dowodu przyjęcia na członka innego krajowego towarzystwa.

Orzeczenie o cofnięciu zezwolenia wydaje władza administracyjna, która udzieliła zezwolenia.

Do art. 9.

§ 13. O ogólnych zmianach w stanie posiadania gołębi pocztowych powinien hodowca w ciągu trzech dni zawiadomić zarząd swego towarzystwa. Na podstawie tych zawiadomień zarządy towarzystw zawiadamiają 1 lutego i 1 września każdego roku powiatową władzę administracji ogólnej o ogólnych zmianach, zaszytych w stanie posiadania gołębi pocztowych u ich członków.

Ponadto nabywcy i zbywcy gołębi pocztowych winni niezwłocznie zgłosić odnośnej powiatowej władzy administracji ogólnej o zmianach w stanie posiadania, wynikłych z obrotu gołębiami pocztowymi, podając przy tym swe imiona, nazwiska i adresy, numery gołębi, towarzystwa, do których należą, oraz numery swych zezwoleń.

Do art. 10.

§ 14. Każda osoba, która przyłapała gołębia pocztowego, winna bezzwłocznie oddać go do najbliższego posterunku policji państwowej, lub najbliższego urzędu gminnego, celem przekazania go posterunkowi.

Posterunek policji państwowej, któremu oddano gołębie pocztowe, przyłapano lub przybłąkane, zwraca je bezpośrednio właścicielowi, o ile jest on wiadomy, posiada zezwolenie i mieszka w tej samej miejscowości lub w najbliższej okolicy. W innych wypadkach posterunek policji państwowej prześle oddane gołębie zarządowi najbliższego towarzystwa hodowców.

Jeżeli gołąb pochodzi z wojskowej stacji gołębi pocztowych, należy oddać go do najbliższego gołębnika wojskowego za zwrotem kosztów utrzymania i przesyłki.

Jeżeli przy zabłąkanym lub przyłapanym gołębiu pocztowym zostanie znaleziona depesza względnie z innych oznak poznać można, że przynosi on wiadomość (stampila na piórach i t. p.), posterunek policji państwowej powinien przesłać gołębia niezwłocznie wraz z depeszą właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Władza administracyjna po zdjęciu depeszy, przesyła gołębia albo wprost do właściciela, o ile jest on z depeszy wiadomy i posiada zezwolenie na hodowlę i utrzymywanie gołębi pocztowych, albo do zarządu towarzystwa hodowców gołębi pocztowych.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Do art. 11.

§ 15. Zakaz tępienia gołębi pocztowych obejmuje także zakaz urządzania na gołębie wszelkich pułapek lub sidła niebezpiecznych dla ruchu i lotu gołębi pocztowych, oraz zakaz utrzymywania ruchomych klatek na gołębnikach.

Do art. 12.

§ 16. Zezwolenie na wywóz pocztowych gołębi za granicę i na przywóz z zagranicy udziela wojewódzka władza administracji ogólnej po porozumieniu się z dowództwem okręgu korpusu, na którego terenie hodowca zamieszkuje.

Do art. 14.

§ 17. Podanie o zezwolenie na puszczenie gołębi pocztowych przez granicę Państwa winien starający się wnieść do Ministerstwa Spraw Wojskowych przez dowództwo okręgu korpusu, na którego terenie zamieszkuje. Zezwolenia udziela Ministerstwo Spraw Wojskowych na wniosek dowództwa korpusu.

§ 18. Władzą administracyjną I instancji w rozumieniu art. 14 ustawy o gołębiach pocztowych jest graniczna powiatowa władza administracji ogólnej, przez której teren gołębie mają być puszczane.

Do art. 15 i 16.

§ 19. Każdy właściciel i posiadacz gołębi pocztowych obowiązany jest na żądanie organów bezpieczeństwa przedstawić zezwolenie na utrzymywanie i hodowanie gołębi pocztowych.

Do art. 17 i 18.

§ 20. W wypadkach mobilizacji może być wydany przez Ministerstwo Spraw Wojskowych zakaz tresowania i ćwiczenia gołębi pocztowych.

§ 21. Zarządzenie o odstąpieniu gołębi pocztowych w wypadku wskazanym w art. 17 ustawy o gołębiach pocztowych wydaje powiatowa władza administracji ogólnej. W zarządzeniach tych władza administracyjna wskaże czas i miejsce odstawienia gołębi, ich ilości i rodzaj. O ile zarządzenia władzy administracyjnej nie stanowią inaczej, właściciele i posiadacze gołębi pocztowych odstawić winni do najbliższego zarządu towarzystwa hodowców najmłodszy rocznik, załączając przy tym pisemny wykaz ilości i rodzaju odstawianych gołębi.

Pobranie gołębi na własność Państwa odbędzie się w trybie określonym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 859).

Jednolity tekst rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. ogłoszono w Nr. 74 Dz. U. R. P. z 1939 r. pod poz. 502.

§ 22. Wywłaszczone na zasadzie art. 18 ustawy o gołębiach pocztowych na rzecz Państwa gołębie pocztowe przesyła powiatowa władza administracji ogólnej do właściwych dowództw okręgów korpusu, o ile dowództwo okręgu korpusu nie wydało odmiennych zarządzeń.

Jeżeli wojewódzka władza administracji ogólnej wskutek odwołania uchyli decyzję

o wywłaszczeniu, wydaną przez powiatową władzę administracji ogólnej, właściwe dowództwo okręgu korpusu zarządzi zwrot właścicielowi wywłaszczonych gołębi, lub zapłaci za nie równowartość pieniężną według cen targowych w dniu wypłaty.

§ 23. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik Nr. 1 do rozp. Min.: Spraw Wojsk., Spraw Wewn. i Sprawiedl. z dnia 17 listopada 1927 r. (poz. 899).

Wzór i opis gołębia pocztowego.

Wzrost średni, muskularna budowa ciała. Postawa śmiała, dumna, upierzenie pełne, dobrze przylegające do ciała. Barwa upierzenia — roznamia. Przy upierzeniu ciemnym, upierzenie szyi lśniące.

Głowa kształtna i proporcjonalna, czoło nieco wysunięte. Oczy otacza mięsisty pierścień ochronny o tle szarym lub różowym z jasnym lub białym odcieniem.

Wyraszczenie żywy i energiczny, łagodniejszy zaś nieco u samicy.

Barwa oczu roznorodna.

Dziób proporcjonalny, lekko zagięty, twardy i gładki. Około 3/4 dzioba pokryte jest narością o zabarwieniu i odcieniu oczu. Narość ma być gładka i bez zmarszczek.

Szyja proporcjonalna, silniejsza u samca, delikatniejsza u samicy.

Pierś szeroka i dobrze rozwinięta.

Skrzydła złożone przylegają dobrze do korpusu, a końce skrzydeł krzyżują się nad ogonem.

Duże pióra skrzydeł t. zw. lotki zachodzą jedno na drugie przy skrzydle normalnie złożonym.

Duże pióra ogona zwane sterówkami posiadają szerokie chorągiewki po obu stronach stosany. Ogon złożony powinien być wąski, a rozłożony przyjmuje formę wachlarza, przy czym sterówki od środkowej strony zachodzą jedna na drugą.

Rysunek gołębi pocztowych opuszczono ze względów technicznych.

Załącznik Nr 2 do rozp. Min.: Spraw Wojsk., Spraw Wewn. i Sprawiedl. z dnia 17 listopada 1927 r. (poz. 899).

W Y K A Z

zgłoszeń osób uprawnionych do utrzymywania i hodowania gołębi pocztowych oraz rejestru gołębi pocztowych

L. p.	Imię i nazwisko	Miejsce zamieszkania	Miejsce utrzymania gołębi	Data, liczba zezwolenia	Stan gołębi	Nazwa Towarzystwa	Data wystąpienia	Data wyjęcia	Uwagi

Załącznik Nr 3 pominięto ze względów technicznych